

T.C.

UFUK ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

SİYASET BİLİMİ VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER ANABİLİM DALI

ULUSLARARASI İLİŞKİLER PROGRAMI

**ALMANYA’NIN 1990-2018 YILLARI ARASINDAKİ EKONOMİK
GÜCÜNÜN ASKERİ GÜCE TAHVİLİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MEHMET EMİR

TEZ DANIŞMANI

PROF. DR. C. SENCER İMER

ANKARA

2019

T.C.
UFUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SİYASET BİLİMİ VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER ANABİLİM DALI
ULUSLARARASI İLİŞKİLER PROGRAMI

**ALMANYA’NIN 1990-2018 YILLARI ARASINDAKİ EKONOMİK
GÜCÜNÜN ASKERİ GÜCE TAHVİLİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MEHMET EMİR

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. C. SENCER İMER

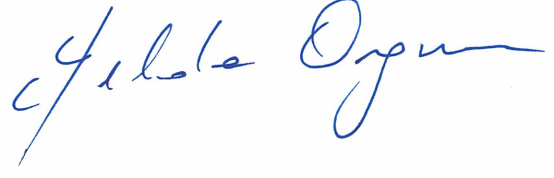
ANKARA

2019

KABUL VE ONAY

Mehmet EMİR tarafından hazırlanan "Almanya'nın 1990-2018 Yılları Arasındaki Ekonomik Gücünün Askeri Güce Tahvili" başlıklı bu çalışma, 17.06.2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof.Dr. Yelda ONGUN -Başkan

Prof.Dr. C.Sencer İMER- Danışman

Doç.Dr. Cem KARADELİ- Üye

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Prof. Dr. Mehmet TOMANBAY
Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

Hazırladığım çalışmanın tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, çalışmamın kağıt ve elektronik kopyalarının Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

Tezim sadece Ufuk Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.

Tezimin/Raporumun ... yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

17.06.2019
Mehmet EMİR

TEZ'İN ADANMASI

Bu tez öğrencisi olmaktan iftihar ettiğim ve yakın zamanda kaybettiğimiz Prof.Dr. Oya AKGÖNENÇ'e adanmıştır. Sizden öğrendiklerimizle bilimin meşalesini daima zirvede tutma ilkesine bağlı kalmaya aziz hatıranız önünde söz veriyorum. Bize öğrettiğiniz ilkelerle her zaman yaşatılacaksınız; akıllarda, kalplerde ve bilimin aydınlığında.

TEŞEKKÜR METNİ

Bu tezi yazmamdaki en büyük katkı hiç şüphesiz Prof.Dr. C. Sencer İMER'e aittir. Sizinle birlikte çalışmanın değeri kelimelerle sınırlanamaz.

Her zaman yanımda olan ve benden desteklerini asla esirgemeyen aileme de çok teşekkür ederim.

Tezim için katkı sağlayan; Doç.Dr. Özkan BALI, Dr. Ö. Lütfi TAŞCIOĞLU, Prof.Dr. Hasan KÖNİ, Prof.Dr. Mehmet ÖCAL, Prof.Dr. Baskın ORAN, Dr. Metin GÜRCAN, Dr. Bülent Devrim AKÇAY, Dr. Özer ÖZTÜRK ve Özer OĞUZ'a,

Motivasyon kaynaklarım Prof.Dr. Ömer Faruk HARMAN, Prof.Dr. Mehmet POLAT, Kahraman EROL, Ersin KAYA, Mustafa ERTAN, M. İlkay COŞKUN, Mustafa AKTAŞ, Mehmet ERKAN ve Ahmet NAVRUZ'a,

Son olarakta bu eserin oluşmasında doğrudan yada dolaylı katkısı olan bütün meslekdaşlarıma ve çok değerli akademisyenlere teşekkür ederim. Gelecek ömrünü akademiye adanmış bir insan bundan daha değerli neye sahip olabilir ki.

ÖZET

EMİR Mehmet, Almanya'nın 1990-2018 Yılları Arasındaki Ekonomik Gücünün Askeri Güce Tahvili, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2019.

Uluslararası İlişkiler disiplininde her devletin milli gücünü meydana getiren bir takım unsurlar vardır. Bunlar nüfus, milli kültür, coğrafya, doğal kaynaklar, ekonomik güç, askeri güç ve diplomatik güçtür. Konumuzu en çok ilgilendiren ekonomik ve askeri güç daha detaylı olarak ele alınıp incelenecektir. Bu tez Federal Almanya Cumhuriyeti'nin ekonomik gücünün 1990-2018 yılları arasında askeri güce nasıl dönüştürüldüğünün analizini içermektedir. Tez çalışmasında Neorealist bir yaklaşım ve Askeri-Endüstriyel model benimsenmiştir. Çalışmamızda ekonomik güç ve askeri güç kıyaslamaları yapılarak gerek Almanya hakkında gerekse de diğer büyük güçler kıyaslanmış, elde edilen verilerin sonuçlarına göre değerlendirmeler yapılmıştır. Ayrıca Almanya'nın ekonomik gücünün askeri güce oranla daha belirgin olduğu ve akıllı güç unsurları gözetilerek özellikle dış politika stratejilerinin buradan hareketle belirlendiği sonucuna varılmıştır. 1990'lardan günümüze kadar olan zaman dilimi incelenmiş ve buradan hareketle güç projeksiyonları değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler:

Almanya, Ekonomik Güç, Askeri Güç, Ulusal Güç, Büyük Güçler

ABSTRACT

EMİR Mehmet, Transformation of the Economic Power of Germany Between 1990-2018 to Military Power, Master Thesis, Ankara, 2019.

In the discipline of International Relations, there are several factors that make up the national power of each state. These are population, national culture, geography, natural resources, economic power, military power and diplomatic power. Economic and military power, which is of the utmost importance to us, will be discussed in more detail. This thesis includes an analysis of how the economic power of the Federal Republic of Germany was transformed into military power between 1990-2018. In the thesis study, a Neorealist approach and Military-Industrial model are adopted. In our study, economic power and military power comparisons were made and compared with both Germany and other major powers, and evaluations were made according to the results of the obtained data. In addition, it is concluded that the economic power of Germany is more pronounced than military power and that foreign policy strategies are determined by taking into consideration the factors of intelligent power. The time period from 1990s to the present has been examined and power projections have been evaluated.

Keywords:

Germany, Economic Power, Military Power, National Power, Great Powers

İÇİNDEKİLER

TEZ'İN ADANMASI	i
TEŞEKKÜR METNİ	ii
ÖZET	iii
İNGİLİZCE ÖZET	iv
İÇİNDEKİLER DİZİNİ	v
KISALTMALAR DİZİNİ	ix
TABLO DİZİNİ	xi
ŞEKİL DİZİNİ	xiv
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

EKONOMİK GÜÇ VE ASKERİ GÜÇ

1.1 EKONOMİK GÜÇ	3
1.1.1 EKONOMİK GÜCÜN TANIMI	3
1.1.2 EKONOMİK GÜCÜN KAVRAM ANALİZİ	3
1.2 ASKERİ GÜÇ	4
1.2.1 ASKERİ GÜCÜN TANIMI	4
1.2.2 ASKERİ GÜCÜN KAVRAM ANALİZİ	4

İKİNCİ BÖLÜM

ALMANYA VE BÜYÜK GÜÇLERİN EKONOMİK VE ASKERİ GÜÇLERİNİN ANALİZİ (1990-2018)

2.1. KÜRESEL DÜZEYDE GÜÇ DENGELERİNİ ETKİLEYEN OLAYLAR	6
2.1.1 1990-2000 YILLARI ARASINDAKİ OLAYLAR	6
2.1.2 2001-2010 YILLARI ARASINDAKİ OLAYLAR	7
2.1.3 2011-2018 YILLARI ARASINDAKİ OLAYLAR	8
2.2. EKONOMİK GÜÇ ANALİZLERİ	10
2.2.1. ALMANYA'NIN EKONOMİK GÜCÜNÜN ANALİZİ	11
2.2.2. ABD, ÇİN, RUSYA, JAPONYA, HİNDİSTAN, İNGİLTERE VE FRANSA'NIN EKONOMİK GÜÇLERİNİN ANALİZİ	20

2.2.2.1 ABD'NİN EKONOMİK GÜÇ ANALİZİ	20
2.2.2.2 ÇİN'İN EKONOMİK GÜÇ ANALİZİ	26
2.2.2.3 RUSYA'NIN EKONOMİK GÜÇ ANALİZİ	30
2.2.2.4 JAPONYA'NIN EKONOMİK GÜÇ ANALİZİ	35
2.2.2.5 HİNDİSTAN'IN EKONOMİK GÜÇ ANALİZİ	39
2.2.2.6 İNGİLTERE'NİN EKONOMİK GÜÇ ANALİZİ	43
2.2.2.7 FRANSA'NIN EKONOMİK GÜÇ ANALİZİ	48
2.2.3. ALMANYA'NIN VE DİĞER BÜYÜK GÜÇLERİN EKONOMİK GÜCÜNÜN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ	51
2.2.3.1. ALMANYA'NIN EKONOMİK GÜCÜ.....	54
2.2.3.2. ABD'NİN EKONOMİK GÜCÜ.....	55
2.2.3.3. ÇİN'İN EKONOMİK GÜCÜ	56
2.2.3.4. RUSYA'NIN EKONOMİK GÜCÜ	57
2.2.3.5. JAPONYA'NIN EKONOMİK GÜCÜ	59
2.2.3.6. HİNDİSTAN'IN EKONOMİK GÜCÜ.....	60
2.2.3.7. İNGİLTERE'NİN EKONOMİK GÜCÜ.....	61
2.2.3.8. FRANSA'NIN EKONOMİK GÜCÜ	62
2.2.3.9. ALMANYA'NIN KARMA ULUSAL KAPASİTE GÖSTERGELERİ ANALİZİ	63
2.2.3.10. ABD'NİN KARMA ULUSAL KAPASİTE GÖSTERGELERİ ANALİZİ	66
2.2.3.11. ÇİN'İN KARMA ULUSAL KAPASİTE GÖSTERGELERİ ANALİZİ	69
2.2.3.12. RUSYA'NIN KARMA ULUSAL KAPASİTE GÖSTERGELERİ ANALİZİ	72
2.2.3.13. JAPONYA'NIN KARMA ULUSAL KAPASİTE GÖSTERGELERİ ANALİZİ	75
2.2.3.14. HİNDİSTAN'IN KARMA ULUSAL KAPASİTE GÖSTERGELERİ ANALİZİ	77
2.2.3.15. İNGİLTERE'NİN KARMA ULUSAL KAPASİTE GÖSTERGELERİ ANALİZİ	81
2.2.3.16. FRANSA'NIN KARMA ULUSAL KAPASİTE GÖSTERGELERİ ANALİZİ	83
2.2.3.17. YILLIK GSYİH VERİLERİ ANALİZİ	86
2.3. ASKERİ GÜÇ ANALİZLERİ	89
2.3.1. ALMANYA'NIN ASKERİ GÜCÜNÜN ANALİZİ.....	89
2.3.2. ABD, ÇİN, RUSYA, JAPONYA, HİNDİSTAN, İNGİLTERE VE FRANSA'NIN ASKERİ GÜÇLERİNİN ANALİZİ	96
2.3.2.1 ABD'NİN ASKERİ GÜÇ ANALİZİ	96
2.3.2.2 ÇİN'İN ASKERİ GÜÇ ANALİZİ	101
2.3.2.3 RUSYA'NIN ASKERİ GÜÇ ANALİZİ	105
2.3.2.4 JAPONYA'NIN ASKERİ GÜÇ ANALİZİ	110
2.3.2.5 HİNDİSTAN'IN ASKERİ GÜÇ ANALİZİ	114

2.3.2.6 İNGİLTERE’NİN ASKERİ GÜÇ ANALİZİ.....	119
2.3.2.7 FRANSIZ’NİN ASKERİ GÜÇ ANALİZİ	124
2.3.3. ALMANYA’NIN VE DİĞER BÜYÜK GÜÇLERİN ASKERİ GÜCÜNÜN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ	128
2.4. EKONOMİK VE ASKERİ GÜÇLERİN ANALİZLERİ	135
2.4.1. ALMANYA’NIN EKONOMİK VE ASKERİ GÜCÜNÜN ANALİZİ.....	136
2.4.2. ABD, ÇİN, RUSYA, JAPONYA, HİNDİSTAN, İNGİLTERE VE FRANSA’NIN EKONOMİK VE ASKERİ GÜÇLERİNİN ANALİZİ.....	138
2.4.2.1 ABD’NİN ULUSAL GÜÇ ANALİZİ	138
2.4.2.2 ÇİN’İN ULUSAL GÜÇ ANALİZİ	140
2.4.2.3 RUSYA’NIN ULUSAL GÜÇ ANALİZİ	142
2.4.2.4 JAPONYA’NIN ULUSAL GÜÇ ANALİZİ	144
2.4.2.5 HİNDİSTAN’IN ULUSAL GÜÇ ANALİZİ	146
2.4.2.6 İNGİLTERE’NİN ULUSAL GÜÇ ANALİZİ	148
2.4.2.7 FRANSA’NIN ULUSAL GÜÇ ANALİZİ.....	150
2.4.3. ALMANYA’NIN DİĞER BÜYÜK GÜÇLERLE EKONOMİK VE ASKERİ GÜCÜNÜN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ	151
2.5. EKONOMİK VE ASKERİ GÜÇ DIŞINDAKİ DİĞER UNSURLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZLERİ	153
2.5.1. NÜFUS BAKIMINDAN ALMANYA’NIN VE DİĞER BÜYÜK GÜÇLERİN ANALİZİ	154
2.5.1.1. ALMANYA’NIN NÜFUS İSTATİSTİKLERİNİN ANALİZİ	160
2.5.1.2. ABD’NİN NÜFUS İSTATİSTİKLERİNİN ANALİZİ	165
2.5.1.3. ÇİN’İN NÜFUS İSTATİSTİKLERİNİN ANALİZİ	170
2.5.1.4. RUSYA’NIN NÜFUS İSTATİSTİKLERİNİN ANALİZİ.....	174
2.5.1.5. JAPONYA’NIN NÜFUS İSTATİSTİKLERİNİN ANALİZİ	178
2.5.1.6. HİNDİSTAN’IN NÜFUS İSTATİSTİKLERİNİN ANALİZİ	182
2.5.1.7. İNGİLTERE’NİN NÜFUS İSTATİSTİKLERİNİN ANALİZİ	186
2.5.1.8. FRANSA’NIN NÜFUS İSTATİSTİKLERİNİN ANALİZİ.....	190
2.5.2. MARKA, PATENT VE YÜKSEK TEKNOLOJİ İHRACATI BAKIMINDAN ALMANYA’NIN VE DİĞER BÜYÜK GÜÇLERİN ANALİZLERİ	190
2.5.2.1. ALMANYA’NIN MARKA, PATENT VE YÜKSEK TEKNOLOJİ İHRACATI ANALİZİ	191
2.5.2.2. ABD’NİN MARKA, PATENT VE YÜKSEK TEKNOLOJİ İHRACATI ANALİZİ	194
2.5.2.3. ÇİN’İN MARKA, PATENT VE YÜKSEK TEKNOLOJİ İHRACATI ANALİZİ.....	197
2.5.2.4. RUSYA’NIN MARKA, PATENT VE YÜKSEK TEKNOLOJİ İHRACATI ANALİZİ	199
2.5.2.5. JAPONYA’NIN MARKA, PATENT VE YÜKSEK TEKNOLOJİ İHRACATI ANALİZİ	201
2.5.2.6. HİNDİSTAN’IN MARKA, PATENT VE YÜKSEK TEKNOLOJİ İHRACATI ANALİZİ	204

2.5.2.7. İNGİLTERE’NİN MARKA, PATENT VE YÜKSEK TEKNOLOJİ İHRACATI ANALİZİ	206
2.5.2.8. FRANSA’NİN MARKA, PATENT VE YÜKSEK TEKNOLOJİ İHRACATI ANALİZİ	208
2.5.3. ÇOKULUSLU ŞİRKETLER BAKIMINDAN ALMANYA VE DİĞER BÜYÜK GÜÇLERİN İNCELENMESİ	210
2.5.3.1. 2016 YILI Ç.U.Ş. İNCELEMESİ.....	210
2.5.3.2. 2017 YILI Ç.U.Ş. İNCELEMESİ.....	212
2.5.3.3. 2018 YILI Ç.U.Ş. İNCELEMESİ.....	213
2.5.4. THE ECONOMİST WORLD IN FIGURES VERİLERİNE GÖRE ALMANYA	214

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ULUSLARARASI ÖRGÜTLER VE ALMANYA İLİŞKİSİNİN ANALİZİ

3.1. BİRLEŞMİŞ MİLLETLER VE ALMANYA	235
3.2. NATO VE ALMANYA	237
3.3 AVRUPA BİRLİĞİ VE ALMANYA	239

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

1990-2018 YILLARI ARASINDA ALMANYA’NİN BÜYÜK GÜÇLERLE İLGİLİ STRATEJİK DIŞ POLİTİKA ANALİZİ

4.1. ALMANYA’NİN BÜYÜK GÜÇLERLE İLGİLİ STRATEJİK DIŞ POLİTİKA ANALİZİ	246
4.1.1 ALMANYA-ABD STRATEJİK DIŞ POLİTİKA ANALİZİ	248
4.1.2 ALMANYA-ÇİN STRATEJİK DIŞ POLİTİKA ANALİZİ	253
4.1.3 ALMANYA-RUSYA STRATEJİK DIŞ POLİTİKA ANALİZİ	255
4.1.4 ALMANYA-JAPONYA STRATEJİK DIŞ POLİTİKA ANALİZİ	257
4.1.5 ALMANYA-HİNDİSTAN STRATEJİK DIŞ POLİTİKA ANALİZİ	258
4.1.6 ALMANYA-İNGİLTERE STRATEJİK DIŞ POLİTİKA ANALİZİ	259
4.1.7 ALMANYA-FRANSA STRATEJİK DIŞ POLİTİKA ANALİZİ	260
5. TARTIŞMALAR.....	262
6. SONUÇ VE DEĞERLENDİRMELER	265
KAYNAKÇA	268
EKLER.....	276
ÖZGEÇMİŞ.....	333

KISALTMALAR DİZİNİ

AB	: AVRUPA BİRLİĞİ
ABD	: AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ
ALM.	: ALMANYA
APEC	: ASYA PASİFİK EKONOMİK İŞBİRLİĞİ
ASEAN	: GÜNEYDOĞU ASYA ULUSLAR BİRLİĞİ
BAE	: BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ
BM	: BİRLEŞMİŞ MİLLETLER
BMGK	: BİRLEŞMİŞ MİLLETLER GÜVENLİK KONSEYİ
BP	: İNGİLTERE PETROL ŞİRKETİ
CIA	: MERKEZİ HABERALMA TEŞKİLATI
ÇUŞ	: ÇOKULUSLU ŞİRKET
BRICS	: BREZİLYA, RUSYA, HİNDİSTAN, ÇİN VE GÜNEY AFRIKA'DAN OLUŞAN FORUM
EIA	: ULUSLARARASI ENERJİ AJANSI
ET AL.	: VE ARKADAŞLARI
FAA	: FEDERAL HAVACILIK KURULU (ABD)
FAO	: GIDA VE TARIM ÖRGÜTÜ
FRA.	: FRANSA
G.	: GÜNEY
G-8	: SEKİZLER GRUBU
G-20	: YIRMİLER GRUBU
GATT	: GÜMRÜK TARİFELERİ VE TİCARET GENEL ANTLAŞMASI
GFP	: GLOBAL FIRE POWER
GKRY	: GÜNEY KIBRIS RUM YÖNETİMİ
GSYİH	: GAYRİ SAFİ YURTIÇİ HASILA
GSMH	: GAYRİ SAFİ MİLLİ HASILA
HND.	: HİNDİSTAN
IFPI	: ULUSLARARASI FONOGRAM ENDÜSTRİSİ FEDERASYON
ILO	: ULUSLARARASI ÇALIŞMA ÖRGÜTÜ
IMD	: ULUSLARARASI YÖNETİMSEL GELİŞİM ENSTİTÜSÜ
IMF	: ULUSLARARASI PARA FONU
INRIX	: ULUSLARARASI ARAÇ VE ULAŞIM HİZMETLERİ İSTATİSTİK ŞİRKETİ
INSEE	: ULUSAL İSTATİSTİK VE EKONOMİK ÇALIŞMALAR ENSTİTÜSÜ (FRANSA)
ITU	: ULUSLARARASI TELEKOMÜNİKASYON BİRLİĞİ

İNG. : İNGİLTERE
INSEAD : ULUSLARARASI İŞLETME OKULU (FRANSA, SİNGAPUR VE B.A.E)
JAP. : JAPONYA
K. : KUZAY
NAFTA : KUZAY AMERİKA SERBEST TİCARET ANTLAŞMASI
NATO : KUZAY ATLANTİK ANTLAŞMA ÖRGÜTÜ
OECD : EKONOMİK KALKINMA VE İŞBİRLİĞİ ÖRGÜTÜ
RUS. : RUSYA
S./P. : SAYFA
SIPRI : STOCKHOLM ULUSLARARASI BARIŞ ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ
SPSS : SOSYAL BİLİMLER İÇİN İSTATİSTİKSEL PAKET
SSCB : SOVYET SOSYALİST CUMHURİYETLER BİRLİĞİ
STRATFOR : JEOPOLİTİK İSTİHBARAT FORMU (ABD)
ŞİÖ : ŞANGAY İŞBİRLİĞİ ÖRGÜTÜ
UN : BİRLEŞMİŞ MİLLETLER
UNCTAD : BİRLEŞMİŞ MİLLETLER TİCARET VE KALKINMA KONFERANSI
UNHCR : BİRLEŞMİŞ MİLLETLER MÜLTECİLER YÜKSEK KOMİSERLİĞİ
UNDP : BİRLEŞMİŞ MİLLETLER KALKINMA PROGRAMI
US BEA : ABD EKONOMİK ANALİZ DAİRESİ (RESMİ KURULUŞ)
USDA : ABD TARIM BAKANLIĞI
V. : VERİ
V/Y : VERİ YOK
WIPO : DÜNYA FİKRİ MÜLKİYET ÖRGÜTÜ

TABLO DİZİNİ

TABLO 1. ALMANYA’NIN EKONOMİK VERİLERİ	11
TABLO 2. ALMANYA’NIN EKONOMİK VERİLERİNİN ANALİZİ	12
TABLO 3. ALMANYA DIŞ TİCARET DENGESİ	14
TABLO 4. ALMANYA DIŞ TİCARET DENGESİNİN ANALİZİ	16
TABLO 5. 2017 YILI İÇİN ALMANYA’NIN DİĞER BÜYÜK GÜÇLERLE TİCARETİ	18
TABLO 6. ABD’NİN EKONOMİK VERİLERİ	21
TABLO 7. ABD’NİN EKONOMİK VERİLERİNİN ANALİZİ	23
TABLO 8. ABD’NİN DIŞ TİCARET DENGESİ	24
TABLO 9. ABD’NİN DIŞ TİCARET DENGESİNİN ANALİZİ	25
TABLO 10. ÇİN’İN EKONOMİK VERİLERİ	27
TABLO 11. ÇİN’İN EKONOMİK VERİLERİNİN ANALİZİ	28
TABLO 12. ÇİN’İN DIŞ TİCARET DENGESİ	29
TABLO 13. ÇİN’İN DIŞ TİCARET DENGESİNİN ANALİZİ	30
TABLO 14. RUSYA’NİN EKONOMİK VERİLERİ	31
TABLO 15. RUSYA’NİN EKONOMİK VERİLERİNİN ANALİZİ	33
TABLO 16. RUSYA’NİN DIŞ TİCARET DENGESİ	34
TABLO 17. RUSYA’NİN DIŞ TİCARET DENGESİNİN ANALİZİ	35
TABLO 18. JAPONYA’NİN EKONOMİK VERİLERİ	36
TABLO 19. JAPONYA’NİN EKONOMİK VERİLERİNİN ANALİZİ	37
TABLO 20. JAPONYA’NİN DIŞ TİCARET DENGESİ	38
TABLO 21. JAPONYA’NİN DIŞ TİCARET DENGESİNİN ANALİZİ	39
TABLO 22. HİNDİSTAN’İN EKONOMİK VERİLERİ	40
TABLO 23. HİNDİSTAN’İN EKONOMİK VERİLERİNİN ANALİZİ	41
TABLO 24. HİNDİSTAN’IN DIŞ TİCARET DENGESİ	42
TABLO 25. HİNDİSTAN’IN DIŞ TİCARET DENGESİNİN ANALİZİ	43
TABLO 26. İNGİLTERE’NİN EKONOMİK VERİLERİ	44
TABLO 27. İNGİLTERE’NİN EKONOMİK VERİLERİNİN ANALİZİ	45
TABLO 28. İNGİLTERE’NİN DIŞ TİCARET DENGESİ	46
TABLO 29. İNGİLTERE’NİN DIŞ TİCARET DENGESİNİN ANALİZİ	47
TABLO 30. FRANSA’NİN EKONOMİK VERİLERİ	48
TABLO 31. FRANSA’NİN EKONOMİK VERİLERİNİN ANALİZİ	49
TABLO 32. FRANSA’NİN DIŞ TİCARET DENGESİ	50
TABLO 33. FRANSA’NİN DIŞ TİCARET DENGESİNİN ANALİZİ	51

TABLO 34. ALMANYA'NIN GSYİH X KİŞİBAŞINA GSYİH GÖRE EKONOMİK GÜCÜ	54
TABLO 35. ABD'NİN GSYİH X KİŞİBAŞINA GSYİH GÖRE EKONOMİK GÜCÜ	55
TABLO 36. ÇİN'İN GSYİH X KİŞİBAŞINA GSYİH GÖRE EKONOMİK GÜCÜ	56
TABLO 37. RUSYA'NİN GSYİH X KİŞİBAŞINA GSYİH GÖRE EKONOMİK GÜCÜ	57
TABLO 38. JAPONYA'NİN GSYİH X KİŞİBAŞINA GSYİH GÖRE EKONOMİK GÜCÜ	59
TABLO 39. HİNDİSTAN'IN GSYİH X KİŞİBAŞINA GSYİH GÖRE EKONOMİK GÜCÜ	60
TABLO 40. İNGİLTERE'NİN GSYİH X KİŞİBAŞINA GSYİH GÖRE EKONOMİK GÜCÜ	61
TABLO 41. FRANSA'NİN GSYİH X KİŞİBAŞINA GSYİH GÖRE EKONOMİK GÜCÜ	62
TABLO 42. ALMANYA'NİN KARMA ULUSAL KAPASİTE GÖSTERGELERİ	64
TABLO 43. ALMANYA'NİN KARMA ULUSAL KAPASİTE GÖSTERGELERİ ANALİZİ	65
TABLO 44. ABD'NİN KARMA ULUSAL KAPASİTE GÖSTERGELERİ	67
TABLO 45. ABD'NİN KARMA ULUSAL KAPASİTE GÖSTERGELERİ ANALİZİ	68
TABLO 46. ÇİN'İN KARMA ULUSAL KAPASİTE GÖSTERGELERİ	70
TABLO 47. ÇİN'İN KARMA ULUSAL KAPASİTE GÖSTERGELERİ ANALİZİ	71
TABLO 48. RUSYA'NİN KARMA ULUSAL KAPASİTE GÖSTERGELERİ	73
TABLO 49. RUSYA'NİN KARMA ULUSAL KAPASİTE GÖSTERGELERİ ANALİZİ	74
TABLO 50. JAPONYA'NİN KARMA ULUSAL KAPASİTE GÖSTERGELERİ	76
TABLO 51. JAPONYA'NİN KARMA ULUSAL KAPASİTE GÖSTERGELERİ ANALİZİ	77
TABLO 52. HİNDİSTAN'IN KARMA ULUSAL KAPASİTE GÖSTERGELERİ	79
TABLO 53. HİNDİSTAN'IN KARMA ULUSAL KAPASİTE GÖSTERGELERİ ANALİZİ	80
TABLO 54. İNGİLTERE'NİN KARMA ULUSAL KAPASİTE GÖSTERGELERİ	82
TABLO 55. İNGİLTERE'NİN KARMA ULUSAL KAPASİTE GÖSTERGELERİ ANALİZİ	83
TABLO 56. FRANSA'NİN KARMA ULUSAL KAPASİTE GÖSTERGELERİ	85
TABLO 57. FRANSA'NİN KARMA ULUSAL KAPASİTE GÖSTERGELERİ ANALİZİ	86
TABLO 58. YILLIK GSYİH VERİLERİ TABLOSU	88
TABLO 59. ALMANYA'NİN ASKERİ VERİLERİ	93
TABLO 60. ALMANYA'NİN ASKERİ VERİLERİNİN ANALİZİ	94
TABLO 61. ABD'NİN ASKERİ VERİLERİ	99
TABLO 62. ABD'NİN ASKERİ VERİLERİNİN ANALİZİ	100
TABLO 63. ÇİN'İN ASKERİ VERİLERİ	103
TABLO 64. ÇİN'İN ASKERİ VERİLERİNİN ANALİZİ	104
TABLO 65. RUSYA'NİN ASKERİ VERİLERİ	107
TABLO 66. RUSYA'NİN ASKERİ VERİLERİNİN ANALİZİ	108
TABLO 67. JAPONYA'NİN ASKERİ VERİLERİ	111
TABLO 68. JAPONYA'NİN ASKERİ VERİLERİNİN ANALİZİ	112

TABLO 69. HİNDİSTAN'IN ASKERİ VERİLERİ	116
TABLO 70. HİNDİSTAN'IN ASKERİ VERİLERİNİN ANALİZİ	117
TABLO 71. İNGİLTERE'NİN ASKERİ VERİLERİ	121
TABLO 72. İNGİLTERE'NİN ASKERİ VERİLERİNİN ANALİZİ	122
TABLO 73. FRANSA'NIN ASKERİ VERİLERİ	126
TABLO 74. FRANSA'NIN ASKERİ VERİLERİNİN ANALİZİ	127
TABLO 75. GFP ASKERİ VERİLERİ	132
TABLO 76. ALMANYA'NIN ULUSAL GÜCÜ	137
TABLO 77. ABD'NİN ULUSAL GÜCÜ	139
TABLO 78. ÇİN'İN ULUSAL GÜCÜ	141
TABLO 79. RUSYA'NIN ULUSAL GÜCÜ	143
TABLO 80. JAPONYA'NIN ULUSAL GÜCÜ	145
TABLO 81. HİNDİSTAN'IN ULUSAL GÜCÜ	147
TABLO 82. İNGİLTERE'NİN ULUSAL GÜCÜ	149
TABLO 83. FRANSA'NIN ULUSAL GÜCÜ	151
TABLO 84. ALMANYA'NIN NÜFUS İSTATİSTİKLERİ.....	156
TABLO 85. ALMANYA'NIN NÜFUS İSTATİSTİKLERİNİN ANALİZİ.....	157
TABLO 86. ABD'NİN NÜFUS İSTATİSTİKLERİ.....	162
TABLO 87. ABD'NİN NÜFUS İSTATİSTİKLERİNİN ANALİZİ	163
TABLO 88. ÇİN'İN NÜFUS İSTATİSTİKLERİ	167
TABLO 89. ÇİN'İN NÜFUS İSTATİSTİKLERİNİN ANALİZİ	168
TABLO 90. RUSYA'NIN NÜFUS İSTATİSTİKLERİ	171
TABLO 91. RUSYA'NIN NÜFUS İSTATİSTİKLERİNİN ANALİZİ	172
TABLO 92. JAPONYA'NIN NÜFUS İSTATİSTİKLERİ	175
TABLO 93. JAPONYA'NIN NÜFUS İSTATİSTİKLERİNİN ANALİZİ	176
TABLO 94. HİNDİSTAN'IN NÜFUS İSTATİSTİKLERİ	179
TABLO 95. HİNDİSTAN'IN NÜFUS İSTATİSTİKLERİNİN ANALİZİ	180
TABLO 96. İNGİLTERE'NİN NÜFUS İSTATİSTİKLERİ	183
TABLO 97. İNGİLTERE'NİN NÜFUS İSTATİSTİKLERİNİN ANALİZİ	184
TABLO 98. FRANSA'NIN NÜFUS İSTATİSTİKLERİ	187
TABLO 99. FRANSA'NIN NÜFUS İSTATİSTİKLERİNİN ANALİZİ	188
TABLO 100. ALMANYA'NIN MARKA, PATENT VE YÜKSEK TEKNOLOJİ İHRACATI	192
TABLO 101. ALMANYA'NIN MARKA, PATENT VE YÜKSEK TEKNOLOJİ İHRACATININ ANALİZİ	193
TABLO 102. ABD'NİN MARKA, PATENT VE YÜKSEK TEKNOLOJİ İHRACATI	195

TABLO 103. ABD'NİN MARKA, PATENT VE YÜKSEK TEKNOLOJİ İHRACATININ ANALİZİ	196
TABLO 104. ÇİN'İN MARKA, PATENT VE YÜKSEK TEKNOLOJİ İHRACATI	197
TABLO 105. ÇİN'İN MARKA, PATENT VE YÜKSEK TEKNOLOJİ İHRACATININ ANALİZİ	198
TABLO 106. RUSYA'NIN MARKA, PATENT VE YÜKSEK TEKNOLOJİ İHRACATI	199
TABLO 107. RUSYA'NIN MARKA, PATENT VE YÜKSEK TEKNOLOJİ İHRACATININ ANALİZİ	200
TABLO 108. JAPONYA'NIN MARKA, PATENT VE YÜKSEK TEKNOLOJİ İHRACATI	202
TABLO 109. JAPONYA'NIN MARKA, PATENT VE YÜKSEK TEKNOLOJİ İHRACATININ ANALİZİ	203
TABLO 110. HİNDİSTAN'IN MARKA, PATENT VE YÜKSEK TEKNOLOJİ İHRACATI	204
TABLO 111. HİNDİSTAN'IN MARKA, PATENT VE YÜKSEK TEKNOLOJİ İHRACATININ ANALİZİ	205
TABLO 112. İNGİLTERE'NİN MARKA, PATENT VE YÜKSEK TEKNOLOJİ İHRACATI	206
TABLO 113. İNGİLTERE'NİN MARKA, PATENT VE YÜKSEK TEKNOLOJİ İHRACATININ ANALİZİ	207
TABLO 114. FRANSA'NIN MARKA, PATENT VE YÜKSEK TEKNOLOJİ İHRACATI	208
TABLO 115. FRANSA'NIN MARKA, PATENT VE YÜKSEK TEKNOLOJİ İHRACATININ ANALİZİ	209
TABLO 116. MİLLİ GELİRE GÖRE ÜLKELERİN İLK 100 ÜLKE SIRALAMASINDAKİ YERİ (2016)	211
TABLO 117. GELİRİ EN YÜKSEK İLK 100 Ç.U.Ş. VE ANA MERKEZLERİNİN BULUNDUĞU ÜLKELERLE OLAN GELİR İLİŞKİLERİ (2016)	211
TABLO 118. GELİRİ EN YÜKSEK İLK 100 Ç.U.Ş. VE ANA MERKEZLERİNİN BULUNDUĞU ÜLKELERLE OLAN GELİR İLİŞKİLERİ (2017)	212
TABLO 119. GELİRİ EN YÜKSEK İLK 100 Ç.U.Ş. VE ANA MERKEZLERİNİN BULUNDUĞU ÜLKELERLE OLAN GELİR İLİŞKİLERİ (2018)	213
TABLO 120. THE ECONOMİST VERİLERİYLE ALMANYA	215

ŞEKİL DİZİNİ

ŞEKİL 1. 1990-2016 YILLARI ARASI GSYİHX KİŞİ BAŞINA GSYİH GÖRE EKONOMİK GÜÇ	53
ŞEKİL 2. 1990-2017 YILLARI ARASI GSYİH	87
ŞEKİL 3. 1990-2017 YILLARI ARASI KİŞİ BAŞINA DÜŞEN GSYİH	87
ŞEKİL 4. 1990-2016 YILLARI ARASI ASKERİ PERSONEL MEVCUTLARI	131
ŞEKİL 5. 1990-2017 YILLARI ARASI ASKERİ HARCAMALAR	131
ŞEKİL 6. 1990-2016 YILLARI ARASINDAKİ ULUSAL GÜÇ GÖRÜNÜMÜ	136
ŞEKİL 7. 1990-2017 YILLARI ARASI NÜFUS İSTATİSTİKLERİ	154
ŞEKİL 8. 1990-2014 YILLARI ARASI TOPLAM TİCARİ MARKA BAŞVURUSU	190
ŞEKİL 9. 1990-2016 YILLARI ARASI YÜKSEK TEKNOLOJİ İHRACATI	191
ŞEKİL 10. FEDERAL ALMANYA’NIN DIŞIŞLERİ VE İÇİŞLERİ FAALİYETLERİ İÇİN YAPTIĞI HARCAMALAR (1981-2014)	262

GİRİŞ

Almanya ekonomik, politik ve savunma alanlarında kilit önemde olan ve aynı zamanda Avrupa kıtasının beyni olarak görülen küresel bir güçtür. Modern Avrupa'da adını konuşulan dilden alan tek devlettir (Fulbrook, 2008, p. 27). Ayrıca tarihin en güçlü devletlerinden olan Roma'nın ve Bizans'ın yıllarca savaşım yenemediği nadir bir millettir (Akgönenç, 2010, p. 17). Yüzölçümü üç yüz elli yedi bin kilometre kare olan devletin başkenti Berlin'dir. Dünya'nın en demokratik devletlerinden (Economist Intelligence Unit'e göre dünyanın en demokratik on üçüncü ülkesi) birisi olan Almanya'da devleti temsilen Cumhurbaşkanı bulunmasına rağmen siyasi olarak en yetkili kişi başbakan (şansölye)'dir. On dokuz eyaletten oluşan devlet seksen iki milyon nüfusu ile de Avrupa'nın en kalabalık ülkesidir. Nüfusun ortalama yaşı 46.2'dir. Nüfus artış hızı %0,1 (2018 yılı)'dir ("Country Profiles," 2019). Para birimi euro'dur. GSYİH'sı 4 trilyon dolar, kişi başına ortalama yıllık gelir ise 48.106 dolardır.

Dünya tarihinde çok önemli ve ayrıcalıklı bir konuma sahip olan Almanya yirminci yüzyılda dünya çapında iki savaşın tetikleyicisi olmuş (Ünver, 2018, p. 1) ve her iki savaşı da kaybetmiştir. İkinci Dünya Savaşı'nın galipleri tarafından bölünen Almanya aradan geçen kırk beş yıl sonunda tekrar birleşmeyi başarmıştır. İki Alman devletinin yeniden birleşme süreci ise dünya tarihi açısından çok önemli bir kırılma anına denk gelmiştir. 1990'ların başında uluslararası ilişkiler alanında iki kutuplu dünya düzeni yıkılmış, komünizm yenilmiş, S.S.C.B. ve Yugoslavya dağılmış, ilk defa komünist bloktan bir devlet kapitalist bloktan bir devlete entegre olmuş, tek kutuplu bir süper gücün devri başlamış ve internet gibi gelecek dönemin dengelerini tamamen değiştirecek yenilikler ortaya çıkmıştır. NATO'nun kurulmasına sebep olan temel tehdit ortadan kalkmış ancak örgütün devamlılığı için yeni görev stratejileri benimsenmiştir. 2000'li yılların başlangıcıyla beraber yeni bir kırılmalar dönemi yaşanmaya başlamıştır. Bu kırılmanın başlangıç anı ise 11 Eylül 2001 tarihinde ABD'de bulunan Dünya Ticaret Örgütüne ait ikiz kulelere ve Pentagon'a karşı yapılan saldırı süreci olmuştur. 11 Eylül 2001 saldırılarıyla başlayan ve özellikle Ortadoğu/Kuzey Afrika coğrafyasına yapılan müdahalelerin etkisi bu tezin yazıldığı zaman diliminde dahi hissedilmeye devam etmekteydi. ABD ise bu olayı baz alarak uluslararası düzende yaptığı eylemlere meşruiyet kazandırma imkanı

bulmuştur. Almanya da bu zorlu süreçte kendine en uygun dış politika stratejilerini uygulamaya özen göstermiştir. 2010'lardan başlayarak günümüze kadar gelen süreçte ise uluslararası ilişkiler alanında meydana gelen yeni olay ve değişimlerin etkileri eskiye nazaran daha fazla ve daha hızlı bir şekilde hissedilir olmuştur. Özellikle Çin Halk Cumhuriyeti'nin ekonomik alanda başlayan ve askeri olarak da devam eden olağanüstü gelişimi ve güçlenmesi dengeleri değiştirmeye başlamıştır. Sistemdeki her aktör çıkarlarını korumak için bu yeni denge değişimine göre hareket tarzı benimsemek durumunda kalmıştır.

Çalışmanın amacı Almanya'nın diğer büyük güçler ile kıyaslamalı olarak ekonomik ve askeri gücünü ortaya koyabilmektir. Bu güçlerle bağlantılı olarak politik gücü hakkında sonuçlara ulaşabilmektir. Almanya ve diğer büyük güçler ile ilgili olarak veriler toplanarak istatistiksel olarak incelenmektedir. Literatür taraması ile toplanan veriler SPSS 22 programı ile korelasyon analizine tabi tutulmaktadır. Çalışmamız literatürde Almanya ile ilgili yakın geçmiş zaman (1990 yılı sonrası) aralığındaki eksik kalan boşluğu doldurmayı hedeflemektedir. Almanya hakkında bu konuda bir birikim oluşturulması amaçlanmaktadır. Çalışmadaki en büyük kısıt, güç analizleri için referans alınan kavramlar hakkında Uluslararası İlişkiler disiplininde kesin bir mutabakatın olmamasıdır. Bir diğer kısıt ise askeri amaçlı teknolojik gelişmelerin (yapay zeka, robotlar, siber savunma/saldırı) bu güç unsuruna yansımaları henüz net bir biçimde ölçülememektedir. Nitel güç yaklaşımı için yeterli veri bulunamadığından konvansiyonel veriler üzerinden değerlendirme tercih edilmektedir. Çalışmamız Almanya'nın ve diğer büyük güçlerin ekonomik ve askeri güç sınırlarını belirleyi de amaçlamaktadır. Bu güç unsurlarının etkilediği politik güç unsurları da dikkate alınmaktadır. Bunun için ekonomik güç ve askeri güç başta olmak üzere analizler yapılarak değerlendirilmelerde bulunmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

EKONOMİK GÜÇ VE ASKERİ GÜÇ

1.1. EKONOMİK GÜÇ

Bu bölümde Ekonomik Güç kavramına ait tanımlama ve kavram analizi yapılacaktır.

1.1.1 EKONOMİK GÜCÜN TANIMI

Ekonomik gücün tanımı üzerinde genel kabul görmüş bir uzlaşma yoktur. Bu gücün tanımlanması görecelilik arz etmektedir. Bir görüşe göre ekonomik güç; bir ülkede gelişim, güvenlik ve mutluluk gibi varılmak istenen hedefler için kullanılacak kaynaklar toplamı ve bu kaynak değerlerinin meydana getirdiği toplam hasıladır (Yılmaz, 2017b, p. 158).

1.1.2. EKONOMİK GÜCÜN KAVRAM ANALİZİ

Ekonomik gücün makro seviyede ölçümü için en çok kullanılan yöntem GSYİH'dır (Beckley, 2018, pp. 7-44). GSYİH bir yıllık zaman diliminde ülkede üretilen toplam mal ve hizmetlere karşılık gelen ekonomik değerdir. Bu hesaplamanın pratik tarafı ise elde edilen verilerin makro ekonomiyi ölçmekte kullanılan en etkili araç olmasından kaynaklanmaktadır. Ekonomik güç esnekliği sebebiyle kolaylıkla diğer güçlere dönüştürülebildiğinden çok etkilidir. Ekonomik güç; askeri gücü bütünleme ve/veya arttırma imkanı verirken aynı zamanda siyasal güce dönüşümüyle de (Özdemir, 2008, pp. 114-143) çıkarların korunması için daha ayrıcalıklı bir konuma erişme imkanı sağlamaktadır. Ekonomik gücün ölçülmesinde; doğal kaynaklar, ekonomik yapı, sektörel dağılım ve bunların kapasitesi, işgücü, ekonomik yeterlilik, ekonomik dışa bağımlılık, paranın değeri, diğer finansal ve ekonomik kuruluşlarla ilişkiler, şirketleri, kredi notu, uluslararası markalar, teknolojik kapasitesi, GSMH, veri ulaşım hızı gibi etkenler kullanılabilir. Ulusal gücün en önemli unsuru da ekonomidir (Yılmaz, 2017b, pp. 158-159). Ekonomik gücün ölçümü için genellikle GSYİH kullanılmakla beraber ulaşılan sonuçların değerlendirilmesi açısından bir takım yapısal sorunlar da bulunmaktadır. Bunların en başında ise GSYİH'nın tüketimi hesaplamaması gelmektedir. Ayrıca imalat giderleri, sosyal güvenlik harcamaları

ve askeri harcamalarda aslında ekonomi içinde gider olmalarına rağmen GSYİH hesaplamasında üretim çıktısı olarak görünmektedir (Beckley, 2018, pp. 16-17). Ancak her ne kadar bu tür eksiklikleri de olsa GSYİH değerlendirmeleri her ülke için aynı şekilde hesaplanmakta ve dolayısıyla yapısal nedenlerden kaynaklanan eksiklikler de eşit yansıma göstermektedir. GSYİH hesaplamasında nüfusun çokluğu ve yüzölçümü büyüklüğü gibi unsurlar gelişim ve ilerleme sağlayabilme potansiyeli bakımından avantaj sağlayabilmektedir. Bu potansiyelin iyi değerlendirilememesi durumunda ise tam tersi sonuçların gerçekleşeceği öngörülmektedir.

1.2 ASKERİ GÜÇ

Bu bölümde Askeri Güç kavramına ait tanımlama ve kavram analizi yapılacaktır.

1.2.1. ASKERİ GÜCÜN TANIMI

Askeri Güç kavramına ait Uluslararası İlişkiler disiplininde kesin bir tarif bulunmamaktadır. Askeri güçte tıpkı ekonomik güç gibi göreceli bir bakış açısı sunmaktadır. Yine de bununla beraber bu gücün bileşenleri; modern savaş teknolojisine sahip olmak, nitelikli silahlara sahip olmak, disiplinli bir orduya ve iyi bir askeri liderliğe sahip olmaktır. Konvansiyonel silah mevcutları, nükleer silah mevcutları, askeri personel sayısı, askeri harcamalar, nüfusun büyüklüğü, komşu ülkelerle olan dost/düşman algısı da doğrudan askeri güçle ilgilidir (Arı, 2013, pp. 65-66). Bir devletin askeri gücünün dünya çapında değerini belirlemek için şunlara bakılmaktadır; nükleer silaha sahip olup/olmaması, diğer devletlerde askeri olarak konuşlanıp/konuşlanmadığı, haberleşme kabiliyetinin seviyesi, modern teknolojiyle diğer devletlere göre bütünleşmede bariz bir farklılığın olması ve lojistik gücünün seviyesi (Yılmaz, 2017b, p. 152).

1.2.2. ASKERİ GÜCÜN KAVRAM ANALİZİ

Askeri gücün dış politikada etkisi ordunun etkinliğine bağlıdır. Ayrıca küresel seviyede güçlü bir devletin sadece ekonomik güce değil bunun yanında her zaman hazır bulunan bir askeri güce de ihtiyacı vardır (Yılmaz, 2017b, pp. 151-160). Askeri gücün hesaplanmasında ekonomi, nüfus gibi verilerin de dahil edilmesi mümkündür. Bu bakımdan karma yaklaşımlarda mevcuttur. Ayrıca

konvansiyonel askeri yapılanmalar ile nükleer silahlara sahip olup/olmamanın birlikte yada ayrı ayrı değerlendirildiği hesaplamalar da vardır. Güce bakış açısından; nicel olarak üstünlüğe dikkat edilebildiği gibi, nitel olarak diğerleriyle farklılığın değerlendirilmesi şeklinde de olabilmektedir. Gelişen yapay zeka, robot teknolojisi, siber savunma/saldırı ve nükleer silahlara sahip olmak gibi kriterler askeri güç kavramına bakış açısını sürekli değiştirmektedir. Bu sert güç unsurunun ekonomik gücü ve siyasal gücü etkileyebilmesi yönü de bulunduğundan çok önemlidir (Özdemir, 2008, pp. 114-143). Çalışmamızda asker sayıları, askeri harcamalar, GFP verileri, ekonomik veriler ve nüfus verileri dikkate alınmıştır. Yapay zeka ve robot teknolojisinin etkisi ile siber sahada henüz ölçüm yapılabilecek kadar net veriler elde edilemediğinden bu alanlar kapsam dışı bırakılmıştır. Ayrıca nükleer silahlara sahip olma/olmama durumuna göre caydırıcılık stratejileri (Kroenig, 2013, pp. 141-171) ile coğrafi şartlara göre savunma stratejileri de (Marshall, 2018) değerlendirmeye alınmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

ALMANYA VE BÜYÜK GÜÇLERİN EKONOMİK VE ASKERİ GÜÇLERİNİN ANALİZİ (1990-2018)

2.1. KÜRESEL DÜZEYDE GÜÇ DENGELERİNİ ETKİLEYEN OLAYLAR

Bu bölümde 1990-2018 yılları arasında uluslararası ilişkileri etkileyen ve yalnızca önemli görülen olaylardan bahsedilmiştir. Kronolojik bir olaylar dizisi yerine belirlenen zaman kesitinde meydana gelen ve önemli olduğu düşünülen olaylar ışığında genel çerçevede kanaat oluşturmak için yeterli olacak bir anlatım üslubu benimsenmiştir. Olayların ayrıntıları ise kapsam dışı bırakılmıştır. 1990-2000 yılları arasındaki olaylar hakkında “Kronolojik 20. Yüzyıl Siyasi Tarihi” kitabından faydalanılmıştır (Boduroğlu, 2013, pp. 851-1006). 2001-2011 yılları arasındaki olaylar ve 2011-2018 yılları arasındaki olaylar için ise internet sitelerinden (onthisday.com/history/events-by-year.php, 2018) yararlanılmıştır.

2.1.1 1990-2000 YILLARI ARASINDAKİ OLAYLAR

1990'ların başından itibaren yakın tarihin dengeleri değişmiş, yeni yüzyılı şekillendirecek çok önemli olaylar meydana gelirken bu kapsamda Almanya'nın da yeniden birleşmesi gerçekleşmiştir. Aslında bu olay bir çok gelişmenin de habercisi olmuştur. Bu süreçte özellikle Avrupa'da yeni bir stratejik yaklaşım şekillenmeye başlamıştır; Almanya'nın liderliğinde güç dengeleri bakımından önemli bir ekonomik güç olan AB'ye giden adımlar atılmış ve sonrasında ise kurumsallaşmış sağlam bir yapı ortaya çıkmıştır. Avusturya, İsveç ve Finlandiya AB'ye tam üye olurken, AB üyesi ülkeler Lüksemburg zirvesinde genişleme sürecini ilan etmişlerdir. Avrupa için tek para birimi olan euro, bazı üyeler haricinde AB tarafından kabul edilmiştir. S.S.C.B. dağılmış ve komünizm göreceli olarak yenilmiştir. S.S.C.B.'nin yerine Rusya Federasyonu kurulmuştur. S.S.C.B.'nin dağılması sonucu bağımsızlıklarını kazanan Doğu Avrupa devletleri AB ile ortaklık anlaşması imzalamışlardır. İkinci Dünya Savaşı sonundan itibaren süregelen iki kutuplu dünya düzeninden (Soğuk Savaş Dönemi) tek süper gücün kaldığı ve onunda yerküreyi kendine göre şekillendirmeye çalıştığı tek kutuplu bir düzene geçildiği görülmüştür. Henüz 1990'ların başında ABD tarafından Irak'a

Kuveyt'i işgal ettiği gerekçesiyle Birinci Körfez Harekatı (Çöl Fırtınası Harekatı) gerçekleştirilmiştir. Süper güç ABD tarafından NAFTA ve APEC antlaşmaları imzalanmıştır. BM Barış Gücü ABD'nin öncülüğünde Somali'ye girmiştir. Yugoslavya'da başlangıçta iç savaş başlamış ancak devamında ülke tıpkı S.S.C.B. gibi dağılmıştır. Rusya, Çin, Kazakistan, Kırgızistan ve Tacikistan tarafından Şangay Beşlisi kurulmuştur. İngiltere Hong Kong'u, Portekiz ise Makau yarımadasını Çin'e devretmiştir. Tayland'da devalüasyon sonucu başlayan ekonomik kriz bütün Asya ülkelerini etkisi altına almıştır. Küresel ısınma ile mücadele için Japonya'da Kyoto Protokolü imzalanmıştır. Dünya Ticaret Örgütü (G.A.T.T.'in yerine) kurulmuştur. Çek Cumhuriyeti, Macaristan ve Polonya NATO'ya üye olurken, NATO'nun Washington zirvesinde ittifakın yeni stratejik konsepti kabul edilmiştir. G-8 ülkeleri yayınladıkları ortak bildiri ile G-20 ülkeleri grubunun kurulmasını kararlaştırmıştır. İnternet kullanımıyla birlikte ilk online alışverişler de bu zaman diliminde yapılmaya başlamıştır.

2.1.2 2001-2010 YILLARI ARASINDAKİ OLAYLAR

İsrail yirmi iki yıl aradan sonra işgal ettiği Güney Lübnan'dan çekilmiştir. Şangay Beşlisi Özbekistan'ın da katılımıyla beraber Şangay İşbirliği Örgütüne dönüşmüştür. NATO Makedonya'ya barış gücü göndermiştir. 11 Eylül 2001'de Dünya Ticaret Örgütü ikiz kulelerine ve Pentagon'a yolcu uçaklarıyla saldırı düzenlenmiş ve hemen ertesi gün NATO'nun beşinci maddesi ABD için tarihinde ilk ve tek defa olmak üzere uygulamaya konmuştur. ABD başkanı George W. Bush "Terörizm ile Savaş" bildirisi yaparken Irak, İran ve K. Kore'yi de "Şer Eksenini" ilan etmiştir. Kasım 2001'de ABD Afganistan'ı işgal etmiş ve kendi ülkesinde de İç Güvenlik Bakanlığını kurmuştur. ABD anti balistik füze antlaşmasından çekilmiştir. ABD Irak'ı ikinci kez işgal ederek anayasa dahil olmak üzere bütün devlet yapısını değiştirmiştir. Çin Halk Cumhuriyeti ABD ile kalıcı bir şekilde normal ticari ilişkilere başlamış ve Dünya Ticaret Örgütü'ne üye olmuştur. Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesi kurulmuştur. Eski Doğu Avrupa ülkeleri ve G.K.R.Y. AB'ye tam üye olmuş ve yeni üye devletlerle beraber AB tarihinde en büyük genişleme süreci meydana gelmiştir. Bulgaristan, Letonya, Litvanya, Romanya, Slovakya, Slovenya, Hırvatistan ve Arnavutluk NATO'ya daimi üye olmuşlardır. Ukrayna'da batı yanlısı bir iktidarın işbaşına geçmesi anlamına gelen "Turuncu Devrim" yapılmış ancak bir sonraki seçimde yeniden

Rusya yanlısı bir iktidar işbaşına geçince devrim sona ermiştir. Rusya ile Gürcistan arasında Abhazya bölgesi ve Güney Osetya yüzünden savaş çıkmıştır. Wikileaks belgeleri internet üzerinden yayınlanmıştır. IŞİD terör örgütü Irak'ta kurulmuştur. ABD'de "Mortgage Krizi" olarak bilinen ve bütün dünyaya dalga dalga yayılan ekonomik kriz meydana gelmiştir. Genellikle tarafsız bir politika izleyen İsviçre BM'ye üye olmuştur. İnternet kullanımı yaygınlaşarak online alışveriş yapmak günlük hayatın sıradanları arasına girmiştir. İnternet tabanlı alışveriş sitelerinin gelirleri belirgin bir şekilde artmaya başlamıştır. İnternet toplumsal yaşamla ilgili değişimlere neden olurken sosyal medya kavramı da günlük yaşamın vazgeçilmezlerinden olmuştur.

2.1.3 2011-2018 YILLARI ARASINDAKİ OLAYLAR

Tunus'da "Yasemin Devrimi" yapılırken, Mısır'da ise meydana gelen sivil itaatsizlik olayları neticesinde Devlet Başkanı Hüsnü Mübarek istifa etmek zorunda kalmıştır. Yapılan seçimler ile iktidara gelen yeni Devlet Başkanı Muhammed Mursi'ye karşı ise askeri darbe gerçekleştirilmiş ve ülkenin yeni Devlet Başkanı Abdulfettah el-Sisi olmuştur. Libya'da NATO operasyonu sonucunda Muammer Kaddafi rejimine son verilmiştir. Ardından ülkede başlayan düzensizlik ve bölünmüşlük durumu ise günümüzde halen devam etmektedir. Bahreyn'de ayaklanmalar meydana gelmiş ancak mevcut düzeni değiştirecek bir netice alınamamıştır. Güney Sudan, Sudan'dan ayrılarak bağımsızlığını ilan etmiştir. Yemen'de iç karışıklıklar meydana gelmiş hemen ardından Suudi Arabistan tarafından bu ülkeye yönelik müdahaleler başlamıştır. ABD ve AB tarafından İran'a nükleer enerji ile ilgili çalışmalarından dolayı yaptırımlar uygulanmaya başlanırken, BMGK daimi üyeleri ve Almanya, İran ile yaptıkları toplantıyla nükleer enerji çalışmalarını durdurmaları karşılığında çeşitli tavizler veren bir antlaşma imzalamışlardır. Ancak daha sonrasında ABD antlaşmadan çekilmiştir. Almanya'da Cumhurbaşkanı Christian Wulff istifa ederken yerine Joachim Gauck seçilmiştir. Suriye'de olaylar patlak vermiştir. Uluslararası bir mesele haline gelen ülkedeki karışıklıklar günümüzde de devam etmektedir. Rusya Federasyonu Dünya Ticaret Örgütüne üye olmuştur. Xi Jinping Çin Halk Cumhuriyeti devlet başkanı seçilmiş, daha sonraki bir zamanda ise daimi devlet başkanı ilan edilmiştir. Ukrayna'da devrim yapılırken Rusya yanlısı Devlet

Başkanı Viktor Yanukoviç ülkeden kaçmış ve yerine Petro Poroşenko seçilmiştir. Rusya Kırım'a müdahale etmiş ve akabinde ilhak ettiğini duyurmuştur. ABD ve AB Rusya'ya karşı yaptırım kararı alarak derhal uygulamaya koymuşlardır. IŞİD'e karşı uluslararası bir koalisyon oluşturulurken bu sayede koalisyon güçlerinin Suriye ve Irak'ta konuşlanma ve operasyon yapabilme meşruiyeti sağlanmıştır. Çin Halk Cumhuriyeti belirgin bir şekilde yükselen ekonomisi sayesinde ABD ile bu alanda yarışan bir güç haline gelmiştir. Panama belgeleri ve Paradise Papers yayınlanmıştır. Brexit referandumuyla İngiltere AB'den ayrılma kararı alan ve süreci başlatan ilk ve tek devlet olmuştur. Donald Trump ABD'de başkan seçilmiş ancak seçilmesiyle beraber Rusya'nın seçimlere müdahale ettiği yönünde kamuoyu oluşmuştur. Bu konuda ABD tarafından Rusya'ya karşı yaptırım kararı alınmış ve uygulanmıştır. Karadağ NATO'ya daimi üye olmuştur. Çin Halk Cumhuriyeti "Bir Kuşak Bir Yol" projesini devreye sokmuştur. Nükleer silah üretimiyle ilgili çalışmalarından dolayı BM tarafından K. Kore'ye ambargo uygulanmıştır. Diğer yandan ise K. Kore ve G. Kore arasında birleşme yönünde yumuşamalar olmuş ve her iki ülke arasında bu konuyla ilgili çalışmalar başlamıştır. ABD Başkanı Donald Trump Trans-Pasifik ve Paris İklim Değişikliği Antlaşmalarından çekilmiştir. ABD, İngiltere ve Fransa'yla beraber kimyasal silah bulunduğu ve kullanıldığı gerekçesiyle Suriye'ye saldırı gerçekleştirmiştir. Apple ve Amazon ABD'nin bir trilyon dolar sermayeyi aşan ilk çokuluslu şirketleri olmuşlardır. Rusya ve Çin 300.000 askerin katıldığı ortak bir askeri tatbikat gerçekleştirmiştir. ABD, Meksika ve Kanada arasında yeni bir NAFTA antlaşması imzalanmıştır. ABD Başkanı Trump ülkesinin "Silahların Kontrolü Antlaşması"ndan çekilebileceğini söylerken, Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron da "Avrupa Ordusu" nun kurulması gerektiğine dikkat çekmiştir. Bu dönemde internet uluslararası olaylarda ("Arap Baharı" gibi) belirleyici bir rol alabilecek kadar önem kazanmıştır. İnternet tabanlı bazı çokuluslu şirketlerin yıllık kârları, bir çok devletin gayri safi milli hasılasını geçmiştir.

2.2 EKONOMİK GÜÇ ANALİZLERİ

Bu bölümde Almanya'nın ve diğer büyük güçlerin istatistiksel verilerle ekonomik güçleri hakkında analiz yapılacaktır. İnsanlık tarihinde meydana gelen en acı olayların yani savaşların büyük çoğunlukla ekonomik nedenlerle çıkmasından dolayı ekonomik güç bilhassa önem arz etmektedir. (Akgöncü, 2010, p. 3). Ekonomik güç analizinin yapılması aslında birden çok alanı (politik ve askeri ağırlıklı) anlamamıza da yardımcı olmaktadır. Almanya tezimizin esasını teşkil ettiği için ayrıntılarıyla analiz yapılmıştır. Ancak kapsam ve içerik sınırları nedeniyle diğer büyük güçler hakkında genel çerçeveyi çizebilecek ölçüde daha makro seviyede bir analiz yapılmıştır.

2.2.1. ALMANYA'NIN EKONOMİK GÜCÜNÜN ANALİZİ

Ekonomik gücün ölçüsü diğer güçlerinde sınırlarını belirlemektedir. Ekonomik güç kavramı aslında diğer güçlere kolaylıkla dönüşebilmesi nedeniyle de esnek bir özellik taşımaktadır (Beckley, 2010, pp. 43-79). Bahsedilen diğer güçler ise bilhassa askeri ve politik güç kavramlarıdır. Alman ekonomisi İkinci Dünya Savaşı'nın ardından analiz edilirken beş döneme ayrılmıştır. Bu dönemler 1945-1950; tasfiye ve ayrışma dönemi, 1950-1989; toparlanma ve hızlı ekonomik büyüme, 1990-2008; yeniden birleşme ve yeniden yapılanma, 2008 ve sonrası ise istikrar ve liderlik dönemleridir. Alman ekonomisinin başarısını hükümet ve iş dünyası arasındaki işbirliğinde görülmektedir (Mcnabb, 2016b, pp. 97-112). İki Almanya'nın birleşme sürecinin en önemli nedeni ekonomidir. Birleşme teorileri için iki devlet arasındaki farklar açısından en az üç önerme belirlenmiştir. Bunlardan ilki özel mülkün korunması ki bunun ekonomik performansı etkilediği görüşü hakimdir. İkinci olarak iklim şartları ve çevresel faktörler gibi doğal nedenlerin varlığı ve son olarak ise ekonomik olarak pazarlara erişim imkânını öne sürülebilir. Yapılan bir çalışmada en önemli gerekçenin ekonomik neden olduğu belirlenmiştir (Redding & Sturm, 2005, pp. 2-39). Almanya ekonomisinin özünü ihracat, dış yatırımlar ve hükümet fonları oluşturmaktadır (Kronauer, 2016, pp. 75-76). Almanya'nın ekonomik gücünü göstermesi bakımından Dünya Bankası verilerine göre küresel seviyede dördüncü büyük ekonomiye sahip olması dikkate değerdir ("World Development Indicators," 2018). Tablo 1.de Almanya'nın yeniden birleşmeden itibaren GSYİH, Kişi başına düşen GSYİH, ve GSYİH'nin yıllık artışı görülmektedir.

TABLO 1. ALMANYA'NIN EKONOMİK VERİLERİ			
YIL	GSYİH (dolar)	GSYİH, Kişi başına (dolar)	GSYİH Yıllık Artış %
1990	1764967948917	22220	5,26
1991	1861873895109	23269	5,11
1992	2123130870382	26334	1,92
1993	2068555542411	25489	-0,96
1994	2205966011812	27088	2,46
1995	2591620035485	31730	1,74
1996	2503665193657	30564	0,82
1997	2218689375141	27046	1,85
1998	2243225519618	27341	1,98
1999	2199957383337	26796	1,99
2000	1949953934034	23719	2,96
2001	1950648769575	23687	1,70
2002	2079136081310	25205	0,00
2003	2505733634312	30360	-0,71
2004	2819245095605	34166	1,17
2005	2861410272354	34697	0,71
2006	3002446368084	36448	3,70
2007	3439953462907	41815	3,26
2008	3752365607148	45699	1,08
2009	3418005001389	41733	-5,62
2010	3417094562649	41786	4,08
2011	3757698281118	46810	3,66
2012	3543983909148	44065	0,49
2013	3752513503278	46531	0,49
2014	3890606893347	48043	1,93
2015	3375611100742	41324	1,74
2016	3477796274497	42233	1,94
2017	3677439129777	44470	2,22

Kaynak: Dünya Bankası <https://data.worldbank.org> (Erişim tarihi 05.11.2018)

Almanya'nın ekonomik verilerinin (Tablo 1) analizine (Tablo 2) göre değişen zaman süreci ile GSYİH ve kişi başına düşen gelir arasında çok kuvvetli bir ilişki vardır. Aynı zamanda GSYİH arttıkça kişi başına düşen gelirden artmıştır. Bu durum Almanya'nın ekonomik olarak istikrarlı bir şekilde güçlendiğini kanıtlamaktadır.

TABLO 2. ALMANYA’NIN EKONOMİK VERİLERİNİN ANALİZİ

		(1)	(2)	(3)	(4)
YIL	Pearson Correlation	1	,897**	,889**	-,181
	Sig. (2-tailed)		,000	,000	,358
	N	28	28	28	28
GSYİH	Pearson Correlation	,897**	1	,999**	-,160
	Sig. (2-tailed)	,000		,000	,416
	N	28	28	28	28
KİŞİBAŞINA GSYİH	Pearson Correlation	,889**	,999**	1	-,150
	Sig. (2-tailed)	,000	,000		,445
	N	28	28	28	28
YILLIK ARTIŞ %	Pearson Correlation	-,181	-,160	-,150	1
	Sig. (2-tailed)	,358	,416	,445	
	N	28	28	28	28

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

1990 yılında Demokratik Almanya Cumhuriyetini ilhak eden Federal Almanya Cumhuriyeti için bu tarihten itibaren yeni ekonomik zorluklar meydana gelmiştir. Eski Doğu Almanya'nın yeniden yapılandırılması en önemli işleri meselesi olmuştur. Yeniden birleşen Almanya'nın ilk yıllarındaki ekonomisinin odak noktası budur (Fulbrook, 2008, pp. 235-241). 1990'lar da zayıf Alman ekonomisinin sebebinin birleşme olduğu ifade edilmiştir. Ayrıca bu dönemde

özellikle Maliye Bakanlığı ve Bundesbank politikalarının da ekonomiyi olumsuz etkilediğini öne sürülmüştür (Bibow, 2001, pp. 1-9). Kohl'un bütçe açığını kapatmaya yönelik planlarının Bundesbank'ın devreye girmesi nedeniyle gerçekleşemediği görüşü hakimdir. Ayrıca elde edilen verilere göre 1991 yılında eski Batı Almanya coğrafyasında yaşayanların kişi başına düşen milli geliri 22.687 euro iken eski Doğu Almanya coğrafyasında yaşayanların kişi başına düşen milli geliri yalnızca 7.342 euroya tekabül etmektedir. 2016 yılında bu değerlere tekrar bakıldığında elde edilen verilere göre eski Batı Almanya coğrafyasında yaşayanların kişi başına düşen milli geliri 39.270 euro iken eski Doğu Almanya coğrafyasında yaşayanların kişi başına düşen milli geliri 26.453 euro'dur. Eski Doğu Almanya coğrafyasına göç yaşanmasına ve kalkınma politikalarına rağmen halen eski Doğu Almanya coğrafyasında yaşayanların kişi başına düşen milli geliri eski Batı Almanya coğrafyasında yaşayanların ancak üçte ikisi kadardır (Scharpf, 2018, p. 28). 2015 yılında yapılan bir çalışmaya göre yeniden birleşmenin Almanya'ya maliyeti toplamda iki trilyon euro'dur. Yeniden birleşmenin yirminci yılında eski Doğu Almanya bölgesinin kalkınması için her yıl ortalama yüz milyar euro harcanmıştır. Federal Hükümete göre eski Doğu Almanya bölgesinde ekonomik büyüme ve yaşam koşullarında gelişme görülse de bölgenin kalkınmasını hızlandırmak için bir dizi projenin uygulanmasına ihtiyaç olduğu belirtilmektedir (*Latest development of Germany after reunification*, 2015, pp. 1-4). Konuya ilişkin olan bir habere göre ise birleşmeden yirmi sekiz yıl sonra doğuda çalışanlara ödenen maaş batıdakilerin ancak %82'si kadardır. Birleşmeden bu yana ticari işletmeler, üniversiteler yada medya sektöründe doğu kökenli yöneticilere nadiren rastlanılmaktadır (Fürstenau, 2018). Bununla beraber eleştirel bir görüşe göre ise 2010 yılında yani birleşmenin yirminci yılında eski Doğu Almanya ile ekonomik bütünleşmenin sağlanamadığı ve yapılan tahminlere göre de önümüzdeki on yıl boyunca hedeflenen bütünleşmeye ulaşılamayacağı savunulmuştur (Şanlıoğlu, 2010, pp. 73-99). 1990'ların başındaki uluslararası politikada meydana gelen gelişmeler Almanya'yı aynı zamanda bölgesel olarak daha faal olmaya yöneltmiştir (Canbolat, 2009, pp. 193-200). Avrupa Birliğine giden süreçte öncülük yapan ülkenin en önemli gücü ekonomisi olmuştur. On yılın sonunda AB üyesi ülkelerce, bazı üye devletler hariç olmak üzere ortak para birimi olan euro'ya geçme kararı alınmıştır. Bu geçiş sürecinde Alman Markı'nın değeri baz alınmış ve yeni para birimi euro, 2002 yılı başından itibaren tedavüle

çıkmiştir. Almanya'nın kıtasındaki rakipsiz ekonomik gücü, politika belirleme açısından diğer üyelere karşı avantaj sağlamıştır. 2008 yılında ABD'de "Mortgage Krizi" olarak bilinen ekonomik krizin Avrupa kıtasına da yansımaları olmuştur. AB üyesi ülkelerin ekonomilerinde olumsuz gelişmeler meydana gelirken bazı üye devletler bu durumdan diğerlerine göre daha fazla zarar görmüştür (Bolton, 2010, pp. 1-2). Avrupa'daki bu ekonomik çalkantı "Euro krizine" sebep olmuştur. Almanya hem kendi hemde AB'deki üye devletlerin ekonomik sorunlarıyla uğraşmak zorunda kalmıştır. Almanya ekonomisi tarihinde ilk kez 2009 yılında GSYİH oranı %5,62 gerilemiştir. Ancak Alman ekonomisi yine de 2014 yılından itibaren eski ekonomik istikrarına bir nebze kavuşabilmiştir. Bununla beraber bazı AB üye devletlerinin ekonomik sorunları günümüzde de halen devam etmektedir. Bu devletlerin ekonomik sorunları doğal olarak Almanya'yı da ilgilendirmektedir.

Almanya ekonomisinin en güçlü yanı ise dış ticaret fazlası vermesinden kaynaklanmaktadır. Tablo 3.'de Almanya'nın yıllara göre Dış Ticaret Dengesi bu dengenin GSYİH'daki karşılıkları görülmektedir.

TABLO 3. ALMANYA DIŞ TİCARET DENGESİ		
YIL	DIŞ TİCARET DENGESİ (\$)	DIŞ TİCARET DENGESİ (GSYİH %)
1990	46455960977	2,63
1991	-26552087392	-1,43
1992	-25251758367	-1,19
1993	-21405510144	-1,03
1994	-33443474409	-1,52
1995	-32185501367	-1,24
1996	-17018444385	-0,68
1997	-11519721421	-0,52

1998	-15625426091	-0,70
1999	-31310743461	-1,42
2000	-33785852695	-1,73
2001	-7024538821	-0,36
2002	39762531030	1,91
2003	36056017042	1,44
2004	126071791555	4,47
2005	131660786822	4,60
2006	171287377845	5,70
2007	233272760463	6,78
2008	210893476553	5,62
2009	198872297218	5,82
2010	193033943883	5,65
2011	228666342383	6,09
2012	248917810141	7,02
2013	253033655752	6,74
2014	289162896997	7,43
2015	300804181614	8,91
2016	297318658105	8,55
2017	297117538113	8,08

Kaynak: Dünya Bankası <https://data.worldbank.org> (Erişim tarihi 05.11.2018)

Almanya dış ticaret dengesi (Tablo 3) analizine (Tablo 4) göre zaman süreci ve dış ticaret dengesi arasında çok kuvvetli bir ilişki vardır. Buna göre Almanya'nın dış ticaret dengesi istikrarlı bir şekilde büyüme göstermiştir.

TABLO 4. ALMANYA DIŞ TİCARET DENGESİNİN ANALİZİ

		(1)	(2)	(3)
YIL	Pearson Correlation	1	,929**	,905**
	Sig. (2-tailed)		,000	,000
	N	28	28	28
DIŞ TİCARET DENGESİ (DOLAR)	Pearson Correlation	,929**	1	,989**
	Sig. (2-tailed)	,000		,000
	N	28	28	28
DIŞ TİCARET DENGESİ (GSYİH %)	Pearson Correlation	,905**	,989**	1
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	
	N	28	28	28

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Almanya dış ticaret fazlası vermesi bakımında diğer büyük güçlerle mukayese edildiğinde dünyada ilk sıradadır. Ancak ekonomik gücün bu tür bir yapıya dayanmasının hem avantajları hemde dezavantajları vardır. Avantajları ekonominin sürekli canlı tutulabilmesi, vatandaşlarına istihdam sağlayabilme olanağı, işsizlik sorununun azaltılabilmesidir. Diğer yandan ise dış ticareti temel alan bir ekonomide istikrarlı bir büyüme için uluslararası alanda barışçıl ve tam rekabet koşullarının var olması gerekmektedir. Savaşlar, diplomatik gerginlikler, ekonomik krizler v.b. dış ticaret temelli bir ekonomi için dezavantajlardır. Bir diğer husus ise dış ticarete konu olan mal ve hizmetlerde sürekli bir tercih ve beğeni sebebi olunması gerekir. Dış ticaret için en tehlikeli konu gümrük duvarlarıdır.

Devletlerin gerektiği zaman çıkarlarını korumak için gümrük vergilerini arttırmak, mal ve hizmet alımını durdurmak, başka bir devlete yönelmek veya kendi iç pazarını güçlendirmek için ithal ikameci bir politika izlemek gibi seçenekleri de bulunmaktadır. Örneğin İngiltere'nin AB'den çıkması gibi bir durumda Alman ekonomisi bu olaydan doğrudan zarar görecektir. ABD tarafından çelik ithalatına 2018 yılında konulan yeni gümrük vergileri de Alman ekonomisini olumsuz etkilemiştir. Bütün bu avantaj ve dezavantajlar birlikte değerlendirildiğinde esnek bir uluslararası politikada bu tür bir ekonomik gücün barış zamanı haricinde savaş, kriz ve buhran anlarında kırılganlığı sözkonusudur. Almanya'nın ekonomisi en büyük gücüyken aynı zamanda en hassas noktasıdır (Mcnabb, 2016a, pp. 113-133). 2015 yılında dönemin Maliye Bakanı Wolfgang Schäuble ise katılmış olduğu bir söyleşide Alman ekonomisinin dış ticaret fazlası vermesine dayanan ekonomik zaafiyetine kalıcı bir çözüm getiremediğine değinmiştir (Schäuble, 2015). Federal Almanya Ekonomi Olayları ve Enerji Bakanlığınca yayınlanan bir raporda (2018) Alman ekonomisinin güç kaybetmesine rağmen toparlanmasının altıncı yılında olduğu belirtilmiştir. Ekonomik toparlanmanın hız kaybetmesinin nedeni ise küresel seviyede arz ve talep faktörlerinden kaynaklanmaktadır. Almanya'nın en önemli ihraç kalemlerine olan talep küresel seviyede ticaretin yavaşlamasıyla azalmıştır. Ayrıca artan şirket sayısının işgücüne ve aramallara ulaşmada zorluklara neden olmuştur. Enflasyonun 2016 yılından sonra yükseldiği seviyelerde kalmasının beklenmektedir. İşgücüne katılım artarken işsizlik oranının düşeceği de tahmin edilmektedir. Özet olarak 2020 yılına kadar Alman ekonomisindeki bütçenin fazla vermesinin bir miktar düşsede yine gerçekleşeceği öngörülmektedir (*Joint Economic Forecast Summary 2/18*, 2018, pp. 1-8). Almanya 1990'ların ortalarına kadar güvenlik odaklı ve bilinen dış kültür politikaları uyguladığını ancak bu tarihten sonra ticaret odaklı bir strateji izlemeye başlamıştır. Ticaret üzerine yeni stratejisinde özellikle halkla ilişkiler ve pazarlama üzerine yoğunlaşmıştır. Alışılmışın dışında daha belirgin bir yaklaşımın izlendiği ve bunun için tanınan bir kişilik olan Claudia Schiffer'in küresel metropollerdeki ilan panolarındaki görseli üzerinden hareketle Almanya'nın hem halkla ilişkiler hemde pazarlama üzerinden ortak bir strateji benimsendiği görülmektedir. Sonuç olarak küreselleşme ve dış politika stratejilerinin eşgüdüm içinde izlendiği, halkla ilişkiler ve dış ticaret politikasının Almanya açısından bütünsel olarak yürütülmesine önem verildiği anlaşılmaktadır

(Hülse, 2009, pp. 293-316). Bir diğer yaklaşıma göre ise; 2015-2025 arası on yıllık tahminde Almanya'nın bu süreçte ekonomik gerileyişiyle beraber sıkıntılar yaşayacağına değerlendirilmektedir. Almanya AB'nin ağırlık merkezidir, ayrıca Almanya GSYİH'sinin yarısından çoğunu ihracatı oluşturur ve bu ihracatın yarısında diğer AB ülkelerine yapılmaktadır. Almanya'nın bu ihracat gücü ekonomik büyüme, tam kapasiteli çalışma ve sosyal istikrar sağlamaktadır. AB'nin yapısı (euro'nun değeri ve diğer bir çok düzenleme dahil olarak) Almanya'nın bu ihracatını kolaylaştıracak şekilde planlanmıştır. Bu ihracat gücünün kırılğan yapısından dolayı sürekliliği sadık müşterilerinin beğenilerine ve mallarını satın almalarına bağlıdır. Diğer bir deyişle ihracat gücü olmak demek her zaman tam rekabet koşulları içinde olmak demektir (*Decade Forecast: 2015-2025*, 2017, pp. 2-5). Almanya'nın 2025 yılında G8 ülkelerinden birisi olmaya devam edeceği de tahmin edilmektedir. Diğer ülkelerin ise ABD, Çin, Hindistan, Japonya, İngiltere, Fransa ve Rusya olması beklenmektedir (Cooper & Flemens, 2013, p. 952). Ayrıca dış ticaretin Alman ekonomisi için can damarı olması sebebiyle bunun korunması için askeri olarak güçlü olunması gerekmektedir. Uluslararası sahada ekonomik gücün askeri güçle desteklenmesi bu gücün daha da sağlamlaşmasına yardımcı olacaktır. Bu iki gücün bir diğer unsurula yani politik güçle de takviye edilmesi uluslararası sahada dış ticaret dengesindeki avantajın korunması için kaçınılmaz şartlardandır. Tablo 5.'de 2017 yılı için Almanya'nın diğer büyük güçlerle olan ticareti ("Germany Trade Statistics," 2018) görülmektedir.

TABLO 5. ALMANYA'NIN DİĞER BÜYÜK GÜÇLERLE TİCARETİ (2017)					
ÜLKE	İHRACAT (\$)	İHRACAT (%)	İTHALAT (\$)	İTHALAT (%)	TİCARİ DENGİ (+/-)
ABD	\$126,359,982,509	8.71%	\$71,072,339,045	6.06%	\$55,287,643,464
FRANSA	\$118,773,384,513	8.19%	\$72,966,189,720	6.22%	\$45,807,194,793
ÇİN	\$97,773,609,029	6.74%	\$115,179,029,222	9.81%	-\$17,405,420,193
İNGİLTERE	\$94,818,745,536	6.54%	\$41,366,451,006	3.52%	\$53,452,294,530
RUSYA	\$30,041,150,841	2.07%	\$25,548,651,288	2.18%	\$4,492,499,553
JAPONYA	\$22,135,629,920	1.53%	\$27,033,836,164	2.3%	-\$4,898,206,244
HİNDİSTAN	\$12,147,379,878	0.838%	\$9,663,175,022	0.823%	\$2,484,204,856

Kaynak: Global Edge <https://globaledege.msu.edu/> (Erişim tarihi 12.11.2018)

Tabloya göre Almanya; ABD, Fransa, İngiltere, Rusya ve Hindistan'a karşı ticaret fazlası verirken, Çin ve Japonya ile olan ticaretinde açık vermektedir. Almanya'nın dış ticaretinde en çok fazlalık verdiği devlet ABD'dir. 2018 yılında ABD Başkanı Donald Trump'ın çelik ile ilgili gümrük duvarını arttırmasındaki en önemli nedenlerden biri de Almanya bağlamında bu ticaret fazlalığıdır. İkinci sırada ise İngiltere gelmektedir. Almanya'nın bu ekonomik başarısı İngiltere'nin AB içinde kalması yada ayrılması durumuna göre değişiklik gösterebilecektir. Almanya'nın AB içerisindeki en büyük müttefiki olan Fransa ise üçüncü sırada yer almaktadır. AB ne kadar sağlam ve güçlü bir yapıda olursa Almanya ve Fransa'nın ticari ilişkileri de aynı doğrultuda gelişecektir. Almanya'nın bu ticari ilişkide asimetric üstünlüğü de ortadadır. Almanya'nın Rusya ve Hindistan ile olan dış ticaret dengeleri ise fazlalık vermekle beraber bahsedilen üç devletle olan oran ve miktardan çok uzaktır. Almanya Çin ile olan dış ticaret dengesinde ise en çok açığı vermektedir. Çin Halk Cumhuriyeti'nin ekonomik gücünün olağanüstü artışı doğal olarak Almanya'yı da etkilemiştir. Çin'in yeni ekonomik stratejisi olan "Bir Kuşak Bir Yol" projesinin geleceği ise diğer devletlerle olduğu kadar Almanya ile olan ekonomik ilişkilerinde de belirleyici unsur olacaktır. Bir diğer ekonomik güç olan Japonya da Almanya karşısında dış ticaret fazlası vermektedir. Ancak Çin ile karşılaştırıldığında Almanya'nın Japonya ile olan ticaret dengesi daha az açık vermektedir. Almanya'nın AB içerisindeki konumu da Alman ekonomisi için çok önemlidir. Almanya'nın ekonomik gücü ABD-AB ticari ilişkilerini de AB lehine etkilemiştir. Karşılıklı ticaret ilişkilerinde 2008-2017 yılları arasında AB'nin ABD'ye ihracatı büyük artış göstermiştir (Ek 1). Almanya'nın dış ticaretinde ("Germany Trade Statistics," 2018) en çok fazlalık verdiği kategoriler; motorlu araç ve parçaları, endüstriyel makineler, ilaç, hassas cihazlar, plastik malzemeler, uçak, demir ve çelikten üretilen malzemeler, kimyasal ürünler, kağıt, boyalar, gemiler ve teknelerdir. Buna mukabil en fazla açık verdiği kategoriler ise; petrol ve mineral yakıtlar, organik kimyasallar, giyim eşyaları, yiyecek ve içecek maddeleridir (Ek 2-3). Almanya'nın dış ticaretindeki fazlalığın nedeni zorunlu temel ihtiyaç maddelerinin ithalatı ile yüksek teknoloji ürünlerinin ihracatı arasındaki farktan kaynaklanmaktadır. Bu dış ticaret fazlası Almanya'nın hem en büyük dördüncü ekonomi olmasını hemde ekonomi merkezli bir güç olmasını sağlamaktadır. Almanya'nın asıl gücünün bulunduğu kıtada birinci, dünya sıralamasında da ilk üçte bulunma özelliği olan ve "gizli şampiyonlar" adı verilen orta ölçekli

işletmelere sahip olmasından kaynaklandığı da iddia edilmektedir. Buna göre dünya genelinde 2.734 “gizli şampiyon” türü orta işletmenin olduğu ve bunların 1.307’sinin Almanya’da faaliyet gösterdiği belirtilmektedir. Ayrıca Alman ekonomik başarısı on üç faktöre bağlanmaktadır. Bu faktörler;

1.Tarihinde var olan küçük devletçikler, 2. Geleneksel beceriler, 3. İnovasyon gücü, 4. Güçlü üretim temeli, 5. Parça başı üretim masraflarındaki gelişmeler, 6. Ağır rekabet, 7. Made in Germany, 8. Sanayi bölgeleri, 9. İşletme bölgeleri, 10. Bölgesel dağılım, 11. Teorik ve pratik temelli eğitim, 12.Geostratejik konum, 13. Zihinsel enternasyonelleşme’dir (Karaalioğlu, 2017).

2018 yılı için Almanya’nın ekonomik görünümü şu şekildedir; Nominal GSYİH 4 trilyon dolar, GSYİH yıllık büyüme oranı %1.5, kişi başına düşen GSYİH 48.106 dolar, kişi başına düşen GSYİH yıllık büyüme oranı %1.4, yıllık ortalama enflasyon oranı %1.9’dur. Sektörel dağılım ise; Tarım’ın GSYİH içindeki oranı %0.8, Endüstri’nin GSYİH içindeki oranı %31.2, Hizmetler’in GSYİH içindeki oranı %67.9’dur. Ticaret dengesi 285 milyar dolar fazlalılık vermiştir ("Country Profiles," 2019). Almanya çoğunlukla ekonomik özgürlüğe (Ek 4) sahip (74.2) bir ülkedir (Miller, Kim, Roberts, Tyrrell, & Whiting, 2018).

2.2.2. ABD, ÇİN, RUSYA, JAPONYA, HİNDİSTAN, İNGİLTERE VE FRANSA’NIN EKONOMİK GÜÇLERİNİN ANALİZİ

Bu bölümde Almanya’nın ekonomik gücünün daha iyi anlaşılabilmesi amacıyla yedi büyük gücün verileri de değerlendirilmiştir. Bu güçlerin verileri SPSS 22 korelasyon analizine tabi tutulmuş ve elde edilen ilişkilere dair sonuçlara yer verilmiştir. Değerlendirmeler ise bu verilerden hareketle yapılmıştır.

2.2.2.1 ABD’NİN EKONOMİK GÜÇ ANALİZİ

ABD’nin ekonomik verilerinin (Tablo 6) analizine (Tablo 7) göre Yıl ile GSYİH ve Kişi başına düşen GSYİH oranı arasında çok kuvvetli ilişki tespit edilmiştir. Ayrıca GSYİH ile Kişi başına düşen GSYİH arasında da çok kuvvetli ilişki bulunmuştur. Bu durum zaman süreci içerisinde ABD’nin ekonomisinin istikrarlı bir şekilde güçlendiğini göstermektedir.

2018 yılı için ABD'nin ekonomik görünümü ise şu şekildedir; Nominal GSYİH 20,4 trilyon dolar, GSYİH yıllık büyüme oranı %2.9, kişi başına düşen GSYİH 62.055 dolar, kişi başına düşen GSYİH yıllık büyüme oranı %2.1, yıllık ortalama enflasyon oranı %2.4'dur. Sektörel dağılım ise; Tarım'ın GSYİH içindeki oranı %0.9, Endüstri'nin GSYİH içindeki oranı %18.1, Hizmetler'in GSYİH içindeki oranı %81'dir. Ticaret dengesi 815,2 milyar dolar azalış göstermiştir ("Country Profiles," 2019). ABD çoğunlukla ekonomik özgürlüğe (Ek 4) sahip (75.7) bir ülkedir (Miller et al., 2018).

Tablo 6. da ABD'nin Soğuk Savaş'ın bitişinden itibaren GSYİH, Kişi başına düşen GSYİH, ve GSYİH'sının yıllık artışı görülmektedir.

(1) Yıl, (2) GSYİH (dolar), (3) GSYİH, Kişi başına (dolar), (4) GSYİH Yıllık Artış %.

TABLO 6. ABD'NİN EKONOMİK VERİLERİ			
(1)	(2)	(3)	(4)
1990	5979589000000	23954	1,92
1991	6174043000000	24405	-0,07
1992	6539299000000	25493	3,56
1993	6878718000000	26465	2,75
1994	7308755000000	27777	4,04
1995	7664060000000	28782	2,72
1996	8100201000000	30068	3,80
1997	8608515000000	31573	4,49
1998	9089168000000	32949	4,45

1999	9660624000000	34621	4,69
2000	10284779000000	36450	4,09
2001	10621824000000	37274	0,98
2002	10977514000000	38166	1,79
2003	11510670000000	39677	2,81
2004	12274928000000	41922	3,79
2005	13093726000000	44308	3,35
2006	13855888000000	46437	2,67
2007	14477635000000	48062	1,78
2008	14718582000000	48401	-0,29
2009	14418739000000	47002	-2,78
2010	14964372000000	48375	2,53
2011	15517926000000	49794	1,60
2012	16155255000000	51451	2,22
2013	16691517000000	52782	1,68
2014	17427609000000	54697	2,57
2015	18120714000000	56444	2,86
2016	18624475000000	57589	1,49
2017	19390604000000	59532	2,27

Kaynak: Dünya Bankası <https://data.worldbank.org> (Erişim tarihi 05.11.2018)

TABLO 7. ABD’NİN EKONOMİK VERİLERİNİN ANALİZİ

		(1)	(2)	(3)	(4)
YIL	Pearson Correlation	1	,997**	,996**	-,290
	Sig. (2-tailed)		,000	,000	,134
	N	28	28	28	28
GSYİH	Pearson Correlation	,997**	1	,999**	-,295
	Sig. (2-tailed)	,000		,000	,128
	N	28	28	28	28
KİŞİBAŞINA GELİR	Pearson Correlation	,996**	,999**	1	-,290
	Sig. (2-tailed)	,000	,000		,135
	N	28	28	28	28
YILLIK GSYİH DEĞİŞİMİ	Pearson Correlation	-,290	-,295	-,290	1
	Sig. (2-tailed)	,134	,128	,135	
	N	28	28	28	28

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

ABD’nin dış ticaret dengesi (Tablo 8) analizine (Tablo 9) göre zaman süreci ve dış ticaret dengesi arasında ters yönlü ve kuvvetli bir ilişki vardır. Buna göre ABD’nin dış ticaret dengesi süreç içerisinde ekonomik olarak negatif yönlü bir seyir izlemiştir.

Tablo 8.’de ABD’nin dış ticaret dengesi yıllara göre miktar ve yüzde olarak gösterilmiştir.

(1) Yıl, (2) Dış Ticaret Dengesi (dolar), (3) Dış Ticaret Dengesi (GSYİH %).

TABLO 8. ABD'İNİN DIŞ TİCARET DENGESİ		
(1)	(2)	(3)
1990	-78952000000	-1,32
1991	2851000000	0,05
1992	-51605050000	-0,79
1993	-84782800000	-1,23
1994	-121642400000	-1,66
1995	-113561000000	-1,48
1996	-124727100000	-1,54
1997	-140724500000	-1,63
1998	-215037000000	-2,37
1999	-288366000000	-2,98
2000	-403460000000	-3,92
2001	-389693000000	-3,67
2002	-450802000000	-4,11
2003	-518747000000	-4,51
2004	-631590000000	-5,15
2005	-745246000000	-5,69
2006	-805962000000	-5,82
2007	-711033000000	-4,91
2008	-681391000000	-4,63
2009	-372522000000	-2,58
2010	-430702000000	-2,88
2011	-444593000000	-2,87
2012	-426197000000	-2,64
2013	-349544000000	-2,09
2014	-373796000000	-2,14
2015	-434603000000	-2,40
2016	-451692000000	-2,43
2017	-466248000000	-2,40

Kaynak: Dünya Bankası <https://data.worldbank.org> (Erişim tarihi 05.11.2018)

TABLO 9. ABD’NİN DIŞ TİCARET DENGESİNİN ANALİZİ

		YIL	MİKTAR	YÜZDE
YIL	Pearson Correlation	1	-,658**	-,374*
	Sig. (2-tailed)		,000	,050
	N	28	28	28
MİKTAR	Pearson Correlation	-,658**	1	,926**
	Sig. (2-tailed)	,000		,000
	N	28	28	28
YÜZDE	Pearson Correlation	-,374*	,926**	1
	Sig. (2-tailed)	,050	,000	
	N	28	28	28

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* . Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

2.2.2.2 ÇİN'İN EKONOMİK GÜÇ ANALİZİ

Çin'in ekonomik verilerinin (Tablo 10) analizine (Tablo 11) göre değişen zaman süreci ile GSYİH ve kişi başına düşen gelir arasında çok kuvvetli bir ilişki tespit edilmiştir. Aynı zamanda GSYİH arttıkça kişi başına düşen gelirden artmıştır. Bu durum Çin'in ekonomik olarak istikrarlı bir şekilde güçlendiğini göstermektedir. Deng Şiaoping döneminde Çin'de üç önemli değişiklik olmuştur. Bunlar; pazar ekonomisine geçiş, şehirli ve sanayi ağırlıklı topluma geçiş ve Dünya Ticaret Örgütü'ne girişidir (2001). Çin, Şiaoping'in temelini attığı stratejik ekonomik hamle sayesinde kalkınmaktadır. Çin'in kalkınmasını barışçıl şekilde başarıyla başaramayacağı, bir yönüyle barışı neden istediği ya da hangi barışı istediği, diğer yönüyle de bunun bir propaganda teması olup olmamasına göre belirlenecektir. Ayrıca Çin'in temel çıkarlarına aykırı gördüğü durumlarda ise diplomatik, ekonomik ve askeri olarak zorlayıcı politikalar uygulayabildiği de bilinmektedir (Yılmaz, 2017b, pp. 791-799).

2018 yılı için Çin'in ekonomik görünümü ise şu şekildedir; Nominal GSYİH 13,4 trilyon dolar, GSYİH yıllık büyüme oranı %6.6, kişi başına düşen GSYİH 9.704 dolar, kişi başına düşen GSYİH yıllık büyüme oranı %6.1, yıllık ortalama enflasyon oranı %1.9'dur. Sektörel dağılım ise; Tarım'ın GSYİH içindeki oranı %7.2, Endüstri'nin GSYİH içindeki oranı %40.7, Hizmetler'in GSYİH içindeki oranı %52.2'dir. Ticaret dengesi 428.4 milyar dolar fazlalık vermiştir ("Country Profiles," 2019). Çin çoğunlukla ekonomik özgürlüğe (Ek 4) sahip olmayan (57.8) bir ülkedir (Miller et al., 2018).

Tablo 10'da Çin'in Soğuk Savaş bitişinden itibaren GSYİH, Kişi başına düşen GSYİH, ve GSYİH'sının yıllık artışı görülmektedir.

(1) Yıl, (2) GSYİH (dolar), (3) GSYİH, Kişi başına (dolar), (4) GSYİH Yıllık Artış %.

TABLO 10. ÇİN'İN EKONOMİK VERİLERİ			
(1)	(2)	(3)	(4)
1990	360857912566	318	3,91
1991	383373318084	333	9,29
1992	426915712711	366	14,22
1993	444731282437	377	13,87
1994	564324670006	473	13,05
1995	734547898221	610	10,95
1996	863746717504	709	9,93
1997	961603952952	782	9,23
1998	1029043097554	829	7,84
1999	1093997267271	873	7,67
2000	1211346869605	959	8,49
2001	1339395718865	1053	8,34
2002	1470550015082	1149	9,13
2003	1660287965663	1289	10,04
2004	1955347004963	1509	10,11
2005	2285965892361	1753	11,40
2006	2752131773355	2099	12,72
2007	3552182311653	2695	14,23
2008	4598206091384	3471	9,65
2009	5109953609257	3838	9,40
2010	6100620488868	4561	10,64
2011	7572553836875	5634	9,54
2012	8560547314679	6338	7,86
2013	9607224481533	7078	7,76
2014	1048237210996	7684	7,30
2015	1106466628262	8069	6,90
2016	1119099255023	8117	6,70
2017	1223770047937	8827	6,90

Kaynak: Dünya Bankası <https://data.worldbank.org> (Erişim tarihi 05.11.2018)

TABLO 11. ÇİN'İN EKONOMİK VERİLERİNİN ANALİZİ

		YIL	GSYİH	KİŞİBAŞINA	YILLIKYÜZDE
YIL	Pearson Correlation	1	,916**	,919**	-,296
	Sig. (2-tailed)		,000	,000	,126
	N	28	28	28	28
GSYİH	Pearson Correlation	,916**	1	1,000**	-,421*
	Sig. (2-tailed)	,000		,000	,026
	N	28	28	28	28
KİŞİBAŞINA	Pearson Correlation	,919**	1,000**	1	-,418*
	Sig. (2-tailed)	,000	,000		,027
	N	28	28	28	28
YILLIKYÜZDE	Pearson Correlation	-,296	-,421*	-,418*	1
	Sig. (2-tailed)	,126	,026	,027	
	N	28	28	28	28

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* . Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

Çin'in dış ticaret dengesi (Tablo 12) analizine (Tablo 13) göre zaman süreci ve dış ticaret dengesi arasında kuvvetli bir ilişki vardır. Buna göre Çin'in dış ticaret dengesi istikrarlı bir şekilde büyüme göstermiştir.

Tablo 12.'de Çin'in dış ticaret dengesi yıllara göre miktar ve yüzde olarak gösterilmiştir.

(1) Yıl, (2) Dış Ticaret Dengesi (dolar), (3) Dış Ticaret Dengesi (GSYİH %).

TABLO 12. ÇİN'İN DIŞ TİCARET DENGESİ		
(1)	(2)	(3)
1990	11997000000	3,32
1991	13272000000	3,46
1992	6401000000	1,50
1993	-11609000000	-2,61
1994	6908000000	1,22
1995	1618390000	0,22
1996	7243000000	0,84
1997	36963000000	3,84
1998	31472000000	3,06
1999	21115000000	1,93
2000	20518382000	1,69
2001	17401000000	1,30
2002	35421997980	2,41
2003	43051582861	2,59
2004	68940960689	3,53
2005	132378493766	5,79
2006	231843041064	8,42
2007	353182677237	9,94
2008	420568516144	9,15
2009	243256567920	4,76
2010	237810389608	3,90
2011	136096761578	1,80
2012	215391747469	2,52
2013	148203949880	1,54
2014	236046577874	2,25
2015	304164445643	2,75
2016	202203423878	1,81
2017	164886647435	1,35

Kaynak: Dünya Bankası <https://data.worldbank.org> (Erişim tarihi 05.11.2018)

TABLO 13. ÇİN'İN DIŞ TİCARET DENGESİNİN ANALİZİ

		YIL	MİKTAR	YÜZDE
YIL	Pearson Correlation	1	,760**	,240
	Sig. (2-tailed)		,000	,218
	N	28	28	28
MİKTAR	Pearson Correlation	,760**	1	,680**
	Sig. (2-tailed)	,000		,000
	N	28	28	28
YÜZDE	Pearson Correlation	,240	,680**	1
	Sig. (2-tailed)	,218	,000	
	N	28	28	28

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

2.2.2.3 RUSYA'NIN EKONOMİK GÜÇ ANALİZİ

Rusya'nın ekonomik verilerinin (Tablo 14) analizine (Tablo 15) göre zaman süreci ile GSYİH ve kişi başına düşen gelir arasında çok kuvvetli bir ilişki tespit edilmiştir. Aynı zamanda GSYİH arttıkça kişi başına düşen gelirden artmıştır. Bu durum Rusya'nın ekonomik olarak istikrarlı bir şekilde güçlendiğini göstermektedir. Rusya'nın ekonomik gelişimi doğal kaynakları ve artan enerji gelirleriyle mümkün olmaktadır (Yılmaz, 2017b, p. 807).

2018 yılı için Rusya'nın ekonomik görünümü şu şekildedir; Nominal GSYİH 1.6 trilyon dolar, GSYİH yıllık büyüme oranı %1.7, kişi başına düşen GSYİH 11.054 dolar, kişi başına düşen GSYİH yıllık büyüme oranı %1.7, yıllık ortalama enflasyon oranı %2.9'dur. Sektörel dağılım ise; Tarım'ın GSYİH içindeki oranı %4.8, Endüstri'nin GSYİH içindeki oranı %32.6, Hizmetler'in GSYİH

içindeki oranı %51.3'dür. Ticaret dengesi 194.3 milyar dolar fazlalılık vermiştir ("Country Profiles," 2019). Rusya çoğunlukla ekonomik özgürlüğe sahip olmayan ((Ek 4) (58.2)) bir ülkedir (Miller et al., 2018).

Tablo 14.de Rusya'nın Soğuk Savaş bitişinden itibaren GSYİH, Kişi başına düşen GSYİH, ve GSYİH'sının yıllık artışı görülmektedir.

(1) Yıl, (2) GSYİH (dolar), (3) GSYİH, Kişi başına (dolar), (4) GSYİH Yıllık Artış %.

TABLO 14. RUSYA'NİN EKONOMİK VERİLERİ			
(1)	(2)	(3)	(4)
1990	516814274022	3485	-3,00
1991	517962962963	3485	-5,05
1992	460290556901	3096	-14,53
1993	435083713851	2929	-8,67
1994	395077301248	2663	-12,57
1995	395531066563	2666	-4,14
1996	391719993757	2644	-3,60
1997	404926534140	2738	1,40
1998	270953116950	1835	-5,30
1999	195905767669	1331	6,40
2000	259708496267	1772	10,00
2001	306602673980	2100	5,09
2002	345110438692	2375	4,74
2003	430347770732	2975	7,30

2004	591016690743	4102	7,18
2005	764017107992	5323	6,38
2006	989930542279	6920	8,15
2007	1299705247686	9101	8,54
2008	1660844408500	11635	5,25
2009	1222643696992	8563	-7,82
2010	1524916112079	10675	4,50
2011	2051661732060	14351	5,28
2012	2210256976945	15435	3,66
2013	2297128039058	16007	1,79
2014	2063662665172	14126	0,74
2015	1368400705491	9329	-2,83
2016	1284727602174	8748	-0,22
2017	1577524145963	10743	1,55

Kaynak: Dünya Bankası <https://data.worldbank.org> (Erişim tarihi 05.11.2018)

TABLO 15. RUSYA'NİN EKONOMİK VERİLERİNİN ANALİZİ

	YIL	GSYİH	KİŞİBAŞINA	YILLIKYÜZDE
YIL	Pearson Correlation	1	,815**	,433*
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,022
	N	28	28	28
GSYİH	Pearson Correlation	,815**	1	,207
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,290
	N	28	28	28
KİŞİBAŞINA	Pearson Correlation	,813**	1,000**	,215
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,272
	N	28	28	28
YILLIKYÜZDE	Pearson Correlation	,433*	,207	1
	Sig. (2-tailed)	,022	,290	,272
	N	28	28	28

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* . Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

Rusya'nın dış ticaret dengesi (Tablo 16) analizine (Tablo 17) göre zaman süreci ve dış ticaret dengesi arasında orta şiddette bir ilişki tespit edilmiştir. Buna göre Rusya'nın dış ticaret dengesi orta düzeyde bir şekilde büyüme göstermiştir.

Tablo 16.'da Rusya'nın dış ticaret dengesi yıllara göre miktar ve yüzde olarak gösterilmiştir.

(1) Yıl, (2) Dış Ticaret Dengesi (dolar), (3) Dış Ticaret Dengesi (GSYİH %).

TABLO 16. RUSYA'NIN DIŞ TİCARET DENGESİ		
(1)	(2)	(3)
1990	V/Y	V/Y
1991	V/Y	V/Y
1992	V/Y	V/Y
1993	V/Y	V/Y
1994	8941890000	2,26
1995	7437910000	1,88
1996	10102520000	2,58
1997	-835240000	-0,21
1998	71060000	0,03
1999	22855420000	11,67
2000	45382380000	17,47
2001	32053820000	10,45
2002	27472950000	7,96
2003	33128110000	7,70
2004	58559840000	9,91
2005	84388750000	11,05
2006	92315570000	9,33
2007	72193020000	5,55
2008	103935400000	6,26
2009	50383640000	4,12
2010	67452200000	4,42
2011	97273940000	4,74
2012	71282190000	3,23
2013	33428200000	1,46
2014	57512800000	2,79
2015	67661440000	4,94
2016	24400830000	1,90
2017	35173200000	2,23

Kaynak: Dünya Bankası <https://data.worldbank.org> (Erişim tarihi 05.11.2018)

TABLO 17. RUSYA’NIN DIŞ TİCARET DENGESİNİN ANALİZİ

	YIL	MİKTAR	YÜZDE
Pearson Correlation	1	,552**	-,167
YIL Sig. (2-tailed)		,005	,435
N	28	24	24
Pearson Correlation	,552**	1	,344
MİKTAR Sig. (2-tailed)	,005		,100
N	24	24	24
Pearson Correlation	-,167	,344	1
YÜZDE Sig. (2-tailed)	,435	,100	
N	24	24	24

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

2.2.2.4 JAPONYA’NIN EKONOMİK GÜÇ ANALİZİ

Japonya’nın ekonomik verilerinin (Tablo 18) analizine (Tablo 19) göre zaman süreci ile GSYİH ve kişi başına düşen gelir arasında orta şiddette bir ilişki tespit edilmiştir. Aynı zamanda GSYİH arttıkça kişi başına düşen gelirden artmıştır. Bu durum Japonya’nın ekonomik olarak istikrarlı bir şekilde güçlendiğini göstermektedir.

2018 yılı için Japonya’nın ekonomik görünümü ise şu şekildedir; Nominal GSYİH 5 trilyon dolar, GSYİH yıllık büyüme oranı %0.7, kişi başına düşen GSYİH 39.052 dolar, kişi başına düşen GSYİH yıllık büyüme oranı %0.9, yıllık ortalama enflasyon oranı %1’dir. Sektörel dağılım ise; Tarım’ın GSYİH içindeki oranı %1.2, Endüstri’nin GSYİH içindeki oranı %29.4, Hizmetler’in GSYİH içindeki oranı %69.4’dür. Ticaret dengesi 10.8 milyar dolar fazlalılık vermiştir ("Country Profiles," 2019). Japonya çoğunlukla ekonomik özgürlüğe (Ek 4) sahip (72.3) bir ülkedir (Miller et al., 2018).

Tablo 18.de Japonya'nın Soğuk Savaş bitişinden itibaren GSYİH, Kişi başına düşen GSYİH, ve GSYİH'sının yıllık artışı görülmektedir.

(1) Yıl, (2) GSYİH (dolar), (3) GSYİH, Kişi başına (dolar), (4) GSYİH Yıllık Artış %.

TABLO 18. JAPONYA'NIN EKONOMİK VERİLERİ			
(1)	(2)	(3)	(4)
1990	3132817652848	25359	4,89
1991	3584420077101	28925	3,42
1992	3908809463464	31465	0,85
1993	4454143876947	35766	-0,52
1994	4907039384470	39269	0,99
1995	5449116304981	43440	2,74
1996	4833712542207	38437	3,10
1997	4414732843544	35022	1,08
1998	4032509760873	31903	-1,13
1999	4562078822335	36027	-0,25
2000	4887519660745	38532	2,78
2001	4303544259843	33846	0,41
2002	4115116279070	32289	0,12
2003	4445658071222	34808	1,53
2004	4815148854362	37689	2,20
2005	4755410630912	37218	1,66
2006	4530377224970	35434	1,42
2007	4515264514431	35275	1,65
2008	5037908465114	39339	-1,09
2009	5231382674594	40855	-5,42
2010	5700098114744	44508	4,19
2011	6157459594824	48168	-0,12
2012	6203213121334	48603	1,50
2013	5155717056271	40454	2,00
2014	4850413536038	38109	0,37
2015	4394977752878	34568	1,35
2016	4949273341994	38972	0,94
2017	4872136945508	38428	1,71

Kaynak: Dünya Bankası <https://data.worldbank.org> (Erişim tarihi 05.11.2018)

TABLO 19. JAPONYA’NİN EKONOMİK VERİLERİNİN ANALİZİ

	YIL	GSYİH	KİŞİBAŞINA	YILLIKYÜZDE	
YIL	Pearson Correlation	1	,574**	,540**	-,208
	Sig. (2-tailed)		,001	,003	,289
	N	28	28	28	28
GSYİH	Pearson Correlation	,574**	1	,998**	-,161
	Sig. (2-tailed)	,001		,000	,412
	N	28	28	28	28
KİŞİBAŞINA	Pearson Correlation	,540**	,998**	1	-,147
	Sig. (2-tailed)	,003	,000		,455
	N	28	28	28	28
YILLIKYÜZDE	Pearson Correlation	-,208	-,161	-,147	1
	Sig. (2-tailed)	,289	,412	,455	
	N	28	28	28	28

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Japonya'nın dış ticaret dengesi (Tablo 20) analizine (Tablo 21) göre zaman süreci ve dış ticaret dengesi arasında bir ilişki tespit edilememiştir. Ancak dış ticaret dengesinde miktar ve yüzde arasında çok kuvvetli bir ilişki vardır.

Tablo 20.'de Japonya'nın dış ticaret dengesi yıllara göre miktar ve yüzde olarak gösterilmiştir.

(1) Yıl, (2) Dış Ticaret Dengesi (dolar), (3) Dış Ticaret Dengesi (GSYİH %).

TABLO 20. JAPONYA'NIN DIŞ TİCARET DENGESİ		
(1)	(2)	(3)
1990	V/Y	V/Y
1991	V/Y	V/Y
1992	V/Y	V/Y
1993	V/Y	V/Y
1994	V/Y	V/Y
1995	V/Y	V/Y
1996	68994126647	1,43
1997	95455879688	2,16
1998	114685034701	2,84
1999	114126431432	2,50
2000	130690474028	2,67
2001	86219920754	2,00
2002	108861295892	2,65
2003	139380520054	3,14
2004	181993749575	3,78
2005	170122750084	3,58
2006	174672769353	3,86
2007	211735646402	4,69
2008	142115935666	2,82
2009	145677709652	2,78
2010	220887986144	3,88
2011	129596684409	2,10
2012	60116999697	0,97
2013	46378535980	0,90
2014	36351469240	0,75
2015	136471801667	3,11
2016	193995974828	3,92
2017	195800717651	4,02

Kaynak: Dünya Bankası <https://data.worldbank.org> (Erişim tarihi

05.11.2018)

TABLO 21. JAPONYA’NIN DIŞ TİCARET DENGESİNİN ANALİZİ

	YIL	MİKTAR	YÜZDE
YIL	Pearson Correlation	1	,086
	Sig. (2-tailed)	,371	,704
	N	28	22
MİKTAR	Pearson Correlation	,200	1
	Sig. (2-tailed)	,371	,000
	N	22	22
YÜZDE	Pearson Correlation	,086	,965**
	Sig. (2-tailed)	,704	,000
	N	22	22

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

2.2.2.5 HİNDİSTAN’IN EKONOMİK GÜÇ ANALİZİ

Hindistan’ın ekonomik verilerinin (Tablo 22) analizine (Tablo 23) göre zaman süreci ile GSYİH ve kişi başına düşen gelir arasında çok kuvvetli bir ilişki tespit edilmiştir. Aynı zamanda GSYİH arttıkça kişi başına düşen gelirdede artmıştır. Bu durum Hindistan’ın ekonomik olarak istikrarlı bir şekilde güçlendiğini göstermektedir.

2018 yılı için Hindistan’ın ekonomik görünümü ise şu şekildedir; Nominal GSYİH 2.6 trilyon dolar, GSYİH yıllık büyüme oranı %7.3, kişi başına düşen GSYİH 1928 dolar, kişi başına düşen GSYİH yıllık büyüme oranı %6.2, yıllık ortalama enflasyon oranı %4’dür. Sektörel dağılım ise; Tarım’ın GSYİH içindeki oranı %16.5, Endüstri’nin GSYİH içindeki oranı %29.3, Hizmetler’in GSYİH içindeki oranı %46.8’dir. Ticaret dengesi 184.1 milyar dolar azalış göstermiştir ("Country Profiles," 2019). Hindistan çoğunlukla ekonomik özgürlüğe (Ek 4) sahip olmayan (54.5) bir ülkedir (Miller et al., 2018).

Tablo 22.de Hindistan'ın Soğuk Savaş bitişinden itibaren GSYİH, Kişi başına düşen GSYİH, ve GSYİH'sının yıllık artışı görülmektedir.

(1) Yıl, (2) GSYİH (dolar), (3) GSYİH, Kişi başına (dolar), (4) GSYİH Yıllık Artış %.

TABLO 22. HİNDİSTAN'IN EKONOMİK VERİLERİ			
(1)	(2)	(3)	(4)
1990	316697337895	364	5,53
1991	266502281094	300	1,06
1992	284363884080	314	5,48
1993	275570363432	298	4,75
1994	322909902309	343	6,66
1995	355475984177	370	7,57
1996	387656017799	396	7,55
1997	410320300470	411	4,05
1998	415730874171	409	6,18
1999	452699998387	438	8,85
2000	462146799338	439	3,84
2001	478965491061	447	4,82
2002	508068952066	466	3,80
2003	599592902016	541	7,86
2004	699688852930	621	7,92
2005	808901077223	707	9,28
2006	920316529730	792	9,26
2007	1201111768410	1018	9,80
2008	1186952757636	991	3,89
2009	1323940295874	1090	8,48
2010	1656617073125	1346	10,26
2011	1823049927772	1462	6,64
2012	1827637859136	1447	5,46
2013	1856722121394	1452	6,39
2014	2039127446299	1576	7,41
2015	2102390808997	1606	8,15
2016	2274229710530	1717	7,11
2017	2597491162898	1940	6,62

Kaynak: Dünya Bankası <https://data.worldbank.org> (Erişim tarihi 05.11.2018)

TABLO 23. HİNDİSTAN'IN EKONOMİK VERİLERİNİN ANALİZİ

	YIL	GSYİH	KİŞİBAŞINA	YILLIKYÜZDE	
YIL	Pearson Correlation	1	,943**	,944**	,402*
	Sig. (2-tailed)		,000	,000	,034
	N	28	28	28	28
GSYİH	Pearson Correlation	,943**	1	,999**	,320
	Sig. (2-tailed)	,000		,000	,097
	N	28	28	28	28
KİŞİBAŞINA	Pearson Correlation	,944**	,999**	1	,332
	Sig. (2-tailed)	,000	,000		,084
	N	28	28	28	28
YILLIKYÜZDE	Pearson Correlation	,402*	,320	,332	1
	Sig. (2-tailed)	,034	,097	,084	
	N	28	28	28	28

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* . Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

Hindistan dış ticaret dengesi (Tablo 24) analizine (Tablo 25) göre zaman süreci ve dış ticaret dengesi arasında ters yönlü ve orta şiddette bir ilişki tespit edilmiştir. Buna göre Hindistan'ın dış ticaret dengesi küçülme göstermiştir.

Tablo 24.'de Hindistan'ın dış ticaret dengesi yıllara göre miktar ve yüzde olarak gösterilmiştir.

(1) Yıl, (2) Dış Ticaret Dengesi (dolar), (3) Dış Ticaret Dengesi (GSYİH %).

TABLO 24. HİNDİSTAN'IN DIŞ TİCARET DENGESİ		
(1)	(2)	(3)
1990	-7035654412	-2,22
1991	-4291734332	-1,61
1992	-4485223626	-1,58
1993	-1875802280	-0,68
1994	-1676281518	-0,52
1995	-5563227578	-1,57
1996	-5956139582	-1,54
1997	-2965195307	-0,72
1998	-6903105373	-1,66
1999	-3228022816	-0,71
2000	-4601248652	-1,00
2001	1410181566	0,29
2002	7059496037	1,39
2003	8772510264	1,46
2004	780195722	0,11
2005	-10283543308	-1,27
2006	-9299060317	-1,01
2007	-8075694484	-0,67
2008	-30971987181	-2,61
2009	-26186435957	-1,98
2010	-54515877624	-3,29
2011	-62517637222	-3,43
2012	-91471245846	-5,00
2013	-49122670388	-2,65
2014	-27314281993	-1,34
2015	-22456838010	-1,07
2016	-12113713480	-0,53
2017	-39072571848	-1,50

Kaynak: Dünya Bankası <https://data.worldbank.org> (Erişim tarihi 05.11.2018)

TABLO 25. HİNDİSTAN'IN DIŞ TİCARET DENGESİNİN ANALİZİ

		YIL	MİKTAR	YÜZDE
YIL	Pearson Correlation	1	-,623**	-,249
	Sig. (2-tailed)		,000	,201
	N	28	28	28
MİKTAR	Pearson Correlation	-,623**	1	,856**
	Sig. (2-tailed)	,000		,000
	N	28	28	28
YÜZDE	Pearson Correlation	-,249	,856**	1
	Sig. (2-tailed)	,201	,000	
	N	28	28	28

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

2.2.2.6 İNGİLTERE'NİN EKONOMİK GÜÇ ANALİZİ

İngiltere'nin ekonomik verilerinin (Tablo 26) analizine (Tablo 27) göre zaman süreci ile GSYİH ve kişi başına düşen gelir arasında çok kuvvetli bir ilişki tespit edilmiştir. Aynı zamanda GSYİH arttıkça kişi başına düşen gelirden artmıştır. Bu durum İngiltere'nin ekonomik olarak istikrarlı bir şekilde güçlendiğini de göstermektedir.

2018 yılı için İngiltere'nin ekonomik görünümü ise şu şekildedir; Nominal GSYİH 2.8 trilyon dolar, GSYİH yıllık büyüme oranı %1.4, kişi başına düşen GSYİH 42.427 dolar, kişi başına düşen GSYİH yıllık büyüme oranı %0.8, yıllık ortalama enflasyon oranı %2.3'dür. Sektörel dağılım ise; Tarım'ın GSYİH içindeki oranı %0.6, Endüstri'nin GSYİH içindeki oranı %20.2, Hizmetler'in GSYİH

içindeki oranı %79.1'dir. Ticaret dengesi 187.2 milyar dolar azalış göstermiştir ("Country Profiles," 2019). İngiltere çoğunlukla ekonomik özgürlüğe (Ek 4) sahip (78.0) bir ülkedir (Miller et al., 2018).

Tablo 26.da İngiltere'nin Soğuk Savaş bitişinden itibaren GSYİH, Kişi başına düşen GSYİH, ve GSYİH'sının yıllık artışı görülmektedir.

(1) Yıl, (2) GSYİH (dolar), (3) GSYİH, Kişi başına (dolar), (4) GSYİH Yıllık Artış %.

TABLO 26. İNGİLTERE'NİN EKONOMİK VERİLERİ			
(1)	(2)	(3)	(4)
1990	1093169389205	19095	0,73
1991	1142797178131	19901	-1,09
1992	1179659529660	20487	0,37
1993	1061388722256	18389	2,53
1994	1140489745944	19709	3,88
1995	1335218557677	23013	2,47
1996	1408781591264	24220	2,54
1997	1552483628029	26621	4,04
1998	1638511096390	28015	3,14
1999	1665623685488	28384	3,22
2000	1647951278560	27982	3,66
2001	1621510004318	27428	2,54
2002	1768408273381	29786	2,46
2003	2038395102041	34174	3,33
2004	2398555474185	39984	2,36
2005	2520701818182	41733	3,10
2006	2692612695492	44252	2,46
2007	3074359743898	50134	2,36
2008	2890564338235	46768	-0,47
2009	2382825985356	38262	-4,19
2010	2441173394730	38893	1,69
2011	2619700404733	41412	1,45
2012	2662085168499	41791	1,48
2013	2739818680930	42724	2,05
2014	3022827781881	46783	3,05
2015	2885570309161	44306	2,35
2016	2650850178102	40412	1,94
2017	2622433959604	39720	1,79

Kaynak: Dünya Bankası <https://data.worldbank.org> (Erişim tarihi

05.11.2018)

TABLO 27. İNGİLTERE’NİN EKONOMİK VERİLERİNİN ANALİZİ

	YIL	GSYİH	KİŞİBAŞINA	YILLIKYÜZDE	
YIL	Pearson Correlation	1	,924**	,891**	-,079
	Sig. (2-tailed)		,000	,000	,688
	N	28	28	28	28
GSYİH	Pearson Correlation	,924**	1	,995**	-,091
	Sig. (2-tailed)	,000		,000	,644
	N	28	28	28	28
KİŞİBAŞINA	Pearson Correlation	,891**	,995**	1	-,078
	Sig. (2-tailed)	,000	,000		,693
	N	28	28	28	28
YILLIKYÜZDE	Pearson Correlation	-,079	-,091	-,078	1
	Sig. (2-tailed)	,688	,644	,693	
	N	28	28	28	28

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

İngiltere dış ticaret dengesi (Tablo 28) analizine (Tablo 29) göre zaman süreci ve dış ticaret dengesi arasında ters yönlü ve çok kuvvetli bir ilişki vardır. Buna göre İngiltere’nin dış ticaret dengesi küçülme göstermiştir.

Tablo 28.’de İngiltere’nin dış ticaret dengesi yıllara göre miktar ve yüzde olarak gösterilmiştir.

(1) Yıl, (2) Dış Ticaret Dengesi (dolar), (3) Dış Ticaret Dengesi (GSYİH %).

TABLO 28. İNGİLTERE'NİN DIŞ TİCARET DENGESİ		
(1)	(2)	(3)
1990	-38810922317	-3,55
1991	-19021852919	-1,66
1992	-23204209131	-1,97
1993	-17721103947	-1,67
1994	-10025834772	-0,88
1995	-13436363557	-1,01
1996	-10328612316	-0,73
1997	-1402652031	-0,09
1998	-5272998683	-0,32
1999	-43825516572	-2,63
2000	-38668725256	-2,35
2001	-34755366867	-2,14
2002	-39687681071	-2,24
2003	-39628135357	-1,94
2004	-56758039268	-2,37
2005	-52165056867	-2,07
2006	-84316145740	-3,13
2007	-116947029075	-3,80
2008	-134151928207	-4,64

2009	-92250937620	-3,87
2010	-92499104401	-3,79
2011	-62175000170	-2,37
2012	-113098394190	-4,25
2013	-151895002905	-5,54
2014	-161161978606	-5,33
2015	-149804897387	-5,19
2016	-154872806027	-5,84
2017	-106504800784	-4,06

Kaynak: Dünya Bankası <https://data.worldbank.org> (Erişim tarihi 05.11.2018)

TABLO 29. İNGİLTERE’NİN DIŞ TİCARET DENGESİNİN ANALİZİ

		YIL	MİKTAR	YÜZDE
YIL	Pearson Correlation	1	-,877**	-,778**
	Sig. (2-tailed)		,000	,000
	N	28	28	28
MİKTAR	Pearson Correlation	-,877**	1	,959**
	Sig. (2-tailed)	,000		,000
	N	28	28	28
YÜZDE	Pearson Correlation	-,778**	,959**	1
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	
	N	28	28	28

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

2.2.2.7 FRANSA'NIN EKONOMİK GÜÇ ANALİZİ

Fransa'nın ekonomik verilerinin (Tablo 30) analizine (Tablo 31) göre zaman süreci ile GSYİH ve kişi başına düşen gelir arasında çok kuvvetli bir ilişki tespit edilmiştir. Aynı zamanda GSYİH arttıkça kişi başına düşen gelirden artmıştır. Bu durum Fransa'nın ekonomik olarak istikrarlı bir şekilde güçlendiğini göstermektedir.

2018 yılı için Fransa'nın ekonomik görünümü ise şu şekildedir; Nominal GSYİH 2.8 trilyon dolar, GSYİH yıllık büyüme oranı %1.5, kişi başına düşen GSYİH 42.569 dolar, kişi başına düşen GSYİH yıllık büyüme oranı %1.1, yıllık ortalama enflasyon oranı %2.1'dir. Sektörel dağılım ise; Tarım'ın GSYİH içindeki oranı %1.7, Endüstri'nin GSYİH içindeki oranı %19.2, Hizmetler'in GSYİH içindeki oranı %79.1'dir. Ticaret dengesi 81.4 milyar dolar azalış göstermiştir ("Country Profiles," 2019). Fransa orta seviyede ekonomik özgürlüğe (Ek 4) sahip (63.9) bir ülkedir (Miller et al., 2018).

Tablo 30.'da Fransa'nın Soğuk Savaş bitişinden itibaren GSYİH, Kişi başına düşen GSYİH, ve GSYİH'sının yıllık artışı görülmektedir.

(1) Yıl, (2) GSYİH (dolar), (3) GSYİH, Kişi başına (dolar), (4) GSYİH Yıllık Artış %.

TABLO 30. FRANSA'NIN EKONOMİK VERİLERİ			
(1)	(2)	(3)	(4)
1990	1269179616914	21691	2,91
1991	1269276828276	21675	1,04
1992	1401465923172	23814	1,60
1993	1322815612694	22380	-0,61
1994	1393982750473	23497	2,35
1995	1601094756210	26890	2,09
1996	1605675086550	26872	1,39
1997	1452884917959	24229	2,34
1998	1503108739159	24974	3,56
1999	1492647560196	24673	3,41
2000	1362248940483	22364	3,88
2001	1376465324385	22434	1,95
2002	1494286655374	24177	1,12
2003	1840480812641	29568	0,82

2004	2115742488205	33741	2,79
2005	2196126103718	34760	1,61
2006	2318593651988	36444	2,37
2007	2657213249384	41508	2,36
2008	2918382891460	45334	0,20
2009	2690222283968	41575	-2,94
2010	2642609548930	40638	1,97
2011	2861408170265	43791	2,08
2012	2683825225093	40875	0,18
2013	2811077725704	42593	0,58
2014	2852165760630	43009	0,95
2015	2438207896252	36613	1,07
2016	2465134297439	36870	1,19
2017	2582501307216	38477	1,82

Kaynak: Dünya Bankası <https://data.worldbank.org> (Erişim tarihi 05.11.2018)

TABLO 31. FRANSA’NIN EKONOMİK VERİLERİNİN ANALİZİ

	YIL	GSYİH	KİŞİBAŞINA	YILLIKYÜZDE
Pearson Correlation	1	,895**	,865**	-,280
YIL Sig. (2-tailed)		,000	,000	,149
N	28	28	28	28
Pearson Correlation	,895**	1	,998**	-,385*
GSYİH Sig. (2-tailed)	,000		,000	,043
N	28	28	28	28
Pearson Correlation	,865**	,998**	1	-,386*
KİŞİBAŞINA Sig. (2-tailed)	,000	,000		,042
N	28	28	28	28
Pearson Correlation	-,280	-,385*	-,386*	1
YILLIKYÜZDE Sig. (2-tailed)	,149	,043	,042	
N	28	28	28	28

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* . Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

Fransa dış ticaret dengesi (Tablo 32) analizine (Tablo 33) göre zaman süreci ve dış ticaret dengesi arasında ters ve orta şiddette bir ilişki vardır. Buna göre Fransa'nın dış ticaret dengesi küçülme göstermiştir.

Tablo 32.'de Fransa'nın dış ticaret dengesi yıllara göre miktar ve yüzde olarak gösterilmiştir.

(1) Yıl, (2) Dış Ticaret Dengesi (dolar), (3) Dış Ticaret Dengesi (GSYİH %).

TABLO 32. FRANSA'NIN DIŞ TİCARET DENGESİ		
(1)	(2)	(3)
1990	-9944228234	-0,78
1991	-6518255442	-0,51
1992	3893429895	0,28
1993	8989785411	0,68
1994	7415274027	0,53
1995	10840336631	0,68
1996	20560612392	1,28
1997	37801148627	2,60
1998	37698545877	2,51
1999	50694406450	3,40
2000	16123721590	1,18
2001	20956962153	1,52
2002	17636356545	1,18
2003	15982590945	0,87
2004	9174125673	0,43
2005	-136723333	-0,01
2006	516444480	0,02
2007	-8724462869	-0,33
2008	-28183442047	-0,97
2009	-22058758639	-0,82
2010	-22034288150	-0,83
2011	-29489812014	-1,03
2012	-32885095768	-1,23
2013	-24381393917	-0,87
2014	-37355642576	-1,31
2015	-10774432864	-0,44
2016	-21123624292	-0,86
2017	-18513505692	-0,72

Kaynak: Dünya Bankası <https://data.worldbank.org> (Erişim tarihi

05.11.2018)

TABLO 33. FRANSA’NIN DIŞ TİCARET DENGESİNİN ANALİZİ

		YIL	MİKTAR	YÜZDE
YIL	Pearson Correlation	1	-,635**	-,546**
	Sig. (2-tailed)		,000	,003
	N	28	28	28
MİKTAR	Pearson Correlation	-,635**	1	,980**
	Sig. (2-tailed)	,000		,000
	N	28	28	28
YÜZDE	Pearson Correlation	-,546**	,980**	1
	Sig. (2-tailed)	,003	,000	
	N	28	28	28

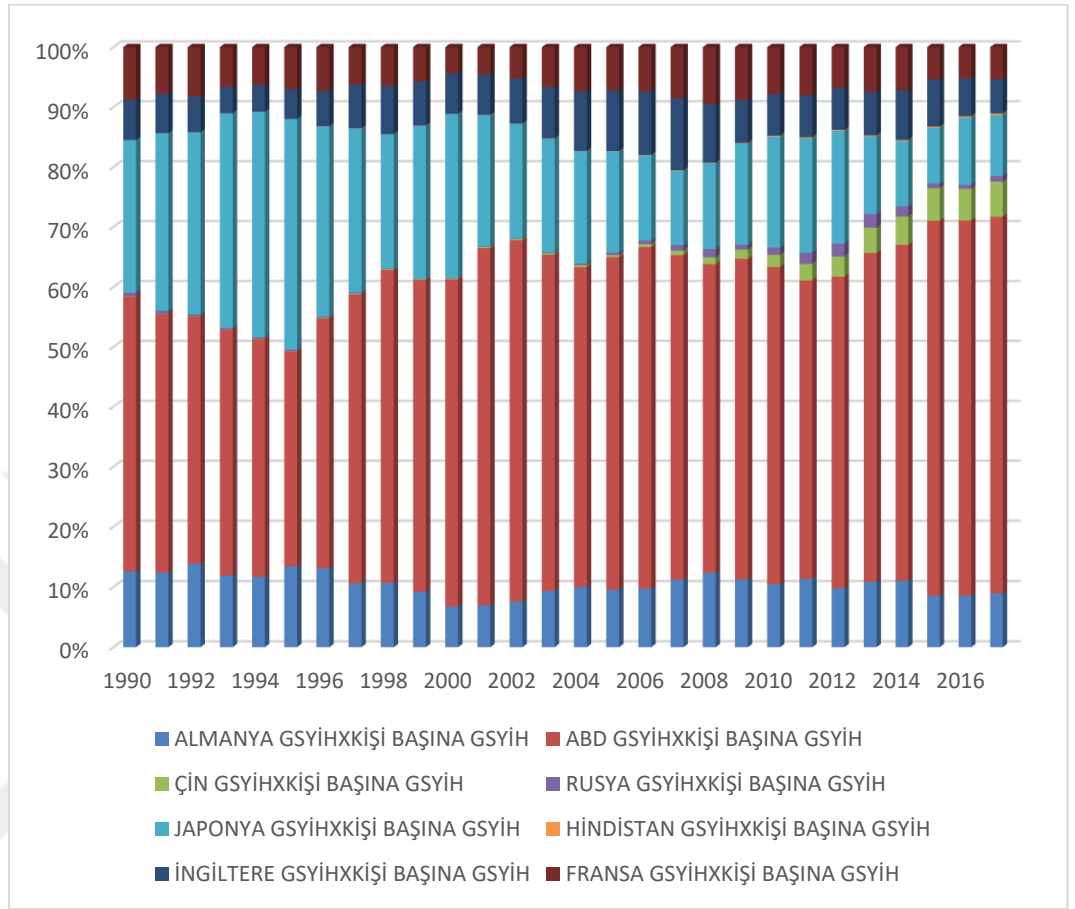
** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

2.2.3. ALMANYA’NIN VE DİŐER BÜYÜK GÜÇLERİN EKONOMİK GÜCÜNÜN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ

Bu bölümde ekonomik güç karşılaőtırmaları GSYİH, kişi başına düşen gelir ve Karma Ulusal Kapasite Göstergelerine göre yapılacaktır. Uluslararası İlişkilerde değişimin dinamiği ekonomik ve teknolojik hareketlerden kaynaklanmaktadır. Bu değişim dinanimiği toplumu, siyaseti, askeri gücü ve devletin konumunu belirlemektedir. Ayrıca değişim dinamiği çeşitli sebeplerden dolayı hep tekdüze değildir. **Eşitliksiz ekonomik büyümeler devletlerin askeri güçleri ve stratejik konumları üzerinde etkili olmaktadır. Nükleer bir felaket olmadığı sürece dünya gücü dinamiğini ekonomik ve teknolojik hareketlerin belirlemeye devam edeceği değerlendirilmektedir.** Kaldı ki uluslararası dengeler hiçbir zaman oldukları yerde kalmamakta ve sürekli bir hareket içinde olmaktadır (Kennedy, 2017, pp. 518-629).

Tufts Üniversitesinde akademisyen ve aynı zamanda Harvard Üniversitesinde Belfer Center'de araştırmacı olan Michael Beckley'in çalışmasına göre (2018, p. 38) 1816-2010 yılları arasında meydana gelen savaşların ve devletlerarası askeri müdahalelere varan anlaşmazlıklarda kazananları GSYİH, Karma Ulusal Kapasite Göstergeleri ve GSYİH'nin kişi başı gelir dağılımı açısından analiz etmiştir. Beckley'in çalışmasında kişi başına düşen gelir dağılımının en yüksek oranda (savaşlarda %78, anlaşmazlıklarda % 70) kazanmayı etkilediği ortaya çıkmıştır. Daha sonrasında ise Karma Ulusal Kapasite Göstergelerinin (savaşlarda %70, anlaşmazlıklarda % 64) ve GSYİH'nin (savaşlarda %68, anlaşmazlıklarda % 64) kazanmayı etkilediği ortaya çıkmıştır. Değerlendirmeye göre kazanmaya etkilemek bakımından GSYİH'nin yüksek olmasının kişi başına gelir seviyesine yansıtılabildiği oranda önemli ve sonuca etki edebildiği anlaşılmıştır. Tablo 34 - Tablo 41 arasında Almanya'nın ve diğer büyük güçlerin GSYİHXKişi Başına Düşen GSYİH sonuçları yer almaktadır. Tablo analizi için devletlerin 1990 yılındaki ekonomik gücü ile 2017 yılındaki ekonomik gücü kıyaslanmıştır. 1990 yılında devletler ekonomik gücüne göre ABD, Japonya, Almanya, Fransa, İngiltere, Rusya, Hindistan ve Çin olarak sıralanırken 2017 yılında ise ABD, Japonya, Almanya, Çin, İngiltere, Fransa, Rusya ve Hindistan olarak sıralanmaktadır. Zaman sürecinde Çin olağanüstü bir gelişme göstermiştir. Fransa, Rusya ve Hindistan ise daha önceki güçlerine göre gerilemişlerdir. Analize göre (Şekil 1.) Almanya gücünü korumuştur.

Şekil 1. 1990-2016 YILLARI ARASI GSYİHX KİŞİ BAŞINA GSYİH GÖRE EKONOMİK GÜÇ

2.2.3.1. ALMANYA'NIN EKONOMİK GÜCÜ

TABLO 34. ALMANYA'NIN GSYİH X KİŞİBAŞINA GSYİH GÖRE EKONOMİK GÜCÜ			
YIL	GSYİH (dolar)	GSYİH, Kişi başına (dolar)	GSYİH X KİŞİ BAŞINA GSYİH
1990	1764967948917	22220	39.216.833.349.045.000
1991	1861873895109	23269	43.324.654.523.614.500
1992	2123130870382	26334	55.909.546.274.809.200
1993	2068555542411	25489	52.724.418.318.735.800
1994	2205966011812	27088	59.754.233.291.514.300
1995	2591620035485	31730	82.231.325.626.615.000
1996	2503665193657	30564	76.522.643.401.797.700
1997	2218689375141	27046	60.006.049.670.858.600
1998	2243225519618	27341	61.331.295.138.900.000
1999	2199957383337	26796	58.950.038.533.972.100
2000	1949953934034	23719	46.250.463.436.978.500
2001	1950648769575	23687	46.205.635.551.510.700
2002	2079136081310	25205	52.404.966.833.315.100
2003	2505733634312	30360	76.073.953.244.774.400
2004	2819245095605	34166	96.322.141.952.276.800
2005	2861410272354	34697	99.281.267.507.053.100
2006	3002446368084	36448	109.432.781.866.539.00
2007	3439953462907	41815	143.841.031.751.920.00
2008	3752365607148	45699	171.480.100.062.576.00
2009	3418005001389	41733	142.642.602.112.809.00
2010	3417094562649	41786	142.785.199.323.146.00
2011	3757698281118	46810	175.899.088.909.353.00
2012	3543983909148	44065	156.166.533.083.534.00
2013	3752513503278	46531	174.607.873.451.837.00
2014	3890606893347	48043	186.914.728.472.902.00
2015	3375611100742	41324	139.493.488.148.922.00
2016	3477796274497	42233	146.876.289.244.017.00
2017	3677439129777	44470	163.535.383.677.515.00

Kaynak: Dünya Bankası <https://data.worldbank.org> (Erişim tarihi

05.11.2018)

2.2.3.2. ABD'NİN EKONOMİK GÜCÜ

TABLO 35. ABD'NİN GSYİH X KİŞİBAŞINA GSYİH GÖRE EKONOMİK GÜCÜ			
YIL	GSYİH (dolar)	GSYİH, Kişi başına (dolar)	GSYİH X KİŞİ BAŞINA GSYİH
1990	5979589000000	23954	143.237.941.251.091.000
1991	6174043000000	24405	150.678.536.988.347.000
1992	6539299000000	25493	166.706.033.243.414.000
1993	6878718000000	26465	182.044.257.339.879.000
1994	7308755000000	27777	203.012.623.800.100.000
1995	7664060000000	28782	220.588.316.284.485.000
1996	8100201000000	30068	243.558.714.152.509.000
1997	8608515000000	31573	271.793.977.434.010.000
1998	9089168000000	32949	299.480.793.942.535.000
1999	9660624000000	34621	334.459.776.624.771.000
2000	10284779000000	36450	374.878.704.445.295.000
2001	10621824000000	37274	395.913.811.337.716.000
2002	10977514000000	38166	418.968.214.721.706.000
2003	11510670000000	39677	456.711.136.709.591.000
2004	12274928000000	41922	514.587.196.455.660.000
2005	13093726000000	44308	580.155.771.767.920.000
2006	13855888000000	46437	643.426.801.025.881.000
2007	14477635000000	48062	695.817.399.799.567.000
2008	14718582000000	48401	712.400.377.226.571.000
2009	14418739000000	47002	677.703.159.181.115.000
2010	14964372000000	48375	723.907.585.195.775.000
2011	15517926000000	49794	772.695.161.744.910.000
2012	16155255000000	51451	831.203.364.494.463.000
2013	16691517000000	52782	881.013.094.258.291.000
2014	17427609000000	54697	953.233.157.187.744.000
2015	18120714000000	56444	1.022.802.269.315.230.000
2016	18624475000000	57589	1.072.556.287.582.120.000
2017	19390604000000	59532	1.154.354.882.612.460.000

Kaynak: Dünya Bankası <https://data.worldbank.org> (Erişim tarihi

05.11.2018)

2.2.3.3. ÇİN'İN EKONOMİK GÜCÜ

TABLO 36. ÇİN'İN GSYİH X KİŞİBAŞINA GSYİH GÖRE EKONOMİK GÜCÜ			
YIL	GSYİH (dolar)	GSYİH, Kişi başına (dolar)	GSYİH X KİŞİ BAŞINA GSYİH
1990	360857912566	318	114.711.199.550.264
1991	383373318084	333	127.717.809.675.566
1992	426915712711	366	156.447.827.634.759
1993	444731282437	377	167.837.067.290.526
1994	564324670006	473	267.203.373.937.909
1995	734547898221	610	447.822.032.344.279
1996	863746717504	709	612.753.802.306.739
1997	961603952952	782	751.728.278.627.374
1998	1029043097554	829	852.645.022.987.274
1999	1093997267271	873	955.373.659.071.186
2000	1211346869605	959	1.162.132.854.842.340
2001	1339395718865	1053	1.410.528.672.182.020
2002	1470550015082	1149	1.688.938.883.830.330
2003	1660287965663	1289	2.139.518.883.052.100
2004	1955347004963	1509	2.949.969.646.678.500
2005	2285965892361	1753	4.008.253.352.741.180
2006	2752131773355	2099	5.777.356.026.537.350
2007	3552182311653	2695	9.574.431.134.143.170
2008	4598206091384	3471	15.961.513.948.040.000
2009	5109953609257	3838	19.614.219.527.936.900
2010	6100620488868	4561	27.821.956.521.946.600
2011	7572553836875	5634	42.662.221.371.724.000
2012	8560547314679	6338	54.255.750.059.682.300
2013	9607224481533	7078	67.997.732.571.984.500
2014	1048237210996	7684	80.541.333.498.286.500
2015	1106466628262	8069	89.283.149.272.814.400
2016	1119099255023	8117	90.840.279.733.867.500
2017	1223770047937	8827	108.022.109.876.980.00

Kaynak: Dünya Bankası <https://data.worldbank.org> (Erişim tarihi

05.11.2018)

2.2.3.4. RUSYA'NIN EKONOMİK GÜCÜ

TABLO 37. RUSYA'NİN GSYİH X KİŞİBAŞINA GSYİH GÖRE EKONOMİK GÜCÜ			
YIL	GSYİH (dolar)	GSYİH, Kişi başına (dolar)	GSYİH X KİŞİ BAŞINA GSYİH
1990	516814274022	3485	1.801.155.732.689.190
1991	517962962963	3485	1.805.129.931.917.940
1992	460290556901	3096	1.424.902.963.716.080
1993	435083713851	2929	1.274.561.258.135.180
1994	395077301248	2663	1.052.246.750.362.480
1995	395531066563	2666	1.054.382.875.381.510
1996	391719993757	2644	1.035.667.589.165.840
1997	404926534140	2738	1.108.509.331.293.520
1998	270953116950	1835	497.157.496.796.550
1999	195905767669	1331	260.701.887.121.258
2000	259708496267	1772	460.096.092.389.385
2001	306602673980	2100	643.976.723.856.590
2002	345110438692	2375	819.657.668.575.694
2003	430347770732	2975	1.280.341.758.793.670
2004	591016690743	4102	2.424.570.497.128.150
2005	764017107992	5323	4.067.225.115.639.310

2006	989930542279	6920	6.850.511.792.923.860
2007	1299705247686	9101	11.828.946.394.836.500
2008	1660844408500	11635	19.324.357.131.884.300
2009	1222643696992	8563	10.469.265.184.054.400
2010	1524916112079	10675	16.278.460.751.204.800
2011	2051661732060	14351	29.443.832.579.405.800
2012	2210256976945	15435	34.114.376.595.255.200
2013	2297128039058	16007	36.770.335.247.669.200
2014	2063662665172	14126	29.151.110.452.417.300
2015	1368400705491	9329	12.766.207.993.723.600
2016	1284727602174	8748	11.239.270.939.242.900
2017	1577524145963	10743	16.947.494.275.578.900

Kaynak: Dünya Bankası <https://data.worldbank.org> (Erişim tarihi 05.11.2018)

2.2.3.5. JAPONYA'NIN EKONOMİK GÜCÜ

TABLO 38. JAPONYA'NIN GSYİH X KİŞİBAŞINA GSYİH GÖRE EKONOMİK GÜCÜ			
YIL	GSYİH (dolar)	GSYİH, Kişi başına (dolar)	GSYİH X KİŞİ BAŞINA GSYİH
1990	313281765284	25359	79.446.210.009.926.70
1991	358442007710	28925	103.679.499.754.873.0
1992	390880946346	31465	122.988.927.075.519.0
1993	445414387694	35766	159.306.527.241.491.0
1994	490703938447	39269	192.692.404.196.002.0
1995	544911630498	43440	236.711.616.843.333.0
1996	483371254220	38437	185.793.052.797.778.0
1997	441473284354	35022	154.611.533.511.585.0
1998	403250976087	31903	128.648.219.711.515.0
1999	456207882233	36027	164.355.988.511.515.0
2000	488751966074	38532	188.326.107.346.622.0
2001	430354425984	33846	145.659.762.927.158.0
2002	411511627907	32289	132.874.432.031.582.0
2003	444565807122	34808	154.746.204.029.347.0
2004	481514885436	37689	181.476.808.178.276.0
2005	475541063091	37218	176.985.202.418.290.0
2006	453037722497	35434	160.529.336.591.194.0
2007	451526451443	35275	159.276.987.174.131.0
2008	503790846511	39339	198.187.780.255.594.0
2009	523138267459	40855	213.729.057.986.826.0
2010	570009811474	44508	253.698.122.259.021.0
2011	615745959482	48168	296.592.496.944.347.0
2012	620321312133	48603	301.497.724.096.340.0
2013	515571705627	40454	208.571.684.760.657.0
2014	485041353603	38109	184.846.408.361.192.0
2015	439497775287	34568	151.924.473.209.201.0
2016	494927334199	38972	192.884.766.600.434.0
2017	487213694550	38428	187.226.952.682.878.0

Kaynak: Dünya Bankası <https://data.worldbank.org> (Erişim tarihi 05.11.2018)

2.2.3.6. HİNDİSTAN'IN EKONOMİK GÜCÜ

TABLO 39. HİNDİSTAN'IN GSYİH X KİŞİBAŞINA GSYİH GÖRE EKONOMİK GÜCÜ			
YIL	GSYİH (dolar)	GSYİH, Kişi başına (dolar)	GSYİH X KİŞİ BAŞINA GSYİH
1990	316697337895	364	115.266.457.543.355
1991	266502281094	300	79.976.438.199.687
1992	284363884080	314	89.250.479.965.222
1993	275570363432	298	82.179.950.004.135
1994	322909902309	343	110.666.880.477.142
1995	355475984177	370	131.562.143.522.756
1996	387656017799	396	153.517.447.588.428
1997	410320300470	411	168.800.733.202.049
1998	415730874171	409	170.114.739.741.640
1999	452699998387	438	198.095.234.831.293
2000	462146799338	439	202.819.884.304.016
2001	478965491061	447	214.104.230.485.553
2002	508068952066	466	236.862.154.055.517
2003	599592902016	541	324.460.841.663.234
2004	699688852930	621	434.729.542.310.675
2005	808901077223	707	571.899.548.186.441
2006	920316529730	792	728.914.591.944.775
2007	1201111768410	1018	1.222.931.612.811.420
2008	1186952757636	991	1.176.845.416.213.240
2009	1323940295874	1090	1.443.515.623.786.340
2010	1656617073125	1346	2.229.425.812.308.120
2011	1823049927772	1462	2.664.700.956.253.130
2012	1827637859136	1447	2.644.565.316.098.880
2013	1856722121394	1452	2.696.323.274.066.080
2014	2039127446299	1576	3.213.673.048.942.150
2015	2102390808997	1606	3.376.520.129.258.110
2016	2274229710530	1717	3.905.930.120.474.040
2017	2597491162898	1940	5.038.127.586.649.510

Kaynak: Dünya Bankası <https://data.worldbank.org> (Erişim tarihi

05.11.2018)

2.2.3.7. İNGİLTERE'NİN EKONOMİK GÜCÜ

TABLO 40. İNGİLTERE'NİN GSYİH X KİŞİBAŞINA GSYİH GÖRE EKONOMİK GÜCÜ			
YIL	GSYİH (dolar)	GSYİH, Kişi başına (dolar)	GSYİH X KİŞİ BAŞINA GSYİH
1990	1093169389205	19095	20.874.579.995.282.900
1991	1142797178131	19901	22.742.494.258.945.900
1992	1179659529660	20487	24.167.886.252.627.100
1993	1061388722256	18389	19.517.897.982.291.600
1994	1140489745944	19709	22.478.183.951.560.200
1995	1335218557677	23013	30.727.997.292.705.600
1996	1408781591264	24220	34.120.158.816.705.100
1997	1552483628029	26621	41.329.411.945.924.200
1998	1638511096390	28015	45.902.715.829.307.300
1999	1665623685488	28384	47.276.511.209.633.100
2000	1647951278560	27982	46.113.558.957.697.400
2001	1621510004318	27428	44.474.107.529.395.400
2002	1768408273381	29786	52.673.784.581.785.400
2003	2038395102041	34174	69.660.073.401.204.400
2004	2398555474185	39984	95.903.805.321.158.900
2005	2520701818182	41733	105.195.542.886.762.00
2006	2692612695492	44252	119.154.347.391.132.00
2007	3074359743898	50134	154.130.923.196.902.00
2008	2890564338235	46768	135.184.734.243.715.00
2009	2382825985356	38262	91.172.121.844.928.600
2010	2441173394730	38893	94.944.601.987.636.600
2011	2619700404733	41412	108.487.948.063.863.00
2012	2662085168499	41791	111.250.613.330.581.00
2013	2739818680930	42724	117.056.199.315.011.00
2014	3022827781881	46783	141.418.370.482.328.00
2015	2885570309161	44306	127.846.792.977.244.00
2016	2650850178102	40412	107.126.246.519.016.00
2017	2622433959604	39720	104.164.239.732.933.00

Kaynak: Dünya Bankası <https://data.worldbank.org> (Erişim tarihi

05.11.2018)

2.2.3.8. FRANSA'NIN EKONOMİK GÜCÜ

TABLO 41. FRANSA'NIN GSYİH X KİŞİBAŞINA GSYİH GÖRE EKONOMİK GÜCÜ			
YIL	GSYİH (dolar)	GSYİH, Kişi başına (dolar)	GSYİH X KİŞİ BAŞINA GSYİH
1990	1269179616914	21691	27.529.304.353.142.900
1991	1269276828276	21675	27.511.656.802.072.500
1992	1401465923172	23814	33.374.105.650.407.000
1993	1322815612694	22380	29.604.750.934.563.100
1994	1393982750473	23497	32.753.748.207.316.600
1995	1601094756210	26890	43.053.790.043.921.200
1996	1605675086550	26872	43.147.426.385.675.900
1997	1452884917959	24229	35.201.864.919.717.700
1998	1503108739159	24974	37.539.046.796.464.300
1999	1492647560196	24673	36.828.390.243.569.600
2000	1362248940483	22364	30.465.375.347.366.000
2001	1376465324385	22434	30.879.011.543.242.900
2002	1494286655374	24177	36.127.869.303.236.800
2003	1840480812641	29568	54.420.047.001.130.100
2004	2115742488205	33741	71.387.828.277.110.900
2005	2196126103718	34760	76.337.755.723.916.000
2006	2318593651988	36444	84.497.953.966.783.200
2007	2657213249384	41508	110.296.757.300.336.000
2008	2918382891460	45334	132.302.293.693.109.000
2009	2690222283968	41575	111.847.111.068.105.000
2010	2642609548930	40638	107.391.249.492.279.000
2011	2861408170265	43791	125.303.168.052.735.000
2012	2683825225093	40875	109.700.593.750.667.000
2013	2811077725704	42593	119.732.097.287.231.000
2014	2852165760630	43009	122.667.806.271.088.000
2015	2438207896252	36613	89.271.020.559.988.400
2016	2465134297439	36870	90.890.041.742.436.400
2017	2582501307216	38477	99.366.021.225.196.500

Kaynak: Dünya Bankası <https://data.worldbank.org> (Erişim tarihi

05.11.2018)

Beckley'in Karma Ulusal Kapasite Göstergelerine göre devletlerin analizi ise Tablo 42 – Tablo 57 arasında gösterilmiştir.

2.2.3.9. ALMANYA'NIN KARMA ULUSAL KAPASİTE GÖSTERGELERİ ANALİZİ

Almanya'nın Karma Ulusal Kapasite Göstergelerinin (Tablo 42) analizine (Tablo 43) göre yıl ile şehir nüfusu arasında kuvvetli bir ilişki vardır. Yıllar ilerledikçe şehir nüfusu da artış göstermiştir. Yıl ile asker sayısı arasında ters yönlü ve çok kuvvetli bir ilişki vardır. Yani zaman süreci içerisinde Alman ordusu personel sayısı olarak çok belirgin bir şekilde azalış göstermiştir. Yıl ile enerji tüketimi ters yönlü ve kuvvetli bir ilişki içerisindedir. Yıllar ilerledikçe Almanya'nın enerji tüketimi azalmıştır. Nüfus ve şehir nüfusu arasında kuvvetli bir ilişki vardır. Şehirlerde yaşayan insan sayısı nüfus artışına paralel olarak artmıştır. Nüfus ile askeri harcamalar arasında ters yönlü ve orta derecede bir ilişki vardır. Nüfus artışına göre askeri harcamalarda azalış vardır. Şehir nüfusu ve asker sayısı arasında ters yönlü ve çok kuvvetli bir ilişki vardır. Şehir nüfusu artarken asker sayısı azalmıştır. Şehir nüfusu ile enerji tüketimi arasında ters yönlü ve orta derecede bir ilişki vardır. Şehir nüfusu artarken enerji tüketimi azalış göstermiştir. Asker sayısı ve enerji tüketimi arasında kuvvetli bir ilişki vardır. Asker sayısı azalırken enerji tüketimi de azalmıştır. Askeri harcamalar ve enerji tüketimi arasında ters yönlü ve kuvvetli bir ilişki vardır. Askeri harcamalar artarken enerji tüketimi azalış göstermiştir.

(1) Yıl, (2) Nüfus, (3) Şehir Nüfusu, (4) Asker Sayısı, (5) Askeri Harcamalar (dolar), (6) Çelik üretimi (milyon ton olarak), (7) Enerji Tüketimi (petrol karşılığı milyon ton)

TABLO 42. ALMANYA’NIN KARMA ULUSAL KAPASİTE GÖSTERGELERİ						
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1990	79433029	58079842	545000	42318768301	44,0	240,8
1991	80013896	58625381	457000	39516328623	42,1	237,9
1992	80624598	59146205	442000	41965836693	39,7	232,1
1993	81156363	59647492	398000	37215052110	37,6	232,5
1994	81438348	60028206	362000	36330284517	40,8	229,5
1995	81678051	60378049	365000	41158705095	42,0	233,3
1996	81914831	60725922	383500	38989886649	39,8	242,0
1997	82034771	60986289	347100	33217573925	45,0	239,1
1998	82047195	61167004	333500	33146457057	44,0	238,2
1999	82100243	61376500	331000	32604005638	42,0	233,7
2000	82211508	61629857	221100	28149990787	46,4	231,4
2001	82349925	61902439	308400	27425257940	44,8	235,4
2002	82488495	62174878	296000	29333207849	45,0	232,0
2003	82534176	62376854	284500	35055088179	44,8	234,2
2004	82516260	62529997	284000	38007611456	46,4	233,2
2005	82469422	62660267	285000	38054021788	44,5	230,7
2006	82376451	62753557	246000	38092382653	47,2	234,7
2007	82266372	62833410	244000	42551851943	48,5	220,4
2008	82110097	62875807	244000	48081444318	45,8	226,9
2009	81902307	62877220	251465	47470073335	32,6	215,1
2010	81776930	62940432	251465	46255521194	43,8	229,1
2011	80274983	61940177	196000	48140347951	44,3	218,6
2012	80425823	62064608	186450	46470870905	42,6	220,0
2013	80645605	62242278	181550	45930540563	42,6	225,5
2014	80982500	62510392	178600	46102673010	42,9	216,4
2015	81686611	63062064	177300	39812576245	42,6	220,3
2016	82348669	63592936	179100	41579494874	42,1	224,0

Kaynak: Dünya Bankası, Uluslararası Enerji Ajansı, Dünya Çelik Ortaklığı
(Erişim Tarihi 05-15.11.2018)

**TABLO 43. ALMANYA'NIN KARMA ULUSAL KAPASİTE
GÖSTERGELERİ ANALİZİ**

	V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7	
V1	Pearson Correlation	1	,203	,883**	-,934**	,464*	,140	-,781**
	Sig. (2-tailed)		,311	,000	,000	,015	,485	,000
	N	27	27	27	27	27	27	27
V2	Pearson Correlation	,203	1	,626**	-,346	-,486*	,276	,081
	Sig. (2-tailed)	,311		,000	,077	,010	,163	,686
	N	27	27	27	27	27	27	27
V3	Pearson Correlation	,883**	,626**	1	-,898**	,160	,267	-,581**
	Sig. (2-tailed)	,000	,000		,000	,424	,179	,001
	N	27	27	27	27	27	27	27
V4	Pearson Correlation	-,934**	-,346	-,898**	1	-,260	-,216	,740**
	Sig. (2-tailed)	,000	,077	,000		,190	,279	,000
	N	27	27	27	27	27	27	27
V5	Pearson Correlation	,464*	-,486*	,160	-,260	1	-,262	-,601**
	Sig. (2-tailed)	,015	,010	,424	,190		,188	,001
	N	27	27	27	27	27	27	27
V6	Pearson Correlation	,140	,276	,267	-,216	-,262	1	,187
	Sig. (2-tailed)	,485	,163	,179	,279	,188		,350
	N	27	27	27	27	27	27	27

V7	Pearson Correlation	-,781**	,081	-,581**	,740**	-,601**	,187	1
	Sig. (2-tailed)	,000	,686	,001	,000	,001	,350	
	N	27	27	27	27	27	27	27

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* . Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

2.2.3.10. ABD'NİN KARMA ULUSAL KAPASİTE GÖSTERGELERİ ANALİZİ

ABD'nin Karma Ulusal Kapasite Göstergeleri (Tablo 44) analizine (Tablo 45) göre yıl ve nüfus arasında çok kuvvetli bir ilişki vardır. Yıllar ilerledikçe nüfusta artış göstermiştir. Yıl ile şehir nüfusu arasında da çok kuvvetli bir ilişki vardır. Şehir nüfusu zaman süreci içerisinde artış göstermiştir. Yıl ve asker sayısı arasında ters yönlü ve kuvvetli bir ilişki vardır. Yıllar artarken ABD asker sayısında azalma olmuştur. Yıl ile askeri harcamalar arasında çok kuvvetli bir ilişki vardır. ABD askeri harcamaları süreç içerisinde artış göstermiştir. Yıl ve enerji tüketimi arasında kuvvetli bir ilişki vardır. Enerji tüketimi incelenen zaman sürecinde artmıştır. Nüfus ve şehir nüfusu arasında tam bir ilişki vardır. Nüfusun artışı ile şehir nüfusunun artışı eşzamanlı artış göstermiştir. Nüfus ve asker sayısı arasında ters yönlü ve kuvvetli bir ilişki vardır. Nüfus artarken ABD ordusu küçülmeye devam etmiştir. Nüfus ve askeri harcamalar arasında çok kuvvetli bir ilişki vardır. Nüfus artarken askeri harcamalarda artış göstermiştir. Nüfus ve enerji tüketimi arasında kuvvetli bir ilişki vardır. Nüfusun artışıyla beraber enerji tüketimide artmıştır. Şehir nüfusu ve asker sayısı arasında ters yönlü ve kuvvetli bir ilişki vardır. Şehir nüfusu artarken asker sayısı azalmıştır. Şehir nüfusu ve askeri harcamalar arasında çok kuvvetli bir ilişki vardır. Şehir nüfusu artarken askeri harcamalarda artmıştır. Şehir nüfusu ve enerji tüketimi arasında kuvvetli bir ilişki vardır. Şehir nüfusu artarken enerji tüketimi de artmıştır. Asker sayısı ve askeri harcamalar arasında ters yönlü ve orta derecede bir ilişki vardır. Asker sayısı azalırken askeri harcamalar artış göstermiştir. Asker sayısı ve enerji tüketimi arasında ters yönlü ve çok kuvvetli bir ilişki vardır. Asker sayısı azalırken enerji tüketimi artmıştır. Askeri harcamalar ve enerji tüketimi arasında orta derece bir ilişki vardır. Askeri harcamalar artarken enerji tüketimi de artış göstermiştir.

(1) Yıl, (2) Nüfus, (3) Şehir Nüfusu, (4) Asker Sayısı, (5) Askeri Harcamalar (dolar), (6) Çelik üretimi (milyon ton olarak), (7) Enerji Tüketimi (petrol karşılığı milyon ton)

TABLO 44. ABD'İN KARMA ULUSAL KAPASİTE GÖSTERGELERİ						
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1990	249623000	187966119	2180000	306170000000	89,7	1293,0
1991	252981000	191509147	2120000	280292000000	79,7	1294,0
1992	256514000	195199459	1920000	305141000000	84,3	1304,0
1993	259919000	198806845	1820000	297637000000	88,8	1325,0
1994	263126000	202278113	1720000	288059000000	91,2	1357,0
1995	266278000	205718394	1635600	278856000000	95,1	1376,0
1996	269394000	209146726	1572100	271417000000	95,5	1422,0
1997	272657000	212694273	1533300	276325000000	98,4	1440,0
1998	275854000	216206090	1594000	274278000000	98,6	1437,0
1999	279040000	219721677	1575000	280969000000	97,4	1491,0
2000	282162411	223069137	1454800	301697000000	101,8	1546,0
2001	284968955	225792302	1420700	312743000000	90,1	1520,0
2002	287625193	228400290	1467000	356720000000	91,5	1525,0
2003	290107933	230876596	1480000	415223000000	93,6	1539,0
2004	292805298	233532722	1473000	464676000000	99,6	1568,0
2005	295516599	236200507	1546000	503353000000	94,9	1562,0
2006	298379912	238999326	1498000	527660000000	98,5	1558,0
2007	301231207	241795278	1555000	556961000000	98,1	1576,0
2008	304093966	244607104	1540000	621131000000	91,9	1531,0
2009	306771529	247276259	1563996	668567000000	59,3	1452,0
2010	309338421	249858829	1569417	698180000000	80,5	1514,0
2011	311644280	252257346	1520100	711338000000	86,4	1474,0
2012	313993272	254708202	1492200	684780000000	88,7	1446,0
2013	316234505	257095490	1433150	639704000000	86,9	1495,0
2014	318622525	259623192	1381250	609914000000	88,2	1515,0
2015	321039839	262196447	1347300	596104639000	78,8	1507,0
2016	323405935	264746567	1348400	600106443000	78,4	1515,0

Kaynak: Dünya Bankası, Uluslararası Enerji Ajansı, Dünya Çelik Ortaklığı (Erişim Tarihi 05-15.11.2018)

TABLO 45. ABD'NİN KARMA ULUSAL KAPASİTE GÖSTERGELERİ ANALİZİ

	V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7	
V1	Pearson Correlation	1	,998**	,997**	-,764**	,902**	-,315	,699**
	Sig. (2-tailed)		,000	,000	,000	,000	,109	,000
	N	27	27	27	27	27	27	27
V2	Pearson Correlation	,998**	1	1,000**	-,787**	,895**	-,289	,732**
	Sig. (2-tailed)	,000		,000	,000	,000	,144	,000
	N	27	27	27	27	27	27	27
V3	Pearson Correlation	,997**	1,000**	1	-,797**	,888**	-,278	,742**
	Sig. (2-tailed)	,000	,000		,000	,000	,160	,000
	N	27	27	27	27	27	27	27
V4	Pearson Correlation	-,764**	-,787**	-,797**	1	-,476*	-,103	-,838**
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000		,012	,609	,000
	N	27	27	27	27	27	27	27
V5	Pearson Correlation	,902**	,895**	,888**	-,476*	1	-,458*	,495**
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,012		,016	,009
	N	27	27	27	27	27	27	27
V6	Pearson Correlation	-,315	-,289	-,278	-,103	-,458*	1	,246
	Sig. (2-tailed)	,109	,144	,160	,609	,016		,216
	N	27	27	27	27	27	27	27
V7	Pearson Correlation	,699**	,732**	,742**	-,838**	,495**	,246	1

Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,009	,216	
N	27	27	27	27	27	27	27

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* . Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

2.2.3.11. ÇİN'İN KARMA ULUSAL KAPASİTE GÖSTERGELERİ ANALİZİ

Çin'in Karma Ulusal Kapasite Göstergeleri (Tablo 46) analizine (Tablo 47) göre yıl ve nüfus arasında çok kuvvetli bir ilişki vardır. Çin'in nüfusu sürekli bir artış göstermiştir. Ayrıca Çin dünyanın en kalabalık nüfusuna sahip devletidir. Yıl ve şehir nüfusu arasında da çok kuvvetli ilişki vardır. Şehir nüfusunda yaşam sürekli bir artış göstermiştir. Yıl ve asker sayısı arasında ters yönlü ve orta düzeyde ilişki vardır. Çin'in asker sayısını zaman sürecinde azalmıştır. Yıl ve askeri harcamalar arasında çok kuvvetli bir ilişki vardır. Çin askeri harcamalarını arttırmıştır. Yıl ve çelik üretimi arasında çok kuvvetli bir ilişki vardır. Çin'in çelik üretimi artış göstermiştir. Çin ayrıca dünyanın en büyük çelik üreticisidir. Yıl ve enerji tüketimi arasında çok kuvvetli bir ilişki vardır. Çin zaman sürecinde enerji tüketimini arttırmıştır. Nüfus ve şehir nüfusu arasında çok kuvvetli bir ilişki vardır. Çin'in nüfus artarken şehir nüfusu da buna paralel artmıştır. Nüfus ve asker sayısı arasında ters yönlü ve orta düzeyde ilişki vardır. Nüfus artarken asker sayısı azalış göstermiştir. Nüfus ve askeri harcamalar arasında çok kuvvetli bir ilişki vardır. Nüfus artarken askeri harcamalarda artmıştır. Nüfus ve çelik üretimi arasında da çok kuvvetli bir ilişki vardır. Çin'in nüfusu artarken çelik üretimi de artış göstermiştir. Nüfus ve enerji tüketimi arasında çok kuvvetli bir ilişki vardır. Çin'in nüfus artarken enerji tüketimi de artmıştır. Şehir nüfusu ve asker sayısı arasında ters yönlü ve orta düzeyde ilişki vardır. Şehir nüfusu artarken asker sayısı azalmıştır. Şehir nüfusu ve askeri harcamalar arasında çok kuvvetli bir ilişki vardır. Şehirlerde yaşam artarken askeri harcamalar da artmıştır. Şehir nüfusu ve çelik üretimi arasında çok kuvvetli bir ilişki vardır. Şehir nüfusu artarken çelik üretimi de artmıştır. Şehir nüfusu ve enerji tüketimi arasında da çok kuvvetli bir ilişki vardır. Şehirlerde yaşayan sayısı artarken enerji tüketimi de artış göstermiştir. Asker sayısı ve askeri harcamalar arasında ters yönlü ve kuvvetli bir ilişki vardır. Çin asker sayısını azaltırken askeri harcamalarını arttırmıştır. Asker sayısı ve çelik üretimi arasında ters yönlü ve kuvvetli bir ilişki vardır. Asker sayısı azalırken çelik üretimi artmıştır. Asker sayısı ve enerji tüketimi arasında ters yönlü ve kuvvetli bir ilişki vardır. Asker sayısı azalırken enerji tüketimi artış göstermiştir. Askeri harcamalar ve çelik üretimi arasında çok kuvvetli bir ilişki vardır. Askeri harcamalar artarken çelik üretimi de artmıştır. Askeri harcamalar ve enerji tüketimi arasında çok kuvvetli ilişki vardır. Askeri harcamalar artarken enerji

tüketimi de artış göstermiştir. Çelik üretimi ve enerji tüketimi arasında çok kuvvetli bir ilişki vardır. Çelik üretimi artarken enerji tüketimi de artmıştır.

(1) Yıl, (2) Nüfus, (3) Şehir Nüfusu, (4) Asker Sayısı, (5) Askeri Harcamalar (dolar), (6) Çelik üretimi (milyon ton olarak), (7) Enerji Tüketimi (petrol karşılığı milyon ton)

TABLO 46. ÇİN'İN KARMA ULUSAL KAPASİTE GÖSTERGELERİ						
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1990	113518500	300165618	3500000	10085081567	66,3	657,0
1991	115078000	314301034	3200000	9953641758	71,0	680,0
1992	116497000	328521540	3160000	12420300875	80,9	694,0
1993	117844000	342961393	3030000	12577165930	89,5	722,0
1994	119183500	357836540	2930000	10050586559	92,6	742,0
1995	120485500	373035157	4130000	12606229599	95,3	784,0
1996	121755000	388593258	4135000	14563240390	101,2	762,0
1997	123007500	404485562	3640000	16104915232	108,9	783,0
1998	124193500	420606126	3820000	17527989869	114,5	790,0
1999	125273500	436766058	3820000	21027341242	123,7	765,0
2000	126264500	452999147	3910000	22929764607	127,2	781,0
2001	127185000	471767321	3810000	27875387284	150,9	801,0
2002	128040000	491993700	3770000	32137735649	182,2	840,0
2003	128840000	512473984	3750000	35126306608	222,4	926,0
2004	129607500	533257098	3755000	40352713136	280,5	1075,0
2005	130372000	554367818	3755000	45918881613	355,8	1227,0
2006	131102000	575118254	3605000	55337487669	423,0	1317,0
2007	131788500	595670841	2885000	68011562228	489,7	1401,0
2008	132465500	616481190	2885000	86362099113	512,3	1453,0
2009	133126000	637407288	2945000	105644214526	577,0	1520,0
2010	133770500	658498663	2945000	115711781066	638,7	1627,0
2011	134413000	678933504	2945000	137967304294	701,9	1741,0
2012	135069500	699187267	2993000	157390377246	731,0	1810,0
2013	135738000	719587859	2993000	179880451358	822,0	1871,0
2014	136427000	740239259	2993000	200772203840	822,3	1918,0
2015	137122000	761027100	2843000	214093069946	803,8	1956,0
2016	137866500	782199374	2695000	216031280079	808,4	1969,0

Kaynak: Dünya Bankası, Uluslararası Enerji Ajansı, Dünya Çelik Ortaklığı (Erişim Tarihi 05-15.11.2018).

TABLO 47. ÇİN'İN KARMA ULUSAL KAPASİTE GÖSTERGELERİ ANALİZİ

	V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7
V1 Pearson Correlation	1	,988**	,998**	-,511**	,909**	,951**	,954**
Sig. (2-tailed)		,000	,000	,006	,000	,000	,000
N	27	27	27	27	27	27	27
V2 Pearson Correlation	,988**	1	,976**	-,413*	,840**	,897**	,901**
Sig. (2-tailed)	,000		,000	,032	,000	,000	,000
N	27	27	27	27	27	27	27
V3 Pearson Correlation	,998**	,976**	1	-,551**	,931**	,968**	,970**
Sig. (2-tailed)	,000	,000		,003	,000	,000	,000
N	27	27	27	27	27	27	27
V4 Pearson Correlation	-,511**	-,413*	-,551**	1	-,668**	-,679**	-,670**
Sig. (2-tailed)	,006	,032	,003		,000	,000	,000
N	27	27	27	27	27	27	27
V5 Pearson Correlation	,909**	,840**	,931**	-,668**	1	,968**	,965**
Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000		,000	,000
N	27	27	27	27	27	27	27
V6 Pearson Correlation	,951**	,897**	,968**	-,679**	,968**	1	,998**
Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000		,000
N	27	27	27	27	27	27	27
V7 Pearson Correlation	,954**	,901**	,970**	-,670**	,965**	,998**	1
Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000	,000	
N	27	27	27	27	27	27	27

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* . Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

2.2.3.12. RUSYA'NIN KARMA ULUSAL KAPASİTE GÖSTERGELERİ ANALİZİ

Rusya'nın Karma Ulusal Kapasite Göstergeleri (Tablo 48) analizine (Tablo 49) göre yıl ve nüfus arasında ters yönlü ve çok kuvvetli bir ilişki vardır. Zaman sürecinde Rusya'nın nüfusu azalmıştır. Yıl ve şehir nüfusu arasında da ters yönlü ve çok kuvvetli bir ilişki vardır. Yıllar ilerledikçe şehir nüfusu azalış göstermiştir. Yıl ve asker sayısı arasında ters yönlü ve kuvvetli bir ilişki vardır. Asker sayısı zaman sürecinde azalmıştır. Yıl ve askeri harcamalar arasında çok kuvvetli bir ilişki vardır. Rusya zaman sürecinde askeri harcamalarını arttırmıştır. Yıl ve çelik üretimi arasında kuvvetli bir ilişki vardır. Çelik üretimi zaman sürecinde artış göstermiştir. Yıl ve enerji tüketimi arasında ters yönlü ve orta şiddette bir ilişki vardır. Değerlendirilen zaman sürecine göre Rusya'nın enerji tüketimi azalmıştır.

Nüfus ve şehir nüfusu arasında çok kuvvetli bir ilişki vardır. Nüfus azaldıkça şehirlerde yaşayan insan sayısı da azalış göstermiştir. Nüfus ve asker sayısı arasında kuvvetli bir ilişki vardır. Nüfus azaldıkça asker sayısı da azalmıştır. Nüfus ve askeri harcamalar arasında ters yönlü ve kuvvetli bir ilişki vardır. Nüfus azalsa da askeri harcamalar artmıştır. Nüfus ve çelik üretimi arasında ters yönlü ve kuvvetli bir ilişki vardır. Nüfus azalsa da çelik üretimi artış göstermiştir. Nüfus ve enerji tüketimi arasında orta şiddette bir ilişki vardır. Nüfus azalırken enerji tüketimi de azalmıştır. Şehir nüfusu ve asker sayısı arasında kuvvetli bir ilişki vardır. Şehir nüfusu azalırken asker sayısı da azalış göstermiştir. Şehir nüfusu ve askeri harcamalar arasında ters yönlü ve kuvvetli bir ilişki vardır. Şehir nüfusu azalırken askeri harcamalar artmıştır. Şehir nüfusu ve çelik üretimi arasında ters yönlü ve kuvvetli bir ilişki vardır. Şehir nüfusu azalırken çelik üretimi artmıştır. Şehir nüfusu ve enerji tüketimi arasında orta düzeyde bir ilişki vardır. Şehir nüfusu azalırken enerji tüketimi de azalış göstermiştir. Asker sayısı ve askeri harcamalar arasında ters yönlü ve orta düzeyde bir ilişki vardır. Asker sayısı azalırken askeri harcamalar artmıştır. Asker sayısı ve çelik üretimi arasında ters yönlü ve orta düzeyde bir ilişki vardır. Asker sayısı azalırken çelik üretimi artış göstermiştir. Askeri harcamalar ve çelik üretimi arasında kuvvetli bir ilişki vardır. Askeri harcamalar artarken çelik üretimi de artmıştır.

(1) Yıl, (2) Nüfus, (3) Şehir Nüfusu, (4) Asker Sayısı, (5) Askeri Harcamalar (dolar), (6) Çelik üretimi (milyon ton olarak), (7) Enerji Tüketimi (petrol karşılığı milyon ton)

TABLO 48. RUSYA'NIN KARMA ULUSAL KAPASİTE GÖSTERGELERİ						
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1990	148292000	108837430	V/Y	V/Y	V/Y	625,0
1991	148624000	109073667	V/Y	V/Y	V/Y	619,0
1992	148689000	109115423	1900000	V/Y	67,0	573,0
1993	148520000	108985461	1500000	7766720078	58,3	557,0
1994	148336000	108843023	1400000	13547871733	48,8	480,0
1995	148375726	108866238	1800000	12741629470	51,5	459,0
1996	148160042	108700578	1622000	15826340652	49,2	413,0
1997	147915307	108515107	1823000	17577353181	48,5	396,0
1998	147670692	108329743	1702000	7955730401	43,8	388,0
1999	147214392	107987645	1482100	6469035211	51,5	406,0
2000	146596557	107528575	1427100	9228204144	59,1	418,0
2001	145976083	107067618	1386200	11683151345	59,0	421,0
2002	145306046	106568907	1397200	13943825063	59,8	408,0
2003	144648257	106132766	1369700	16973739085	61,4	419,0
2004	144067054	105771150	1452000	20955413571	65,5	420,0
2005	143518523	105433013	1452000	27336977274	66,1	412,0
2006	143049528	105152847	1446000	34517781619	70,9	424,0
2007	142805088	105037426	1476000	43534994996	72,3	427,0
2008	142742350	105055515	1476000	56183785393	68,5	434,0
2009	142785342	105149982	1495000	51532116798	60,0	414,0
2010	142849449	105261473	1430000	58720227609	66,9	447,0
2011	142960868	105407907	1364000	70237523951	68,8	459,0
2012	143201676	105669949	1364000	81469399931	70,2	449,0
2013	143506911	105998510	1260000	88352896464	69,0	437,0
2014	143819666	106354643	1287000	84696504653	71,4	459,0
2015	144096870	106703732	1490000	66418708184	70,9	457,0
2016	144342396	107050095	1454000	69245309461	70,4	470,0

Kaynak: Dünya Bankası, Uluslararası Enerji Ajansı, Dünya Çelik Ortaklığı (Erişim Tarihi 05-15.11.2018)

**TABLO 49. RUSYA’NIN KARMA ULUSAL KAPASİTE
GÖSTERGELERİ ANALİZİ**

	V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7	
V1	Pearson Correlation	1	-,893**	-,807**	-,622**	,912**	,753**	-,456*
	Sig. (2-tailed)		,000	,000	,001	,000	,000	,017
	N	27	27	27	25	24	25	27
V2	Pearson Correlation	-,893**	1	,983**	,637**	-,736**	-,787**	,453*
	Sig. (2-tailed)	,000		,000	,001	,000	,000	,018
	N	27	27	27	25	24	25	27
V3	Pearson Correlation	-,807**	,983**	1	,618**	-,599**	-,722**	,501**
	Sig. (2-tailed)	,000	,000		,001	,002	,000	,008
	N	27	27	27	25	24	25	27
V4	Pearson Correlation	-,622**	,637**	,618**	1	-,498*	-,482*	,191
	Sig. (2-tailed)	,001	,001	,001		,013	,015	,362
	N	25	25	25	25	24	25	25
V5	Pearson Correlation	,912**	-,736**	-,599**	-,498*	1	,761**	,213
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,002	,013		,000	,319
	N	24	24	24	24	24	24	24
V6	Pearson Correlation	,753**	-,787**	-,722**	-,482*	,761**	1	,251
	Sig. (2-tailed)							
	N							

	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,015	,000		,227
	N	25	25	25	25	24	25	25
V7	Pearson Correlation	-,456*	,453*	,501**	,191	,213	,251	1
	Sig. (2-tailed)	,017	,018	,008	,362	,319	,227	
	N	27	27	27	25	24	25	27

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* . Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

2.2.3.13. JAPONYA'NIN KARMA ULUSAL KAPASİTE GÖSTERGELERİ ANALİZİ

Japonya'nın Karma Ulusal Kapasite Göstergeleri (Tablo 50) analizine (Tablo 51) göre yıl ve nüfus arasında çok kuvvetli bir ilişki vardır. Zaman sürecinde Japonya'nın nüfusu artmıştır. Yıl ve şehir nüfusu arasında da çok kuvvetli bir ilişki vardır. Yıllar geçtikçe Japonya'da şehirlerde yaşayan insan sayısında artmış olmuştur. Yıl ve asker sayısı arasında kuvvetli bir ilişki vardır. Japonya süreç içinde asker sayısını arttırmıştır. Yıl ve askeri harcamalar arasında da kuvvetli bir ilişki vardır. Askeri harcamalar da süreç içinde artmıştır. Japonya'nın çelik üretimi ve enerji tüketimi ise inişli çıkışlı bir eğilim göstermekle beraber hemen hemen zaman sürecinde sabit kalmış durumdadır. Nüfus ve şehir nüfusu arasında çok kuvvetli bir ilişki vardır. Nüfusun artışına paralel olarak şehir nüfusu da artmıştır. Nüfus ve asker sayısı arasında orta düzeyde bir ilişki vardır. Nüfus artarken asker sayısında da artış olmuştur. Nüfus ve askeri harcamalar arasında kuvvetli bir ilişki vardır. Japonya'nın nüfusu artarken askeri harcamaları da artmıştır. Nüfus ve enerji tüketimi arasında orta düzeyde bir ilişki vardır. Nüfus artarken enerji tüketiminde de artış gözlenmektedir. Şehir nüfusu ve asker sayısı arasında kuvvetli bir ilişki vardır. Şehir nüfusun artışına paralel olarak asker sayısı da artmıştır. Şehir nüfusu ve askeri harcamalar arasında kuvvetli bir ilişki vardır. Japonya'nın şehir nüfusu artarken askeri harcamaları da artmıştır. Şehir nüfusu ve çelik üretimi arasında orta düzeyde bir ilişki vardır. Şehir nüfusu artarken çelik

üretimi de artmıştır. Asker sayısı ve askeri harcamalar arasında orta düzeyde bir ilişki vardır. Japonya asker sayısını arttırırken askeri harcamalarını da arttırmıştır.

(1) Yıl, (2) Nüfus, (3) Şehir Nüfusu, (4) Asker Sayısı, (5) Askeri Harcamalar (dolar), (6) Çelik üretimi (milyon ton olarak), (7) Enerji Tüketimi (petrol karşılığı milyon ton)

TABLO 50. JAPONYA'NIN KARMA ULUSAL KAPASİTE GÖSTERGELERİ						
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1990	123537000	95542280	250000	28800451682	110,3	288,4
1991	123921000	96005316	250000	32785415754	109,6	293,4
1992	124229000	96414127	242000	35999123576	98,1	297,2
1993	124536000	96821759	242000	41353936222	99,6	299,9
1994	124961000	97320876	233000	45285594083	98,2	308,6
1995	125439000	97862490	251500	49961673237	101,6	320,4
1996	125757000	98272808	247500	44047104680	98,8	324,8
1997	126057000	98667335	247600	40634840608	104,5	325,5
1998	126400000	99095072	254600	37849012643	93,5	318,9
1999	126631000	99434460	254600	43122898505	91,1	328,2
2000	126843000	99760751	248700	45509673827	106,4	330,8
2001	127149000	101706485	252100	40757967234	102,9	326,9
2002	127445000	104055019	252100	39333708170	107,7	333,5
2003	127718000	106256267	252100	42486177361	110,5	330,1
2004	127761000	108136910	251000	45339809415	112,7	333,6
2005	127773000	109856670	272000	44300613330	112,5	333,7
2006	127854000	111383848	252000	41552592886	116,2	331,7
2007	128001000	112827761	242000	40530045688	120,2	330,6
2008	128063000	114107975	242000	46361468280	118,7	309,6
2009	128047000	115228215	260382	51465158208	87,5	305,1
2010	128070000	116302928	260382	54655450735	109,6	313,7
2011	127833000	116416235	260086	60762213841	107,6	307,9
2012	127629000	116331281	259800	60011530195	107,2	305,8
2013	127445000	116262976	259800	49023932407	110,6	308,7
2014	127276000	116208079	259800	46881244398	110,6	300,0
2015	127141000	116182717	259800	42106103306	105,1	297,3
2016	126994511	116145370	260890	46471287714	104,8	294,1

Kaynak: Dünya Bankası, Uluslararası Enerji Ajansı, Dünya Çelik Ortaklığı (Erişim Tarihi 05-15.11.2018)

TABLO 51. JAPONYA'NIN KARMA ULUSAL KAPASİTE GÖSTERGELERİ ANALİZİ

	V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7
V1 Pearson Correlation	1	,820**	,969**	,616**	,631**	,318	-,035
Sig. (2-tailed)		,000	,000	,001	,000	,106	,863
N	27	27	27	27	27	27	27
V2 Pearson Correlation	,820**	1	,809**	,495**	,597**	,333	,481*
Sig. (2-tailed)	,000		,000	,009	,001	,090	,011
N	27	27	27	27	27	27	27
V3 Pearson Correlation	,969**	,809**	1	,583**	,644**	,400*	-,079
Sig. (2-tailed)	,000	,000		,001	,000	,039	,695
N	27	27	27	27	27	27	27
V4 Pearson Correlation	,616**	,495**	,583**	1	,403*	,031	-,002
Sig. (2-tailed)	,001	,009	,001		,037	,877	,993
N	27	27	27	27	27	27	27
V5 Pearson Correlation	,631**	,597**	,644**	,403*	1	-,014	,050
Sig. (2-tailed)	,000	,001	,000	,037		,943	,805
N	27	27	27	27	27	27	27
V6 Pearson Correlation	,318	,333	,400*	,031	-,014	1	,156
Sig. (2-tailed)	,106	,090	,039	,877	,943		,436
N	27	27	27	27	27	27	27
V7 Pearson Correlation	-,035	,481*	-,079	-,002	,050	,156	1
Sig. (2-tailed)	,863	,011	,695	,993	,805	,436	
N	27	27	27	27	27	27	27

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* . Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

2.2.3.14. HİNDİSTAN'IN KARMA ULUSAL KAPASİTE GÖSTERGELERİ ANALİZİ

Hindistan'ın Karma Ulusal Kapasite Göstergeleri (Tablo 52) analizine (Tablo 53) göre yıl ve nüfus arasında tam bir ilişki vardır. Hindistan'ın nüfusu sürekli bir artış göstermiştir. Ayrıca Hindistan dünyanın Çin'den sonra en kalabalık nüfusuna sahip devletidir. Yıl ve şehir nüfusu arasında da çok kuvvetli ilişki vardır. Şehir nüfusunda yaşam sürekli bir artış göstermiştir. Yıl ve asker sayısı arasında da çok kuvvetli bir ilişki vardır. Hindistan'ın asker sayısını zaman sürecinde artmıştır. Yıl ve askeri harcamalar arasında çok kuvvetli bir ilişki vardır. Hindistan askeri harcamalarını arttırmıştır. Yıl ve çelik üretimi arasında çok

kuvvetli bir ilişki vardır. Hindistan'ın çelik üretimi artış göstermiştir. Yıl ve enerji tüketimi arasında çok kuvvetli bir ilişki vardır. Hindistan zaman sürecinde enerji tüketimini arttırmıştır. Nüfus ve şehir nüfusu arasında çok kuvvetli bir ilişki vardır. Hindistan'ın nüfus artarken şehir nüfusu da buna paralel artmıştır. Nüfus ve asker sayısı arasında çok kuvvetli bir ilişki vardır. Nüfus artarken asker sayısı da artış göstermiştir. Nüfus ve askeri harcamalar arasında çok kuvvetli bir ilişki vardır. Nüfus artarken askeri harcamalarda artmıştır. Nüfus ve çelik üretimi arasında da çok kuvvetli bir ilişki vardır. Hindistan'ın nüfusu artarken çelik üretimi de artış göstermiştir. Nüfus ve enerji tüketimi arasında çok kuvvetli bir ilişki vardır. Hindistan'ın nüfus artarken enerji tüketimi de artmıştır. Şehir nüfusu ve asker sayısı arasında çok kuvvetli bir ilişki vardır. Şehir nüfusu artarken asker sayısı da artmıştır. Şehir nüfusu ve askeri harcamalar arasında çok kuvvetli bir ilişki vardır. Şehirlerde yaşam artarken askeri harcamalar da artmıştır. Şehir nüfusu ve çelik üretimi arasında çok kuvvetli bir ilişki vardır. Şehir nüfusu artarken çelik üretimi de artmıştır. Şehir nüfusu ve enerji tüketimi arasında da çok kuvvetli bir ilişki vardır. Şehirlerde yaşayan sayısı artarken enerji tüketimi de artış göstermiştir. Asker sayısı ve askeri harcamalar arasında kuvvetli bir ilişki vardır. Hindistan asker sayısını artarken askeri harcamalarını da arttırmıştır. Asker sayısı ve çelik üretimi arasında kuvvetli bir ilişki vardır. Asker sayısı artarken çelik üretimi de artmıştır. Asker sayısı ve enerji tüketimi arasında kuvvetli bir ilişki vardır. Asker sayısı artarken enerji tüketimi artış göstermiştir. Askeri harcamalar ve çelik üretimi arasında çok kuvvetli bir ilişki vardır. Askeri harcamalar artarken çelik üretimi de artmıştır. Askeri harcamalar ve enerji tüketimi arasında çok kuvvetli ilişki vardır. Askeri harcamalar artarken enerji tüketimi de artış göstermiştir. Çelik üretimi ve enerji tüketimi arasında çok kuvvetli bir ilişki vardır. Çelik üretimi artarken enerji tüketimi de artmıştır.

- (1) Yıl, (2) Nüfus, (3) Şehir Nüfusu, (4) Asker Sayısı, (5) Askeri Harcamalar (dolar), (6) Çelik üretimi (milyon ton olarak), (7) Enerji Tüketimi (petrol karşılığı milyon ton)

TABLO 52. HİNDİSTAN'IN KARMA ULUSAL KAPASİTE GÖSTERGELERİ						
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1990	870133480	222293000	1260000	10537035450	14,9	242,8
1991	888054875	228922786	1270000	8622473881	17,1	250,5
1992	906021106	235420524	1270000	8083231410	18,1	256,3
1993	924057817	242019983	1270000	8253542581	18,1	258,5
1994	942204249	248732500	1270000	8880551226	19,2	268,5
1995	960482795	255555657	2149500	9754464630	22,0	277,3
1996	978893217	262509794	2223000	9904672736	23,7	283,0
1997	997405318	269578709	2233000	11464883390	24,4	294,1
1998	1015974042	276751329	2265000	11920610818	23,4	296,5
1999	1034539214	284012050	2263000	13895562461	24,2	305,7
2000	1053050912	291347596	2372000	14287514241	26,9	313,9
2001	1071477855	299135188	2352700	14600642346	27,2	314,6
2002	1089807112	307805121	2387700	14749667252	28,8	326,8
2003	1108027848	316585717	2414700	16333986643	31,8	332,2
2004	1126135777	325487024	2617000	20238566527	32,6	346,9
2005	1144118674	334483094	3047000	23072312925	45,8	357,7
2006	1161977719	343585192	2589000	23951927958	49,4	368,5
2007	1179681239	352795471	2576000	28254773450	53,0	392,9
2008	1197146906	362089053	2582000	33002376727	57,8	419,0
2009	1214270132	371408805	2625586	38722154392	63,5	455,6
2010	1230980691	380742328	2625586	46090445657	69,0	483,6
2011	1247236029	390085540	2647150	49633815794	73,4	509,3
2012	1263065852	399558252	2728700	47216920048	77,2	513,4
2013	1278562207	409178263	2749700	47403528801	81,3	521,5
2014	1293859294	419003394	2749700	50914108341	87,3	538,2
2015	1309053980	429068623	2798800	51295483754	89,0	552,4
2016	1324171354	439386539	2981050	56637622641	95,4	572,3

Kaynak: Dünya Bankası, Uluslararası Enerji Ajansı, Dünya Çelik Ortaklığı (Erişim Tarihi 05-15.11.2018)

**TABLO 53. HİNDİSTAN'IN KARMA ULUSAL KAPASİTE
GÖSTERGELERİ ANALİZİ**

	V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7
V1 Pearson Correlation	1	1,000**	,997**	,871**	,942**	,957**	,967**
Sig. (2-tailed)		,000	,000	,000	,000	,000	,000
N	27	27	27	27	27	27	27
V2 Pearson Correlation	1,000**	1	,995**	,878**	,936**	,950**	,961**
Sig. (2-tailed)	,000		,000	,000	,000	,000	,000
N	27	27	27	27	27	27	27
V3 Pearson Correlation	,997**	,995**	1	,843**	,961**	,974**	,981**
Sig. (2-tailed)	,000	,000		,000	,000	,000	,000
N	27	27	27	27	27	27	27
V4 Pearson Correlation	,871**	,878**	,843**	1	,709**	,738**	,756**
Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000		,000	,000	,000
N	27	27	27	27	27	27	27
V5 Pearson Correlation	,942**	,936**	,961**	,709**	1	,990**	,993**
Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000		,000	,000
N	27	27	27	27	27	27	27
V6 Pearson Correlation	,957**	,950**	,974**	,738**	,990**	1	,993**
Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000		,000
N	27	27	27	27	27	27	27
V7 Pearson Correlation	,967**	,961**	,981**	,756**	,993**	,993**	1
Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000	,000	
N	27	27	27	27	27	27	27

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

2.2.3.15. İNGİLTERE'NİN KARMA ULUSAL KAPASİTE GÖSTERGELERİ ANALİZİ

İngiltere'nin Karma Ulusal Kapasite Göstergeleri (Tablo 54) analizine (Tablo 55) göre yıl ve nüfus arasında çok kuvvetli bir ilişki vardır. İngiltere'nin nüfusu sürekli bir artış göstermiştir. Yıl ve şehir nüfusu arasında da çok kuvvetli ilişki vardır. Şehir nüfusunda yaşam sürekli bir artış göstermiştir. Yıl ve asker sayısı arasında ters yönlü ve çok kuvvetli bir ilişki vardır. İngiltere'nin asker sayısını zaman sürecinde azalmıştır. Yıl ve askeri harcamalar arasında kuvvetli bir ilişki vardır. İngiltere askeri harcamalarını arttırmıştır. Yıl ve çelik üretimi arasında ters yönlü ve çok kuvvetli bir ilişki vardır. İngiltere'nin çelik üretimi azalış göstermiştir. Yıl ve enerji tüketimi arasında ters yönlü ve kuvvetli bir ilişki vardır. İngiltere'nin enerji tüketimi zaman sürecinde azalmıştır. Nüfus ve şehir nüfusu arasında tam bir ilişki vardır. İngiltere'nin nüfus artarken şehir nüfusu da buna paralel artmıştır. Nüfus ve asker sayısı arasında ters yönlü ve çok kuvvetli ilişki vardır. Nüfus artarken asker sayısı azalış göstermiştir. Nüfus ve askeri harcamalar arasında kuvvetli bir ilişki vardır. Nüfus artarken askeri harcamalarda artmıştır. Nüfus ve çelik üretimi arasında da ters yönlü ve çok kuvvetli bir ilişki vardır. İngiltere'nin nüfusu artarken çelik üretimi azalış göstermiştir. Nüfus ve enerji tüketimi arasında ters yönlü ve çok kuvvetli bir ilişki vardır. İngiltere'nin nüfus artarken enerji tüketimi azalmıştır. Şehir nüfusu ve asker sayısı arasında ters yönlü çok kuvvetli ilişki vardır. Şehir nüfusu artarken asker sayısı azalmıştır. Şehir nüfusu ve askeri harcamalar arasında kuvvetli bir ilişki vardır. Şehirlerde yaşam artarken askeri harcamalar da artmıştır. Şehir nüfusu ve çelik üretimi arasında ters yönlü ve çok kuvvetli bir ilişki vardır. Şehir nüfusu artarken çelik üretimi azalmıştır. Şehir nüfusu ve enerji tüketimi arasında da ters yönlü ve çok kuvvetli bir ilişki vardır. Şehirlerde yaşayan sayısı artarken enerji tüketimi azalış göstermiştir. Asker sayısı ve askeri harcamalar arasında ters yönlü ve kuvvetli bir ilişki vardır. İngiltere asker sayısını azaltırken askeri harcamalarını arttırmıştır. Asker sayısı ve çelik üretimi arasında kuvvetli bir ilişki vardır. Asker sayısı azalırken çelik üretimi de azalmıştır. Asker sayısı ve enerji tüketimi arasında orta düzeyde bir ilişki vardır. Asker sayısı azalırken enerji tüketimi de azalış göstermiştir. Askeri harcamalar ve çelik üretimi arasında ters yönlü ve kuvvetli bir ilişki vardır. Askeri harcamalar artarken çelik üretimi azalmıştır. Askeri harcamalar ve enerji tüketimi arasında kuvvetli ilişki vardır. Askeri harcamalar

artarken enerji tüketimi azalış göstermiştir. Çelik üretimi ve enerji tüketimi arasında kuvvetli bir ilişki vardır. Çelik üretimi azalırken enerji tüketimi de azalmıştır.

(1) Yıl, (2) Nüfus, (3) Şehir Nüfusu, (4) Asker Sayısı, (5) Askeri Harcamalar (dolar), (6) Çelik üretimi (milyon ton olarak), (7) Enerji Tüketimi (petrol karşılığı milyon ton)

TABLO 54. İNGİLTERE’NİN KARMA ULUSAL KAPASİTE GÖSTERGELERİ						
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1990	5724758	44733264	308000	3894379564	17,8	138,1
1991	5742489	44855736	301000	4207428374	16,4	143,9
1992	5758040	45011752	293000	4077493883	16,2	141,9
1993	5771861	45154426	271000	3408588136	16,6	144,1
1994	5786574	45304828	257000	3449352414	17,2	144,3
1995	5801903	45459651	233000	3424782378	17,6	143,8
1996	5816695	45610451	221000	3449094948	18,0	151,4
1997	5831695	45762480	218000	3567487836	18,5	147,7
1998	5848714	45931122	218000	3686628885	17,3	148,0
1999	5868246	46119137	218000	3645335300	16,2	150,7
2000	5889251	46319551	212500	3525481479	15,1	150,6
2001	5911967	46557334	211400	3533192736	13,5	150,8
2002	5937047	46930583	210400	3965952912	11,6	148,0
2003	5964757	47323791	212600	4694296229	13,2	149,7
2004	5998790	47767769	205000	5397030283	13,7	150,2
2005	6040120	48269624	217000	5515156418	13,2	148,8
2006	6084682	48798541	181000	5748297567	13,8	146,0
2007	6132246	49351705	160000	6598608965	14,3	142,3
2008	6180699	49913475	160000	6561945048	13,5	141,8
2009	6227627	50463084	178470	5791462785	10,0	132,4
2010	6276636	51030310	174020	5808284879	9,7	138,0
2011	6325891	51600299	165650	6027043568	9,4	126,4
2012	6370030	52130415	169150	5849565672	9,5	129,8
2013	6412822	52650556	159150	5686175958	11,8	129,7
2014	6461316	53218629	154700	5918285855	12,1	122,8
2015	6512886	53813373	152350	5386218549	10,9	125,9
2016	6559556	54369540	150250	4811894351	7,6	128,2

Kaynak: Dünya Bankası, Uluslararası Enerji Ajansı, Dünya Çelik Ortaklığı (Erişim Tarihi 05-15.11.2018)

TABLO 55. İNGİLTERE’NİN KARMA ULUSAL KAPASİTE GÖSTERGELERİ ANALİZİ

	V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7
V1 Pearson Correlation	1	,975**	,971**	-,939**	,783**	-,882**	-,666**
Sig. (2-tailed)		,000	,000	,000	,000	,000	,000
N	27	27	27	27	27	27	27
V2 Pearson Correlation	,975**	1	1,000**	-,873**	,760**	-,873**	-,801**
Sig. (2-tailed)	,000		,000	,000	,000	,000	,000
N	27	27	27	27	27	27	27
V3 Pearson Correlation	,971**	1,000**	1	-,864**	,765**	-,870**	-,810**
Sig. (2-tailed)	,000	,000		,000	,000	,000	,000
N	27	27	27	27	27	27	27
V4 Pearson Correlation	-,939**	-,873**	-,864**	1	-,706**	,733**	,490**
Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000		,000	,000	,009
N	27	27	27	27	27	27	27
V5 Pearson Correlation	,783**	,760**	,765**	-,706**	1	-,684**	-,560**
Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000		,000	,002
N	27	27	27	27	27	27	27
V6 Pearson Correlation	-,882**	-,873**	-,870**	,733**	-,684**	1	,647**
Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000		,000
N	27	27	27	27	27	27	27
V7 Pearson Correlation	-,666**	-,801**	-,810**	,490**	-,560**	,647**	1
Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,009	,002	,000	
N	27	27	27	27	27	27	27

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

2.2.3.16. FRANSA’NIN KARMA ULUSAL KAPASİTE GÖSTERGELERİ ANALİZİ

Fransa’nın Karma Ulusal Kapasite Göstergeleri (Tablo 56) analizine (Tablo 57) göre yıl ve nüfus arasında çok kuvvetli bir ilişki vardır. Zaman sürecinde Fransa’nın nüfusu artmıştır. Yıl ve şehir nüfusu arasında da çok kuvvetli bir ilişki vardır. Yıllar geçtikçe Fransa’da şehirlerde yaşayan insan sayısında artmış olmuştur. Yıl ve asker sayısı arasında ters yönlü ve çok kuvvetli bir ilişki vardır. Fransa süreç içinde asker sayısını azaltmıştır. Yıl ve askeri harcamalar arasında kuvvetli bir ilişki vardır. Askeri harcamalar süreç içinde artmıştır. Yıl ve çelik üretimi arasında ters yönlü ve kuvvetli bir ilişki vardır. Süreç içerisinde Fransa’nın çelik üretimi azalmıştır. Nüfus ve şehir nüfusu arasında tam

bir ilişki vardır. Nüfusun artışına paralel olarak şehir nüfusu da artmıştır. Nüfus ve asker sayısı arasında ters yönlü ve çok kuvvetli bir ilişki vardır. Nüfus artarken asker sayısında azalış olmuştur. Nüfus ve askeri harcamalar arasında kuvvetli bir ilişki vardır. Fransa'nın nüfusu artarken askeri harcamaları da artmıştır. Nüfus ve enerji tüketimi arasında ters yönlü ve kuvvetli bir ilişki vardır. Nüfus artışına rağmen enerji tüketiminde azalış gözlenmektedir. Şehir nüfusu ve asker sayısı arasında ters yönlü ve çok kuvvetli bir ilişki vardır. Şehir nüfusun artarken asker sayısı azalmıştır. Şehir nüfusu ve askeri harcamalar arasında kuvvetli bir ilişki vardır. Fransa'nın şehir nüfusu artarken askeri harcamaları da artmıştır. Şehir nüfusu ve çelik üretimi arasında ters yönlü ve kuvvetli bir ilişki vardır. Şehir nüfusu artarken çelik üretimi azalmıştır. Asker sayısı ve askeri harcamalar arasında ters yönlü ve kuvvetli bir ilişki vardır. Fransa asker sayısını azaltırken askeri harcamalarını arttırmıştır. Askeri harcamalar ve çelik üretimi arasında ters yönlü ve kuvvetli bir ilişki vardır. Askeri harcamalar artarken çelik üretimi azalmıştır. Çelik üretimi ve enerji tüketimi arasında orta düzeyde bir ilişki vardır. Çelik üretimi azalırken enerji tüketimi de azalmıştır.

(1) Yıl, (2) Nüfus, (3) Şehir Nüfusu, (4) Asker Sayısı, (5) Askeri Harcamalar (dolar), (6) Çelik üretimi (milyon ton olarak), (7) Enerji Tüketimi (petrol karşılığı milyon ton)

TABLO 56. FRANSA'NIN KARMA ULUSAL KAPASİTE GÖSTERGELERİ						
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1990	58512808	43332245	550000	42589868779	19,0	141,7
1991	58559311	43467991	542000	42702599011	18,4	151,9
1992	58851217	43785894	522000	45123086054	18,0	152,9
1993	59106768	44077099	506000	42590872342	17,1	149,5
1994	59327192	44342923	506000	44392512323	18,0	148,0
1995	59541899	44604027	502400	47768110000	18,1	151,2
1996	59753100	44863823	491300	46403438584	17,6	157,1
1997	59964851	45123550	473100	41308251985	19,7	156,0
1998	60186288	45390693	452200	40041139680	20,1	160,0
1999	60496718	45743988	411600	38897240331	20,2	160,5
2000	60912500	46214923	389400	33814262023	20,9	162,1
2001	61357430	46709571	374400	33276659717	19,3	167,6
2002	61805267	47206863	361800	36403933933	20,2	163,8
2003	62244886	47699501	360400	45916973841	19,7	167,2
2004	62704895	48209404	358000	53007021661	20,7	168,7
2005	63179351	48730233	359000	52908769835	19,4	167,7
2006	63621381	49228316	354000	54516076830	19,8	165,5
2007	64016227	49690036	353000	60594986847	19,2	162,4
2008	64374989	50127516	353000	66009448127	17,8	163,1
2009	64707044	50547202	341967	66884028879	12,8	156,3
2010	65027507	50961407	341967	61781748108	15,4	160,0
2011	65342775	51373797	332250	64600927220	15,7	151,7
2012	65659789	51791128	325600	60035153811	15,6	155,3
2013	65998660	52228040	318400	62417099178	15,6	157,8
2014	66316092	52650998	312350	63613569143	16,1	148,1
2015	66593366	53044946	306350	55342131529	15,0	150,4
2016	66859768	53432321	306100	57358414419	14,4	152,1

Kaynak: Dünya Bankası, Uluslararası Enerji Ajansı, Dünya Çelik Ortaklığı (Erişim Tarihi 05-15.11.2018)

TABLO 57. FRANSA’NIN KARMA ULUSAL KAPASİTE GÖSTERGELERİ ANALİZİ

	V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7
V1 Pearson Correlation	1	,995**	,996**	-,952**	,749**	-,564**	,188
Sig. (2-tailed)		,000	,000	,000	,000	,002	,348
N	27	27	27	27	27	27	27
V2 Pearson Correlation	,995**	1	1,000**	-,933**	,795**	-,601**	,142
Sig. (2-tailed)	,000		,000	,000	,000	,001	,479
N	27	27	27	27	27	27	27
V3 Pearson Correlation	,996**	1,000**	1	-,929**	,788**	-,609**	,127
Sig. (2-tailed)	,000	,000		,000	,000	,001	,528
N	27	27	27	27	27	27	27
V4 Pearson Correlation	-,952**	-,933**	-,929**	1	-,601**	,351	-,428*
Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000		,001	,073	,026
N	27	27	27	27	27	27	27
V5 Pearson Correlation	,749**	,795**	,788**	-,601**	1	-,699**	-,083
Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,001		,000	,679
N	27	27	27	27	27	27	27
V6 Pearson Correlation	-,564**	-,601**	-,609**	,351	-,699**	1	,482*
Sig. (2-tailed)	,002	,001	,001	,073	,000		,011
N	27	27	27	27	27	27	27
V7 Pearson Correlation	,188	,142	,127	-,428*	-,083	,482*	1
Sig. (2-tailed)	,348	,479	,528	,026	,679	,011	
N	27	27	27	27	27	27	27

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

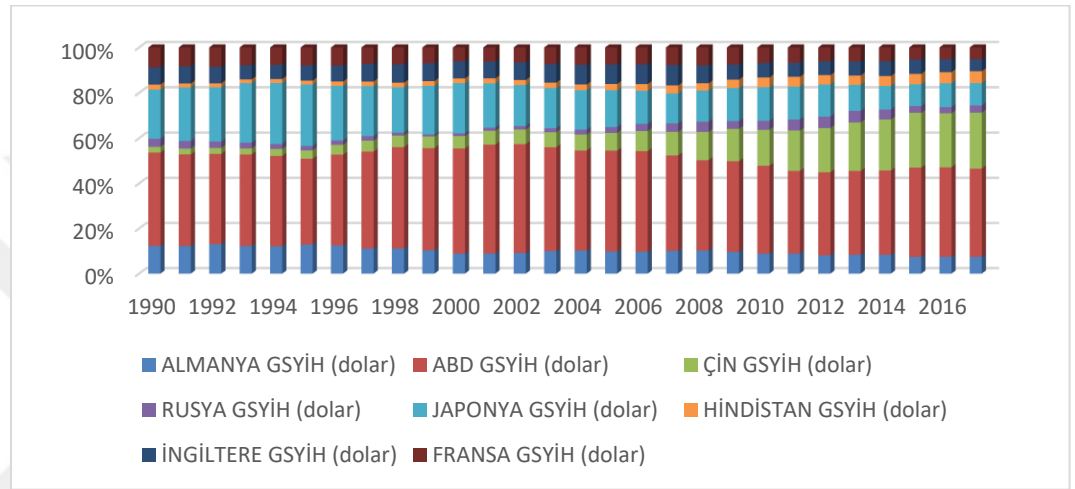
* . Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

2.2.3.17. YILLIK GSYİH VERİLERİ ANALİZİ

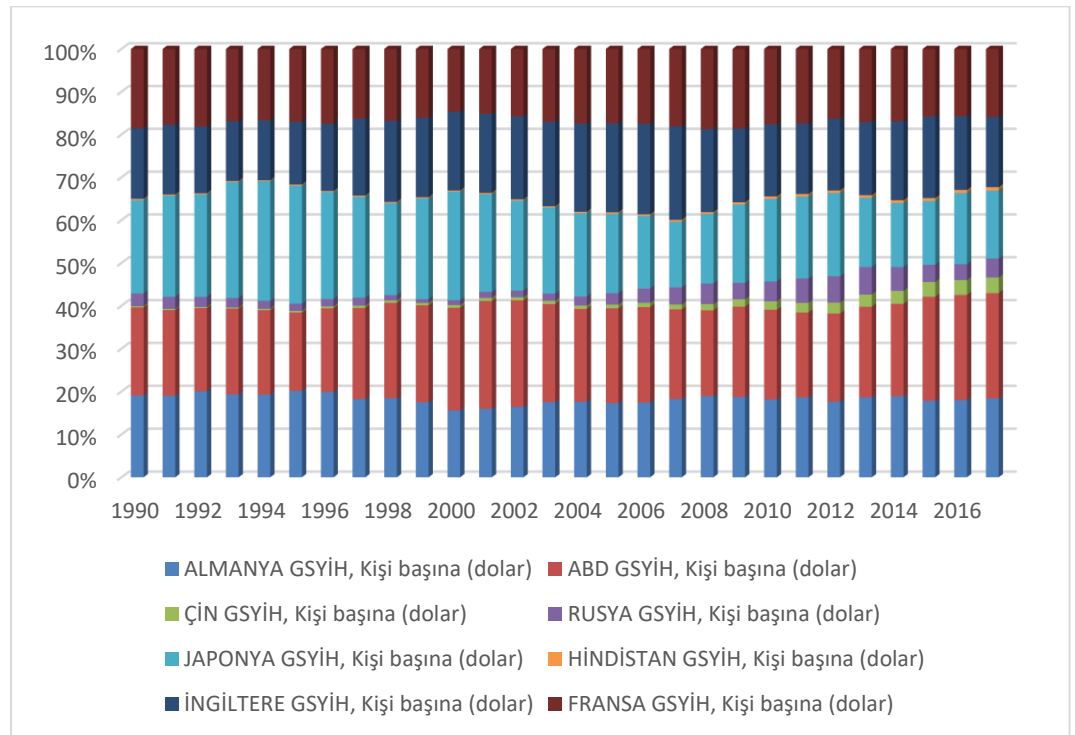
Devletlerin GSYİH verilerine (Tablo 58) göre Almanya’nın yıllık GSYİH artış oranı istikrarlı bir şekilde (Şekil 2) gelişim göstermiştir. Birleşmeden sonra Doğu Almanya’nın kalkınma ve imarı, Euro’ya geçiş, Mortgage Krizi, Euro Krizi gibi olaylarla uğraşan Almanya’nın performansı iyi seviyededir. Ancak GSYİH verilerine göre en iyi performans Çin Halk Cumhuriyeti’ne (Şekil 2) aittir. Çin’i Hindistan takip etmektedir. ABD’nin performans verileri ise bu iki devletin

gerisinde kalmaktadır. Yakın zamanda Çin'in, sonrasında ise Hindistan'ın ekonomik olarak ABD'yi geçmesi beklenmektedir. GSYİH ve kişi başına ortalama gelir dağılımında ABD ilk sırada (Şekil 2 ve Şekil 3) yer almaktadır.

Şekil 2. 1990-2017 YILLARI ARASI GSYİH

Şekil 3. 1990-2017 YILLARI ARASI KİŞİ BAŞINA DÜŞEN GSYİH

TABLO 58. YILLIK GSYİH VERİLERİ TABLOSU								
YIL	ALM	ABD	ÇİN	RUS	JAP	HND	İNG	FRA
1990	5,26	1,92	3,91	-3,00	4,89	5,53	0,73	2,91
1991	5,11	-0,07	9,29	-5,05	3,42	1,06	-1,09	1,04
1992	1,92	3,56	14,22	-14,53	0,85	5,48	0,37	1,60
1993	-0,96	2,75	13,87	-8,67	-0,52	4,75	2,53	-0,61
1994	2,46	4,04	13,05	-12,57	0,99	6,66	3,88	2,35
1995	1,74	2,72	10,95	-4,14	2,74	7,57	2,47	2,09
1996	0,82	3,80	9,93	-3,60	3,10	7,55	2,54	1,39
1997	1,85	4,49	9,23	1,40	1,08	4,05	4,04	2,34
1998	1,98	4,45	7,84	-5,30	-1,13	6,18	3,14	3,56
1999	1,99	4,69	7,67	6,40	-0,25	8,85	3,22	3,41
2000	2,96	4,09	8,49	10,00	2,78	3,84	3,66	3,88
2001	1,70	0,98	8,34	5,09	0,41	4,82	2,54	1,95
2002	0,00	1,79	9,13	4,74	0,12	3,80	2,46	1,12
2003	-0,71	2,81	10,04	7,30	1,53	7,86	3,33	0,82
2004	1,17	3,79	10,11	7,18	2,20	7,92	2,36	2,79
2005	0,71	3,35	11,40	6,38	1,66	9,28	3,10	1,61
2006	3,70	2,67	12,72	8,15	1,42	9,26	2,46	2,37
2007	3,26	1,78	14,23	8,54	1,65	9,80	2,36	2,36
2008	1,08	-0,29	9,65	5,25	-1,09	3,89	-0,47	0,20
2009	-5,62	-2,78	9,40	-7,82	-5,42	8,48	-4,19	-2,94
2010	4,08	2,53	10,64	4,50	4,19	10,26	1,69	1,97
2011	3,66	1,60	9,54	5,28	-0,12	6,64	1,45	2,08
2012	0,49	2,22	7,86	3,66	1,50	5,46	1,48	0,18
2013	0,49	1,68	7,76	1,79	2,00	6,39	2,05	0,58
2014	1,93	2,57	7,30	0,74	0,37	7,41	3,05	0,95
2015	1,74	2,86	6,90	-2,83	1,35	8,15	2,35	1,07
2016	1,94	1,49	6,70	-0,22	0,94	7,11	1,94	1,19
2017	2,22	2,27	6,90	1,55	1,71	6,62	1,79	1,82

Kaynak: Dünya Bankası <https://data.worldbank.org> (Erişim tarihi

05.11.2018)

2.3. ASKERİ GÜÇ ANALİZLERİ

Bu bölümdeki askeri güç analizleri geleneksel ordu anlayışlarına göre yapılmıştır. Askeri güç ile ekonomik güç birbirlerine paraleldir. Askeri alanda özellikle Kara Kuvvetleri çok önemlidir ve çok yönlü bir hareket kabiliyetine sahip olması beklenir. Nükleer silahlar ise caydırıcılığı nedeniyle sahip olanlara çok büyük avantaj sağlamaktadır (Tüysüzoğlu, 2017, p. 41). İncelenen zaman aralığı içinde 2017 yılı, Soğuk Savaşın bitişinden bu yana SIPRI verilerine göre dünya askeri harcamalarının en fazla (1.7 trilyon dolar) olduğu yıl olmuştur (Tian, Fleurant, Kuimova, Wezeman, & Wezeman, 2018).

Ancak gelecekte özellikle yapay zeka, robot teknolojisi, askeri amaçlı geliştirilmiş lazer silahları ve siber alandaki gelişmelerin etkisiyle günümüzden çok farklı bir askeri yapının oluşacağı değerlendirilmektedir. Özellikle insanın fiziksel kusurlarından dolayı robot teknolojisinin yapay zeka ile uyumuyla beraber bilim kurgu filmlerden alışık olduğumuz bir askerlik kavramının gelişi şaşırtıcı olmayacaktır. Bu yeniliklerin henüz başlangıç aşamasında olması ve ölçülebilir verilere ulaşılamaması sebebiyle analizlere dahil edilmemiştir.

2.3.1. ALMANYA'NIN ASKERİ GÜCÜNÜN ANALİZİ

Almanya'nın coğrafyası askeri açıdan incelendiğinde tarihsel olarak da en büyük çekincesi Fransa'nın ve şimdi biraz daha uzağında olsa da Rusya'nın arasında kalmaktı (Marshall, 2018, p. 117). Ancak Almanya günümüzde Fransa ile AB çerçevesinde ilişkileri nedeniyle çok iyi anlaşmaktadır. Bu nedenle her ne kadar coğrafyası askeri olarak çok avantajlı bir konumda olmasına izin vermese de Almanya özellikle Fransa ile ilişkilerinden dolayı güvenlik yönünden iyi seviyededir. Alman halkının dikkate değer bir çoğunluğu (%64) askeri harcamaların artmasına karşı çıkarken NATO üyeliğini ve Avrupa Birliği'nin savunma bütünleşmesini desteklemektedir (Körner, 2017, pp. 1-9). Bir başka görüşe göre ise Almanya'nın Avrupa'daki sorunu gücünden değil zayıflığından kaynaklanmaktadır. Ayrıca Alman Ordusu'nun askeri bir araçtan çok politik bir amaçla kullanıldığı düşünülmektedir (Mauß, 2006, pp. 273-274). Alman askeri gücü bir dış politika aracı olarak yalnızca bölgesel savunma amacından başka uluslararası çatışmalardan kaçınma ve kriz yönetimi faaliyetlerinde de yer almaktadır (Breuer, 2006, p. 206). 2001 yılında Almanya'da sivil-asker iş birliği

üzerine yapılan bir çalışmada; Alman Ordusunun imgesinin ve güvenin çok önemli olduğu belirlenmiştir. Askerler ve sivillerle içişleri, ordu ve dış politika üzerine yapılan çalışmada genellikle görüşlerin örtüştüğü sonucu ortaya çıkmıştır. Ancak özellikle içişlerinde daha yakın sonuçlar çıkarken, ordu ve dış politika konusunda görüş farkının olduğu anlaşılmıştır. Özellikle bir sorunun tanımlanması ve onunla ilgili karar alınmasında bu farkın önemli, gerektiğinde önleyici hatta durumuna göre tehlikeli olabileceğine dikkat çekilmiştir. Alman halkı'nın ordu mensuplarına bakışları ise genel olarak din adamı ya da polis'e karşı bakış açısından farklılık göstermemektedir. Alman ordusunun var olması halk için yeterli görülürken bireysel olarakta diğerlerine nazaran özel bir anlam ifade etmediği sonucu ortaya çıkmıştır. Alman ordusu birleşmeden itibaren önemli değişimler geçirmiştir. Gelecekte Avrupa başta olmak üzere, devletlerarası savaşlarda, organize şiddet eylemlerinde, barışı sağlamak ve korumak için Alman ordusu önemli bir sembol olarak görülmektedir. Sivil-asker iş birliğinde etkili bir politika uygulanabilmesinde bütünlüğü sağlamak açısından çok önemli bir yeri olduğu görülmektedir. Bu nedenle gerek halkın gerekse de ordu mensuplarının dış politika ve Alman ordusu üzerine ortak bir bakış açılarının da yakın gelecek politikalarında etkisi yadsınamaz kabul edilmektedir (Kümmel, 2001, pp. 1-43). Almanya'nın Jeoekonomik gücünün analiz edildiği bir çalışmada Almanya ve Japonya'dan "sivil güçler" olarak bahsedilmiştir. Almanya ve Japonya'nın İkinci Dünya Savaşı'nın kaybedenleri ve Soğuk Savaş döneminde de ABD'nin güvenlik politikaları sayesinde ekonomik güç olduklarına dikkat çekilmiştir. Almanya'nın ilk defa 2002 yılında Irak Harekâtında çok taraflı bir hareketin parçası olmaktan vazgeçtiği ve tek taraflı bir karar almaya başladığı görülmektedir. Ardından dönemin Almanya Savunma Bakanı Guido Westerwelle'nin Alman topraklarındaki nükleer silahların çıkarılmasıyla ilgili çağrısını ülke kamuoyu ile paylaşması dikkat çekicidir. Almanya'nın NATO'ya Soğuk Savaş döneminde olduğundan çok daha az bağımlı olduğu ve bu sayede hareket alanının genişleyerek çok taraflı ilişkilerde seçim yapabilme imkânına sahip olduğu değerlendirilmektedir. 1990'larda başlayan bölgesel ve etnik çatışmalar ile 11 Eylül olayından sonra Batılı güçler askeri güçlerini kullanılırken Almanya hem finansal olarak hemde askeri olarak artan baskılara rağmen isteksiz davranmıştır. Gelecekte Almanya'nın kararlarını daha özgürce hatta bazen de müttefiklerinin tersine kararlar alabileceği öngörülmektedir. Sonuç

olarak AB bağlamında Almanya ekonomik olarak komşularına göre üstün olan ancak hegemonya kurmaya yetecek kadar da büyük olmayan bir güç olduğu değerlendirilmiştir. Daha önce jeopolitik olarak çözülen "Almanya sorunu"nun jeoekonomik olarak yeniden ortaya çıktığını savunulmaktadır (Kundhani, 2011, pp. 32-43). Almanya uluslararası alanda teknik destek sağlama ve insani görevler dışında güvenlik sağlayan bir aktör konumunda olma politikası izlememektedir (Kausch, 2015, p. 1). 2010 yılında Alman Cumhurbaşkanı'nın Alman ordusunun ekonomi dâhil ülke çıkarlarını korumak için yurtdışında konuşlandırılabilceğini söylemesi üzerine istifa etmek zorunda kalmıştır. Ayrıca 29 Temmuz 2018 tarihli Welt Am Sonntag gazetesinde Profesör Christian Hacke'nin manşetten verilen makalesinde ABD Başkanı Trump'ın güvenilmez olduğu ve Almanya'nın kendi nükleer silahına sahip olması gerektiğini belirten yazısı da dikkat çekmektedir (Franke, 2018, pp. 1-2). Nükleer silaha sahip olmayı destekleyenlerin bakış açılarından caydırıcılığın ön planda olduğu, nükleer silah karşıtlarının ise güvenilirlik ve güven inşası üzerinde yoğunlaştıkları görülmektedir (Meier, 2016, pp. 1-4). Günümüz dünyasında devletlerin sahip olduğu nükleer silahlar göz önüne alındığında bu gücün aslında bunlara sahip olan devletlere yalnızca caydırıcılık değil aynı zamanda da politik karar alma ve uygulama süreçlerinde de güven verdiği değerlendirilmektedir. Bu açıdan Almanya'nın nükleer silaha sahip olmamasının ona değil ona karşı bu silaha sahip olanlara güven verdiği düşünülmektedir. Alman ordusu hakkında 2011'de yapılan yenileştirme faaliyeti üç yönlü olarak değerlendirilmiştir. Politik olarak Alman ordusu dış politika, güvenlik ve ekonomi alanlarında Alman çıkarlarının tamamlayıcı unsurudur. Yeni reformlarla Alman çıkarlarının dünya çapında korunması amaçlanmıştır. Askeri olarak küçük ama etkili, modern silahlarla teçhiz edilmiş ve iyi eğitilmiş bir ordu yapısına geçilmesi amaçlanmıştır. Sosyal olarak Alman ordusunun yeni yapısına sosyal meşruluk katmak ve profesyonel orduya geçişin cazip kılınması hedeflenmiştir (Gotkowska, 2012, p. 5). Almanya'nın Afganistan, Arnavutluk, Djibouti, Fransa, Irak, Ürdün, Lübnan, Litvanya, Mali, Akdeniz, Kuzey Denizi, Polonya, Sırbistan, Somali, Sudan, Güney Sudan, ABD (askeri eğitim amaçlı ve geçici) ve Ukrayna'da askeri varlığı bulunmaktadır. Buna karşılık Alman topraklarında Fransa, İngiltere ve bilhassa da ABD'nin askeri varlığı mevcuttur ("Chapter Four: Europe," 2018, pp. 110-111). Almanya'nın 2008-2017 yılları arasında askeri harcamaları %8.8 artış göstermiştir. Almanya 2017 yılında (44.3

milyar dolar) dünya savunma harcamalarının %2.5'ini gerçekleştirmiştir (Tian et al., 2018, pp. 1-2). Almanya 2013-2017 yılları arasında dünya silah ihracatının %5,8'ini gerçekleştirmiştir. 2008-2012 yılları arasında dünya silah ihracatının %7,4'ünü gerçekleştirmiştir. İki dönem arasında %14'lük bir azalış vardır. Almanya silahlarını en çok G. Kore, Yunanistan ve İsrail'e satmaktadır (Ek 5, 6 ve 7). Almanya ayrıca Cezayir, ABD, Tayvan, İtalya, Brezilya, Polonya'nın da ana silah tedarikçilerindedir (Ek 8). 2017 yılında 44,3 milyar dolar askeri harcama yapan Almanya bu yılın dünya çapında toplam harcamasının %2,5' ini gerçekleştirmiştir (Ek 9,10).

Almanya'nın Askeri Verileri'nin (Tablo 59) analizine (Tablo 60) göre Askeri harcamaların GSYİH içindeki oranı zaman sürecinde azalmıştır. Askeri harcamaların Merkezi Hükümet Bütçesi içindeki oranı zaman sürecinde azalmıştır. Yıllar ilerledikçe askeri harcamalar artış göstermiştir. Zaman sürecinde askeri personelin işgücü içindeki oranı düşmüştür. Zaman sürecinde askeri personel sayısı düşmüştür. Yıllar geçtikçe silah alımı azalmıştır. Kişi başına düşen askeri harcamalar artış göstermiştir. Askeri Harcamaların GSYİH içindeki oranı azalırken Askeri Harcamaların Merkezi Hükümet Bütçesindeki oranı da azalmıştır. Askeri Harcamaların GSYİH içindeki oranı azalırken askeri personelin toplam işgücü içindeki oranı da azalış göstermiştir. Askeri Harcamaların GSYİH içindeki oranı azalırken askeri personel sayısı da azalış göstermiştir. Askeri Harcamaların GSYİH içindeki oranı azalırken silah alımı da azalmıştır. Askeri harcamaların merkezi hükümet bütçesi içindeki oranı azalırken askeri personelin toplam işgücü içindeki oranı da azalmıştır. Askeri harcamaların merkezi hükümet bütçesi içindeki oranı azalırken askeri personel sayısı da azalmıştır. Askeri harcamaların merkezi hükümet bütçesi içindeki oranı azalırken silah alımı da azalış göstermiştir. Askeri harcamalar artarken kişi başına düşen askeri harcamalar da artmıştır. Askeri personelin toplam işgücü içindeki oranı ve asker sayısı birbirine paralel olarak azalmıştır. Askeri personelin toplam işgücü içindeki oranı azaldıkça silah alımı da azalmıştır. Toplam askeri personel sayısı azaldıkça silah alımı da azalmıştır.

(1) Yıl, (2) Askeri Harcamalar (GSYİH %), (3) Silah satışı (dolar), (4) Askeri Harcamalar (merkezi hükümet bütçesindeki %), (5) Askeri Harcamalar (dolar), (6) Askeri Personelin toplam işgücü içindeki %'si, (7) Toplam Askeri Personel Sayısı, (8) Silah alımı (dolar), (9) Kişi başına düşen askeri harcama (dolar)

TABLO 59. ALMANYA'NIN ASKERİ VERİLERİ								
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1990	2,68	1816000000	V/Y	42318768301	1,40	545000	716000000	534,9
1991	2,12	2482000000	4,58	39516328623	1,14	457000	694000000	496,7
1992	1,98	1437000000	4,19	41965836693	1,11	442000	685000000	524,3
1993	1,80	1500000000	3,75	37215052110	1,00	398000	535000000	462,2
1994	1,65	2800000000	3,44	36330284517	0,91	362000	423000000	448,9
1995	1,59	1465000000	2,91	41158705095	0,92	365000	228000000	506,6
1996	1,56	1950000000	3,18	38989886649	0,96	383500	246000000	478,8
1997	1,50	939000000	3,12	33217573925	0,87	347100	61000000	407,6
1998	1,48	1808000000	3,10	33146457057	0,83	333500	543000000	406,7
1999	1,48	1857000000	3,11	32604005638	0,82	331000	129000000	400,1
2000	1,44	1610000000	3,23	28149990787	0,55	221100	113000000	345,5
2001	1,41	895000000	3,00	27425257940	0,76	308400	133000000	336,4
2002	1,41	902000000	2,98	29333207849	0,73	296000	71000000	359,4
2003	1,40	1660000000	2,93	35055088179	0,70	284500	64000000	429,1
2004	1,35	1126000000	2,91	38007611456	0,70	284000	239000000	465,1
2005	1,33	2068000000	2,88	38054021788	0,69	285000	204000000	465,9
2006	1,27	2764000000	2,84	38092382653	0,59	246000	416000000	467,2
2007	1,24	3310000000	2,89	42551851943	0,58	244000	82000000	523,1
2008	1,28	2380000000	2,94	48081444318	0,58	244000	293000000	592,6
2009	1,39	2521000000	2,92	47470073335	0,60	251465	339000000	586,3
2010	1,35	2725000000	2,86	46255521194	0,60	251465	283000000	571,8
2011	1,28	1351000000	2,87	48140347951	0,47	196000	99000000	594,8
2012	1,31	847000000	2,96	46470870905	0,45	186450	142000000	573,2
2013	1,22	738000000	2,74	45930540563	0,43	181550	113000000	565,2
2014	1,18	1774000000	2,68	46102673010	0,42	178600	108000000	565,7
2015	1,18	1769000000	2,69	39812576245	0,41	177300	95000000	487,3
2016	1,20	2535000000	2,71	41579494874	0,41	179100	61000000	507,6
2017	1,22	1653000000	2,73	44329281681	V/Y	V/Y	65000000	539,8

Kaynak: Dünya Bankası <https://data.worldbank.org> (Erişim tarihi

05.11.2018)

	Sig. (2-tailed)	,006	,252	,195	,406		,056	,066	,756	,000
	N	26	26	26	26	26	26	26	26	26
V6	Pearson Correlation	-,956**	,916**	-,012	,803**	-,380	1	,999**	,674**	-,351
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,952	,000	,056		,000	,000	,078
	N	26	26	26	26	26	26	26	26	26
V7	Pearson Correlation	-,948**	,915**	,011	,806**	-,366	,999**	1	,683**	-,338
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,958	,000	,066	,000		,000	,092
	N	26	26	26	26	26	26	26	26	26
V8	Pearson Correlation	-,595**	,766**	,271	,779**	,064	,674**	,683**	1	,095
	Sig. (2-tailed)	,001	,000	,181	,000	,756	,000	,000		,645
	N	26	26	26	26	26	26	26	26	26
V9	Pearson Correlation	,501**	-,197	,264	-,132	,999**	-,351	-,338	,095	1
	Sig. (2-tailed)	,009	,335	,192	,519	,000	,078	,092	,645	
	N	26	26	26	26	26	26	26	26	26

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

2.3.2. ABD, ÇİN, RUSYA, JAPONYA, HİNDİSTAN, İNGİLTERE VE FRANSA'NIN ASKERİ GÜÇLERİNİN ANALİZİ

2.3.2.1 ABD'NİN ASKERİ GÜÇ ANALİZİ

ABD'nin coğrafyası askeri açıdan ona çok büyük avantajlar sunmaktadır. Sadece Kanada ve Meksika ile kara sınırının olması ve her iki komşusuyla iyi anlaşılıyor olması ABD'nin kendi anakarasında güvenliği için yeterlilik sağlamaktadır. ABD'nin yüzölçümü de herhangi bir istila anında ona geri çekilme ve toparlanma imkanı verecek kadar büyüktür (Marshall, 2018, pp. 80-102). ABD günümüzde askeri tehdit unsurlarından sadece nükleer silahların menzilinde görünmektedir. Soğuk savaşın bitişiyle beraber dönemin ABD Başkanı George H.W. Bush tarafından açıklanan “Yeni Dünya Düzeninin” Adolf Hitler'den alıntı olduğu yönünde bir takım görüşlerin olduğu görülmüştür. 11 Eylül 2001 ile beraber İslam'a savaş açan ABD, Afganistan ve Irak savaşlarına iki trilyon dolar harcamış ve altı bin askerini kaybetmiştir. ABD'nin sert güç kullanımı ile ilgili de Bill Clinton döneminin Dışişleri Bakanı Madeleine Albright'ın şu sözleri yeterince açıklayıcıdır:

“Kuvvet kullanmak zorundaysak kullanırız, biz Amerikayız, biz öncelikli bir ülkeyiz, dik durmak ve diğerlerinden daha fazla geleceğe bakmak zorundayız.” (Yılmaz, 2017b, pp. 776-777)

Eski ABD Başkanı Barack Obama da 2010 yılında “ABD dünyanın en iyi ordusuna sahip olmaya devam etmeli, Amerikan ordusu tarihteki en eğitilmiş, en donanımlı ve vurucu gücü en yüksek ordu olarak yerini korumalıdır” açıklamasında bulunarak, ülkenin askeri gücü vasıtasıyla sert güce ne kadar önem verdiğini göstermektedir (Ülger, 2017, p. 138).

ABD'nin Afganistan, Arap Denizi, Aruba, Ascension Adası, Atlantik Okyanusu, Avustralya, Bahreyn, Belçika, Bosna-Hersek, İngiliz Hint Okyanusu Bölgesi, Bulgaristan, Kamerun, Kanada, Orta Afrika Cumhuriyeti, Kolombiya, Küba, Curacao, Demokratik Kongo Cumhuriyeti, Djibouti, Mısır, El Salvador, Almanya, Yunanistan, Grönland (Danimarka), Guam, Honduras, Macaristan, Irak, İsrail, İtalya, Japonya, Ürdün, Güney Kore, Kuveyt, Letonya, Liberya, Libya, Litvanya, Litvanya, Mali, Marshall Adaları, Akdeniz, Ortadoğu, Moldova,

Hollanda, Nijer, Norveç, Pasifik Okyanusu, Hürmüz Boğazı, Filipinler, Polonya, Portekiz, Katar, Romanya, Suudi Arabistan, Sırbistan, Singapur, Somali, Güney Sudan, İspanya, Suriye, Tayland, Türkiye, Ukrayna, Birleşik Arap Emirlikleri ve İngiltere’de askeri olarak yerleşimi vardır. Buna karşılık ise ABD topraklarında yalnızca askeri eğitim amaçlı Kanada, Almanya, Hollanda ve Singapur askerileri geçici olarak vardır ("Chapter Three: North America," 2018, pp. 58-61).

ABD 2013-2017 yılları arasında dünya silah ihracatının %34 gerçekleştirmiştir. 2008-2012 yılları arasında dünya silah ihracatının %30 gerçekleştirmiştir. İki dönem arasında %25 bir fark vardır. ABD silahlarını en çok Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri ve Avustralya’ya satmaktadır (Ek 5, 6 ve 7). ABD ayrıca Hindistan, Mısır, Irak, Pakistan, Endonezya, Türkiye, G. Kore, Tayvan, Umman, İsrail, İngiltere, Bangladeş, Katar, Singapur, İtalya, Japonya, Kanada, Kuveyt, Yunanistan, Fas, Finlandiya, Ürdün, Afganistan, Meksika, Brezilya ve Norveç’in de ana silah tedarikçilerindedir (Ek 8). 2017 yılında 610 milyar dolar askeri harcama yapan ABD bu yılın dünya çapında toplam harcamasının %35’ ini gerçekleştirmiştir (Ek 9, 10).

ABD’nin Askeri Verileri’nin (Tablo 61) analizine (Tablo 62) göre zaman sürecinde ABD’nin silah satışı değişkenlik göstermiştir. Yıllar ilerledikçe askeri harcamalar artış göstermiştir. Zaman sürecinde askeri personelin işgücü içindeki oranı düşmüştür. Zaman sürecinde askeri personel sayısı düşmüştür. Kişi başına düşen askeri harcamalar artış göstermiştir. Askeri Harcamaların GSYİH içindeki oranı azalırken Askeri Harcamaların Merkezi Hükümet Bütçesindeki oranı da azalmıştır. Askeri Harcamaların GSYİH içindeki oranı azalırken askeri personelin toplam işgücü içindeki oranı da azalış göstermiştir. Askeri Harcamaların GSYİH içindeki oranı azalırken askeri personel sayısı da azalış göstermiştir. Askeri Harcamaların GSYİH içindeki oranı azalırken silah alımı da azalmıştır. Silah satışı azalırken askeri harcamalar artış göstermiştir. Silah satışı azalırken askeri personelin işgücü içindeki oranı da azalmıştır. Silah satışı azalırken askeri personel sayısı da azalmıştır. Askeri harcamaların merkezi hükümet bütçesi içindeki oranı azalırken askeri personelin toplam işgücü içindeki oranı da azalmıştır. Askeri harcamaların merkezi hükümet bütçesi içindeki oranı azalırken askeri personel sayısı da azalmıştır. Askeri harcamaların merkezi hükümet bütçesi içindeki oranı azalırken/artarken silah alımı da azalış/artış göstermiştir.

Askeri harcamaların merkezi hükümet bütçesi içindeki oranı azalırken/artarken kişi başına düşen askeri harcamalar da azalış/artış göstermiştir. Askeri harcamalar artarken askeri personelin toplam işgücü içindeki oranı azalmıştır. Askeri harcamalar artarken askeri personel sayısı azalmıştır. Askeri harcamalar artarken silah alımı da artmıştır. Askeri harcamalar artarken kişi başına düşen askeri harcamalar da artmıştır. Askeri personelin toplam işgücü içindeki oranı ve asker sayısı birbirine paralel olarak azalmıştır. Askeri personelin toplam işgücü içindeki oranı azaldıkça silah alımı artmıştır. Toplam askeri personel sayısı azalırken kişi başına düşen askeri harcamalar artmıştır. Silah alımı artarken kişi başına düşen askeri harcamalar da artmıştır.

(1) Yıl, (2) Askeri Harcamalar (GSYİH %), (3) Silah satışı (dolar), (4) Askeri Harcamalar (merkezi hükümet bütçesindeki %), (5) Askeri Harcamalar (dolar), (6) Askeri Personelin toplam işgücü içindeki %'si, (7) Toplam Askeri Personel Sayısı, (8) Silah alışı (dolar), (9) Kişi başına düşen askeri harcama (dolar)

TABLO 61. ABD'NİN ASKERİ VERİLERİ								
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1990	5,28	107320	V/Y	30617000000	1,70	2180000	357000000	1212,4
1991	4,57	125150	V/Y	28029200000	1,65	2120000	520000000	1099,3
1992	4,67	141320	V/Y	30514100000	1,47	1920000	551000000	1185,2
1993	4,33	138470	V/Y	29763700000	1,38	1820000	988000000	1144,7
1994	3,94	115230	V/Y	28805900000	1,28	1720000	982000000	1096,4
1995	3,64	112160	V/Y	27885600000	1,20	1635600	788000000	1049,7
1996	3,35	108910	V/Y	27141700000	1,14	1572100	580000000	1009,7
1997	3,21	145520	V/Y	27632500000	1,09	1533300	588000000	1015,4
1998	3,02	157280	V/Y	27427800000	1,12	1594000	264000000	995,4
1999	2,91	115680	V/Y	28096900000	1,09	1575000	222000000	1007,6
2000	2,93	760500	V/Y	30169700000	0,99	1454800	334000000	1069,9
2001	2,94	569300	9,00	31274300000	0,96	1420700	493000000	1097,9
2002	3,25	496700	9,68	35672000000	0,99	1467000	499000000	1240,7
2003	3,61	567000	10,64	41522300000	0,99	1480000	593000000	1431,7
2004	3,79	685000	11,28	46467600000	0,98	1473000	563000000	1588,4
2005	3,84	677700	11,38	50335300000	1,02	1546000	523000000	1705,5
2006	3,81	751200	11,34	52766000000	0,97	1498000	644000000	1771,7
2007	3,85	786600	11,14	55696100000	1,00	1555000	820000000	1852,9
2008	4,22	682800	11,31	62113100000	0,98	1540000	951000000	2047,4
2009	4,64	691200	11,15	66856700000	0,99	1563996	968000000	2184,3
2010	4,67	806300	11,66	69818000000	1,00	1569417	110100000	2262,1
2011	4,58	908700	11,77	71133800000	0,97	1520100	995000000	2286,9
2012	4,24	912200	11,37	68478000000	0,94	1492200	119600000	2185,5
2013	3,83	766000	10,63	63970400000	0,90	1433150	787000000	2027,4
2014	3,50	965600	9,85	60991400000	0,86	1381250	572000000	1919,7
2015	3,29	100480	9,35	59610463900	0,84	1347300	528000000	1863,2
2016	3,22	103040	9,04	60010644300	0,83	1348400	496000000	1862,6
2017	3,15	123940	8,81	60975798100	V/Y	V/Y	547000000	1879,3

Kaynak: Dünya Bankası <https://data.worldbank.org> (Erişim tarihi 05.11.2018)

	Sig. (2-tailed)	,000	,004	,003	,006	,001		,000	,485	,003
	N	27	27	27	16	27	27	27	27	27
V7	Pearson Correlation	-,764**	,654**	,485*	,847**	-,476*	,983**	1	-,056	-,406*
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,010	,000	,012	,000		,780	,036
	N	27	27	27	16	27	27	27	27	27
V8	Pearson Correlation	,262	,533**	-,174	,692**	,536**	-,141	-,056	1	,579**
	Sig. (2-tailed)	,178	,003	,376	,002	,003	,485	,780		,001
	N	28	28	28	17	28	27	27	28	28
V9	Pearson Correlation	,851**	,336	-,438*	,495*	,995**	-,556**	-,406*	,579**	1
	Sig. (2-tailed)	,000	,080	,020	,043	,000	,003	,036	,001	
	N	28	28	28	17	28	27	27	28	28

*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

2.3.2.2 ÇİN'İN ASKERİ GÜÇ ANALİZİ

Çin coğrafyası askerî açıdan incelendiğinde topraklarının büyüklüğü ve nüfusu büyük bir avantaj sağlamaktadır (Marshall, 2018, pp. 50-75). Çin egemenliğini korumak için sert gücün ne kadar önemli olduğunu bilmektedir. Bu nedenle ekonomik gelişmesini sürdürürken askeri olarak da eşgüdüm içerisinde gücünü arttırmaktadır. Çin Pasifik Bölgesi'nde çıkabilecek bir savaşta henüz ABD'nin deniz gücüyle baş edebilecek bir seviyede olmadığından dolayı olası bir ABD'nin 7.Filo'su ablukasına karşı füze kullanmaya yönelik bir strateji benimsemiştir. Ancak Çin gerekmedikçe savaşmaktan yana olmadığı gibi savunma için de öncelikle caydırma ve zorlama yöntemlerini tercih etmektedir (Yılmaz, 2017b, pp. 794-800).

Çin'in Demokratik Kongo Cumhuriyeti, Djibouti, Aden Körfezi, Lübnan, Liberya, Mali, Ortadoğu, Sudan, Güney Sudan ve Batı Sahara'da askeri varlığı bulunmaktadır ("Chapter Six: Asia," 2018, p. 259). Çin 2013-2017 yılları arasında dünya silah ihracatının %5,7 gerçekleştirmiştir. 2008-2012 yılları arasında ise dünya silah ihracatının %4,6 gerçekleştirmiştir. İki dönem arasında %38'lik bir fark bulunmaktadır. Çin silahlarını en çok Pakistan, Bangladeş ve Cezayir'e satmaktadır (Ek 5,6 ve 7). Çin ayrıca Venezuela, Tayland, Myanmar ve Türkmenistan'ın da ana silah tedarikçilerindedir (Ek 8). 2017 yılında 228 milyar dolar askeri harcama yapan Çin bu yılın dünya çapında toplam harcamasının %13' ünü gerçekleştirmiştir (Ek 9,10). Stratfor'un araştırmasına göre Çin 2030'larda askeri olarak ABD ile boy ölçüşebilecek bir seviyeye gelebilir. Ayrıca 2030 projeksiyonunda Çin'in deniz hâkimiyetini kat kat artırma ihtimali de bulunmaktadır (Ek 11-12).

Çin'in Askeri Verilerinin (Tablo 63) analizine (Tablo 64) göre zaman sürecinde Çin'in silah satışı artmıştır. Yıllar içinde askeri harcamaların merkezi hükümet bütçesi içindeki yüzdesi düşmüştür. Zaman sürecinde askeri harcamaları ise artış göstermiştir. Askeri personelin toplam işgücü içindeki yüzdesi düşmüş ve askeri personel sayısı da azalmıştır. Süreç içerisinde kişi başına düşen askeri harcamalar artmıştır. Silah satışı artarken askeri harcamaların merkezi hükümet bütçesi içindeki yüzdesi düşmüştür. Silah satışı artarken askeri harcamalarda artmıştır. Silah satışı artarken askeri personelin toplam işgücü içindeki yüzdesi düşmüş ve askeri personel sayısı azalmıştır. Silah satışı artış gösterirken silah alımı azalış eğilimlidir. Silah satışı artarken kişi başına düşen askeri harcamalar da artmıştır. Askeri harcamaların merkezi hükümet bütçesi içindeki yüzdesi düşerken askeri harcamalar artmıştır. Askeri harcamaların merkezi hükümet bütçesi içindeki yüzdesi düşerken askeri personelin toplam işgücü içindeki yüzdesi düşmüş ve askeri personel sayısı azalmıştır. Askeri harcamaların merkezi hükümet bütçesi içindeki yüzdesi düşerken kişi başına düşen askeri harcamalar artmıştır. Askeri harcamalar artarken askeri personelin toplam işgücü içindeki yüzdesi düşmüş ve askeri personel sayısı azalmıştır. Askeri harcamalar artarken kişi başına düşen askeri harcamalar da artmıştır. Askeri personelin toplam işgücü içindeki yüzdesi düşerken askeri personel sayısı da azalmıştır. Askeri personelin toplam işgücü

içindeki yüzdesi düşerken kişi başına düşen askeri harcamalar artmıştır. Toplam askeri personel sayısı azalırken kişi başına düşen askeri harcamalar artmıştır.

(1) Yıl, (2) Askeri Harcamalar (GSYİH %), (3) Silah satışı (dolar), (4) Askeri Harcamalar (merkezi hükümet bütçesindeki %), (5) Askeri Harcamalar (dolar), (6) Askeri Personelin toplam işgücü içindeki %'si, (7) Toplam Askeri Personel Sayısı, (8) Silah alışı (dolar), (9) Kişi başına düşen askeri harcama (dolar)

TABLO 63. ÇİN'İN ASKERİ VERİLERİ								
1	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1990	2,49	941000000	13,97	10085081567	0,55	3500000	214000000	8,6
1991	2,35	1315000000	14,47	9953641758	0,49	3200000	392000000	8,4
1992	2,48	703000000	17,11	12420300875	0,48	3160000	1169000000	10,3
1993	1,96	1436000000	15,06	12577165930	0,45	3030000	1187000000	10,3
1994	1,72	1111000000	14,35	10050586559	0,43	2930000	274000000	8,2
1995	1,72	1013000000	15,43	12606229599	0,60	4130000	680000000	10,2
1996	1,69	772000000	15,25	14563240390	0,59	4135000	1494000000	11,7
1997	1,67	435000000	14,46	16104915232	0,51	3640000	900000000	12,8
1998	1,70	353000000	13,44	17527989869	0,53	3820000	382000000	13,8
1999	1,92	332000000	12,86	21027341242	0,53	3820000	1785000000	16,5
2000	1,89	302000000	11,69	22929764607	0,53	3910000	2552000000	17,9
2001	2,08	515000000	11,98	27875387284	0,51	3810000	2850000000	21,6
2002	2,19	526000000	11,87	32137735649	0,50	3770000	2891000000	24,7
2003	2,12	700000000	11,63	35126306608	0,50	3750000	2373000000	26,9
2004	2,06	413000000	11,58	40352713136	0,49	3755000	3315000000	30,7
2005	2,01	286000000	10,98	45918881613	0,49	3755000	3607000000	34,7
2006	2,01	670000000	10,96	55337487669	0,47	3605000	2885000000	41,6
2007	1,91	510000000	10,54	68011562228	0,37	2885000	1677000000	50,9
2008	1,88	649000000	8,38	86362099113	0,37	2885000	1877000000	64,2
2009	2,07	1140000000	8,09	105644214526	0,38	2945000	1392000000	78,1
2010	1,90	1479000000	7,64	115711781066	0,38	2945000	1045000000	85,1
2011	1,82	1253000000	6,79	137967304294	0,38	2945000	1113000000	100,9
2012	1,84	1509000000	6,55	157390377246	0,38	2993000	1686000000	114,4
2013	1,87	2006000000	6,54	179880451358	0,38	2993000	1388000000	130,1
2014	1,92	1152000000	6,58	200772203840	0,38	2993000	1148000000	144,4
2015	1,93	1832000000	6,09	214093069946	0,36	2843000	1142000000	153,2
2016	1,93	2192000000	6,03	216031280079	0,34	2695000	991000000	153,9
2017	1,91	1131000000	6,10	228230672395	V/Y	V/Y	1117000000	161,9

Kaynak: Dünya Bankası <https://data.worldbank.org> (Erişim tarihi

05.11.2018)

V7	Pearson Correlation	-,511**	-,052	-,691**	,591**	-,668**	,926**	1	,381	-,669**
	Sig. (2-tailed)	,006	,797	,000	,001	,000	,000		,050	,000
	N	27	27	27	27	27	27	27	27	27
V8	Pearson Correlation	,240	,114	-,477*	-,126	-,086	,103	,381	1	-,082
	Sig. (2-tailed)	,227	,571	,012	,530	,669	,609	,050		,686
	N	27	27	27	27	27	27	27	27	27
V9	Pearson Correlation	,912**	-,191	,715**	-,924**	1,000**	-,816**	-,669**	-,082	1
	Sig. (2-tailed)	,000	,341	,000	,000	,000	,000	,000	,686	
	N	27	27	27	27	27	27	27	27	27

*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

2.3.2.3 RUSYA'NIN ASKERİ GÜÇ ANALİZİ

Rusya coğrafyası askeri açıdan incelendiğinde belki de en avantajlı devlettir. Yüzölçümü olarak dünyanın en büyük devletidir. On yedi milyon kilometre kare toprağı vardır. Coğrafyasında on bir saat dilimi bulunur. Tarihsel süreçte önce Fransa sonrasında ise Almanya tarafından işgal edilse de stratejik derinliği sayesinde yenilmemiştir (Marshall, 2018, pp. 18-45). Rusya eski SSCB topraklarında yeniden hâkimiyet kurmak istemektedir. Bu amacını gerçekleştirmek için coğrafi olarak avantajlıdır. Ancak bölgede hakimiyet isteyen bir diğer aktör olan ABD ile bu topraklar üzerinde oluşabilecek gerilimlerden dolayı coğrafi avantajın yerini nükleer caydırıcılık unsurlarının alması olası görülmektedir (Yılmaz, 2017b, p. 806).

Rusya'nın Ermenistan, Belarus, Bosna-Hersek, Demokratik Kongo Cumhuriyeti, Gürcistan, Kazakistan, Kırgızistan, Liberya, Akdeniz, Ortadoğu,

Moldova, Sırbistan, Sudan, Güney Sudan, Suriye, Tacikistan, Ukrayna ve Batı Sahara'da askeri varlığı bulunmaktadır ("Chapter Five: Russia and Eurasia," 2018, pp. 206-207). Rusya 2013-2017 yılları arasında dünya silah ihracatının %22 gerçekleştirmiştir. 2008-2012 yılları arasında ise dünya silah ihracatının %26 gerçekleştirmiştir. İki dönem arasında % 7,1 azalış vardır. Rusya silahlarını en çok Hindistan, Çin ve Vietnam'a satmaktadır (Ek 5, 6 ve 7). Rusya ayrıca Mısır, Cezayir, Irak, Pakistan, Bangladeş, Azerbaycan, Venezuela, Kuveyt, Kazakistan, Afganistan, Myanmar ve Türkmenistan'ın da ana silah tedarikçilerindedir (Ek 8). 2017 yılında 66,3 milyar dolar askeri harcama yapan Rusya bu yılın dünya çapında toplam harcamasının %3,8'ini gerçekleştirmiştir (Ek 9,10).

Rusya'nın Askeri Verilerinin (Tablo 65) analizine (Tablo 66) göre zaman sürecinde silah satışı artmıştır. İncelenen yıllarda askeri harcamalar artış göstermiştir. Askeri personelin toplam işgücü içindeki yüzdesi düşmüş ve askeri personel sayısı da azalmıştır. Süreç içerisinde kişi başına düşen askeri harcamalar artmıştır. Silah satışı artarken askeri harcamalar da artış göstermiştir. Silah satışı artarken askeri personelin toplam işgücü içindeki yüzdesi düşmüş ve askeri personel sayısı azalmıştır. Silah satışı artarken kişi başına düşen askeri harcamalar da artmıştır. Askeri harcamalar artarken askeri personelin toplam işgücü içindeki yüzdesi düşmüş ve askeri personel sayısı azalmıştır. Askeri harcamalar artarken kişi başına düşen askeri harcamalar da artmıştır. Askeri personelin toplam işgücü içindeki yüzdesi düşerken askeri personel sayısı da azalmıştır. Askeri personelin toplam işgücü içindeki yüzdesi düşerken kişi başına düşen askeri harcamalar artmıştır. Toplam askeri personel sayısı azalırken kişi başına düşen askeri harcamalar artmıştır.

(1) Yıl, (2) Askeri Harcamalar (GSYİH %), (3) Silah satışı (dolar), (4) Askeri Harcamalar (merkezi hükümet bütçesindeki %), (5) Askeri Harcamalar (dolar), (6) Askeri Personelin toplam işgücü içindeki %'si, (7) Toplam Askeri Personel Sayısı, (8) Silah alışı (dolar), (9) Kişi başına düşen askeri harcama (dolar)

TABLO 65. RUSYA'NIN ASKERİ VERİLERİ								
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1990	V/Y	V/Y	V/Y	V/Y	V/Y	V/Y	V/Y	763,1
1991	V/Y	V/Y	V/Y	V/Y	V/Y	V/Y	V/Y	V/Y
1992	4,90	2605000000	V/Y	V/Y	2,48	1900000	40000000	V/Y
1993	4,63	3439000000	V/Y	7766720078	2,01	1500000	V/Y	52,3
1994	4,90	1478000000	V/Y	13547871733	1,92	1400000	V/Y	91,3
1995	4,07	3889000000	V/Y	12741629470	2,48	1800000	V/Y	85,9
1996	4,06	3572000000	V/Y	15826340652	2,26	1622000	V/Y	106,9
1997	4,34	3347000000	V/Y	17577353181	2,58	1823000	V/Y	119,0
1998	3,00	2040000000	V/Y	7955730401	2,44	1702000	V/Y	54,0
1999	3,30	4264000000	V/Y	6469035211	2,01	1482100	V/Y	44,0
2000	3,55	4503000000	V/Y	9228204144	1,92	1427100	V/Y	63,0
2001	3,79	5330000000	V/Y	11683151345	1,90	1386200	V/Y	80,1
2002	4,05	5734000000	V/Y	13943825063	1,89	1397200	V/Y	96,0
2003	3,92	5171000000	V/Y	16973739085	1,86	1369700	V/Y	117,4
2004	3,53	6281000000	V/Y	20955413571	1,95	1452000	V/Y	145,5
2005	3,56	5222000000	V/Y	27336977274	1,94	1452000	V/Y	190,3
2006	3,48	5143000000	V/Y	34517781619	1,92	1446000	4000000	240,8
2007	3,39	5528000000	V/Y	43534994996	1,94	1476000	100000000	304,1
2008	3,33	6232000000	V/Y	56183785393	1,92	1476000	V/Y	392,7
2009	4,14	4969000000	V/Y	51532116798	1,95	1495000	8000000	360,1
2010	3,82	6091000000	V/Y	58720227609	1,87	1430000	22000000	410,2
2011	3,46	8568000000	V/Y	70237523951	1,77	1364000	11000000	490,3
2012	3,75	8283000000	V/Y	81469399931	1,78	1364000	103000000	568,0
2013	3,94	7805000000	V/Y	88352896464	1,65	1260000	141000000	615,3
2014	4,10	5224000000	V/Y	84696504653	1,69	1287000	202000000	589,1
2015	4,85	5608000000	V/Y	66418708184	1,95	1490000	118000000	461,6
2016	5,50	6937000000	V/Y	69245309461	1,91	1454000	169000000	481,0
2017	4,26	6148000000	V/Y	66334987911	V/Y	V/Y	34000000	460,7

Kaynak: Dünya Bankası <https://data.worldbank.org> (Erişim tarihi 05.11.2018)

TABLO 66. RUSYA'NIN ASKERİ VERİLERİNİN ANALİZİ

	V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7	V8	V9
V1	Pearson Correlation 1	,008	,800**	. ^b	,910**	-,688**	-,622**	,415	,582**
	Sig. (2- tailed)	,969	,000	.	,000	,000	,001	,180	,002
	N	28	26	0	25	25	25	12	26
V2	Pearson Correlation ,008	1	-,176	. ^b	,177	,116	,177	,379	,173
	Sig. (2- tailed)	,969	,389	.	,398	,581	,398	,225	,409
	N	26	26	0	25	25	25	12	25
V3	Pearson Correlation ,800**	-,176	1	. ^b	,741**	-,684**	-,617**	,171	,743**
	Sig. (2- tailed)	,000	,389	.	,000	,000	,001	,595	,000
	N	26	26	0	25	25	25	12	25
V4	Pearson Correlation . ^b	. ^b	. ^b	. ^b	. ^b	. ^b	. ^b	. ^b	. ^b
	Sig. (2- tailed)
	N	0	0	0	0	0	0	0	0
V5	Pearson Correlation ,910**	,177	,741**	. ^b	1	-,585**	-,498*	,621*	1,000**

	Sig. (2-tailed)	,000	,398	,000	.	,003	,013	,041	,000	
	N	25	25	25	0	25	24	24	11	25
V6	Pearson Correlation	-,688**	,116	-,684**	. ^b	-,585**	1	,976**	-,374	-,587**
	Sig. (2-tailed)	,000	,581	,000	.	,003		,000	,258	,003
	N	25	25	25	0	24	25	25	11	24
V7	Pearson Correlation	-,622**	,177	-,617**	. ^b	-,498*	,976**	1	-,379	-,500*
	Sig. (2-tailed)	,001	,398	,001	.	,013	,000		,251	,013
	N	25	25	25	0	24	25	25	11	24
V8	Pearson Correlation	,415	,379	,171	. ^b	,621*	-,374	-,379	1	,618*
	Sig. (2-tailed)	,180	,225	,595	.	,041	,258	,251		,043
	N	12	12	12	0	11	11	11	12	11
V9	Pearson Correlation	,582**	,173	,743**	. ^b	1,000**	-,587**	-,500*	,618*	1
	Sig. (2-tailed)	,002	,409	,000	.	,000	,003	,013	,043	
	N	26	25	25	0	25	24	24	11	26

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* . Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

b. Cannot be computed because at least one of the variables is constant.

2.3.2.4 JAPONYA'NIN ASKERİ GÜÇ ANALİZİ

Japonya'nın bir ada devleti olması doğal bir savunma sağlamaktadır. En yakın karaya 190 km mesafede olması ve hiç bir devletle kara sınırının olmaması lehinedir. İkinci Dünya Savaşı sonrası Anayasası Japonya'nın ordu sahibi olmasını engellemektedir. Savaşın sonunda dayatılan antlaşmaya göre, Japonya'nın savunma harcamaları GSYİH'nin %1'ini geçememektedir. Antlaşma Japon topraklarında ABD askerlerini zorunlu kılmaktadır ve günümüzde 32.000 kişilik bir personeli ile halen burada konuşludur. Kore sorunu çözülsün bile Çin tehdidi nedeniyle ABD askeri varlığının Kore ve Japonya'da bulunmaya devam edeceği değerlendirilmektedir (Marshall, 2018, pp. 222-240).

Japonya'nın Djibouti, Aden Körfezi, Hint Okyanusu ve Güney Sudan'da askeri varlığı bulunmaktadır. Buna karşılık Japon topraklarında çok güçlü bir ABD askeri varlığı mevcuttur ("Chapter Six: Asia," 2018, p. 274). Japonya 2013-2017 yılları arasında dünya silah ithalatının %1,2'sini gerçekleştirmiştir. 2008-2012 yılları arasında ise dünya silah ithalatının %1,7 gerçekleştirmiştir. İki dönem arasında %19'luk bir azalış vardır. Japonya silahlarını en çok ABD, İngiltere ve İsveç'den almaktadır (Ek 8). 2017 yılında 45,4 milyar dolar askeri harcama yapan Japonya bu yılın dünya çapında toplam harcamasının %2,6'sını gerçekleştirmiştir (Ek 9,10).

Japonya'nın Askeri Verilerinin (Tablo 67) analizine (Tablo 68) göre zaman sürecinde askeri harcamaların merkezi hükümet bütçesi içindeki oranı düşmüştür. Yıllar içinde askeri harcamaları artış göstermiştir. Askeri personelin toplam işgücü içindeki yüzdesi yükselmiş ve askeri personel sayısı artmıştır. Zaman sürecinde silah alımı azalmıştır. Kişi başına düşen askeri harcamaları ise artmıştır. Askeri harcamaların GSYİH içindeki oranı ile askeri harcamaların artışı arasında ilişki vardır. Askeri harcamaların GSYİH içindeki oranı ile askeri personelin toplam işgücü içindeki oranının yükselişi ve askeri personelin artışı arasında ilişki vardır. Askeri harcamaların GSYİH içindeki oranı ile kişi başına düşen askeri harcamalar arasında ilişki vardır. Askeri harcamaların merkezi hükümet bütçesi içindeki oranı düşerken askeri harcamalar artmıştır. Askeri harcamaların merkezi hükümet bütçesi içindeki oranı düşerken askeri personel sayısı artmıştır. Askeri harcamaların merkezi hükümet bütçesi içindeki oranı düşerken silah alımı da azalmıştır. Askeri harcamaların merkezi hükümet bütçesi içindeki oranı azalırken kişi başına düşen askeri harcamaları ise artmıştır. Askeri harcamalar artarken askeri personel sayısı da artmıştır. Askeri harcamalar

artarken silah alımı azalmıştır. Askeri harcamalar artarken kişi başına düşen askeri harcamalar da artmıştır. Askeri personelin toplam işgücü oranı ile askeri personel sayısındaki artış arasında doğrusal bir ilişki vardır. Askeri personel sayısı ile silah alımı arasında ters orantılı ve kişi başına düşen askeri harcamalar arasında doğrusal ilişki vardır. Silah alımı ve kişi başına düşen askeri harcamalar arasında ters yönlü bir ilişki vardır.

(1) Yıl, (2) Askeri Harcamalar (GSYİH %), (3) Silah satışı (dolar), (4) Askeri Harcamalar (merkezi hükümet bütçesindeki %), (5) Askeri Harcamalar (dolar), (6) Askeri Personelin toplam işgücü içindeki %'si, (7) Toplam Askeri Personel Sayısı, (8) Silah alışı (dolar), (9) Kişi başına düşen askeri harcama (dolar)

TABLO 67. JAPONYA'NIN ASKERİ VERİLERİ								
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1990	0,94	30000000	3,07	28800451682	0,39	250000	2703000000	231,3
1991	0,94	68000000	3,09	32785415754	0,38	250000	2953000000	262,4
1992	0,95	12600000	3,02	35999123576	0,37	242000	2520000000	287,2
1993	0,95	15300000	2,87	41353936222	0,37	242000	2139000000	328,9
1994	0,92	16200000	2,79	45285594083	0,35	233000	1026000000	359,2
1995	0,92	15800000	2,72	49961673237	0,38	251500	1242000000	395,3
1996	0,91	18800000	2,67	44047104680	0,37	247500	858000000	347,8
1997	0,92	32000000	2,76	40634840608	0,36	247600	825000000	320,2
1998	0,94	V/Y	2,41	37849012643	0,37	254600	1475000000	297,7
1999	0,95	V/Y	2,64	43122898505	0,38	254600	1268000000	338,7
2000	0,93	V/Y	2,57	45509673827	0,37	248700	493000000	356,8
2001	0,95	V/Y	2,67	40757967234	0,37	252100	442000000	319,1
2002	0,96	V/Y	2,67	39333708170	0,38	252100	446000000	307,5
2003	0,96	V/Y	2,71	42486177361	0,38	252100	483000000	331,7
2004	0,94	V/Y	2,87	45339809415	0,38	251000	403000000	353,6
2005	0,93	V/Y	2,81	44300613330	0,41	272000	398000000	345,2
2006	0,92	V/Y	2,78	41552592886	0,38	252000	479000000	323,5
2007	0,90	40000000	2,70	40530045688	0,36	242000	517000000	315,4
2008	0,92	V/Y	2,69	46361468280	0,36	242000	681000000	360,6
2009	0,98	V/Y	2,53	51465158208	0,39	260382	611000000	400,3
2010	0,96	V/Y	2,53	54655450735	0,39	260382	392000000	425,2
2011	0,99	V/Y	2,54	60762213841	0,39	260086	304000000	472,8
2012	0,97	V/Y	2,50	60011530195	0,40	259800	242000000	467,3
2013	0,95	V/Y	2,45	49023932407	0,39	259800	296000000	382,1
2014	0,97	V/Y	2,54	46881244398	0,39	259800	313000000	365,8
2015	0,96	V/Y	2,62	42106103306	0,39	259800	349000000	329,0
2016	0,94	V/Y	2,56	46471287714	0,39	260890	347000000	363,8
2017	0,93	2000000	2,55	45387031802	V/Y	V/Y	500000000	356,0

Kaynak: Dünya Bankası <https://data.worldbank.org> (Erişim tarihi 05.11.2018)

TABLO 68. JAPONYA'NIN ASKERİ VERİLERİNİN ANALİZİ

	V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7	V8	V9	
V1	Pearson Correlation	1	,336	-,502	-,697**	,606**	,489**	,616**	-,785**	,582**
	Sig. (2-tailed)		,080	,139	,000	,001	,010	,001	,000	,001
	N	28	28	10	28	28	27	27	28	28
V2	Pearson Correlation	,336	1	,000	-,300	,406*	,567**	,523**	-,131	,402*
	Sig. (2-tailed)	,080		1,000	,121	,032	,002	,005	,506	,034
	N	28	28	10	28	28	27	27	28	28
V3	Pearson Correlation	-,502	,000	1	-,011	,423	-,177	-,300	,056	,453
	Sig. (2-tailed)	,139	1,000		,976	,223	,649	,433	,877	,188
	N	10	10	10	10	10	9	9	10	10
V4	Pearson Correlation	-,697**	-,300	-,011	1	-,659**	-,194	-,456*	,727**	-,645**
	Sig. (2-tailed)	,000	,121	,976		,000	,332	,017	,000	,000
	N	28	28	10	28	28	27	27	28	28
V5	Pearson Correlation	,606**	,406*	,423	-,659**	1	,339	,403*	-,656**	,999**
	Sig. (2-tailed)	,001	,032	,223	,000		,084	,037	,000	,000
	N	28	28	10	28	28	27	27	28	28

V6	Pearson Correlation	,489**	,567**	-,177	-,194	,339	1	,906**	-,224	,329
	Sig. (2-tailed)	,010	,002	,649	,332	,084		,000	,261	,093
	N	27	27	9	27	27	27	27	27	27
V7	Pearson Correlation	,616**	,523**	-,300	-,456*	,403*	,906**	1	-,433*	,386*
	Sig. (2-tailed)	,001	,005	,433	,017	,037	,000		,024	,047
	N	27	27	9	27	27	27	27	27	27
V8	Pearson Correlation	-,785**	-,131	,056	,727**	-,656**	-,224	-,433*	1	-,632**
	Sig. (2-tailed)	,000	,506	,877	,000	,000	,261	,024		,000
	N	28	28	10	28	28	27	27	28	28
V9	Pearson Correlation	,582**	,402*	,453	-,645**	,999**	,329	,386*	-,632**	1
	Sig. (2-tailed)	,001	,034	,188	,000	,000	,093	,047	,000	
	N	28	28	10	28	28	27	27	28	28

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* . Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

2.3.2.5 HİNDİSTAN'IN ASKERİ GÜÇ ANALİZİ

Hindistan coğrafyası askeri açıdan savunma yapmak için stratejik derinliğe sahiptir. Hindistan'ın kalabalık nüfusu da avantaj sağlamaktadır. Nükleer silah sahibi bir devlet olması da ayrıca gücünü pekiştirmektedir. Hindistan özellikle Keşmir meselesi yüzünden Pakistan'la sürekli bir gerilim ilişkisi içinde olmuştur. Çin'in sürekli gelişimini kendi avantajına çevirmek için buradan ithalat yapan Hindistan bunu katma değere dönüştürebilmektedir. Diğer yandan Çin'e karşı ABD ile müttefiklik görüntüsü vermekte ve Çin'in Güney Çin Denizi'ndeki gücünü kırmak için de Japonya ve Vietnam ile işbirliği yapmaktadır. Hindistan'ın Rusya ile askeri alanda ilişkileri de üst düzeydedir (Marshall, 2018, pp. 196-218).

Hindistan'ın Afganistan, Demokratik Kongo Cumhuriyeti, Lübnan, Ortadoğu, Sudan, Güney Sudan, Suriye, İsrail ve Batı Sahara'da askeri varlığı bulunmaktadır. Buna karşılık Hint topraklarında Şili, Hırvatistan, İtalya, G.Kore, Filipinler, Romanya, İsveç, İsviçre, Tayland ve Uruguay'dan gözlemciler bulunmaktadır ("Chapter Six: Asia," 2018, p. 266). Hindistan 2013-2017 yılları arasında dünya silah ithalatının %12'sini gerçekleştirmiştir. 2008-2012 yılları arasında ise dünya silah ithalatının %11'ini gerçekleştirmiştir. İki dönem arasında %24 fark bulunmaktadır. Hindistan silahlarını en çok Rusya, ABD ve İsrail'den almaktadır (Ek 8). 2017 yılında 63,9 milyar dolar askeri harcama yapan Hindistan bu yılın dünya çapında toplam harcamasının %3,7'sini gerçekleştirmiştir (Ek 9,10).

Hindistan'ın Askeri Verilerinin (Tablo 69) analizine (Tablo 70) göre zaman sürecinde askeri harcamaların GSYİH içindeki oranı azalmıştır. İncelenen yıllarda silah satışı artış göstermiştir. Zaman süreci içinde askeri harcamaların merkezi hükümet bütçesi içindeki yüzdesi azalış göstermiştir. Askeri harcamalar ise artmıştır. Askeri personelin toplam işgücü içindeki yüzdesi yükselmiş ve askeri personel sayısı artmıştır. Silah alımı artış göstermiştir. Kişi başına düşen askeri harcamalar artış göstermiştir. Askeri harcamaların GSYİH içindeki oranı azalırken silah satışı artmıştır. Askeri harcamaların GSYİH içindeki oranı azalırken askeri harcamaların merkezi hükümet bütçesi içindeki yüzdesi de azalış göstermiştir. Askeri harcamaların GSYİH içindeki oranı azalırken askeri harcamalar artmıştır. Askeri harcamaların GSYİH içindeki oranı azalırken askeri

personelin toplam işgücü içindeki yüzdesi yükselmiş ve askeri personel sayısı artmıştır. Askeri harcamaların GSYİH içindeki oranı azalırken silah alımı artmıştır. Ayrıca Askeri harcamaların GSYİH içindeki oranı azalırken kişi başına düşen askeri harcamalar artış göstermiştir. Silah satışı artarken askeri harcamaların merkezi hükümet bütçesi içindeki yüzdesi azalış göstermiştir. Silah satışı artarken askeri harcamalar da artmıştır. Silah satışı artarken askeri personel sayısı da artış göstermiştir. Silah satışı artarken silah alımı da artış göstermiştir. Silah satışı artış gösterirken kişi başına düşen askeri harcamalarda artmıştır. Askeri harcamaların merkezi hükümet bütçesi içindeki oranı düşerken askeri harcamalar artmıştır. Askeri harcamaların merkezi hükümet bütçesi içindeki oranı düşerken askeri personel sayısı artmıştır. Askeri harcamaların merkezi hükümet bütçesi içindeki oranı düşerken silah alımı artış göstermiştir. Askeri harcamaların merkezi hükümet bütçesi içindeki oranı düşerken kişi başına düşen askeri harcamalar artmıştır. Askeri harcamalar artarken askeri personelin toplam işgücü içindeki yüzdesi yükselmiş ve askeri personel sayısı artmıştır. Askeri harcamalar artarken silah alımı da artmıştır. Askeri harcamalar artarken kişi başına düşen askeri harcamalar da artış göstermiştir. Askeri personelin toplam işgücü içindeki yüzdesi yükselirken ve askeri personel sayısı artmıştır. Askeri personelin toplam işgücü içindeki oranı artarken kişi başına düşen askeri harcamalar da artış göstermiştir. Toplam askeri personel sayısı artarken silah alımı da artmıştır. Toplam askeri personel sayısı artarken kişi başına düşen askeri harcamalar da artmıştır. Silah alımı artarken kişi başına düşen askeri harcamalar da artış göstermiştir.

(1) Yıl, (2) Askeri Harcamalar (GSYİH %), (3) Silah satışı (dolar), (4) Askeri Harcamalar (merkezi hükümet bütçesindeki %), (5) Askeri Harcamalar (dolar), (6) Askeri Personelin toplam işgücü içindeki %'si, (7) Toplam Askeri Personel Sayısı, (8) Silah alışı (dolar), (9) Kişi başına düşen askeri harcama (dolar)

TABLO 69. HİNDİSTAN'IN ASKERİ VERİLERİ								
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1990	3,24	3000000	12,40	10537035450	0,38	1260000	2715000000	12,1
1991	3,00	V/Y	10,86	8622473881	0,38	1270000	1878000000	9,7
1992	2,80	1000000	10,31	8083231410	0,37	1270000	1200000000	8,9
1993	2,93	9000000	10,97	8253542581	0,36	1270000	735000000	8,9
1994	2,75	2000000	10,35	8880551226	0,35	1270000	883000000	9,4
1995	2,65	2000000	10,50	9754464630	0,58	2149500	1479000000	10,2
1996	2,55	V/Y	10,33	9904672736	0,59	2223000	862000000	10,1
1997	2,73	V/Y	10,68	11464883390	0,58	2233000	1665000000	11,5
1998	2,81	V/Y	10,66	11920610818	0,58	2265000	758000000	11,7
1999	3,06	V/Y	11,64	13895562461	0,57	2263000	1216000000	13,4
2000	3,05	21000000	11,50	14287514241	0,58	2372000	995000000	13,6
2001	2,93	2000000	10,52	14600642346	0,56	2352700	1200000000	13,6
2002	2,83	V/Y	9,88	14749667252	0,56	2387700	2031000000	13,5
2003	2,68	4000000	9,10	16333986643	0,55	2414700	2758000000	14,7
2004	2,83	27000000	10,12	20238566527	0,58	2617000	2225000000	18,0
2005	2,75	19000000	10,42	23072312925	0,65	3047000	1204000000	20,2
2006	2,53	33000000	9,48	23951927958	0,55	2589000	1488000000	20,6
2007	2,34	23000000	8,85	28254773450	0,55	2576000	2267000000	24,0
2008	2,55	15000000	8,89	33002376727	0,55	2582000	1845000000	27,6
2009	2,89	27000000	10,31	38722154392	0,56	2625586	1863000000	31,9
2010	2,71	5000000	9,86	46090445657	0,56	2625586	2909000000	37,4
2011	2,65	3000000	9,59	49633815794	0,56	2647150	3596000000	39,8
2012	2,54	V/Y	9,27	47216920048	0,57	2728700	4395000000	37,4
2013	2,46	14000000	9,30	47403528801	0,57	2749700	5322000000	37,1
2014	2,49	36000000	9,47	50914108341	0,56	2749700	3227000000	39,4
2015	2,41	42000000	8,76	51295483754	0,56	2798800	2845000000	39,2
2016	2,51	42000000	8,99	56637622641	0,58	2981050	3296000000	42,8
2017	2,49	56000000	9,07	63923684124	V/Y	V/Y	3358000000	47,7

Kaynak: Dünya Bankası <https://data.worldbank.org> (Erişim tarihi 05.11.2018)

	Sig. (2-tailed)	,001	,037	,119	,070	,034		,000	,297	,036
	N	27	27	26	27	27	27	27	27	27
V7	Pearson Correlation	,871**	-,577**	,581**	-,608**	,709**	,908**	1	,446*	,705**
	Sig. (2-tailed)	,000	,002	,002	,001	,000	,000		,020	,000
	N	27	27	26	27	27	27	27	27	27
V8	Pearson Correlation	,697**	-,467*	,391*	-,538**	,773**	,208	,446*	1	,778**
	Sig. (2-tailed)	,000	,012	,044	,003	,000	,297	,020		,000
	N	28	28	27	28	28	27	27	28	28
V9	Pearson Correlation	,943**	-,612**	,720**	-,678**	,999**	,406*	,705**	,778**	1
	Sig. (2-tailed)	,000	,001	,000	,000	,000	,036	,000	,000	
	N	28	28	27	28	28	27	27	28	28

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* . Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

2.3.2.6 İNGİLTERE'NİN ASKERİ GÜÇ ANALİZİ

. İngiltere coğrafyası askeri açıdan ada olmasından dolayı doğal bir koruma sağlamaktadır. Bununla beraber kıta Avrupasına yakınlığı ticaret için ona ayrıca büyük avantajlar sağlamaktadır. Yüzyıllar boyu dünya siyasetine liderlik yapan İngiltere askeri politikalarında da esnek bir yol izlemektedir. Bazen AB ile uyumlu bir tavır benimserken bazen yalnızlık modelini uygulamaktadır. Diğer alanlarda olduğu gibi askeri açıdan da genellikle ABD ile eşgüdüm halinde hareket etmektedir (Marshall, 2018, pp. 120-124).

İngiltere'nin Afganistan, Arnavutluk, Arap Denizi, Aden Körfezi, Ermenistan, Azerbaycan, Ascension Adası, Kuzey Atlantik/Karayipler, Güney Atlantik, Bahreyn, Belize, Karadeniz, Bosna-Hersek, İngiliz Hint Okyanusu Bölgesi, Brunei, Kanada, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi, Demokratik Kongo Cumhuriyeti, Mısır, Estonya, Falkland Adaları, Almanya, Cebelitarık, Irak, Kenya, Kuveyt, Libya, Mali, Akdeniz, Moldova, Nepal, Nijerya, Umman, Hürmüz Bogazı, Polonya, Sırbistan, Somali, Güney Sudan, Ukrayna ve Birleşik Arap Emirlikleri'nde askeri varlığı bulunmaktadır. Buna karşılık İngiliz topraklarında ABD askeri varlığı mevcuttur ("Chapter Four: Europe," 2018, pp. 164-165). İngiltere 2013-2017 yılları arasında dünya silah ihracatının %4,8'i gerçekleştirmiştir. 2008-2012 yılları arasında ise dünya silah ihracatının %3,8'i gerçekleştirmiştir. İki dönem arasında %37 fark bulunmaktadır. İngiltere silahlarını en çok Suudi Arabistan, Umman ve Endonezya'ya satmaktadır (Ek 5, 6 ve 7). İngiltere ayrıca Japonya'nın da ana silah tedarikçilerindedir (Ek 8). 2017 yılında 47,2 milyar dolar askeri harcama yapan İngiltere bu yılın dünya çapında toplam harcamasının %2,7'sini gerçekleştirmiştir (Ek 9, 10).

İngiltere'nin askeri verilerinin (Tablo 71) analizine (Tablo 72) göre zaman sürecinde askeri harcamaların GSYİH içindeki oranı azalmıştır. Yıllara göre silah satışı da azalış göstermiştir. Askeri harcamaların merkezi hükümet bütçesi içinde yüzdesi düşmüştür. Askeri harcamalar artış göstermiştir. Askeri personelin toplam işgücü içindeki oranı düşmüş ve askeri personel sayısı azalmıştır. İncelenen zaman sürecinde kişi başına düşen askeri harcamalar da artmıştır. Askeri harcamaların GSYİH içindeki oranı azalırken askeri harcamaların merkezi hükümet bütçesi içinde yüzdesi de azalmıştır. Askeri harcamaların GSYİH içindeki oranı azalırken askeri harcamalar artmıştır. Askeri harcamaların GSYİH

içindeki oranı azalırken askeri personelin toplam işgücü içindeki oranı düşmüş ve askeri personel sayısı da azalmıştır. Silah satışı azalış gösterirken askeri harcamaların merkezi hükümet bütçesi içinde yüzdesi de azalmıştır. Silah satışı azalırken askeri harcamalar artmıştır. Silah satışı azalırken askeri personelin toplam işgücü içindeki yüzdesi de azalmıştır. Silah satışı azalış gösterirken kişi başına düşen askeri harcamalar ise artmıştır. Askeri harcamaların merkezi hükümet bütçesi içinde yüzdesi azalırken askeri harcamalar artmıştır. Askeri harcamaların merkezi hükümet bütçesi içinde oranı azalırken askeri personelin toplam işgücü içindeki oranı düşmüş ve askeri personel sayısı da azalmıştır. Askeri harcamaların merkezi hükümet bütçesi içinde oranı azalırken kişi başına düşen askeri harcamalar ise artmıştır. Askeri harcamalar artarken askeri personelin toplam işgücü içindeki oranı düşmüş ve askeri personel sayısı da azalmıştır. Askeri harcamalar artarken kişi başına düşen askeri harcamalar da artmıştır. Askeri personelin toplam işgücü içindeki oranı düşerken askeri personel sayısı da azalış göstermiştir. Askeri personelin toplam işgücü içindeki oranı azalırken kişi başına düşen askeri harcamalar ise artmıştır. Askeri personel sayısı azalırken kişi başına düşen askeri harcamalar artmıştır.

(1) Yıl, (2) Askeri Harcamalar (GSYİH %), (3) Silah satışı (dolar), (4) Askeri Harcamalar (merkezi hükümet bütçesindeki %), (5) Askeri Harcamalar (dolar), (6) Askeri Personelin toplam işgücü içindeki %'si, (7) Toplam Askeri Personel Sayısı, (8) Silah alışı (dolar), (9) Kişi başına düşen askeri harcama (dolar)

TABLO 71. İNGİLTERE'NİN ASKERİ VERİLERİ								
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1990	3,56	186700000	9,43	3894379564	1,06	30800	117000000	681,0
1991	3,68	152300000	9,51	4207428374	1,04	30100	936000000	733,8
1992	3,46	118000000	8,47	4077493883	1,02	29300	113200000	709,2
1993	3,21	142100000	7,87	3408588136	0,95	27100	784000000	591,3
1994	3,02	153900000	7,48	3449352414	0,90	25700	414000000	596,7
1995	2,59	147500000	6,84	3424782378	0,82	23300	492000000	590,7
1996	2,48	166200000	6,89	3449094948	0,77	22100	568000000	593,1
1997	2,32	238600000	6,66	3567487836	0,76	21800	496000000	611,4
1998	2,27	141300000	6,59	3686628885	0,76	21800	741000000	629,7
1999	2,21	136800000	6,48	3645335300	0,75	21800	125000000	620,5
2000	2,16	162300000	6,34	3525481479	0,73	21250	871000000	598,0
2001	2,19	137700000	6,29	3533192736	0,72	21140	127700000	597,3
2002	2,26	109000000	6,30	3965952912	0,71	21040	720000000	668,2
2003	2,31	744000000	6,25	4694296229	0,71	21260	775000000	787,9
2004	2,26	120600000	5,96	5397030283	0,68	20500	217000000	901,2
2005	2,20	106000000	5,73	5515156418	0,71	21700	270000000	914,8
2006	2,15	987000000	5,62	5748297567	0,58	18100	308000000	945,4
2007	2,15	974000000	5,63	6598608965	0,51	16000	776000000	1074,
2008	2,28	967000000	5,59	6561945048	0,51	16000	490000000	1057,
2009	2,45	105000000	5,50	5791462785	0,56	17847	376000000	923,3
2010	2,39	115100000	5,33	5808284879	0,54	17402	491000000	917,5
2011	2,31	102500000	5,30	6027043568	0,51	16565	360000000	944,5
2012	2,21	899000000	5,05	5849565672	0,52	16915	578000000	910,4
2013	2,09	158000000	4,98	5686175958	0,48	15915	494000000	879,7
2014	1,97	164500000	4,80	5918285855	0,47	15470	211000000	910,3
2015	1,88	114900000	4,69	5386218549	0,46	15235	397000000	823,6
2016	1,84	136500000	4,68	4811894351	0,45	15025	259000000	731,4
2017	1,83	121400000	4,66	4719309661	V/Y	V/Y	899000000	713,1

Kaynak: Dünya Bankası <https://data.worldbank.org> (Erişim tarihi 05.11.2018)

TABLO 72. İNGİLTERE'NİN ASKERİ VERİLERİNİN ANALİZİ

	V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7	V8	V9	
V1	Pearson Correlation	1	-,802**	-,431*	-,935**	,741**	-,965**	-,939**	-,245	,626**
	Sig. (2-tailed)		,000	,022	,000	,000	,000	,000	,208	,000
	N	28	28	28	28	28	27	27	28	28
V2	Pearson Correlation	-,802**	1	,255	,932**	-,414*	,871**	,898**	,206	-,319
	Sig. (2-tailed)	,000		,190	,000	,028	,000	,000	,294	,098
	N	28	28	28	28	28	27	27	28	28
V3	Pearson Correlation	-,431*	,255	1	,395*	-,577**	,398*	,373	-,066	-,591**
	Sig. (2-tailed)	,022	,190		,038	,001	,040	,055	,740	,001
	N	28	28	28	28	28	27	27	28	28
V4	Pearson Correlation	-,935**	,932**	,395*	1	,626**	,969**	,973**	,255	,520**
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,038		,000	,000	,000	,190	,005
	N	8	8	8	8	8	7	7	8	8
V5	Pearson Correlation	,741**	-,414*	-,577**	-,626**	1	,750**	,706**	,327	,986**
	Sig. (2-tailed)	,000	,028	,001	,000		,000	,000	,090	,000
	N	8	8	8	8	8	7	7	8	8

6	Pearson Correlation	,965**	,871**	,398*	,969**	,750**	,996**	,310	,664**
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,040	,000	,000	,000	,116	,000
	N	7	7	7	7	7	7	7	7
7	Pearson Correlation	,939**	,898**	,373	,973**	,706**	,996**	,287	,620**
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,055	,000	,000	,000	,147	,001
	N	7	7	7	7	7	7	7	7
8	Pearson Correlation	,245	,206	,066	,255	,327	,310	,287	,319
	Sig. (2-tailed)	,208	,294	,740	,190	,090	,116	,147	,098
	N	8	8	8	8	8	7	7	8
9	Pearson Correlation	,626**	,319	,591**	,520**	,986**	,664**	,620**	,319
	Sig. (2-tailed)	,000	,098	,001	,005	,000	,000	,001	,098
	N	8	8	8	8	8	7	7	8

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* . Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

2.3.2.7 FRANSA'NIN ASKERİ GÜÇ ANALİZİ

Fransız coğrafyasının askeri açıdan incelendiğinde Avrupa'nın en önemli toprakları olduğu değerlendirilmektedir. Fransa kıtada hem kuzeyde hemde güneyde stratejik gücü olan tek ülkedir. Bir yanının okyanus olması ona avantaj sağlamaktadır. Diğer yanında Almanya'nın bulunması önceleri pek lehine değilken zamanla bu devletle ortak hareket edebilmesi sayesinde bugün Fransa özellikle Avrupa'da söz sahibi bir güçtür. Ayrıca denizaşırı bölgeleri, uçak gemileri ve nükleer caydırıcılığıyla da güvenlik alanında çok avantajlı bir konumdadır. Avrupa Birliği içinde Almanya ile beraber başat güç olması Fransa'ya kıta'nın geneli üzerinde daha etkin bir politika izlemesinde yardımcı olmaktadır (Marshall, 2018, pp. 109-127).

Fransa'nın Arap Denizi, Burkina Faso, Orta Afrika Cumhuriyeti, Çad, Fildişi Sahilleri, Demokratik Kongo Cumhuriyeti, Djibuoti, Mısır, Estonya, Fransız Guyanası, Fransız Polinezyası, Fransız Antilleri, Gabon, Almanya, Gine Körfezi, Hint Okyanusu, Irak, Ürdün, Lübnan, Mali, Akdeniz, Yeni Kaledonya, Nijer, Senegal, Somali, Suriye, Ukrayna, Birleşik Arap Emirlikleri ve Batı Sahara'da askeri varlığı bulunmaktadır. Buna karşılık Fransız topraklarında Belçika (eğitim), Almanya ve Singapur (eğitim) askerleri mevcuttur ("Chapter Four: Europe," 2018, pp. 106-107). Fransa 2013-2017 yılları arasında dünya silah ihracatının %6,7'sini gerçekleştirmiştir. 2008-2012 yılları arasında ise dünya silah ihracatının %5,8'ini gerçekleştirmiştir. İki dönem arasında %27 fark bulunmaktadır. Fransa silahlarını en çok Mısır, Çin ve Hindistan'a satmaktadır (Ek 5, 6 ve 7). Fransa ayrıca Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri, Avustralya, ABD, Singapur, Kuveyt, Yunanistan, Fas, Finlandiya, Meksika ve Brezilya'nın da ana silah tedarikçilerindedir (Ek 8). 2017 yılında 57,8 milyar dolar askeri harcama yapan Fransa bu yılın dünya çapında toplam harcamasının %3,3'ünü gerçekleştirmiştir (Ek 9, 10).

Fransa'nın Askeri Verilerinin (Tablo 73) analizine (Tablo 74) göre zaman sürecinde askeri harcamaların GSYİH içindeki oranı azalmıştır. Aynı zamanda askeri harcamaların merkezi hükümet bütçesi içindeki yüzdesi de düşmüştür. Fransa'nın askeri harcamaları artmıştır. İncelenen zamanda askeri personelin toplam işgücü içindeki yüzdesi düşmüş ve askeri personel sayısı da azalmıştır. Silah alımı da zaman bazında azalış göstermiştir. Kişi başına düşen askeri

harcamalar da artmıştır. Askeri harcamaların GSYİH içindeki oranı azaldıkça askeri harcamaların merkezi hükümet bütçesi içindeki yüzdesi de azalmıştır. Askeri harcamaların GSYİH içindeki oranı azaldıkça askeri harcamalar artmıştır. Askeri harcamaların GSYİH içindeki oranı azaldıkça askeri personelin toplam işgücü içindeki yüzdesi düşmüş ve askeri personel sayısı da azalmıştır. Askeri harcamaların GSYİH içindeki oranı azaldıkça silah alımı da azalmıştır. Askeri harcamaların GSYİH içindeki oranı azaldıkça kişi başına düşen askeri harcamalar da artmıştır. Askeri harcamaların merkezi hükümet bütçesi içindeki oranı azalırken askeri harcamalar artmıştır. Askeri harcamaların merkezi hükümet bütçesi içindeki oranı azalırken askeri personelin toplam işgücü içindeki yüzdesi düşmüş ve askeri personel sayısı da azalmıştır. Askeri harcamaların merkezi hükümet bütçesi içindeki oranı azalırken silah alımı da azalmıştır. Askeri harcamaların merkezi hükümet bütçesi içindeki oranı azalırken kişi başına düşen askeri harcamalar da artmıştır. Askeri harcamalar artarken askeri personelin toplam işgücü içindeki yüzdesi düşmüş ve askeri personel sayısı da azalmıştır. Askeri harcamalar artarken kişi başına düşen askeri harcamalar da artmıştır. Askeri personelin toplam işgücü içindeki yüzdesi azalırken askeri personel sayısı da azalmıştır. Askeri personelin toplam işgücü içindeki yüzdesi azalırken silah alımı da azalmıştır. Askeri personelin toplam işgücü içindeki yüzdesi azalırken kişi başına düşen askeri harcamalar da artmıştır. Askeri personel sayısı azalırken silah alımı da azalış göstermiştir. Askeri personel sayısı azalırken kişi başına düşen askeri harcamalar ise artmıştır.

(1) Yıl, (2) Askeri Harcamalar (GSYİH %), (3) Silah satışı (dolar), (4) Askeri Harcamalar (merkezi hükümet bütçesindeki %), (5) Askeri Harcamalar (dolar), (6) Askeri Personelin toplam işgücü içindeki %'si, (7) Toplam Askeri Personel Sayısı, (8) Silah alışı (dolar), (9) Kişi başına düşen askeri harcama (dolar)

TABLO 73. FRANSA'NIN ASKERİ VERİLERİ								
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1990	3,34	1712000000	6,73	42589868779	2,11	550000	60000000	747,7
1991	3,35	1111000000	6,60	42702599011	2,09	542000	944000000	746,1
1992	3,20	1185000000	6,16	45123086054	1,99	522000	420000000	784,8
1993	3,20	929000000	5,86	42590872342	1,93	506000	91000000	737,6
1994	3,17	851000000	5,86	44392512323	1,92	506000	75000000	765,5
1995	2,97	971000000	5,48	47768110000	1,90	502400	97000000	820,2
1996	2,87	1892000000	5,30	46403438584	1,83	491300	64000000	793,2
1997	2,83	3230000000	5,25	41308251985	1,77	473100	223000000	703,0
1998	2,65	3145000000	5,06	40041139680	1,68	452200	174000000	678,3
1999	2,59	1854000000	4,98	38897240331	1,51	411600	110000000	655,8
2000	2,47	1113000000	4,83	33814262023	1,42	389400	107000000	567,3
2001	2,41	1457000000	4,70	33276659717	1,36	374400	66000000	555,4
2002	2,43	1474000000	4,64	36403933933	1,30	361800	43000000	604,5
2003	2,48	1441000000	4,71	45916973841	1,27	360400	57000000	758,3
2004	2,50	2324000000	4,75	53007021661	1,25	358000	93000000	870,6
2005	2,40	1842000000	4,54	52908769835	1,24	359000	20000000	864,0
2006	2,34	1706000000	4,47	54516076830	1,22	354000	67000000	885,1
2007	2,28	2410000000	4,36	60594986847	1,20	353000	74000000	978,0
2008	2,26	2007000000	4,26	66009448127	1,20	353000	50000000	1059,0
2009	2,48	1929000000	4,37	66884028879	1,15	341967	76000000	1066,9
2010	2,33	897000000	4,14	61781748108	1,15	341967	103000000	980,2
2011	2,26	1758000000	4,04	64600927220	1,11	332250	33000000	1019,8
2012	2,24	1035000000	3,94	60035153811	1,08	325600	91000000	943,4
2013	2,22	1492000000	3,90	62417099178	1,05	318400	107000000	976,5
2014	2,23	1697000000	3,91	63613569143	1,03	312350	17000000	991,0
2015	2,27	2077000000	4,01	55342131529	1,01	306350	42000000	858,6
2016	2,33	2278000000	4,13	57358414419	1,01	306100	45000000	886,2
2017	2,26	2162000000	4,01	57770123196	V/Y	V/Y	65000000	889,1

Kaynak: Dünya Bankası <https://data.worldbank.org> (Erişim tarihi 05.11.2018)

V7	Pearson Correlation	-,952**	,968**	-,173	,964**	-,601**	,999**	1	,516**	-,487*
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,389	,000	,001	,000		,006	,010
	N	27	27	27	27	27	27	27	27	27
V8	Pearson Correlation	-,456*	,550**	-,154	,566**	-,272	,518**	,516**	1	-,216
	Sig. (2-tailed)	,015	,002	,433	,002	,162	,006	,006		,270
	N	28	28	28	28	28	27	27	28	28
V9	Pearson Correlation	,636**	-,443*	,068	-,525**	,988**	-,525**	-,487*	-,216	1
	Sig. (2-tailed)	,000	,018	,732	,004	,000	,005	,010	,270	
	N	28	28	28	28	28	27	27	28	28

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* . Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

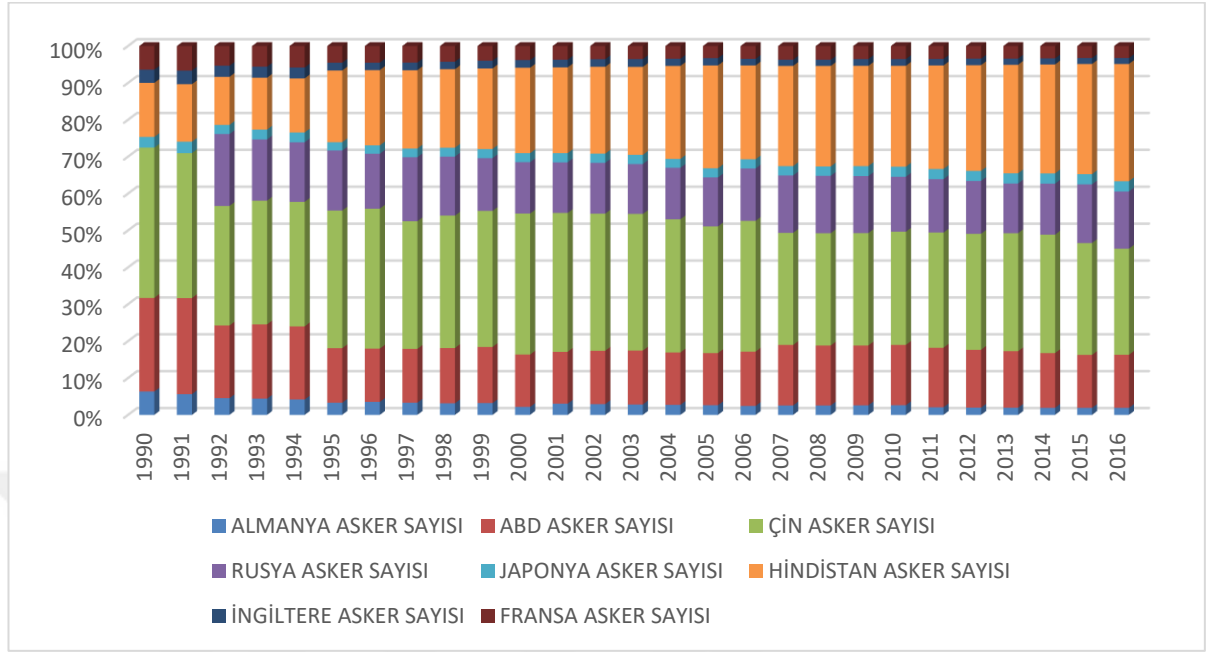
2.3.3. ALMANYA'NIN VE DİĞER BÜYÜK GÜÇLERİN ASKERİ GÜCÜNÜN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ

Küresel askeri güç karşılaştırmalarında (GFP verilerine göre) ABD en güçlü devlettir. Nükleer silah dahil olmak üzere ezici bir askeri gücü vardır. ABD'nin askeri harcamalarına hiç bir devlet yaklaşmamaktadır. ABD dışında Rusya, Çin, Hindistan, Fransa, İngiltere da nükleer güce sahip devletlerdir. Almanya ve Japonya İkinci Dünya Savaşındaki mağlubiyetlerinden sonra anayasal olarak kısıtlamalar nedeniyle nükleer silah sahibi olamamaktadırlar. Ayrıca her iki ülkeye uçak gemisi ile ilgili yasaklar getirilmiştir. Japonya 2015 yılında "helikopter taşıyan destroyeri" (Marshall, 2018, p. 238) Japon Savunma Güçlerine dahil etmiştir. Bu geminin aslında Japonların sahip olduğu bir uçak gemisi olduğu iddia edilmektedir. İkinci Dünya Savaşı sonundan günümüze kadar Almanya ve Japonya'da ABD askeri varlığı mevcudiyeti devam etmektedir. Her iki devlet de savaş sonrası işgalcileri tarafından yazılan ve halen yürürlükte olan

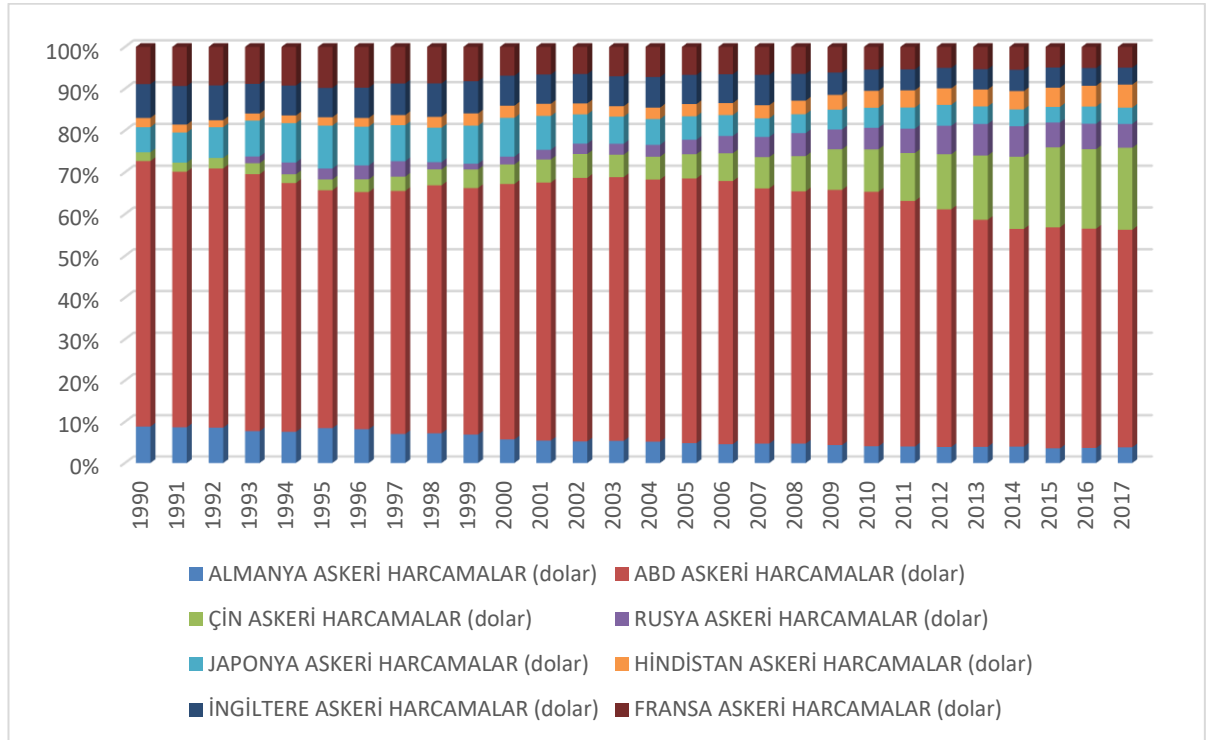
anayasalarla yönetilmektedir. Özellikle yakın tarih itibarıyla (1990 yılı sonrası) teknolojik gelişmelerin hız kazanmasından dolayı askeri güç kavramında nicelikten çok niteliğin öncelendiği bir döneme girilmiştir. Devletler modern zamanın teknolojileriyle ortaya çıkan yeni harp silah ve gereçlerini ordularına adapte etmektedir. Özellikle nükleer silahların varlığı da devletler arasındaki ilişkilerde belirleyici olabilmektedir. Ancak Almanya ve Japonya günümüzde dahi bu silahlara sahip olamamaktadırlar. Almanya ordusu üstünde kısıtlamalar İkinci Dünya Savaşından beri halen devam etmektedir. Ayrıca askeri gücün ekonomik güç ve politik güç ile olan kuvvetli bağı düşünüldüğünde devletler için ne kadar önemli olduğu görülmektedir. Kısa bir süre önce ABD Başkanı Donald Trump Orta Menzilli Nükleer Silah Antlaşmasından (INF) çekilmeyi düşündüğünü dile getirmiştir. Trump'ı bu karar hakkında yönlendiren kişinin ise Ulusal Güvenlik Danışmanı John Bolton olduğu bilinmektedir. ABD Rusya'nın antlaşmaya bağlı kalmadığı gerekçesiyle bu antlaşmadan çekilmek istediğini beyan etmiştir. Ancak ellerindeki kanıtlar yalnızca cep telefonu konuşmaları ve varsayımsal uydu görüntülerine dayanmaktadır. ABD'nin asıl niyetinin ise antlaşmaya taraf olmayan Çin'i sınırlandırmak ve antlaşmaya taraf yapabilmek olduğu düşünülmektedir. Eğer ABD antlaşmadan çekilirse orta menzilli nükleer silahlarla ilgili kendisini kısıtlayan bir şey kalmayacaktır. Bolton ise Avrupalı müttefiklerine "ABD orta menzilli füzeleri onların kıtasına hızla yerleştirmeyi düşünmüyor" diyerek güvenme vermeye çalışmaktadır (Esch, Gebauer, Pieper, Wiegrefe, & Zand, 2018). Oysaki ABD'nin çıkarı demek AB'nin çıkarı demek değildir. Bu füzelerin Avrupa kıtasına yerleştirilmeleri demek bu coğrafyadaki tüm ülkelerin hedef haline getirilmeleri anlamına da gelmektedir. Dönemin Almanya Dışişleri Bakanı Guido Westerwelle 2009 yılındaki seçim kampanyasında ABD'nin nükleer silahlarını dört yıl içinde ülkeden çıkarma sözü vermiştir. Westerwelle bu silahları Soğuk Savaştan kalma olduğunu ve Almanya'nın güvenliğine hiç bir katkı sağlamadığını da söylemiştir. Westerwelle ayrıca nükleer silahların Almanya'dan çıkarılmasıyla beraber bunun silahsızlanmaya güzel bir örnek olacağını kaydetmiştir. Bundan bağımsız olarak ayrıca şunlar da tespit edilmiştir; bazı devletler Avrupa'da ve NATO üyesi beş devleti Nükleer Silahların Yayılmasını Önleme Antlaşmasını ihlal ederek ABD'nin nükleer silahlarını topraklarında konuşlandırmalarından dolayı eleştirmektedirler. Uluslararası Atom Enerji Kurumu Başkanı Muhammed El-Baradei'de NATO karargahını ziyaret ettiği

üye devletlerden savunma açısından ağırlıklı olarak nükleer silahlara dayanmamalarını talep etmiştir. Baradey ayrıca NATO'nun mevcut yapısının nükleer silahları elverişli gören diğer devletleri de cesaretlendirdiği fikrindedir. Almanya kamuoyu yoklamalarında çıkan sonuçlara göre çok az Alman topraklarındaki nükleer silahların varlığına razı gelmektedir. Obama'nın "müttefiklerimizle görüşmemizden sonra Almanya'daki nükleer silahları kaldırabiliriz" sözünü de hatırlamak gerekir. Soğuk Savaş'ın bitişiyle beraber Avrupa'da bulunan ABD kısa menzilli taktik nükleer silahlarının 1990 yılında 4000 iken, 2009 yılında bu sayı 400'e düşmüştür. Bu silahlar Belçika, Almanya, İtalya, Hollanda ve Türkiye'de depolanmaktadır. İngiltere ve Fransa da ABD'nin Almanya'daki nükleer silahlarını çekilirse bu durumun onların üzerinde de baskı oluşturacağını düşünmektedirler. Ayrıca böyle bir gelişmenin transatlantik bağlantısını zayıflatacağını da öngörmektedirler. Halen Rusya'dan çekinen Doğu Avrupa devletleri de ABD'nin kendilerini gerekirse bu silahlarla da koruyabileceği gerekçesiyle nükleer silahların Alman topraklarından çıkarılmasına karşı çıkmaktadırlar (Weitz, 2009, pp. 1-4). Bu saptamalarına dikkat edilirse Almanya'da bulunan nükleer silahlardan Almanya dışında neredeyse çıkarı olmayan devlet yok gibidir. Kenneth N. Waltz'ın görüşüne göre nükleer silahlara sahip olmak caydırıcılık sağlamaktadır. Nükleer silahlar savaşlar için mutlak sonuç sağlayıcı vasıtalar (Waltz, 2017, pp. 452-455). Almanya'nın da kendi nükleer silahlarına sahip olması gerektiği değerlendirilmektedir. 1990-2017 yılları arasında askeri personel mevcutları (Şekil 4) incelendiğinde Çin, Hindistan, Rusya ve ABD'nin askeri personel sayılarının diğerleriyle kıyaslandığında bariz bir farkın olduğu görülmektedir. 1990-2017 yılları arası askeri harcamalar (Şekil 5) incelendiğinde ise ABD rakipsizdir.

Şekil 4.1990-2016 YILLARI ARASI ASKERİ PERSONEL MEVCUTLARI

Şekil 5. 1990-2017 YILLARI ARASI ASKERİ HARCAMALAR

TABLO 75. GFP ASKERİ VERİLERİ								
	ALM	ABD	ÇİN	RUS.	JAP	HND	İNG	FRA
Küresel Güç Sırası	10 (of 136)	1 (of 136)	3 (of 136)	2 (of 136)	8 (of 136)	4 (of 136)	6 (of 136)	5 (of 136)
Toplam Nüfusu	80,594,017	326,625,791	1,379,302,771	142,257,519	126,451,398	1,281,935,911	64,769,452	67,106,161
İnsan Kaynakları Mevcudu	37,000,000	145,215,000	750,000,000	70,000,000	54,000,000	616,000,000	30,000,000	30,000,000
Askerliğe Elverişli Olan	29,540,000	120,025,000	619,000,000	47,000,000	44,000,000	489,600,000	24,040,000	23,750,000
Askerlik Çağına Girenler	791000	4,220,000	19,550,000	1,355,000	1,215,000	22,900,000	750000	775000
Aktif Görevde Olan Askeri Personel	178641	1,281,900	2,183,000	1,013,628	247157	1,362,500	197730	205000
Yedekler	30000	801200	510000	2,572,500	63300	2,844,750	81500	183635
Toplam Askeri Personeli	208641	2,083,100	2,693,000	3,586,128	310457	4,207,250	27923	388635
Savunma Harcaması (USD)	45,200,000,000	647,000,000,000	151,000,000,000	47,000,000,000	44,000,000,000	47,000,000,000	50,000,000,000	40,000,000,000
Dış Borcu (USD)	5,326,000,000,000	17,910,000,000,000	1,649,000,000,000	451,500,000,000	3,240,000,000,000	483,400,000,000	8,126,000,000,000	5,360,000,000,000

Döviz Rezervi (USD)	185,300,000,000	117,300,000,000	3,194,000,000,000	418,500,000,000	1,217,000,000,000	407,200,000,000	135,000,000,000	146,800,000,000
Satın Alma Gücü (USD)	4,150,000,000,000	19,360,000,000,000	23,120,000,000,000	4,000,000,000,000	5,405,000,000,000	9,447,000,000,000	2,880,000,000,000	2,826,000,000,000
Toplam Hava Aracı	714	13362	3035	3914	1508	2185	832	1262
Savaş/Önleme Uçağı	94	1962	1125	818	290	590	103	299
Taarruz Uçağı	181	2830	1527	1416	290	804	143	299
Ulaştırma Hava Aracı	381	5248	722	1524	486	708	297	433
Eğitim Hava Aracı	52	2856	353	414	404	251	342	245
Helikopterler	384	5758	985	1451	622	720	333	570
Taarruz Helikopterleri	58	973	281	511	84	15	49	54
Askeri Amaç İçin Kullanılabilir Havaalanları	539	13513	507	1218	175	346	460	464
Tank Gücü	432	5884	7716	20300	679	4426	227	406
Zırhlı Muhabere Aracı	4620	38822	9000	27400	3178	3147	5371	6330

Kundağı Motorlu Obüs	123	950	2000	5970	202	190	89	109
Çekili Top	0	795	6246	4466	500	4158	126	12
Roket Rampası	38	1197	2050	3816	99	266	35	13
Toplam Deniz Kuvveti Varlığı	81	415	714	352	131	295	76	118
Uçak Gemisi	0	20	1	1	4	1	2	4
Denizaltılar	6	66	73	62	17	16	10	10
Fırkateynler	10	10	50	9	0	14	13	11
Destroyerler	0	65	29	13	36	11	6	12
Korvetler	5	0	39	78	6	22	0	0
Devriye Gemileri	0	13	220	41	6	139	21	18
Mayın Harp Gemileri	12	11	29	47	25	4	13	18
Ticaret Filosu Gücü	614	3611	4287	2572	5289	1674	1551	555
Büyük Liman ve Terminaller	13	24	15	7	10	7	14	14
İşgücü Büyüklüğü	45,900,000	160,400,000	806,700,000	76,530,000	67,770,000	521,900,000	33,500,000	30,680,000
Petrol Üretimi (Günlük varil)	46590	8,853,000	3,981,000	10,550,000	3918	734500	933000	16420
Petrol Tüketimi (Günlük varil)	2,400,000	19,000,000	10,120,000	3,320,000	4,530,800	3,510,000	1,510,000	1,770,000

Kanıtlanmış Petrol Rezervi	145,400,000	36,520,000,000	25,620,000,000	80,000,000,000	44,120,000	4,621,000,000	2,564,000,000	72,350,000
Otoyol (km)	644480	6,586,610	3,860,800	982000	1,210,251	3,320,410	394428	951200
Demiryolu (km)	41981	224792	86000	87157	27182	63974	16454	29640
Suyolu (km)	7467	41009	110000	102000	1770	14500	3200	8501
Kıyı Şeride (km)	2389	19924	14500	37653	29751	7000	12429	4853
Kara sınırları (km)	3694	12048	22457	22408	0	13888	443	4072
Yüzölçümü (km)	357022	9,826,675	9,596,961	17,098,242	377915	3,287,263	243610	643801
Nükleer Başlık Sayısı	0	6550	280	6850	0	135	215	300

Kaynak: Global Fire Power <https://www.globalfirepower.com/> (Erişim tarihi 12.11.2018)

2.4. EKONOMİK VE ASKERİ GÜÇLERİN ANALİZLERİ

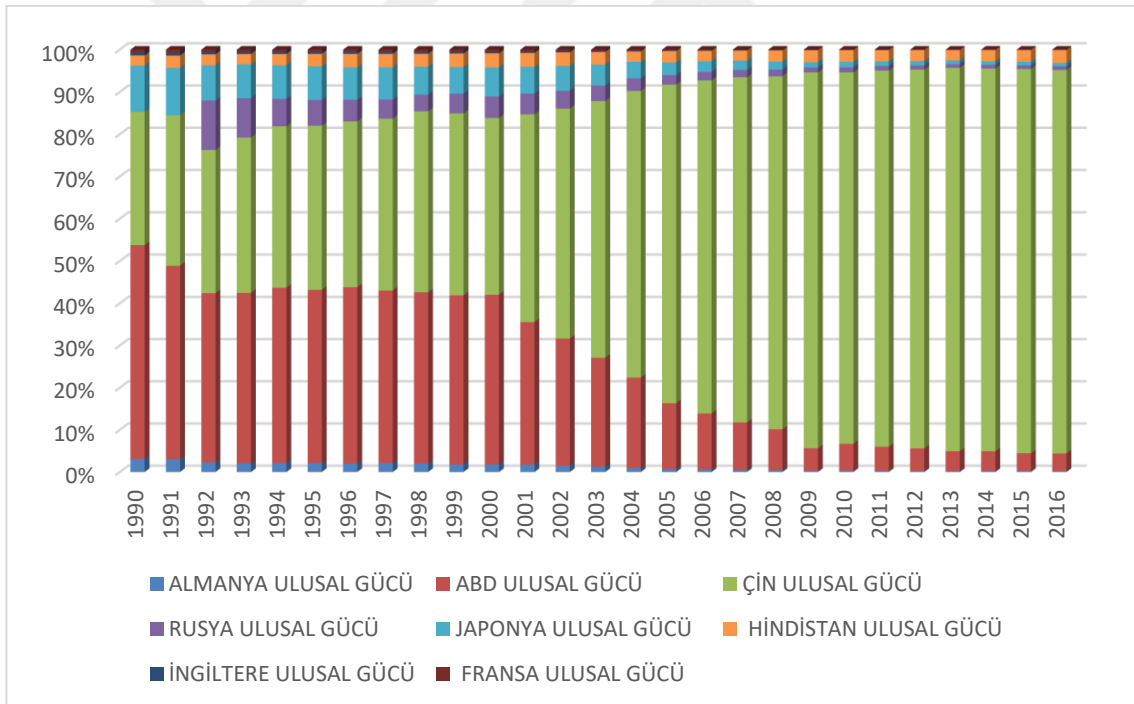
Wilhelm Fucks (1902-1990) Almanya'da Aachen üniversitesinde görev yapmış bir Fizik profesörü ve Atom Enerji Kurumu'nda çalışmış saygın bir bilim insanıdır. Fucks'un yazmış olduğu "Formeln zur Macht" Türkçe'ye "Gücün Formülleri" olarak çevrilmiştir. Fucks'un uyguladığı formüller ile göstermek istediği şey ise ülkelerin geçmiş dönem verilerine ve olaylarına dayanarak gelecek dönemlerde sahip olabilecekleri güç potansiyeline ilişkin tahminlerde bulunmaktır (Müftüoğlu, 2018). Ekonomik ve askeri güçlerin kıyaslaması için Ulusal Güç formülüne başvurulmuştur. Devletlerin güç potansiyelindeki değişimler vasıtasıyla değerlendirme yapılmıştır. Wilhelm Fucks bunun için nüfusu, çelik üretimini ve enerji tüketimini baz almıştır. Formüle göre ulusal güç;

nüfusun küpkökü, çelik üretimi ve enerji tüketimiyle çarpılmak suretiyle bulunmaktadır. Yani kısaca;

Ulusal Güç = Nüfusun Küpkökü x Çelik Üretimi x Enerji Tüketimi olarak formüle edilebilir.

Ulusal güç kıyaslamalarında özellikle Çin'e değinmek gerekmektedir. Çin 2000'li yılların başından itibaren ulusal gücünü muazzam bir şekilde arttırmaktadır (Şekil 6). İncelenen zaman aralığında ise Almanya ulusal gücünü korumayı başarmıştır. ABD ise ulusal gücü en çok azalan ülke olmuştur. Büyük güçler arasında özellikle Çin'in ulusal gücünü arttırabilmesinin ona ekonomik, askeri ve politik olarak daha fazla güç potansiyeli sağlayabileceği değerlendirilmektedir.

Şekil 6. 1990-2016 YILLARI ARASINDAKİ ULUSAL GÜÇ GÖRÜNÜMÜ

2.4.1. ALMANYA'NIN EKONOMİK VE ASKERİ GÜCÜNÜN ANALİZİ

Almanya'nın ulusal gücünün istikrarlı oluşu kendi topraklarını ne kadar verimli bir şekilde kullanabildiğinin de göstergesidir. Yüzölçümü olarak dünyanın en büyük devletlerinden biri olmasa da eğitimli halkı, üretim ve tüketimindeki muazzam denge Almanya'nın güç potansiyelini sonuna kadar kullanabildiğini göstermektedir. Özellikle AB'nin başat gücü olması birliğe üye diğer devletlerden de azami derecede istifade edebilme imkanı vermektedir. Almanya'nın özellikle ekonomik gücü kendi topraklarını aşarak AB'ye de büyük katkı sağlamaktadır.

Almanya'nın gelecekteki savunma ve ulusal güvenlik politikası iç ve dış gelişmelere bağlı olacaktır (Berger, 1997, p. 56). Ulusal gücün öncelikle muhafazası sonrasında ise arttırılabilmesi durumunda küresel seviyede izlenen güç projeksiyonları da aynı doğrultuda artacaktır.

Almanya'nın Ulusal gücü analizine (Tablo 76) göre nüfusta artış olmakla beraber bu artışın çok büyük olmadığı görülmektedir. Çelik üretimi ise azalmıştır. Ayrıca enerji tüketiminde de düşüş vardır. Genel olarak bakıldığında Almanya'nın incelenen zaman diliminde ulusal gücünün istikrarlı durumu vardır. 1990 yılındaki ulusal gücünün 4.554.522,66; 2016 yılındaki ulusal gücü 4.102.818,54 olmuştur. Nüfusundaki yavaş artış ile çelik üretimi ve enerji tüketimi arasındaki dengede Almanya ulusal gücünü korumuştur.

TABLO 76. ALMANYA'NIN ULUSAL GÜCÜ

YIL	NÜFUS	ÇELİK	ENERJİ	ULUSAL GÜCÜ
1990	79433029	44,0	240,8	4.554.522,66
1991	80013896	42,1	237,9	4.315.836,77
1992	80624598	39,7	232,1	3.980.657,71
1993	81156363	37,6	232,5	3.784.876,04
1994	81438348	40,8	229,5	4.058.689,59
1995	81678051	42,0	233,3	4.251.405,05
1996	81914831	39,8	242,0	4.182.981,57
1997	82034771	45,0	239,1	4.675.105,47
1998	82047195	44,0	238,2	4.554.237,55
1999	82100243	42,0	233,7	4.266.019,31
2000	82211508	46,4	231,4	4.668.659,57
2001	82349925	44,8	235,4	4.588.163,39
2002	82488495	45,0	232,0	4.544.627,50
2003	82534176	44,8	234,2	4.568.176,18
2004	82516260	46,4	233,2	4.710.782,34
2005	82469422	44,5	230,7	4.468.604,54
2006	82376451	47,2	234,7	4.820.100,73
2007	82266372	48,5	220,4	4.649.013,18
2008	82110097	45,8	226,9	4.516.813,54
2009	81902307	32,6	215,1	3.045.253,06
2010	81776930	43,8	229,1	4.355.547,96
2011	80274983	44,3	218,6	4.177.475,95
2012	80425823	42,6	220,0	4.045.424,66
2013	80645605	42,6	225,5	4.150.333,99
2014	80982500	42,9	216,4	4.016.473,83
2015	81686611	42,6	220,3	4.071.999,56
2016	82348669	42,1	224,0	4.102.818,54

Kaynak: Dünya Bankası, Dünya Çelik Birliği, Uluslararası Enerji Ajansı (Erişim tarihi 05-15.11.2018)

2.4.2. ABD, ÇİN, RUSYA, JAPONYA, HİNDİSTAN, İNGİLTERE VE FRANSA'NIN EKONOMİK VE ASKERİ GÜÇLERİNİN ANALİZİ

2.4.2.1 ABD'NİN ULUSAL GÜÇ ANALİZİ

ABD'nin nüfusu 1990 yılından 2016 yılına kadar çok büyük artış göstermiştir. Bu nüfus artışının devlete yüklediği fazladan sorumluluklar çerçevesinde ABD yönetimi değerlendirmede görüldüğü üzere çelik üretiminde artış ile cevap verememiştir. Ancak enerji tüketiminde bunu dengeleyememesi nedeniyle bu durum doğal olarak ABD'nin ulusal gücünü azaltmıştır. ABD ulusal gücünde artan nüfusuna karşılık çelik üretimi ve enerji tüketiminde gereken dengeyi sağlayamazsa ulusal gücünün azalmaya devam edeceği değerlendirilmektedir. Bu durumda uluslararası ilişkilerde politik, askeri ve ekonomik gücünün yaptırımı zarar görecektir. Ayrıca dünyanın başat gücü olma rolünü de kaybetme ihtimali bulunmaktadır.

ABD'nin ulusal gücü incelendiğinde (Tablo 77) nüfusunun büyük miktarda artış gösterdiği, çelik üretiminin azaldığı ve enerji tüketiminin arttığı görülmektedir. ABD'nin ulusal gücünde artış olmakla beraber nüfusunun ve enerji tüketimindeki artış çelik üretimi ile dengelenemediğinden dolayı uzun vadede düşüş eğilimindedir. Nüfusunun çok hızlı artması, enerji tüketimindeki artış eğilimi ve çelik üretimindeki azalış ABD'nin ulusal gücünü olumsuz etkilemektedir.

TABLO 77. ABD'İN ULUSAL GÜCÜ

YIL	NÜFUS	ÇELİK	ENERJİ	ULUSAL GÜCÜ
1990	249623000	89,7	1293,0	73.027.399,21
1991	252981000	79,7	1294,0	65.226.173,21
1992	256514000	84,3	1304,0	69.846.104,65
1993	259919000	88,8	1325,0	75.088.746,28
1994	263126000	91,2	1357,0	79.304.154,74
1995	266278000	95,1	1376,0	84.186.808,59
1996	269394000	95,5	1422,0	87.706.599,72
1997	272657000	98,4	1440,0	91.881.866,27
1998	275854000	98,6	1437,0	92.234.510,02
1999	279040000	97,4	1491,0	94.898.370,40
2000	282162411	101,8	1546,0	103.226.290,29
2001	284968955	90,1	1520,0	90.122.707,16
2002	287625193	91,5	1525,0	92.108.542,91
2003	290107933	93,6	1539,0	95.360.313,50
2004	292805298	99,6	1568,0	103.704.684,27
2005	295516599	94,9	1562,0	98.735.774,07
2006	298379912	98,5	1558,0	102.547.925,14
2007	301231207	98,1	1576,0	103.639.475,84
2008	304093966	91,9	1531,0	94.614.994,76
2009	306771529	59,3	1452,0	58.071.047,50
2010	309338421	80,5	1514,0	82.426.408,48
2011	311644280	86,4	1474,0	86.343.757,84
2012	313993272	88,7	1446,0	87.176.352,43
2013	316234505	86,9	1495,0	88.511.028,53
2014	318622525	88,2	1515,0	91.265.515,17
2015	321039839	78,8	1507,0	81.312.836,80
2016	323405935	78,4	1515,0	81.528.857,69

Kaynak: Dünya Bankası, Dünya Çelik Birliği, Uluslararası Enerji Ajansı (Erişim tarihi 05-15.11.2018)

2.4.2.2 ÇİN'İN ULUSAL GÜÇ ANALİZİ

Çin ABD, Rusya ve AB ile beraber dünyanın en büyük güçlerinden biridir. Çin yükselişine devam edebilmek için özellikle kıtasında güven vermesi ve diğer büyük güçlerin desteğini alması gerekmektedir. Çin küresel bir güç olmak için değişimci bir politika izlemektedir. Hedefine ulaştığında ise küresel yönetim merkezi Atlantik ekseninden Pasifik eksenine kayacaktır. Çin askeri güç açısından ise bir yandan ABD'nin tahdit ve tehditlerinden kurtulmaya çalışırken diğer yandan ekonomik olarak kendi lehine artan oranda gelişen ticari ilişkilerini devam ettirmek istemektedir. Çin'in ekonomik güç olması için hammadde, enerji ve pazar erişimi çok önemlidir. Çin'in Asya kıtasında Hindistan, Pakistan ve Japonya ile ilişkileri onun yükselen gücünün ivmesine etki edeceği değerlendirilmektedir. Çin, kıtasındaki ekonomik, ticari ve yatırım ilişkilerinin kolaylaştırılması amacıyla kurulan Asya Altyapı Bankasında yüzde otuz hissedardır (Efegil & Pekcan, 2017, p. 168). Ayrıca Latin Amerika devletleri ve Afrika kıtasındaki varlığı ise bölgesel potansiyelinin dışında küresel gelişimi için hayati öneme sahiptir. Bir Kuşak Bir Yol Projesi uygulamaya geçirilebilmesi durumunda Çin'in ekonomik gücünün de pekişmesi beklenmektedir. Çin'in diğer devletler olan ikili ilişkileri de gelecek zaman diliminde değişen güç projeksiyonlarındaki konumunu etkileyecektir. Ayrıca Çin'in BM, BMGK, BRICS, ŞİÖ, G-20 gibi örgütlerde etkinliği ve hareket yeteneği artmaktadır.

Çin'in ulusal güç verilerine (Tablo 78) göre nüfusu, çelik üretimi ve enerji tüketimi istikrarlı bir şekilde artış göstermiştir. Ulusal güç için en iyi verilere sahip olan Çin bu alanda ilk sırada yer almaktadır. Bu istikrarlı gidişatı ile Çin'in gelecekte başat küresel güç olması beklenmektedir.

TABLO 78. ÇİN'İN ULUSAL GÜCÜ

YIL	NÜFUS	ÇELİK	ENERJİ	ULUSAL GÜCÜ
1990	113518500	66,3	657,0	45.439.594,38
1991	115078000	71,0	680,0	50.593.885,08
1992	116497000	80,9	694,0	59.076.248,13
1993	117844000	89,5	722,0	68.254.201,67
1994	119183500	92,6	742,0	72.848.442,38
1995	120485500	95,3	784,0	79.503.678,78
1996	121755000	101,2	762,0	82.343.834,24
1997	123007500	108,9	783,0	91.362.261,07
1998	124193500	114,5	790,0	97.229.682,32
1999	125273500	123,7	765,0	102.011.908,31
2000	126264500	127,2	781,0	107.373.860,09
2001	127185000	150,9	801,0	130.958.508,63
2002	128040000	182,2	840,0	166.191.782,99
2003	128840000	222,4	926,0	224.093.542,29
2004	129607500	280,5	1075,0	328.764.342,12
2005	130372000	355,8	1227,0	476.919.722,37
2006	131102000	423,0	1317,0	609.718.325,19
2007	131788500	489,7	1401,0	752.189.749,83
2008	132465500	512,3	1453,0	817.505.904,13
2009	133126000	577,0	1520,0	964.806.814,20
2010	133770500	638,7	1627,0	1.144.997.625,09
2011	134413000	701,9	1741,0	1.348.614.334,92
2012	135069500	731,0	1810,0	1.462.564.572,05
2013	135738000	822,0	1871,0	1.702.861.867,43
2014	136427000	822,3	1918,0	1.749.224.975,11
2015	137122000	803,8	1956,0	1.746.703.666,97
2016	137866500	808,4	1969,0	1.771.569.811,63

Kaynak: Dünya Bankası, Dünya Çelik Birliği, Uluslararası Enerji Ajansı (Erişim tarihi 05-15.11.2018)

2.4.2.3 RUSYA'NIN ULUSAL GÜÇ ANALİZİ

Rusya, Çin ve Hindistan ile 1990'ların ikinci yarısında işbirliği yaparak güç dengesi kurmaya çalışmış ancak yine de bu işbirliğinin zorluğu nedeniyle amacına ulaşamamıştır. AB, Çin, Hindistan, Japonya ve İran ile diğer devletlere göre daha öncelikli bir siyaset izlerken ABD'ye karşı ise temkinli bir yaklaşım içindedir (Oylupınar, 2017, pp. 177-179). Rusya BM, BMGK, ŞİÖ, G-8 ve G-20 üyesidir. Petrol ve doğal kaynaklarına rağmen kırılgan bir ekonomisi olan Rusya, askeri olarak ise özellikle nükleer silahları sayesinde çok güçlü bir aktördür.

Rusya'nın ulusal güç verilerine (Tablo 79) göre nüfusu azalmıştır. Çelik üretimi ise değişkenlik göstermiştir. Çelik üretimi bir süre azalışın ardından tekrar yükselmiştir. Enerji tüketimi de değişkenlik göstermiştir. Önceki yıllar azalış gösteren enerji tüketimi yeniden yükselmiştir. Eldeki verilere göre Rusya'nın 2016 yılındaki ulusal gücü 1993 yılındaki ulusal gücüne çok yakındır. Nüfus artışıyla beraber çelik üretiminde artış ve enerji tüketiminde yükseliş Rusya'nın ulusal gücünü arttırabileceği değerlendirilmektedir.

TABLO 79. RUSYA'NIN ULUSAL GÜCÜ				
YIL	NÜFUS	ÇELİK	ENERJİ	ULUSAL GÜCÜ
1990	148292000	V/Y	625,0	V/Y
1991	148624000	V/Y	619,0	V/Y
1992	148689000	67,0	573,0	20.338.661,65
1993	148520000	58,3	557,0	17.196.975,14
1994	148336000	48,8	480,0	12.399.663,91
1995	148375726	51,5	459,0	12.514.328,00
1996	148160042	49,2	413,0	10.752.072,53
1997	147915307	48,5	396,0	10.157.214,66
1998	147670692	43,8	388,0	8.982.638,86
1999	147214392	51,5	406,0	11.040.362,99
2000	146596557	59,1	418,0	13.025.818,41
2001	145976083	59,0	421,0	13.078.602,57
2002	145306046	59,8	408,0	12.826.925,59
2003	144648257	61,4	419,0	13.504.757,67
2004	144067054	65,5	420,0	14.421.556,94
2005	143518523	66,1	412,0	14.258.308,08
2006	143049528	70,9	424,0	15.721.991,90
2007	142805088	72,3	427,0	16.136.675,51
2008	142742350	68,5	434,0	15.536.907,56
2009	142785342	60,0	414,0	12.983.131,83
2010	142849449	66,9	447,0	15.632.430,17
2011	142960868	68,8	459,0	16.512.272,58
2012	143201676	70,2	449,0	16.490.461,89
2013	143506911	69,0	437,0	15.786.582,85
2014	143819666	71,4	459,0	17.170.528,23
2015	144096870	70,9	457,0	16.986.892,99
2016	144342396	70,4	470,0	17.356.753,16

Kaynak: Dünya Bankası, Dünya Çelik Birliği, Uluslararası Enerji Ajansı
(Erişim tarihi 05-15.11.2018)

2.4.2.4 JAPONYA'NIN ULUSAL GÜÇ ANALİZİ

Japonya ulusal gücü için çok önemli olan dış politikasını özellikle ABD'nin etkisinden kurtarmaya çalışmaktadır. Japon Anayasası ABD'li bir general tarafından yazılmıştır ve devlete savaş açma hakkı tanımamaktadır. Japonya anayasa gereği silahlı kuvvetlere de sahip olamamaktadır. Yalnızca savunma gücüne müsaade edilmiştir. Nükleer silahı bulunmadığı gibi BM Güvenlik Konseyinin de daimi üyesi değildir. Asya kıtasında cereyan eden olaylardan; K. Kore ve G. Kore arasındaki gerilim, Çin'in yükselen gücü, Tayvan üzerindeki belirsizlik, Hindistan ve Pakistan arasında zaman zaman artan gerilimden doğrudan yada dolaylı olarak etkilenmektedir. Japonya ekonomik açıdan ise küresel bir güçtür. Dış politikasını BM ve ASEAN örgütleri çerçevesinde yürütürken özellikle iki kurumunun Dışişleri Bakanlığı ve Uluslararası Ticaret ve Sanayi Bakanlığının (MITI) bu alanda belirgin bir ağırlığı vardır (Özçelik, 2017, pp. 259-280)

Japonya'nın ulusal güç verilerine (Tablo 80) göre nüfusu artmış, çelik üretimi azalış göstermiş ve enerji tüketimi artmıştır. Verilere göre Japonya'nın çelik üretimi ve enerji tüketimi değişkenlik göstermektedir. Japonya'nın 2016 yılındaki ulusal gücü ile 1990 yılındaki ulusal gücü birbirine çok yakındır. Japonya'nın ulusal gücünü yükseltmek için nüfus artışına paralel olarak çelik üretimi ve enerji tüketimini de arttırması gerektiği değerlendirilmektedir.

TABLO 80. JAPONYA'NIN ULUSAL GÜCÜ

YIL	NÜFUS	ÇELİK	ENERJİ	ULUSAL GÜCÜ
1990	123537000	110,3	288,4	15.842.964,61
1991	123921000	109,6	293,4	16.031.923,56
1992	124229000	98,1	297,2	14.547.626,50
1993	124536000	99,6	299,9	14.916.517,49
1994	124961000	98,2	308,6	15.150.684,00
1995	125439000	101,6	320,4	16.295.351,88
1996	125757000	98,8	324,8	16.077.444,58
1997	126057000	104,5	325,5	17.055.178,63
1998	126400000	93,5	318,9	14.964.027,17
1999	126631000	91,1	328,2	15.014.249,64
2000	126843000	106,4	330,8	17.684.629,43
2001	127149000	102,9	326,9	16.914.841,98
2002	127445000	107,7	333,5	18.075.312,26
2003	127718000	110,5	330,1	18.369.267,51
2004	127761000	112,7	333,6	18.935.759,34
2005	127773000	112,5	333,7	18.908.413,58
2006	127854000	116,2	331,7	19.417.338,70
2007	128001000	120,2	330,6	20.026.809,70
2008	128063000	118,7	309,6	18.523.635,57
2009	128047000	87,5	305,1	13.455.713,45
2010	128070000	109,6	313,7	17.330.358,34
2011	127833000	107,6	307,9	16.689.229,52
2012	127629000	107,2	305,8	16.504.994,68
2013	127445000	110,6	308,7	17.181.695,72
2014	127276000	110,6	300,0	16.690.085,23
2015	127141000	105,1	297,3	15.711.808,10
2016	126994511	104,8	294,1	15.492.373,45

Kaynak: Dünya Bankası, Dünya Çelik Birliği, Uluslararası Enerji Ajansı (Erişim tarihi 05-15.11.2018)

2.4.2.5 HİNDİSTAN'IN ULUSAL GÜÇ ANALİZİ

Hindistan Çin, Rusya ve Japonya ile beraber Asya'nın yükselen güçlerinden biridir. Hint Okyanusu'na hakim konumu, kalabalık nüfusu, gelişen ekonomisi ve nükleer silahları ona avantaj sağlamaktadır. Hindistan, Rusya ile daha yakın işbirliği içinde olan Çin'e karşı zaman zaman ABD ile yakınlaşmalarıyla cevap vererek dengeleyici bir politika izlemektedir. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinde daimi üye olmaya çalışan Hindistan henüz bu hedefine ulaşamamıştır. Kültürel olarak (düşünce, edebiyat, sinema) diğer toplumları etkileyebilen bir devlettir. Hindistan'ın dezavantajlı konuları ise; ülkede siyaset, ekonomi ve toplumsal yapıyı derinden etkileyen kast sisteminin varlığı, rüşvetin yaygınlığı ve gelir adaletsizliğidir. Hindistanın demokrasi, eşitlik ve adalet konularında gelişim gösterdikçe uluslararası alanda gücünü arttırabileceği değerlendirilmektedir (Ergüç, 2017, pp. 201-223).

Hindistan'ın ulusal güç verilerine (Tablo 81) göre nüfusu, çelik üretimi ve enerji tüketimi artış göstermiştir. Hindistan, Çin'den sonra ulusal güç olarak en istikrarlı devlettir. Gelecekte küresel güç olarak Çin'in ardından ABD'yi geride bırakacak ikinci devlet olması beklenmektedir.

TABLO 81. HİNDİSTAN'IN ULUSAL GÜCÜ				
YIL	NÜFUS	ÇELİK	ENERJİ	ULUSAL GÜCÜ
1990	870133480	14,9	242,8	3.453.797,82
1991	888054875	17,1	250,5	4.117.343,57
1992	906021106	18,1	256,3	4.488.900,23
1993	924057817	18,1	258,5	4.557.277,81
1994	942204249	19,2	268,5	5.053.906,52
1995	960482795	22,0	277,3	6.019.158,05
1996	978893217	23,7	283,0	6.659.575,62
1997	997405318	24,4	294,1	7.169.828,11
1998	1015974042	23,4	296,5	6.974.848,18
1999	1034539214	24,2	305,7	7.482.150,80
2000	1053050912	26,9	313,9	8.590.663,71
2001	1071477855	27,2	314,6	8.756.328,02
2002	1089807112	28,8	326,8	9.685.552,84
2003	1108027848	31,8	332,2	10.931.429,88
2004	1126135777	32,6	346,9	11.765.728,39
2005	1144118674	45,8	357,7	17.134.631,79
2006	1161977719	49,4	368,5	19.138.021,64
2007	1179681239	53,0	392,9	22.002.876,24
2008	1197146906	57,8	419,0	25.715.265,38
2009	1214270132	63,5	455,6	30.864.734,46
2010	1230980691	69,0	483,6	35.761.780,22
2011	1247236029	73,4	509,3	40.239.503,98
2012	1263065852	77,2	513,4	42.843.192,90
2013	1278562207	81,3	521,5	46.017.054,09
2014	1293859294	87,3	538,2	51.198.073,61
2015	1309053980	89,0	552,4	53.781.081,13
2016	1324171354	95,4	572,3	59.954.278,84

Kaynak: Dünya Bankası, Dünya Çelik Birliği, Uluslararası Enerji Ajansı
(Erişim tarihi 05-15.11.2018)

2.4.2.6 İNGİLTERE'NİN ULUSAL GÜÇ ANALİZİ

İngiltere doğal savunma sağlayan avantajlı bir coğrafya üzerine kurulu ada devletidir. Ekonomik ve askeri açıdan güçlü bir konumdadır. Nükleer güce sahiptir. BM, BMGK daimi üyesi, NATO üyesi ve halen AB üyesidir. Geçmişten gelen imparatorluk kültürüyle İngiliz Milletler Topluluğu (Commonwealth), ABD ve AB ile bağları çok kuvvetlidir (Yazgan, 2017, pp. 285-304). Bu derece önemli bir devletin nüfusu da 1990'ların başından 2016 yılına kadar dikkate değer bir artış göstermiştir. Ancak çelik üretimi aynı zaman diliminde yarıdan daha fazla düşmüştür. Ayrıca enerji tüketiminde neredeyse aynı kalmasından kaynaklanan bir ulusal güç düşüşü vardır. İngiltere ulusal güç analizine göre üretimini arttıramazsa gücü kaçınılmaz olarak azalmaya devam edecektir. Bu durumdan devletin uluslararası alanda gücünün de zarar göreceği değerlendirilmektedir.

İngiltere'nin ulusal güç verilerine (Tablo 82) göre nüfusu artmış, çelik üretimi azalmış ve enerji tüketimi düşmüştür. Bu veriler doğal olarak İngiltere'nin ulusal gücünü çok azaltmıştır. İngiltere'nin ulusal gücü 2016 yılında neredeyse 1990 yılının üçte birine düşmüştür. İngiltere nüfus artışına paralel olarak çelik üretimini ve enerji tüketimini arttıramazsa ulusal gücünü daha da kaybedeceği tahmin edilmektedir.

TABLO 82. İNGİLTERE'NİN ULUSAL GÜCÜ				
YIL	NÜFUS	ÇELİK	ENERJİ	ULUSAL GÜCÜ
1990	57247586	17,8	138,1	947.398,60
1991	57424897	16,4	143,9	910.482,04
1992	57580402	16,2	141,9	887.678,38
1993	57718614	16,6	144,1	924.437,10
1994	57865745	17,2	144,3	959.994,24
1995	58019030	17,6	143,8	979.779,56
1996	58166950	18,0	151,4	1.055.902,48
1997	58316954	18,5	147,7	1.059.620,86
1998	58487141	17,3	148,0	993.866,26
1999	58682466	16,2	150,7	948.704,70
2000	58892514	15,1	150,6	884.752,81
2001	59119673	13,5	150,8	793.071,70
2002	59370479	11,6	148,0	669.745,63
2003	59647577	13,2	149,7	772.075,91
2004	59987905	13,7	150,2	805.523,84
2005	60401206	13,2	148,8	770.652,75
2006	60846820	13,8	146,0	792.461,01
2007	61322463	14,3	142,3	802.442,89
2008	61806995	13,5	141,8	756.872,18
2009	62276270	10,0	132,4	524.802,04
2010	62766365	9,7	138,0	531.977,36
2011	63258918	9,4	126,4	473.422,45
2012	63700300	9,5	129,8	492.468,88
2013	64128226	11,8	129,7	612.592,57
2014	64613160	12,1	122,8	596.244,06
2015	65128861	10,9	125,9	552.132,60
2016	65595565	7,6	128,2	392.940,18

Kaynak: Dünya Bankası, Dünya Çelik Birliği, Uluslararası Enerji Ajansı
(Erişim tarihi 05-15.11.2018)

2.4.2.7 FRANSA'NIN ULUSAL GÜÇ ANALİZİ

Fransa Avrupa'da Almanya ve İngiltere'den sonra üçüncü en büyük ekonomiye sahiptir. Nükleer güce de sahip olan Fransa askeri açıdan da güçlü bir konumda bulunmaktadır. BM, BMGK daimi üyesi, NATO ve AB üyesidir. Fransa ulusal gücünü küresel gücüne eklemek için şu stratejileri uygulamaktadır; etkin bir dış politika izleme, çok taraflı bir uluslararası düzen oluşumu, ulusal politikasını uluslararası örgütler vasıtasıyla uygulamaya koyma, ABD'den bağımsız bir politika izleme, nükleer güç sahibi olarak kalma, bölgesel bir güç oluşturma ve bu sayede ayrıcalıklı bir politika izleme ve son olarakta gerektiğinde askeri müdahalelerde bulunabilmek. Kültürel stratejileri ise Fransız vatandaşlığı etkisini azaltmadan AB vatandaşlığı kimliğini güçlendirmek ve Afrika üzerindeki etkisini sürdürmek üzerine kuruludur (Altıntaş, 2017, pp. 311-334).

Fransa'nın ulusal güç verilerine (Tablo 83) göre nüfusu artmış, çelik üretimi azalmış ve enerji tüketimi ise belli sınırların içinde kalmıştır. Çelik üretimi ve enerji tüketimi değişkenlik göstermektedir. Fransa'nın ulusal gücü incelenen zaman diliminde azalış göstermiştir. Fransa nüfus artışına paralel olarak çelik üretimini ve enerji tüketimini arttırarak ulusal gücünü arttırabileceği değerlendirilmektedir

TABLO 83. FRANSA’NIN ULUSAL GÜCÜ

YIL	NÜFUS	ÇELİK ÜRETİMİ	ENERJİ	ULUSAL GÜCÜ
1990	58512808	19,0	141,7	1.045.218,52
1991	58559311	18,4	151,9	1.085.361,09
1992	58851217	18,0	152,9	1.070.529,09
1993	59106768	17,1	149,5	995.825,04
1994	59327192	18,0	148,0	1.039.007,82
1995	59541899	18,1	151,2	1.068.656,00
1996	59753100	17,6	157,1	1.080.958,45
1997	59964851	19,7	156,0	1.202.882,14
1998	60186288	20,1	160,0	1.260.323,09
1999	60496718	20,2	160,5	1.272.732,14
2000	60912500	20,9	162,1	1.333.003,97
2001	61357430	19,3	167,6	1.275.813,06
2002	61805267	20,2	163,8	1.308.198,85
2003	62244886	19,7	167,2	1.305.380,31
2004	62704895	20,7	168,7	1.387.349,59
2005	63179351	19,4	167,7	1.295.765,80
2006	63621381	19,8	165,5	1.308.170,10
2007	64016227	19,2	162,4	1.247.337,40
2008	64374989	17,8	163,1	1.163.535,63
2009	64707044	12,8	156,3	803.192,17
2010	65027507	15,4	160,0	990.846,56
2011	65342775	15,7	151,7	959.292,59
2012	65659789	15,6	155,3	977.377,98
2013	65998660	15,6	157,8	994.817,24
2014	66316092	16,1	148,1	965.133,17
2015	66593366	15,0	150,4	914.427,79
2016	66859768	14,4	152,1	888.955,45

Kaynak: Dünya Bankası, Dünya Çelik Birliği, Uluslararası Enerji Ajansı
(Erişim tarihi 05-15.11.2018)

2.4.3. ALMANYA’NIN DİĞER BÜYÜK GÜÇLERLE EKONOMİK VE ASKERİ GÜCÜNÜN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ

Almanya incelenen zaman aralığında ekonomik olarak her zaman gücünü korumuştur. Yalnızca ABD, Çin ve Japonya’nın GSYİH’ları Alman ekonomisine göre daha güçlüdür. Yüzölçümü bakımından çok büyük bir ülke olmamasına rağmen ekonomik olarak gösterdiği başarı doğrudan fark edilmektedir. Ekonomik gücünün temel nüvesi olan dış ticaret dengesindeki

muazzam fazlalık diğer hiç bir büyük güçle kıyaslanmayacak kadar iyi bir seviyededir. Almanyanın dış ticaret dengesine dayanan ekonomik gücünde AB coğrafyasının etkili bir şekilde değerlendirebilmesi de önemli rol oynamaktadır. Bu bakımdan diğer büyük güçlerle ayrışırken Fransa ile benzeşme eğilimi taşımaktadır. Ancak Almanya'nın Fransa ile yapılan mukayesinde ise benzersizliği yine ortaya çıkmaktadır. Diğer büyük güçlerin arasında ekonomik gücüyle var olurken bu güç Almanya'ya avantajlar sağlamaktadır. Ancak dış ticaret dengesindeki bu başarı devam ettiği sürece Alman ekonomisinin başarısından söz edilebilecektir. Askeri açıdan Almanya konvansiyonel bir ordu için gerekli yeterliliği sağlasa da Japonya ile beraber nükleer silah sahibi olamayan bir ülkedir. Nükleer silah sahibi olamaması anayasasındaki çeşitli kısıtlamalara dayanmaktadır. Yine Japonya ile beraber incelenen diğer büyük güçlerden farklı olarak anayasası başka devletlerce yazılmıştır ve halen yürürlükte olma özelliği göstermektedir. Doğal olarak başkaları tarafından yazılan anayasalar, çıkarlarını azami seviyeye çıkarmaya çalışan bu aktörlerce mutlaka kısıtlar, kontrol ve denetimi de beraberinde getirecektir. Askeri açıdan Almanya'nın bir diğer müttefiki olan Fransa'nın sahip olduğu nükleer silah şemsiyesine ihtiyacı vardır. Nükleer caydırıcılık için başka devletlerin gücüne bağımlılık söz konusudur. Bu açıdan diğer büyükler içinde kıyaslanamayacak bir güç boşluğu olduğu kanatine varılmıştır. Nitekim GFP verileriyle yapılan kıyaslamalarda Almanya'nın askeri gücü diğer büyük güçlerin tamamından sonra gelmektedir. Değerlendirmemize göre politik güç bilhassa ekonomik ve askeri gücün bileşkesinden meydana gelmektedir. Bu güçlerden birindeki zayıflık politik güce de yansımaktadır. Bölgesel olarak her ne kadar askeri gücün zaafiyeti olmasa da küresel seviyede Almanya'nın bu konudaki eksikliği görülmektedir. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyine daimi üye olamamasındaki bir sebebinin de bu eksikliği olduğu düşünülmektedir. İncelenen zaman diliminde Almanyanın ekonomik olarak yeterliliği söz konusuysen askeri ve politik açıdan henüz ilerleme sağlayabileceği bir potansiyelinin olduğu değerlendirilmektedir.

2.5. EKONOMİK VE ASKERİ GÜÇ DIŞINDAKİ DİĞER UNSURLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZLERİ

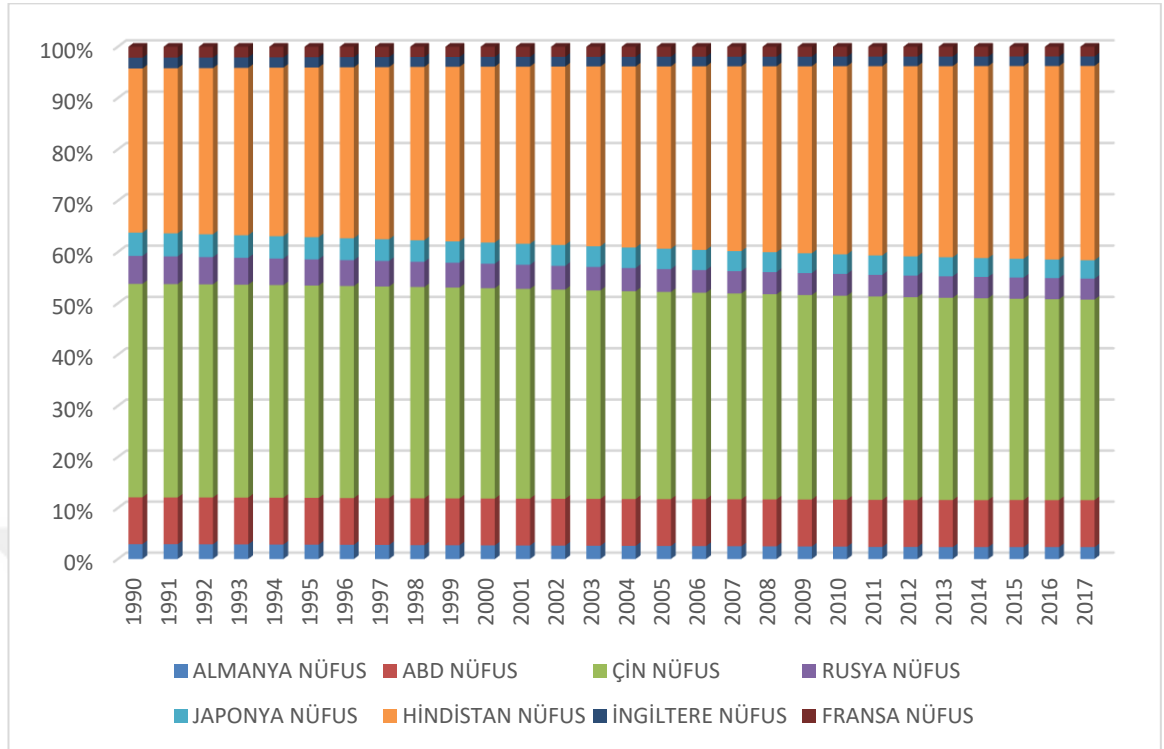
Bu bölümde ülkelerin; nüfus istatistikleri ve analizi, marka, patent ve yüksek teknoloji ihracatları ve analizi, çokuluslu şirketler hakkında veriler ve değerlendirmeler ile geniş bir bilgi yelpazesi sunan The Economist verilerine yer verilmiştir.

2.5.1. NÜFUS BAKIMINDAN ALMANYA'NIN VE DİĞER BÜYÜK GÜÇLERİN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ

Nüfus İstatistikleri analizinde hedeflenen amaç ülkelerin nüfusları hakkında detaylı bilgiler vermek ve bu suretle bakış açısını çeşitlendirmektir. SPSS programında yapılan ikili korelasyon analizlerinde tespit edilen bütün ilişkilere yer verilmiştir. BM'nin günümüzdeki verilerden hareketle geleceğe dair nüfus öngörüsü (2015-2050) içeren araştırması da (Ek 13) dikkate alınmıştır.

Nüfus istatistikleri bakımından Çin ve Hindistan diğer büyük güçlerden ayrılmaktadır. Bu iki devlette nüfus büyüklüğü açısından dünya sıralamasının ilk basamaklarındadır. Özellikle nüfus büyüklüklerini ekonomi kapasitelerini arttırmak için etkili bir şekilde kullanmayı başarmışlardır. ABD ise nüfus açısından Çin ve Hindistan ile kıyaslanamasa da kişi başına düşen ekonomik gücüyle en başarılı devlet olmuştur. Almanya nüfusu ise büyük bir artış göstermemiştir. Hatta gelecekte nüfusun bir parça azalması da beklenmektedir. Ancak muazzam GSYİH ve bunu kişi başına gelir dağılımına yansıtabilmesi açısından en başarılı devletlerden biridir. Ülkelerin nüfus projeksiyonları kültürel, ekonomik, askeri ve politik güçleriyle doğrudan bağlantılıdır. Nüfus potansiyelini iyi değerlendirebilen devletler bunun avantajını diğer alanlarda da görebilmektedir. Tam tersi durumda ise nüfus dezavantaj teşkil etmekte ve ülkeler için üstesinden gelinmesi gereken birçok soruna sebep olmaktadır. İncelenen zaman aralığına ait büyük güçler hakkında yapılan nüfus analizleri aşağıda sunulmuştur.

Şekil 7. 1990-2017 YILLARI ARASI NÜFUS İSTATİSTİKLERİ

2.5.1.1. ALMANYA'NIN NÜFUS İSTATİSTİKLERİNİN ANALİZİ

Almanya nüfusu bakımından Avrupa'nın en kalabalık ülkesidir. Etnik olarak nüfusun %87.2'sini Almanlar oluştururken, Türkler %1.8'ini, Polonyalılar %1'ini, Suriyeliler %1'ini geri kalan %9'unu ise diğerleri oluşturmaktadır. Dinsel olarak nüfusun %28.2'si katolik, %26'sı protestan, %5'i Müslüman, %1.9'u Ortodoks, %1.1'i diğer hristiyanlık mezhepleri, %9'u diğer inanışlardan ve %37'si inançsızlardan oluşmaktadır. Nüfusun yaş kategorileri (2018 yılı tahminleri) ise şu şekildedir;

0-14 yaşları arası: %12.83 (erkek 5.299,798 milyon /kadın 5.024,184 milyon),

15-24 yaşları arası: %9.98 (erkek 4.092,901 milyon /kadın 3.933,997 milyon),

25-54 yaşları arası: %39.87 (erkek 16.181,931 milyon /kadın 15.896,528 milyon),

55-64 yaşları arası: %14.96 (erkek 5.989,111 milyon /kadın 6.047,449 milyon),

65 yaş ve üzeri : %22.36 (erkek 7.930,590 milyon /kadın 10.061,248 milyon).

Nüfusun yaş kategorisi bakımından ayrıntılı dağılımı Ek 14'te gösterilmiştir ("The World Factbook," 2018). Almanya'nın nüfusu zaman sürecinde hem azalmakta hemde yaşlanmaktadır (Jackson, 2003, pp. 3-30). Birleşmiş Milletler'in yaptığı bir araştırmaya göre ise Almanya'nın 2050 yılında nüfusunun azalacağı tahmin edilmektedir (Ek 13)

Almanya'nın Nüfus İstatistikleri (Tablo 84) analizine (Tablo 85) göre zaman sürecinde Almanların ömür beklentisi artmıştır. Kadın başına doğurganlık oranı artış göstermiştir. 0-5 yaş arası ölüm oranı düşmüştür. Doğum oranı düşmüştür. İşsizlik azalmıştır. Toplam işgücü artmıştır. Nüfus artarken 0-5 yaş arası ölüm oranı azalmıştır. Nüfus artarken ölüm oranı azalmıştır. Nüfus artarken doğum oranı da azalmıştır. Nüfus artarken işsizlik oranı (ILO verilerine göre) da artış göstermiştir. Yıllık nüfus artış hızı düşerken ömür beklentisi artmıştır. Yıllık nüfus artış hızı düşerken 0-5 yaş arası ölüm oranı da düşmüştür. Yıllık nüfus artış hızı düşerken ölüm oranı düşüş göstermiştir. Yıllık nüfus artış hızı düşerken doğum oranı düşmüştür. Ömür beklentisi artarken kadın başına düşen doğurganlık oranı da artmıştır. Ömür beklentisi artarken 0-5 yaş arası ölüm oranı azalmıştır. Ömür beklentisi artarken doğum oranı düşmüştür. Ömür beklentisi artarken toplam işgücü de artmıştır. Kadın başına düşen doğurganlık oranı artarken 0-5 yaş arası ölüm oranı azalmıştır. Kadın başına düşen doğurganlık oranı artarken işsizlik oranı azalmıştır. Kadın başına düşen doğurganlık oranı artarken toplam işgücü de artmıştır. 0-5 yaş arası ölüm oranı azalırken ölüm oranı da düşmüştür. 0-5 yaş arası ölüm oranı azalırken doğum oranı da azalmıştır. 0-5 yaş arası ölüm oranı azalırken toplam işgücü artmıştır. Ölüm oranı azalırken doğum oranı da azalmıştır. Ölüm oranı ile işsizlik oranındaki azalış arasında ilişki vardır. Doğum oranı azalırken toplam işgücü artmıştır. İşsizlik oranı gerek ILO gerekse de devlet kaynaklarına göre azalmıştır. İşsizlik oranı azaldıkça toplam işgücü artış göstermiştir.

(1) Yıl, (2) Nüfus (milyon), (3) Nüfus Artışı (yıllık %), (4) Ömür beklentisi (Yaş), (5) Doğurganlık Oranı (Kadın başına), (6) 0-5 yaş arası ölüm oranı, (7) Ölüm Oranı (1000 kişiye göre), (8) Doğum Oranı (1000 kişiye göre), (9) İşsizlik Oranı (Toplam İşgücü içinde, ILO Tahminleri), (10) İşsizlik Oranı (Toplam İşgücü içinde, Ülke Tahminleri), (11) Toplam İşgücü

TABLO 84. ALMANYA'NIN NÜFUS İSTATİSTİKLERİ										
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1990	79433029	0,86	75,23	1,45	8,50	11,6	11,4	V/Y	4,89	38880021
1991	80013896	0,73	75,32	1,33	8,00	11,4	10,4	5,32	V/Y	40037069
1992	80624598	0,76	75,82	1,29	7,60	11,0	10,0	6,32	V/Y	39883632
1993	81156363	0,66	75,87	1,28	7,20	11,1	9,8	7,68	V/Y	39661299
1994	81438348	0,35	76,27	1,24	6,80	10,9	9,5	8,73	V/Y	39918708
1995	81678051	0,29	76,42	1,25	6,50	10,8	9,4	8,16	V/Y	39792491
1996	81914831	0,29	76,67	1,30	6,20	10,8	9,7	8,82	V/Y	39816401
1997	82034771	0,15	77,07	1,35	5,90	10,5	9,9	9,86	V/Y	40043322
1998	82047195	0,02	77,48	1,36	5,70	10,4	9,6	9,79	V/Y	40074824
1999	82100243	0,06	77,73	1,36	5,50	10,3	9,4	8,86	V/Y	40291717
2000	82211508	0,14	77,93	1,38	5,40	10,2	9,3	7,92	V/Y	40252663
2001	82349925	0,17	78,33	1,35	5,20	10,1	8,9	7,77	V/Y	40336149
2002	82488495	0,17	78,23	1,34	5,10	10,2	8,7	8,48	V/Y	40453688
2003	82534176	0,06	78,38	1,34	5,00	10,3	8,6	9,78	V/Y	40658170
2004	82516260	-0,02	78,68	1,36	4,90	9,9	8,6	10,73	V/Y	40560978

2005	82469422	-0,06	78,93	1,34	4,70	10,1	8,3	11,17	V/Y	41261012
2006	82376451	-0,11	79,13	1,33	4,60	10,0	8,2	10,25	V/Y	41609632
2007	82266372	-0,13	79,53	1,37	4,50	10,1	8,3	8,66	V/Y	41888572
2008	82110097	-0,19	79,74	1,38	4,40	10,3	8,3	7,52	V/Y	41895668
2009	81902307	-0,25	79,84	1,36	4,30	10,4	8,1	7,74	7,74	41956660
2010	81776930	-0,15	79,99	1,39	4,20	10,5	8,3	6,97	6,97	42016700
2011	80274983	-1,85	80,44	1,39	4,10	10,6	8,3	5,82	5,82	41699644
2012	80425823	0,19	80,54	1,41	4,00	10,8	8,4	5,38	5,38	41807485
2013	80645605	0,27	80,49	1,42	4,00	11,1	8,5	5,23	5,23	42203758
2014	80982500	0,42	81,09	1,47	3,90	10,7	8,8	4,98	4,98	42457453
2015	81686611	0,87	80,64	1,50	3,90	11,3	9,0	4,62	4,62	42780921
2016	82348669	0,81	80,64	1,50	3,80	11,2	9,3	4,12	4,12	43294640
2017	82695000	0,42	V/Y	V/Y	3,70	V/Y	V/Y	3,75	3,75	43473204

Kaynak: Dünya Bankası <https://data.worldbank.org> (Erişim tarihi 05.11.2018)

TABLO 85. ALMANYA’NIN NÜFUS İSTATİSTİKLERİNİN ANALİZİ

	V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7	V8	V9	V10	V11
Pearson Correlation	1	,261	-,264	,991**	,693**	-,951**	-,178	-,759**	-,500**	-,196	,963**
V1 Sig. (2-tailed)		,180	,174	,000	,000	,000	,375	,000	,008	,586	,000
N	28	28	28	27	27	28	27	27	27	10	28

V2	Pearson Correlation	,261	1	-,111	,234	-,145	-,458*	-,751**	-,478*	,503**	-,092	,243
	Sig. (2-tailed)	,180		,575	,240	,471	,014	,000	,012	,008	,801	,213
	N	28	28	28	27	27	28	27	27	27	10	28
V3	Pearson Correlation	-,264	-,111	1	-,391*	,089	,410*	,560**	,599**	-,261	-,515	-,150
	Sig. (2-tailed)	,174	,575		,044	,660	,030	,002	,001	,189	,127	,445
	N	28	28	28	27	27	28	27	27	27	10	28
V4	Pearson Correlation	,991**	,234	-,391*	1	,658**	-,972**	-,278	-,806**	-,367	,030	,934**
	Sig. (2-tailed)	,000	,240	,044		,000	,000	,160	,000	,065	,938	,000
	N	27	27	27	27	27	27	27	27	26	9	27
V5	Pearson Correlation	,693**	-,145	,089	,658**	1	-,535**	,232	-,123	-,577**	-,890**	,661**
	Sig. (2-tailed)	,000	,471	,660	,000		,004	,243	,541	,002	,001	,000
	N	27	27	27	27	27	27	27	27	26	9	27
V6	Pearson Correlation	-,951**	-,458*	,410*	-,972**	-,535**	1	,435*	,866**	,268	-,009	-,875**
	Sig. (2-tailed)	,000	,014	,030	,000	,004		,023	,000	,176	,980	,000
	N	28	28	28	27	27	28	27	27	27	10	28
V7	Pearson Correlation	-,178	-,751**	,560**	-,278	,232	,435*	1	,641**	-,740**	-,780*	-,073
	Sig. (2-tailed)	,375	,000	,002	,160	,243	,023		,000	,000	,013	,717

	N	27	27	27	27	27	27	27	27	26	9	27
V8	Pearson Correlation	-,759**	-,478*	,599**	-,806**	-,123	,866**	,641**	1	-,088	-,514	-,697**
	Sig. (2-tailed)	,000	,012	,001	,000	,541	,000	,000		,667	,157	,000
	N	27	27	27	27	27	27	27	27	26	9	27
V9	Pearson Correlation	-,500**	,503**	-,261	-,367	-,577**	,268	-,740**	-,088	1	1,000**	-,592**
	Sig. (2-tailed)	,008	,008	,189	,065	,002	,176	,000	,667		,000	,001
	N	27	27	27	26	26	27	26	26	27	9	27
V10	Pearson Correlation	-,196	-,092	-,515	,030	-,890**	-,009	-,780*	-,514	1,000**	1	-,250
	Sig. (2-tailed)	,586	,801	,127	,938	,001	,980	,013	,157	,000		,487
	N	10	10	10	9	9	10	9	9	9	10	10
V11	Pearson Correlation	,963**	,243	-,150	,934**	,661**	-,875**	-,073	-,697**	-,592**	-,250	1
	Sig. (2-tailed)	,000	,213	,445	,000	,000	,000	,717	,000	,001	,487	
	N	28	28	28	27	27	28	27	27	27	10	28

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* . Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

2.5.1.2. ABD'NİN NÜFUS İSTATİSTİKLERİNİN ANALİZİ

ABD nüfusu bakımından dünyanın en kalabalık üçüncü ülkesidir. Etnik olarak (2010 tahminlerine göre) nüfusun %72.4'ü beyazlar oluştururken, siyahiler %12.6'sını, Asyalılar %4.8'ini, Amerikan ve Alaska yerlileri %0.9'unu, Hawaii ve diğer Pasifik adalılar 0.2'sini, iki yada daha fazla ırktan olanlar %2.9'unu, geri kalan %6.2'sini ise diğerleri oluşturmaktadır. Dinsel olarak (2014 tahminlerine göre) nüfusun %46,5'i protestan, %20.8'i katolik, %1.9'u yahudi, %1.6'sı mormon, %0.9'u diğer hristiyanlık mezhepleri, %0.9'u Müslüman, 0.8'i yehova şahitleri, %0.7'si Budist, %0.7'si Hindu, %1.8'i diğer inanışlardan, %22.8'i inançsızlardan ve %0.6'sı bilinmeyen/cevap vermeyenlerden oluşmaktadır. Nüfusun yaş kategorileri (2018 yılı tahminleri) ise şu şekildedir;

0-14 yaşları arası: %18.62 (erkek 31.329,121 milyon /kadın 29.984,705 milyon)

15-24 yaşları arası: %13.12 (erkek 22.119,340 milyon /kadın 21.082,599 milyon)

25-54 yaşları arası: %39.29 (erkek 64.858,646 milyon /kadın 64.496,889 milyon)

55-64 yaşları arası: %12.94 (erkek 20.578,432 milyon /kadın 22.040,267 milyon)

65 yaş ve üzeri : %16.03 (erkek 23.489,515 milyon /kadın 29.276,951 milyon).

Nüfusun yaş kategorisi bakımından ayrıntılı dağılımı Ek 15'te gösterilmiştir ("The World Factbook," 2018).

ABD'nin nüfus istatistikleri (Tablo 86) analizine (Tablo 87) göre zaman sürecinde artış göstermiştir. Yıllar içinde nüfus artış hızı düşmüştür. İncelenen zaman diliminde ömür beklentisi artmıştır. Kadın başına düşen doğurganlık oranı azalmıştır. Zaman sürecinde 0-5 yaş arası ölüm oranı azalmıştır. Ayrıca ölüm oranı da azalmıştır. Bu zaman zarfında doğum oranları da düşüş göstermiştir. Yıl

sürecinde toplam işgücü artmıştır. Nüfus artarken yıllık nüfus artış oranı azalmıştır. Nüfus artarken ömür beklentisi artmıştır. Nüfus artarken kadın başına doğurganlık oranı azalmıştır. Nüfus artarken 0-5 yaş arası ölüm oranı azalmıştır. Nüfus artarken ölüm oranı azalmıştır. Nüfus artarken doğum oranları da düşüş göstermiştir. Nüfus artarken toplam işgücü de artmıştır. Yıllık nüfus artış hızı düşerken ömür beklentisi artmıştır. Yıllık nüfus artış hızı düşerken kadın başına düşen doğurganlık oranı da azalmıştır. Yıllık nüfus artış hızı düşerken 0-5 yaş arası ölüm oranı da azalmıştır. Yıllık nüfus artış hızı düşerken ölüm oranı da azalmıştır. Yıllık nüfus artış hızı düşerken doğum oranı da azalmıştır. Yıllık nüfus artış hızı düşerken toplam işgücü artmıştır. Ömür beklentisi artarken kadın başına düşen doğurganlık oranı azalmıştır. Ömür beklentisi artarken 0-5 yaş arası ölüm oranı azalmıştır. Ömür beklentisi artarken ölüm oranı azalmıştır. Ömür beklentisi artarken doğum oranı azalmıştır. Ömür beklentisi artarken toplam işgücü de artmıştır. Kadın başına düşen doğurganlık oranı azaldıkça 0-5 yaş arası ölüm oranı da azalmıştır. Kadın başına düşen doğurganlık oranı azaldıkça doğum oranı da azalmıştır. Kadın başına düşen doğurganlık oranı azaldıkça toplam işgücü artmıştır. 0-5 yaş arası ölüm oranı azaldıkça ölüm oranı da azalmıştır. 0-5 yaş arası ölüm oranı azaldıkça doğum oranı da azalış göstermiştir. 0-5 yaş arası ölüm oranı azaldıkça toplam işgücü artmıştır. Ölüm oranı azaldıkça doğum oranı da azalmıştır. Ölüm oranı ile işsizliğin azalması arasında ilişki vardır. Ölüm oranı azaldıkça toplam işgücü artmıştır. Doğum oranı azaldıkça toplam işgücü artış göstermiştir. Birleşmiş Milletler'in yaptığı araştırmaya göre ABD'nin 2050 yılında nüfusunun artacağı tahmin edilmektedir (Ek 13).

(1) Yıl, (2) Nüfus (milyon), (3) Nüfus Artışı (yıllık %), (4) Ömür beklentisi (Yaş), (5) Doğurganlık Oranı (Kadın başına), (6) 0-5 yaş arası ölüm oranı, (7) Ölüm Oranı (1000 kişiye göre), (8) Doğum Oranı (1000 kişiye göre), (9) İşsizlik Oranı (Toplam İşgücü içinde, ILO Tahminleri), (10) İşsizlik Oranı (Toplam İşgücü içinde, Ülke Tahminleri), (11) Toplam İşgücü

TABLO 86. ABD'İN NÜFUS İSTATİSTİKLERİ										
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1990	249623000	1,13	75,21	2,08	11,2	8,6	16,7	V/Y	5,60	12793929
1991	252981000	1,34	75,37	2,06	10,9	8,6	16,2	6,83	6,80	12869568
1992	256514000	1,39	75,62	2,05	10,5	8,5	15,8	7,50	7,50	13084871
1993	259919000	1,32	75,42	2,02	10,1	8,8	15,4	6,92	6,90	13227793
1994	263126000	1,23	75,62	2,00	9,8	8,8	15,0	6,10	6,12	13461770
1995	266278000	1,19	75,62	1,98	9,5	8,8	14,6	5,60	5,65	13650391
1996	269394000	1,16	76,03	1,98	9,2	8,8	14,4	5,40	5,45	13842263
1997	272657000	1,20	76,43	1,97	8,9	8,7	14,2	4,94	5,00	14084377
1998	275854000	1,17	76,58	2,00	8,7	8,6	14,3	4,51	4,51	14283460
1999	279040000	1,15	76,58	2,01	8,6	8,6	14,2	4,22	4,22	14482039
2000	282162411	1,11	76,64	2,06	8,4	8,5	14,4	3,99	3,99	14676759
2001	284968955	0,99	76,84	2,03	8,3	8,5	14,1	4,73	4,73	14774122
2002	287625193	0,93	76,94	2,02	8,2	8,5	14,0	5,78	5,78	14856813
2003	290107933	0,86	77,04	2,05	8,1	8,4	14,1	5,99	5,99	14918384
2004	292805298	0,93	77,49	2,05	8,1	8,2	14,0	5,53	5,53	15025866
2005	295516599	0,92	77,49	2,06	8,0	8,3	14,0	5,08	5,08	15211812
2006	298379912	0,96	77,69	2,11	7,9	8,1	14,3	4,62	4,62	15399225
2007	301231207	0,95	77,99	2,12	7,7	8,0	14,3	4,62	4,62	15529454
2008	304093966	0,95	78,04	2,07	7,6	8,1	14,0	5,78	5,78	15708943
2009	306771529	0,88	78,39	2,00	7,5	7,9	13,5	9,25	9,25	15720426
2010	309338421	0,83	78,54	1,93	7,3	8,0	13,0	9,63	9,63	15701505
2011	311644280	0,74	78,64	1,89	7,2	8,1	12,7	8,95	8,95	15713123
2012	313993272	0,75	78,74	1,88	7,1	8,1	12,6	8,07	8,07	15842902
2013	316234505	0,71	78,74	1,86	7,0	8,2	12,4	7,38	7,37	15900711
2014	318622525	0,75	78,84	1,86	6,9	8,2	12,5	6,17	6,17	15980026
2015	321039839	0,76	78,69	1,84	6,8	8,4	12,4	5,28	5,28	16083883
2016	323405935	0,73	78,69	1,80	6,7	8,4	12,4	4,87	4,87	16277684
2017	325719178	0,71	V/Y	V/Y	6,6	V/Y	V/Y	4,36	4,36	16346375

Kaynak: Dünya Bankası <https://data.worldbank.org> (Erişim tarihi 05.11.2018)

TABLO 87. ABD'İN NÜFUS İSTATİSTİKLERİNİN ANALİZİ

	V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7	V8	V9	V10	V11
Pearson Correlation	1	,998**	-,945**	,988**	-,612**	-,967**	-,760**	-,931**	,135	,141	,982**
V1 Sig. (2-tailed)		,000	,000	,000	,001	,000	,000	,000	,502	,473	,000
N	28	28	28	27	27	28	27	27	27	28	28
Pearson Correlation	,998**	1	-,945**	,989**	-,585**	-,979**	-,769**	-,934**	,128	,135	,990**
V2 Sig. (2-tailed)	,000		,000	,000	,001	,000	,000	,000	,525	,494	,000
N	28	28	28	27	27	28	27	27	27	28	28
Pearson Correlation	-,945**	-,945**	1	-,931**	,563**	,915**	,729**	,874**	-,167	-,170	-,931**
V3 Sig. (2-tailed)	,000	,000		,000	,002	,000	,000	,000	,404	,387	,000
N	28	28	28	27	27	28	27	27	27	28	28
Pearson Correlation	,988**	,989**	-,931**	1	-,556**	-,959**	-,831**	-,911**	,286	,287	,978**
V4 Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000		,003	,000	,000	,000	,157	,147	,000
N	27	27	27	27	27	27	27	27	26	27	27
Pearson Correlation	-,612**	-,585**	,563**	-,556**	1	,548**	,102	,756**	-,319	-,325	-,495**
V5 Sig. (2-tailed)	,001	,001	,002	,003		,003	,614	,000	,112	,098	,009
N	27	27	27	27	27	27	27	27	26	27	27

V6	Pearson Correlation	-,967**	-,979**	,915**	-,959**	,548**	1	,707**	,954**	-,043	-,059	-,989**
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,003		,000	,000	,830	,765	,000
	N	28	28	28	27	27	28	27	27	27	28	28
V7	Pearson Correlation	-,760**	-,769**	,729**	-,831**	,102	,707**	1	,559**	-,424*	-,424*	-,783**
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,614	,000		,002	,031	,028	,000
	N	27	27	27	27	27	27	27	27	26	27	27
V8	Pearson Correlation	-,931**	-,934**	,874**	-,911**	,756**	,954**	,559**	1	-,215	-,218	-,915**
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,002		,292	,275	,000
	N	27	27	27	27	27	27	27	27	26	27	27
V9	Pearson Correlation	,135	,128	-,167	,286	-,319	-,043	-,424*	-,215	1	1,000**	,066
	Sig. (2-tailed)	,502	,525	,404	,157	,112	,830	,031	,292		,000	,743
	N	27	27	27	26	26	27	26	26	27	27	27
V10	Pearson Correlation	,141	,135	-,170	,287	-,325	-,059	-,424*	-,218	1,000**	1	,077
	Sig. (2-tailed)	,473	,494	,387	,147	,098	,765	,028	,275	,000		,695
	N	28	28	28	27	27	28	27	27	27	28	28
V11	Pearson Correlation	,982**	,990**	-,931**	,978**	-,495**	-,989**	-,783**	-,915**	,066	,077	1
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,009	,000	,000	,000	,743	,695	
	N	28	28	28	27	27	28	27	27	27	28	28

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* . Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

2.5.1.3. ÇİN'İN NÜFUS İSTATİSTİKLERİNİN ANALİZİ

Çin nüfusu bakımından dünyanın en kalabalık ülkesidir. Etnik olarak (2010 tahminlerine göre) nüfusun %91.6'sı Han Çinlilerinden oluştururken, Zhuanglar %1.3'ünü geri kalan %7.1'ini ise diğerleri (Hui, Mançu, Uygur, Miao, Yi, Tujia, Tibetli, Moğol, Dong, Buyei, Yao, Bai, Koreli, Hani, Li, Kazak, Dai ve diğer uluslar) oluşturmaktadır. Çin hükümeti resmi olarak elli altı etnik grubu tanımaktadır. Dinsel olarak (2010 tahminlerine göre) nüfusun %18.2'i Budist, %5.1'i Hristiyan, %1.8'i Müslüman, %21.9'u yerel din inanışından, %0.1'den azı Hindu, %0.1'den azı Yahudi, %0.7'si diğer inanışlardan (Taoizm dahil) ve %52.2'si inançsızlardan oluşmaktadır. Nüfusun yaş kategorileri (2018 yılı tahminleri) ise şu şekildedir;

0-14 yaşları arası: %17.22 (erkek 128.270,371 milyon /kadın 110.120,535 milyon)

15-24 yaşları arası: %12.32 (erkek 91.443,139 milyon /kadın 79.181,726 milyon)

25-54 yaşları arası: %47.84 (erkek 338.189,015 milyon /kadın 324.180,103 milyon)

55-64 yaşları arası: %11.35 (erkek 79.340,391 milyon /kadın 77.857,806 milyon)

65 yaş ve üzeri: %11.27 (erkek 74.277,631 milyon /kadın 81.828,269 milyon).

Nüfusun yaş kategorisi bakımından ayrıntılı dağılımı Ek 16'da gösterilmiştir ("The World Factbook," 2018).

Çin'in nüfus istatistikleri (Tablo 88) analizine (Tablo 89) göre zaman sürecinde nüfus artış göstermiştir. Ancak bu zaman zarfında yıllık nüfus artış hızı yavaşlamıştır. İncelenen yıllar içinde ömür beklentisi artmıştır. Doğurganlık oranı azalmıştır. 0-5 yaş arası ölüm oranı da azalmıştır. Ölüm oranı artmıştır. Doğum

oranı ise azalış göstermiştir. İşsizlik oranı artmıştır. Toplam işgücü de artış göstermiştir. Nüfus artarken nüfus artış hızında azalma olmuştur. Nüfus artarken ömür beklentisi de artmıştır. Nüfus artarken kadın başına düşen doğurganlık oranı azalmıştır. Nüfus artarken 0-5 yaş arası ölüm oranı azalmıştır. Nüfus artarken ölüm oranı da artmıştır. Nüfus artarken doğum oranı azalış göstermiştir. Nüfus artarken işsizlik oranı da artmıştır. Nüfus artarken işgücü de artış göstermiştir. Nüfus artış hızı düşerken ömür beklentisi artmıştır. Nüfus artış hızı düşerken kadın başına düşen doğurganlık oranı da azalmıştır. Nüfus artış hızı düşerken 0-5 yaş arası ölüm oranı da azalış göstermiştir. Nüfus artış hızı düşerken ölüm oranı artmıştır. Nüfus artış hızı düşerken doğum oranı da azalış göstermiştir. Nüfus artış hızı düşerken işsizlik oranı artmıştır. Nüfus artış hızı düşerken işgücü artış göstermiştir. Ömür beklentisi artarken kadın başına düşen doğurganlık oranı azalmıştır. Ömür beklentisi artarken 0-5 yaş arası ölüm oranı azalış göstermiştir. Ömür beklentisi artarken ölüm oranı da artmıştır. Ömür beklentisi artarken doğum oranı azalmıştır. Ömür beklentisi artarken işsizlik oranı da artmıştır. Ömür beklentisi artarken işgücü de artış göstermiştir.

(1) Yıl, (2) Nüfus (milyon), (3) Nüfus Artışı (yıllık %), (4) Ömür beklentisi (Yaş), (5) Doğurganlık Oranı (Kadın başına), (6) 0-5 yaş arası ölüm oranı, (7) Ölüm Oranı (1000 kişiye göre), (8) Doğum Oranı (1000 kişiye göre), (9) İşsizlik Oranı (Toplam İşgücü içinde, ILO Tahminleri), (10) İşsizlik Oranı (Toplam İşgücü içinde, Ülke Tahminleri), (11) Toplam İşgücü

TABLO 88. ÇİN'İN NÜFUS İSTATİSTİKLERİ										
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1990	113518500	1,47	69,29	2,35	53,8	6,67	21,06	V/Y	2,50	639943430
1991	115078000	1,36	69,44	2,19	53,2	6,70	19,68	4,89	2,30	648168644
1992	116497000	1,23	69,59	2,02	52,3	6,64	18,27	4,39	2,30	658132789
1993	117844000	1,15	69,75	1,87	50,9	6,64	18,09	4,33	2,60	668969201
1994	119183500	1,13	69,94	1,74	49,3	6,49	17,70	4,34	2,80	679289835
1995	120485500	1,09	70,16	1,64	47,4	6,57	17,12	4,55	2,90	688175365
1996	121755000	1,05	70,43	1,57	45,5	6,56	16,98	4,59	3,00	700455725
1997	123007500	1,02	70,75	1,53	43,5	6,51	16,57	4,60	3,10	709659006
1998	124193500	0,96	71,12	1,50	41,4	6,50	15,64	4,73	3,10	717198752
1999	125273500	0,87	71,52	1,49	39,2	6,46	14,64	4,70	3,10	725253179
2000	126264500	0,79	71,96	1,50	36,8	6,45	14,03	4,53	3,10	734849258
2001	127185000	0,73	72,40	1,51	34,2	6,43	13,38	4,53	3,60	740669268
2002	128040000	0,67	72,84	1,52	31,5	6,41	12,86	4,41	4,00	747357876
2003	128840000	0,62	73,26	1,54	28,9	6,40	12,41	4,30	4,30	754391730
2004	129607500	0,59	73,64	1,55	26,3	6,42	12,29	4,30	4,20	760824124
2005	130372000	0,59	73,99	1,57	24,0	6,51	12,40	4,14	4,20	766360863
2006	131102000	0,56	74,29	1,57	21,9	6,81	12,09	4,00	4,10	770370795
2007	131788500	0,52	74,56	1,58	20,0	6,93	12,10	3,76	4,00	774185350
2008	132465500	0,51	74,81	1,58	18,5	7,06	12,14	4,36	4,20	777399187
2009	133126000	0,50	75,03	1,59	17,0	7,08	12,13	4,29	4,30	779404706
2010	133770500	0,48	75,24	1,59	15,8	7,11	11,90	4,20	4,10	779956733
2011	134413000	0,48	75,43	1,59	14,6	7,14	11,93	4,34	4,10	782565087
2012	135069500	0,49	75,60	1,60	13,5	7,15	12,10	4,47	4,10	784480961
2013	135738000	0,49	75,77	1,60	12,5	7,16	12,08	4,54	4,05	785747229
2014	136427000	0,51	75,93	1,61	11,6	7,16	12,37	4,59	4,10	786573327
2015	137122000	0,51	76,09	1,62	10,8	7,11	12,07	4,61	V/Y	787073203
2016	137866500	0,54	76,25	1,62	10,0	7,30	12,00	4,65	V/Y	787050042
2017	138639500	0,56	V/Y	V/Y	9,3	V/Y	V/Y	4,68	V/Y	786738207

Kaynak: Dünya Bankası <https://data.worldbank.org> (Erişim tarihi 05.11.2018)

TABLO 89. ÇİN'İN NÜFUS İSTATİSTİKLERİNİN ANALİZİ

	V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7	V8	V9	V10	V11
Pearson Correlation	1	,989**	-,917**	,991**	-,539**	-,990**	,758**	-,900**	-,123	,906**	,951**
V1 Sig. (2-tailed)		,000	,000	,000	,004	,000	,000	,000	,541	,000	,000
N	28	28	28	27	27	28	27	27	27	25	28
Pearson Correlation	,989**	1	-,959**	,985**	-,650**	-,988**	,667**	-,951**	-,174	,934**	,984**
V2 Sig. (2-tailed)	,000		,000	,000	,000	,000	,000	,000	,385	,000	,000
N	28	28	28	27	27	28	27	27	27	25	28
Pearson Correlation	-,917**	-,959**	1	-,953**	,716**	,948**	-,540**	,993**	,384*	-,958**	-,990**
V3 Sig. (2-tailed)	,000	,000		,000	,000	,000	,004	,000	,048	,000	,000
N	28	28	28	27	27	28	27	27	27	25	28
Pearson Correlation	,991**	,985**	-,953**	1	-,524**	-1,000**	,735**	-,924**	-,295	,931**	,969**
V4 Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000		,005	,000	,000	,000	,144	,000	,000
N	27	27	27	27	27	27	27	27	26	25	27
Pearson Correlation	-,539**	-,650**	,716**	-,524**	1	,536**	-,003	,755**	,196	-,650**	-,708**
V5 Sig. (2-tailed)	,004	,000	,000	,005		,004	,987	,000	,336	,000	,000
N	27	27	27	27	27	27	27	27	26	25	27
Pearson Correlation	-,990**	-,988**	,948**	-1,000**	,536**	1	-,736**	,925**	,226	-,931**	-,971**
V6 Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,004		,000	,000	,256	,000	,000

N	28	28	28	27	27	28	27	27	27	25	28
Pearson Correlation	,758**	,667**	-,540**	,735**	-,003	-,736**	1	-,458*	-,079	,436*	,582**
V7 Sig. (2-tailed)	,000	,000	,004	,000	,987	,000		,016	,702	,029	,001
N	27	27	27	27	27	27	27	27	26	25	27
Pearson Correlation	-,900**	-,951**	,993**	-,924**	,755**	,925**	-,458*	1	,418*	-,951**	-,981**
V8 Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,016		,034	,000	,000
N	27	27	27	27	27	27	27	27	26	25	27
Pearson Correlation	-,123	-,174	,384*	-,295	,196	,226	-,079	,418*	1	-,519**	-,289
V9 Sig. (2-tailed)	,541	,385	,048	,144	,336	,256	,702	,034		,009	,144
N	27	27	27	26	26	27	26	26	27	24	27
Pearson Correlation	,906**	,934**	-,958**	,931**	-,650**	-,931**	,436*	-,951**	-,519**	1	,955**
V10 Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,029	,000	,009		,000
N	25	25	25	25	25	25	25	25	24	25	25
Pearson Correlation	,951**	,984**	-,990**	,969**	-,708**	-,971**	,582**	-,981**	-,289	,955**	1
V11 Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,001	,000	,144	,000	
N	28	28	28	27	27	28	27	27	27	25	28

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* . Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

2.5.1.4. RUSYA'NIN NÜFUS İSTATİSTİKLERİNİN ANALİZİ

Rusya nüfusu bakımından dünyanın en kalabalık ülkelerinden biridir. Etnik olarak (2010 tahminlerine göre) nüfusun %77.7'sini Ruslar oluştururken, Tatarlar %3.7'ini, Ukraynalılar %1.4'ünü, Başkırlar %1.1'ini, Çuvaşlar %1'ini, Çeçenler %1'ini, tanımlanamayanlar %3.9'unu ve geri kalan %10.2'sini ise diğerleri oluşturmaktadır. Dinsel olarak (2006 tahminlerine göre) nüfusun %15-20'si ortodoks, %10-15'i müslüman, %2'si diğer hristiyanlık mezhepleri ve geri kalanların ise inançsızlardan oluştuğu değerlendirilmektedir. İnançsızlığın SSCB döneminden kalan olumsuz bir bakiye olduğu düşünülmektedir. Rusya resmi olarak İslam, Ortodoks Hristiyanlık, Budizm ve Yahudiliği devletin geleneksel dinleri olarak tanımaktadır. Nüfusun yaş kategorileri (2018 yılı tahminleri) ise şu şekildedir;

0-14 yaşları arası: %17.21 (erkek 12.566,314 milyon /kadın 11.896,416 milyon)

15-24 yaşları arası: %9.41 (erkek 6.840,759 milyon /kadın 6.530,991 milyon)

25-54 yaşları arası: %44.21 (erkek 30.868,831 milyon /kadın 31.960,407 milyon)

55-64 yaşları arası: %14.51 (erkek 8.907,031 milyon /kadın 11.709,921 milyon)

65 yaş ve üzeri : %14.66 (erkek 6.565,308 milyon /kadın 14.276,798 milyon).

Nüfusun yaş kategorisi bakımından ayrıntılı dağılımı Ek 17'de gösterilmiştir ("The World Factbook," 2018).

Rusya'nın nüfus istatistikleri (Tablo 90) verileri analizine (Tablo 91) göre zaman sürecinde nüfus azalmıştır. Zaman geçtikçe ömür beklentisi artmıştır. Ayrıca 0-5 yaş arası ölüm oranı azalmıştır. Doğum oranı artış göstermiştir. İşsizlik oranı azalmıştır. Toplam işgücü ise artmıştır. Birleşmiş Milletler'in yaptığı araştırmaya göre Rusya'nın 2050 yılında nüfusunun azalacağı tahmin edilmektedir (Ek 13).

(1) Yıl, (2) Nüfus (milyon), (3) Nüfus Artışı (yıllık %), (4) Ömür beklentisi (Yaş), (5) Doğurganlık Oranı (Kadın başına), (6) 0-5 yaş arası ölüm oranı, (7) Ölüm Oranı (1000 kişiye göre), (8) Doğum Oranı (1000 kişiye göre), (9) İşsizlik Oranı (Toplam İşgücü içinde, ILO Tahminleri), (10) İşsizlik Oranı (Toplam İşgücü içinde, Ülke Tahminleri), (11) Toplam İşgücü

TABLO 90. RUSYA’NIN NÜFUS İSTATİSTİKLERİ										
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1990	148292000	0,39	68,89	1,89	21,70	11,2	13,4	V/Y	V/Y	76378507
1991	148624000	0,22	68,47	1,73	21,60	11,4	12,1	5,69	0,08	76344438
1992	148689000	0,04	66,87	1,55	21,70	12,2	10,7	5,31	V/Y	76564653
1993	148520000	-0,11	64,94	1,39	21,90	14,5	9,4	5,91	V/Y	74772136
1994	148336000	-0,12	64,47	1,40	22,10	15,7	9,5	8,08	V/Y	72873661
1995	148375726	0,03	64,69	1,34	22,00	15,0	9,3	9,66	V/Y	72616905
1996	148160042	-0,15	65,85	1,27	21,70	14,2	8,9	9,86	V/Y	71893629
1997	147915307	-0,17	66,70	1,22	21,30	13,8	8,6	11,81	V/Y	70578916
1998	147670692	-0,17	67,03	1,23	20,80	13,5	8,8	13,39	V/Y	69878351
1999	147214392	-0,31	65,98	1,16	20,20	14,6	8,3	13,53	13,04	73910580
2000	146596557	-0,42	65,48	1,20	19,40	15,3	8,7	10,58	V/Y	74243259
2001	145976083	-0,42	65,38	1,22	18,40	15,6	9,1	8,98	V/Y	72920128
2002	145306046	-0,46	65,13	1,29	17,30	15,4	9,8	7,92	V/Y	73864433
2003	144648257	-0,45	65,05	1,32	16,10	16,4	10,2	8,23	V/Y	73729120
2004	144067054	-0,40	65,47	1,34	14,90	16,0	10,4	7,78	V/Y	74418531
2005	143518523	-0,38	65,53	1,29	13,80	16,1	10,2	7,17	V/Y	74945765
2006	143049528	-0,33	66,73	1,31	12,80	15,2	10,4	7,16	V/Y	75195704
2007	142805088	-0,17	67,59	1,42	12,00	14,6	11,3	6,10	V/Y	76180717
2008	142742350	-0,04	67,95	1,50	11,20	14,5	12,0	6,32	V/Y	76697252
2009	142785342	0,03	68,68	1,54	10,70	14,1	12,3	8,42	8,30	76762384
2010	142849449	0,04	68,84	1,57	10,40	14,2	12,5	7,37	7,37	76595377
2011	142960868	0,08	69,68	1,58	10,10	13,5	12,6	6,54	6,54	76961789
2012	143201676	0,17	70,07	1,69	9,80	13,3	13,3	5,44	5,44	76800194
2013	143506911	0,21	70,58	1,71	9,50	13,0	13,2	5,46	5,46	76521071
2014	143819666	0,22	70,74	1,75	9,10	13,1	13,3	5,16	5,16	76349070
2015	144096870	0,19	71,17	1,75	8,60	13,0	13,3	5,57	5,57	76288744
2016	144342396	0,17	71,59	1,75	8,00	12,9	12,9	5,54	5,56	76202012
2017	144495044	0,11	V/Y	V/Y	7,60	V/Y	V/Y	5,20	5,21	75638703

Kaynak: Dünya Bankası <https://data.worldbank.org> (Erişim tarihi 05.11.2018)

TABLO 91. RUSYA’NIN NÜFUS İSTATİSTİKLERİNİN ANALİZİ

	V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7	V8	V9	V10	V11
Pearson Correlation	1	-,869**	,214	,671**	,349	-,975**	,038	,599**	-,471*	,072	,487**
V1 Sig. (2-tailed)		,000	,274	,000	,074	,000	,852	,001	,013	,834	,009
N	28	28	28	27	27	28	27	27	27	11	28
Pearson Correlation	-,869**	1	-,009	-,473*	-,231	,912**	-,208	-,549**	,442*	-,173	-,559**
V2 Sig. (2-tailed)	,000		,965	,013	,247	,000	,297	,003	,021	,611	,002
N	28	28	28	27	27	28	27	27	27	11	28
Pearson Correlation	,214	-,009	1	,780**	,901**	-,300	-,862**	,775**	-,544**	-,877**	,542**
V3 Sig. (2-tailed)	,274	,965		,000	,000	,121	,000	,000	,003	,000	,003
N	28	28	28	27	27	28	27	27	27	11	28
Pearson Correlation	,671**	-,473*	,780**	1	,833**	-,720**	-,706**	,878**	-,517**	-,524	,642**
V4 Sig. (2-tailed)	,000	,013	,000		,000	,000	,000	,000	,007	,120	,000
N	27	27	27	27	27	27	27	27	26	10	27
Pearson Correlation	,349	-,231	,901**	,833**	1	-,474*	-,760**	,937**	-,789**	-,851**	,748**
V5 Sig. (2-tailed)	,074	,247	,000	,000		,013	,000	,000	,000	,002	,000
N	27	27	27	27	27	27	27	27	26	10	27
Pearson Correlation	-,975**	,912**	-,300	-,720**	-,474*	1	,047	-,723**	,586**	,050	-,636**
V6 Sig. (2-tailed)	,000	,000	,121	,000	,013		,814	,000	,001	,883	,000
N	28	28	28	27	27	28	27	27	27	11	28
Pearson Correlation	,038	-,208	-,862**	-,706**	-,760**	,047	1	-,591**	,339	,936**	-,403*
V7 Sig. (2-tailed)	,852	,297	,000	,000	,000	,814		,001	,091	,000	,037

	N	27	27	27	27	27	27	27	27	26	10	27
	Pearson Correlation	,599**	-,549**	,775**	,878**	,937**	-,723**	-,591**	1	-,781**	-,675*	,835**
V8	Sig. (2-tailed)	,001	,003	,000	,000	,000	,000	,001		,000	,032	,000
	N	27	27	27	27	27	27	27	27	26	10	27
	Pearson Correlation	-,471*	,442*	-,544**	-,517**	-,789**	,586**	,339	-,781**	1	,837**	-,804**
V9	Sig. (2-tailed)	,013	,021	,003	,007	,000	,001	,091	,000		,001	,000
	N	27	27	27	26	26	27	26	26	27	11	27
	Pearson Correlation	,072	-,173	-,877**	-,524	-,851**	,050	,936**	-,675*	,837**	1	-,579
V10	Sig. (2-tailed)	,834	,611	,000	,120	,002	,883	,000	,032	,001		,062
	N	11	11	11	10	10	11	10	10	11	11	11
	Pearson Correlation	,487**	-,559**	,542**	,642**	,748**	-,636**	-,403*	,835**	-,804**	-,579	1
V11	Sig. (2-tailed)	,009	,002	,003	,000	,000	,000	,037	,000	,000	,062	
	N	28	28	28	27	27	28	27	27	27	11	28

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* . Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

2.5.1.5. JAPONYA'NIN NÜFUS İSTATİSTİKLERİNİN ANALİZİ

Japonya nüfusu bakımından dünyanın en kalabalık ülkelerinden biridir. CIA verilerine göre etnik olarak (2016 tahminine göre) nüfusun 98.1'ini Japonlar oluştururken, Çinliler %0.5'ini, Koreliler %0.4'ünü geri kalan %1'ini ise diğerleri (Filipinliler, Vietnamlılar ve Brezilyalılar) oluşturmaktadır. Dinsel olarak (2015 tahminine göre) nüfusun %70.4'ü şintoizm, %69.8'i Budizm, %1.5'i Hristiyan ve %6.9'u diğer inanışlardan oluşmaktadır. Hem Şintoizm hemde Budizm'e birlikte inananların sayısından dolayı toplam oran yüzü aşmıştır. Nüfusun yaş kategorileri (2018 yılı tahminleri) ise şu şekildedir;

0-14 yaşları arası:	%12.71 (erkek 8.251,336 milyon /kadın 7.787,234 milyon)
15-24 yaşları arası:	%9.63 (erkek 6.397,995 milyon /kadın 5.746,140 milyon)
25-54 yaşları arası:	%37.28 (erkek 23.246,562 milyon /kadın 23.784,273 milyon)
55-64 yaşları arası:	%12.01 (erkek 7.588,597 milyon /kadın 7.563,245 milyon)
65 yaş ve üzeri :	%28.38 (erkek 15.655,860 milyon /kadın 20.146,914 milyon).

Nüfusun yaş kategorisi bakımından ayrıntılı dağılımı Ek 18'de gösterilmiştir ("The World Factbook," 2018).

Japonya'nın nüfus istatistikleri (Tablo 92) analizine (Tablo 93) göre zaman sürecinde nüfus artmıştır. Ancak yıllık nüfus artış hızı düşmüştür. Japonya'da ömür beklentisi artmıştır. İncelenen sürede 0-5 yaş arası çocuk ölümleri azalmıştır. Ölüm oranı ise artmıştır. Doğum oranı azalış göstermiştir.

(1) Yıl, (2) Nüfus (milyon), (3) Nüfus Artışı (yıllık %), (4) Ömür beklentisi (Yaş), (5) Doğurganlık Oranı (Kadın başına), (6) 0-5 yaş arası ölüm oranı, (7) Ölüm Oranı (1000 kişiye göre), (8) Doğum Oranı (1000 kişiye göre), (9) İşsizlik Oranı (Toplam İşgücü içinde, ILO Tahminleri), (10) İşsizlik Oranı (Toplam İşgücü içinde, Ülke Tahminleri), (11) Toplam İşgücü

TABLO 92. JAPONYA’NIN NÜFUS İSTATİSTİKLERİ

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1990	123537000	0,34	78,84	1,54	6,3	6,7	10,0	V/Y	2,10	63872728
1991	123921000	0,31	79,10	1,53	6,2	6,7	9,9	2,09	2,10	65025779
1992	124229000	0,25	79,15	1,50	6,1	6,9	9,8	2,16	2,20	65844647
1993	124536000	0,25	79,29	1,46	6,0	7,1	9,6	2,51	2,50	66170028
1994	124961000	0,34	79,69	1,50	5,9	7,1	10,0	2,89	2,90	66492359
1995	125439000	0,38	79,54	1,42	5,7	7,4	9,5	3,15	3,20	66839518
1996	125757000	0,25	80,20	1,43	5,5	7,1	9,6	3,35	3,40	67365735
1997	126057000	0,24	80,42	1,39	5,2	7,3	9,5	3,39	3,40	67975693
1998	126400000	0,27	80,50	1,38	5,0	7,5	9,6	4,11	4,10	68028984
1999	126631000	0,18	80,57	1,34	4,7	7,8	9,3	4,68	4,70	67824596
2000	126843000	0,17	81,08	1,36	4,5	7,7	9,4	4,73	4,70	67670786
2001	127149000	0,24	81,42	1,33	4,3	7,7	9,3	5,04	5,00	67597243
2002	127445000	0,23	81,56	1,32	4,1	8,1	9,3	5,37	5,40	67157152
2003	127718000	0,21	81,76	1,29	4,0	8,4	9,2	5,25	5,30	67069090
2004	127761000	0,03	82,03	1,29	3,9	8,1	8,7	4,71	4,70	66717970
2005	127773000	0,01	81,93	1,26	3,7	8,5	8,4	4,42	4,40	66739866
2006	127854000	0,06	82,32	1,32	3,6	8,5	8,7	4,13	4,10	66799943
2007	128001000	0,11	82,51	1,34	3,5	8,7	8,6	3,85	3,90	67142641
2008	128063000	0,05	82,59	1,37	3,4	9,1	8,7	3,98	4,00	67092189
2009	128047000	-0,01	82,93	1,37	3,3	9,1	8,5	5,08	5,10	66914551
2010	128070000	0,02	82,84	1,39	3,2	9,5	8,5	5,07	5,10	66665453
2011	127833000	-0,19	82,59	1,39	3,4	9,9	8,3	4,55	4,52	65970611
2012	127629000	-0,16	83,10	1,41	3,0	10,0	8,2	4,35	4,30	65650470
2013	127445000	-0,14	83,33	1,43	2,9	10,1	8,2	4,03	4,00	65992810
2014	127276000	-0,13	83,59	1,42	2,8	10,1	8,0	3,58	3,60	66182686
2015	127141000	-0,11	83,79	1,45	3,0	10,3	8,0	3,33	3,40	66363239
2016	126994511	-0,12	83,98	1,44	2,7	10,5	7,8	3,13	3,10	66844279
2017	126785797	-0,16	V/Y	V/Y	2,6	V/Y	V/Y	2,83	2,80	66503545

Kaynak : Dünya Bankası <https://data.worldbank.org> (Erişim tarihi 05.11.2018)

	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,009		,000	,000	,017	,005	,407
	N	28	28	28	27	27	28	27	27	27	28	28
V7	Pearson Correlation	,984**	,733**	-,938**	,955**	-,220	-,941**	1	-,963**	,318	,381	-,018
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,270	,000		,000	,114	,050	,929
	N	27	27	27	27	27	27	27	27	26	27	27
V8	Pearson Correlation	-,974**	-,767**	,950**	-,956**	,335	,949**	-,963**	1	-,314	-,383*	-,018
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,088	,000	,000		,118	,049	,929
	N	27	27	27	27	27	27	27	27	26	27	27
V9	Pearson Correlation	,301	,788**	-,191	,469*	-,819**	-,454*	,318	-,314	1	,999**	,451*
	Sig. (2-tailed)	,127	,000	,341	,016	,000	,017	,114	,118		,000	,018
	N	27	27	27	26	26	27	26	26	27	27	27
V10	Pearson Correlation	,372	,813**	-,251	,531**	-,844**	-,511**	,381	-,383*	,999**	1	,551**
	Sig. (2-tailed)	,051	,000	,198	,004	,000	,005	,050	,049	,000		,002
	N	28	28	28	27	27	28	27	27	27	28	28
V11	Pearson Correlation	,082	,454*	,106	,154	-,643**	-,163	-,018	-,018	,451*	,551**	1
	Sig. (2-tailed)	,678	,015	,593	,443	,000	,407	,929	,929	,018	,002	
	N	28	28	28	27	27	28	27	27	27	28	28

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* . Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

2.5.1.6. HİNDİSTAN'IN NÜFUS İSTATİSTİKLERİNİN ANALİZİ

Hindistan nüfusu bakımından dünyanın en kalabalık ikinci ülkesidir. Etnik olarak (2000 tahminine göre) nüfusun %72'sini Hint-Aryanlar oluştururken, Dravidiyenler %25'ini, Mogoloidler ve diğerleri %3'ünü oluşturmaktadır. Dinsel olarak (2011 tahminine göre) nüfusun %79.8'i Hinduizm, %14.2'si Müslüman, %2.3'ü Hristiyan, %1.7'i Sih, %2'sini diğer inanışlar ve tanımlanamayanlar oluşturmaktadır. Nüfusun yaş kategorileri (2018 yılı tahminleri) ise şu şekildedir;

0-14 yaşları arası: %26.98 (erkek 185.736,879 milyon /kadın 164.194,080 milyon)

15-24 yaşları arası: %17.79 (erkek 122.573,662 milyon /kadın 108.109,968 milyon)

25-54 yaşları arası: %41.24 (erkek 276.283,581 milyon /kadın 258.563,835 milyon)

55-64 yaşları arası: %7.6 (erkek 49.334,703 milyon /kadın 49.197,817 milyon)

65 yaş ve üzeri : %6.39 (erkek 39.184,523 milyon /kadın 43.654,994 milyon).

Nüfusun yaş kategorisi bakımından ayrıntılı dağılımı Ek 19'da gösterilmiştir ("The World Factbook," 2018).

Hindistan'ın Nüfus İstatistiklerinin (Tablo 94) analizine (Tablo 95) göre zaman sürecinde nüfus artmıştır. Nüfus artış hızı ise yavaşlamıştır. Hint vatandaşlarının ömür beklentisi artmıştır. Kadın başına düşen doğurganlık azalış göstermiştir. 0-5 yaş arası ölüm oranı azalmıştır. Ölüm oranı azalış göstermiştir. Doğum oranı azalış göstermiştir. Toplam işgücü artmıştır.

(1) Yıl, (2) Nüfus (milyon), (3) Nüfus Artışı (yıllık %), (4) Ömür beklentisi (Yaş), (5) Doğurganlık Oranı (Kadın başına), (6) 0-5 yaş arası ölüm oranı, (7) Ölüm Oranı (1000 kişiye göre), (8) Doğum Oranı (1000 kişiye göre), (9) İşsizlik Oranı (Toplam İşgücü içinde, ILO Tahminleri), (10) İşsizlik Oranı (Toplam İşgücü içinde, Ülke Tahminleri), (11) Toplam İşgücü

TABLO 94. HİNDİSTAN'IN NÜFUS İSTATİSTİKLERİ										
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1990	870133480	2,07	57,92	4,05	126,0	10,86	31,50	V/Y	V/Y	327612407
1991	888054875	2,04	58,41	3,96	122,5	10,59	30,92	3,83	V/Y	335309031
1992	906021106	2,00	58,92	3,88	119,2	10,31	30,35	3,72	V/Y	343350282
1993	924057817	1,97	59,42	3,80	115,9	10,05	29,80	3,74	V/Y	351841793
1994	942204249	1,94	59,92	3,72	112,7	9,80	29,27	3,65	2,59	360942196
1995	960482795	1,92	60,41	3,65	109,4	9,57	28,77	3,72	V/Y	368221327
1996	978893217	1,90	60,88	3,58	106,0	9,36	28,29	3,81	V/Y	375264721
1997	997405318	1,87	61,33	3,51	102,5	9,17	27,82	4,06	V/Y	382547455
1998	1015974042	1,84	61,76	3,45	98,9	8,99	27,37	4,06	V/Y	390041620
1999	1034539214	1,81	62,18	3,38	95,3	8,84	26,91	4,06	V/Y	397713183
2000	1053050912	1,77	62,58	3,31	91,7	8,69	26,46	4,32	2,73	405521019
2001	1071477855	1,73	62,98	3,24	88,1	8,56	26,01	4,33	V/Y	417003387
2002	1089807112	1,70	63,37	3,18	84,6	8,44	25,56	4,43	V/Y	428862880
2003	1108027848	1,66	63,76	3,11	81,2	8,32	25,11	4,31	V/Y	441049645
2004	1126135777	1,62	64,15	3,04	77,8	8,20	24,65	4,37	V/Y	453489620
2005	1144118674	1,58	64,56	2,97	74,5	8,08	24,17	4,40	V/Y	466155121
2006	1161977719	1,55	64,97	2,90	71,2	7,97	23,66	4,24	V/Y	467165824
2007	1179681239	1,51	65,38	2,82	68,0	7,85	23,13	4,06	V/Y	468125060
2008	1197146906	1,47	65,80	2,75	64,7	7,74	22,56	4,12	V/Y	469002609
2009	1214270132	1,42	66,22	2,67	61,6	7,63	21,98	3,75	V/Y	469829385
2010	1230980691	1,37	66,63	2,60	58,4	7,53	21,41	3,54	V/Y	470610752
2011	1247236029	1,31	67,01	2,53	55,3	7,45	20,86	3,53	V/Y	473683611
2012	1263065852	1,26	67,38	2,48	52,4	7,39	20,37	3,62	2,69	476800625
2013	1278562207	1,22	67,71	2,43	49,5	7,34	19,94	3,46	V/Y	485906723
2014	1293859294	1,19	68,02	2,38	46,7	7,31	19,57	3,41	V/Y	494963721
2015	1309053980	1,17	68,30	2,35	44,1	7,30	19,27	3,49	V/Y	503834632
2016	1324171354	1,15	68,56	2,33	41,6	7,31	19,01	3,51	V/Y	512765199
2017	1339180127	1,13	V/Y	V/Y	39,4	V/Y	V/Y	3,52	V/Y	520194130

Kaynak: Dünya Bankası <https://data.worldbank.org> (Erişim tarihi 05.11.2018)

TABLO 95. HİNDİSTAN'IN NÜFUS İSTATİSTİKLERİNİN ANALİZİ

	V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7	V8	V9	V10	V11	
V1	Pearson Correlation	1	1,000**	-,996**	,998**	-,998**	-,999**	-,973**	-,999**	-,370	,545	,985**
	Sig. (2-tailed)		,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,057	,633	,000
	N	28	28	28	27	27	28	27	27	27	3	28
V2	Pearson Correlation	1,000**	1	-,994**	,999**	-,999**	-1,000**	-,978**	-,999**	-,349	,556	,988**
	Sig. (2-tailed)	,000		,000	,000	,000	,000	,000	,000	,075	,625	,000
	N	28	28	28	27	27	28	27	27	27	3	28
V3	Pearson Correlation	-,996**	-,994**	1	-,990**	,992**	,994**	,951**	,996**	,438*	-,466	-,970**
	Sig. (2-tailed)	,000	,000		,000	,000	,000	,000	,000	,022	,691	,000
	N	28	28	28	27	27	28	27	27	27	3	28
V4	Pearson Correlation	,998**	,999**	-,990**	1	-1,000**	-,999**	-,984**	-,999**	-,294	,566	,987**
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000		,000	,000	,000	,000	,145	,617	,000
	N	27	27	27	27	27	27	27	27	26	3	27
V5	Pearson Correlation	-,998**	-,999**	,992**	-1,000**	1	,999**	,981**	,999**	,311	-,542	-,985**
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000		,000	,000	,000	,122	,635	,000
	N	27	27	27	27	27	27	27	27	26	3	27
V6	Pearson Correlation	-,999**	-1,000**	,994**	-,999**	,999**	1	,979**	,999**	,344	-,559	-,989**
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000		,000	,000	,079	,623	,000
	N	28	28	28	27	27	28	27	27	27	3	28

V7	Pearson Correlation	-,973**	-,978**	,951**	-,984**	,981**	,979**	1	,974**	,159	-,660	-,982**
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,437	,541	,000
	N	27	27	27	27	27	27	27	27	26	3	27
V8	Pearson Correlation	-,999**	-,999**	,996**	-,999**	,999**	,999**	,974**	1	,340	-,528	-,980**
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,089	,646	,000
	N	27	27	27	27	27	27	27	27	26	3	27
V9	Pearson Correlation	-,370	-,349	,438*	-,294	,311	,344	,159	,340	1	,694	-,222
	Sig. (2-tailed)	,057	,075	,022	,145	,122	,079	,437	,089		,512	,267
	N	27	27	27	26	26	27	26	26	27	3	27
V10	Pearson Correlation	,545	,556	-,466	,566	-,542	-,559	-,660	-,528	,694	1	,592
	Sig. (2-tailed)	,633	,625	,691	,617	,635	,623	,541	,646	,512		,596
	N	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
V11	Pearson Correlation	,985**	,988**	-,970**	,987**	-,985**	-,989**	-,982**	-,980**	-,222	,592	1
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,267	,596	
	N	28	28	28	27	27	28	27	27	27	3	28

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* . Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

2.5.1.7. İNGİLTERE’NİN NÜFUS İSTATİSTİKLERİNİN ANALİZİ

İngiltere nüfusu bakımından Avrupa’da Almanya’dan sonra en kalabalık ülkesidir. Etnik olarak (2011 tahminine göre) nüfusun %87.2’sini beyazlar oluştururken, siyahi/Afrakalı/Karayipli/ siyahi İngilizler %3’ünü, Asyalı/Asya kökenli İngiliz: Hintliler %2.3’ünü, Asyalı/Asya kökenli İngiliz: Pakistanlılar %1.9’unu, karma kökenli olanlar %2’sini ve geri kalan %3.7’sini ise diğerleri oluşturmaktadır. Dinsel olarak (2011 tahminine göre) nüfusun %59.5’i Hristiyanlar, %4.4’ü Müslüman, %1.3’ü Hindu, %2’si diğer inanışlardan, %7.2’si tanımlanamamış ve %25.7’si inançsızlardan oluşmaktadır. Nüfusun yaş kategorileri (2018 yılı tahminleri) ise şu şekildedir;

0-14 yaşları arası: %17.59 (erkek 5.871,268 milyon /kadın 5.582,107 milyon)

15-24 yaşları arası: %11.71 (erkek 3.895,850 milyon /kadın 3.726,311 milyon)

25-54 yaşları arası: %40.29 (erkek 13.387,119 milyon /kadın 12.843,549 milyon)

55-64 yaşları arası: %12.22 (erkek 3.936,466 milyon /kadın 4.022,245 milyon)

65 yaş ve üzeri : %18.19 (erkek 5.321,392 milyon /kadın 6.518,939 milyon).

Nüfusun yaş kategorisi bakımından ayrıntılı dağılımı Ek 20’da gösterilmiştir ("The World Factbook," 2018).

İngiltere’nin Nüfus İstatistikleri (Tablo 96) analizine (Tablo 97) göre zaman sürecinde nüfus artmıştır. Yıllık nüfus artış hızı da artış göstermiştir. Ömür beklentisi artış göstermiştir. Kadın başına düşen doğurganlık artmıştır. 0-5 yaş arası ölüm oranı azalmıştır. Her bin kişiye düşen ölüm oranı azalış göstermiştir. Her bin kişiye düşen doğum oranı da azalış göstermiştir. İşsizlik oranı azalmıştır. İşgücü artış göstermiştir. Birleşmiş Milletler’in yaptığı araştırmaya göre İngiltere’nin 2050 yılında nüfusunun artacağı tahmin edilmektedir (Ek 13).

(1) Yıl, (2) Nüfus (milyon), (3) Nüfus Artışı (yıllık %), (4) Ömür beklentisi (Yaş), (5) Doğurganlık Oranı (Kadın başına), (6) 0-5 yaş arası ölüm oranı, (7) Ölüm Oranı (1000 kişiye göre), (8) Doğum Oranı (1000 kişiye göre), (9) İşsizlik Oranı (Toplam İşgücü içinde, ILO Tahminleri), (10) İşsizlik Oranı (Toplam İşgücü içinde, Ülke Tahminleri), (11) Toplam İşgücü

TABLO 96. İNGİLTERE’NİN NÜFUS İSTATİSTİKLERİ										
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1990	57247586	0,30	75,88	1,83	9,3	11,2	13,9	V/Y	V/Y	29039664
1991	57424897	0,31	76,08	1,82	8,7	11,3	13,8	8,55	V/Y	28910691
1992	57580402	0,27	76,43	1,79	8,2	11,0	13,6	9,78	V/Y	28744592
1993	57718614	0,24	76,39	1,76	7,7	11,4	13,2	10,35	V/Y	28508005
1994	57865745	0,25	76,89	1,74	7,4	10,8	13,0	9,65	V/Y	28449535
1995	58019030	0,26	76,84	1,71	7,2	11,1	12,6	8,69	V/Y	28418872
1996	58166950	0,25	77,09	1,73	7,0	10,9	12,6	8,19	V/Y	28517679
1997	58316954	0,26	77,21	1,72	6,9	10,8	12,5	7,07	V/Y	28692663
1998	58487141	0,29	77,19	1,71	6,8	10,8	12,3	6,20	V/Y	28761240
1999	58682466	0,33	77,39	1,68	6,7	10,8	11,9	6,04	V/Y	29050150
2000	58892514	0,36	77,74	1,64	6,5	10,3	11,5	5,56	V/Y	29295681
2001	59119673	0,38	77,99	1,63	6,4	10,2	11,3	4,70	V/Y	29259367
2002	59370479	0,42	78,14	1,63	6,3	10,2	11,3	5,04	V/Y	29588702
2003	59647577	0,47	78,45	1,70	6,3	10,2	11,7	4,81	V/Y	29868748
2004	59987905	0,57	78,75	1,75	6,2	9,7	11,9	4,59	V/Y	30142943
2005	60401206	0,69	79,05	1,76	6,0	9,6	12,0	4,75	V/Y	30589897
2006	60846820	0,74	79,25	1,82	5,9	9,4	12,3	5,35	V/Y	31037309
2007	61322463	0,78	79,45	1,86	5,8	9,4	12,6	5,26	V/Y	31240900
2008	61806995	0,79	79,60	1,91	5,6	9,4	12,9	5,62	5,61	31647690
2009	62276270	0,76	80,05	1,89	5,4	9,0	12,7	7,54	7,54	31825552
2010	62766365	0,78	80,40	1,92	5,2	8,9	12,9	7,79	7,79	32010415
2011	63258918	0,78	80,95	1,91	5,0	8,7	12,8	8,04	8,04	32192066
2012	63700300	0,70	80,90	1,92	4,8	8,9	12,8	7,89	7,89	32543044
2013	64128226	0,67	81,00	1,83	4,6	9,0	12,1	7,53	7,53	32852108
2014	64613160	0,75	81,30	1,81	4,5	8,8	12,0	6,11	6,11	33143711
2015	65128861	0,79	80,96	1,80	4,5	9,2	11,9	5,30	5,30	33408045
2016	65595565	0,71	80,96	1,80	4,4	9,1	11,8	4,81	4,81	33693492
2017	66022273	0,65	V/Y	V/Y	4,3	V/Y	V/Y	4,33	4,33	33870286

Kaynak: Dünya Bankası <https://data.worldbank.org> (Erişim tarihi 05.11.2018)

TABLO 97. İNGİLTERE’NİN NÜFUS İSTATİSTİKLERİNİN ANALİZİ

	V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7	V8	V9	V10	V11	
V1	Pearson Correlation	1	,976**	,892**	,991**	,468*	-,977**	-,959**	-,450*	-,517**	-,638*	,960**
	Sig. (2-tailed)		,000	,000	,000	,014	,000	,000	,019	,006	,047	,000
	N	28	28	28	27	27	28	27	27	27	10	28
V2	Pearson Correlation	,976**	1	,856**	,976**	,556**	-,933**	-,925**	-,305	-,389*	-,637*	,989**
	Sig. (2-tailed)	,000		,000	,000	,003	,000	,000	,122	,045	,048	,000
	N	28	28	28	27	27	28	27	27	27	10	28
V3	Pearson Correlation	,892**	,856**	1	,922**	,675**	-,825**	-,952**	-,199	-,430*	,218	,894**
	Sig. (2-tailed)	,000	,000		,000	,000	,000	,000	,320	,025	,546	,000
	N	28	28	28	27	27	28	27	27	27	10	28
V4	Pearson Correlation	,991**	,976**	,922**	1	,542**	-,962**	-,978**	-,366	-,379	-,010	,961**
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000		,003	,000	,000	,060	,056	,980	,000
	N	27	27	27	27	27	27	27	27	26	9	27
V5	Pearson Correlation	,468*	,556**	,675**	,542**	1	-,351	-,581**	,560**	,247	,683*	,631**
	Sig. (2-tailed)	,014	,003	,000	,003		,072	,001	,002	,224	,043	,000
	N	27	27	27	27	27	27	27	27	26	9	27
V6	Pearson Correlation	-,977**	-,933**	-,825**	-,962**	-,351	1	,919**	,543**	,505**	,483	-,890**

	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,072		,000	,003	,007	,157	,000
	N	28	28	28	27	27	28	27	27	27	10	28
V7	Pearson Correlation	-,959**	-,925**	-,952**	-,978**	-,581**	,919**	1	,328	,401*	-,659	-,929**
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,001	,000		,095	,042	,054	,000
	N	27	27	27	27	27	27	27	27	26	9	27
V8	Pearson Correlation	-,450*	-,305	-,199	-,366	,560**	,543**	,328	1	,802**	,646	-,221
	Sig. (2-tailed)	,019	,122	,320	,060	,002	,003	,095		,000	,060	,269
	N	27	27	27	27	27	27	27	27	26	9	27
V9	Pearson Correlation	-,517**	-,389*	-,430*	-,379	,247	,505**	,401*	,802**	1	1,000**	-,386*
	Sig. (2-tailed)	,006	,045	,025	,056	,224	,007	,042	,000		,000	,047
	N	27	27	27	26	26	27	26	26	27	10	27
V10	Pearson Correlation	-,638*	-,637*	,218	-,010	,683*	,483	-,659	,646	1,000**	1	-,684*
	Sig. (2-tailed)	,047	,048	,546	,980	,043	,157	,054	,060	,000		,029
	N	10	10	10	9	9	10	9	9	10	10	10
V11	Pearson Correlation	,960**	,989**	,894**	,961**	,631**	-,890**	-,929**	-,221	-,386*	-,684*	1
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,269	,047	,029	
	N	28	28	28	27	27	28	27	27	27	10	28

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* . Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

2.5.1.8. FRANSA'NIN NÜFUS İSTATİSTİKLERİNİN ANALİZİ

Fransa nüfusu bakımından Avrupa'nın üçüncü en kalabalık ülkesidir. Etnik olarak nüfus Kelt, Latin, Tötonik, Slav, Kuzey Afrikalı, Hindîinli ve Basklı azınlıklarından oluşturmaktadır. Dinsel olarak (2015 tahminine göre) nüfusun %63-66'si Katolik ağırlıklı Hristiyan, %7-9'u Müslüman, %0.5-0.75'i Budist, %0.5-0.75'i Yahudi, %0.5-1'i diğerk inanışlardan ve %23-28'i inançsızlardan oluşmaktadır. Nüfusun yaş kategorileri (2018 yılı tahminleri) ise şu şekildedir;

0-14 yaşları arası: %18.48 (erkek 6.366,789 milyon /kadın 6.082,729 milyon)

15-24 yaşları arası: %11.8 (erkek 4.065,780 milyon /kadın 3.884,488 milyon)

25-54 yaşları arası: %37.48 (erkek 12.731,825 milyon /kadın 12.515,501 milyon)

55-64 yaşları arası: %12.42 (erkek 4.035,073 milyon /kadın 4.331,751 milyon)

65 yaş ve üzeri : %19.82 (erkek 5.781,410 milyon /kadın 7.569,011 milyon).

Nüfusun yaş kategorisi bakımından ayrıntılı dağılımı Ek 21'de gösterilmiştir ("The World Factbook," 2018).

Fransa'nın Nüfus İstatistikleri (Tablo 98) analizine (Tablo 99) göre zaman sürecinde nüfus artmıştır. Ömür beklentisi de artış göstermiştir. Kadın başına düşen doğurganlık oranı artmıştır. 0-5 yaş arası ölüm oranı azalmıştır. Her bin kişiye düşen ölüm oranı azalış göstermiştir. Her bin kişiye düşen doğum oranı da azalış göstermiştir. İşsizlik oranı azalmıştır. İşgücü artış göstermiştir. Birleşmiş Milletler'in yaptığı araştırmaya göre Fransa'nın 2050 yılında nüfusunun artacağı tahmin edilmektedir (Ek 13).

(1) Yıl, (2) Nüfus (milyon), (3) Nüfus Artışı (yıllık %), (4) Ömür beklentisi (Yaş), (5) Doğurganlık Oranı (Kadın başına), (6) 0-5 yaş arası ölüm oranı, (7) Ölüm Oranı (1000 kişiye göre), (8) Doğum Oranı (1000 kişiye göre), (9) İşsizlik Oranı (Toplam İşgücü içinde, ILO Tahminleri), (10) İşsizlik Oranı (Toplam İşgücü içinde, Ülke Tahminleri), (11) Toplam İşgücü

TABLO 98. FRANSA'NIN NÜFUS İSTATİSTİKLERİ										
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1990	58512808	0,57	76,60	1,77	9,0	9,3	13,4	V/Y	V/Y	26127485
1991	58559311	0,08	76,85	1,75	8,6	9,2	13,2	9,13	9,13	25976881
1992	58851217	0,50	77,10	1,74	8,1	9,2	13,1	10,21	10,21	26170128
1993	59106768	0,43	77,30	1,73	7,5	9,2	13,0	11,32	11,32	26280222
1994	59327192	0,37	77,65	1,73	7,0	9,1	12,5	12,59	12,59	26343125
1995	59541899	0,36	77,75	1,74	6,5	9,1	12,8	11,84	11,84	26474105
1996	59753100	0,35	77,95	1,75	6,1	9,1	12,8	12,37	12,37	26800553
1997	59964851	0,35	78,30	1,77	5,8	9,1	12,7	12,57	12,57	26770280
1998	60186288	0,37	78,60	1,78	5,6	9,1	12,8	12,07	12,07	26947641
1999	60496718	0,51	78,76	1,81	5,5	9,1	12,9	11,98	11,98	27263121
2000	60912500	0,68	79,06	1,89	5,4	8,9	13,3	10,22	10,22	27479615
2001	61357430	0,73	79,16	1,90	5,2	8,8	13,1	8,61	8,61	27558926
2002	61805267	0,73	79,26	1,88	5,1	8,8	12,9	8,70	8,70	27903772
2003	62244886	0,71	79,11	1,89	4,9	9,1	12,8	8,31	8,31	28468122
2004	62704895	0,74	80,16	1,92	4,7	8,3	12,8	8,91	8,91	28660874
2005	63179351	0,75	80,16	1,94	4,6	8,5	12,8	8,49	8,49	28944175
2006	63621381	0,70	80,81	2,00	4,5	8,3	13,1	8,45	8,45	29089933
2007	64016227	0,62	81,11	1,98	4,4	8,3	12,8	7,66	7,66	29328351
2008	64374989	0,56	81,21	2,01	4,3	8,5	12,9	7,06	7,06	29530640
2009	64707044	0,51	81,41	2,00	4,3	8,5	12,8	8,74	8,74	29765570
2010	65027507	0,49	81,66	2,03	4,2	8,5	12,9	8,87	8,87	29861054
2011	65342775	0,48	82,11	2,01	4,2	8,4	12,7	8,81	8,81	29856868
2012	65659789	0,48	81,97	2,01	4,1	8,7	12,6	9,40	9,40	30091903
2013	65998660	0,51	82,22	1,99	4,1	8,7	12,4	9,92	9,92	30231689
2014	66316092	0,48	82,67	2,01	4,1	8,5	12,4	10,30	10,29	30213192
2015	66593366	0,42	82,27	1,96	4,2	8,9	12,0	10,36	10,36	30251104
2016	66859768	0,40	82,27	1,96	4,2	8,8	11,7	10,06	10,06	30319992
2017	67118648	0,39	V/Y	V/Y	4,2	V/Y	V/Y	9,40	9,40	30356754

Kaynak: Dünya Bankası <https://data.worldbank.org> (Erişim tarihi 05.11.2018)

	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,050	,000	,000		,000	,005	,014	,014	,000
	N	28	28	28	27	27	28	27	27	27	27	28
V7	Pearson Correlation	-,728**	-,740**	-,489**	-,787**	-,866**	,777**	1	,181	,696**	,696**	-,782**
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,010	,000	,000	,000		,367	,000	,000	,000
	N	27	27	27	27	27	27	27	27	26	26	27
V8	Pearson Correlation	-,667**	-,650**	,234	-,609**	-,337	,525**	,181	1	-,178	-,178	-,584**
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,240	,001	,086	,005	,367		,384	,385	,001
	N	27	27	27	27	27	27	27	27	26	26	27
V9	Pearson Correlation	-,463*	-,495**	-,544**	-,489*	-,712**	,467*	,696**	-,178	1	1,000**	-,557**
	Sig. (2-tailed)	,015	,009	,003	,011	,000	,014	,000	,384		,000	,003
	N	27	27	27	26	26	27	26	26	27	27	27
V10	Pearson Correlation	-,463*	-,495**	-,544**	-,490*	-,713**	,467*	,696**	-,178	1,000**	1	-,558**
	Sig. (2-tailed)	,015	,009	,003	,011	,000	,014	,000	,385	,000		,003
	N	27	27	27	26	26	27	26	26	27	27	27
V11	Pearson Correlation	,985**	,992**	,243	,988**	,954**	-,895**	-,782**	-,584**	-,557**	-,558**	1
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,213	,000	,000	,000	,000	,001	,003	,003	
	N	28	28	28	27	27	28	27	27	27	27	28

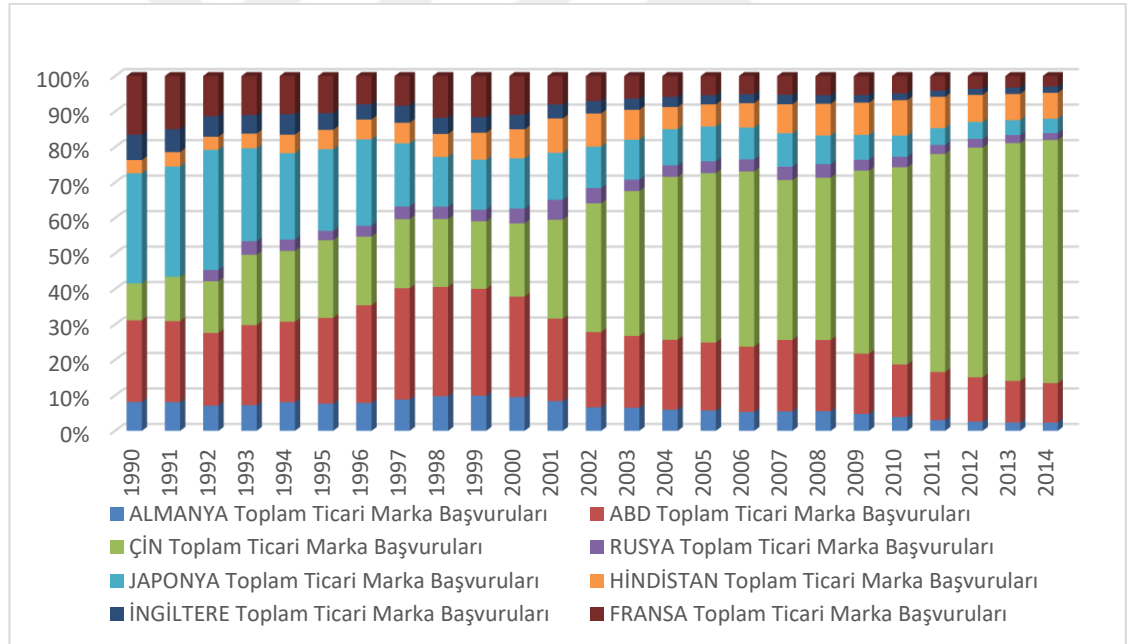
** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* . Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

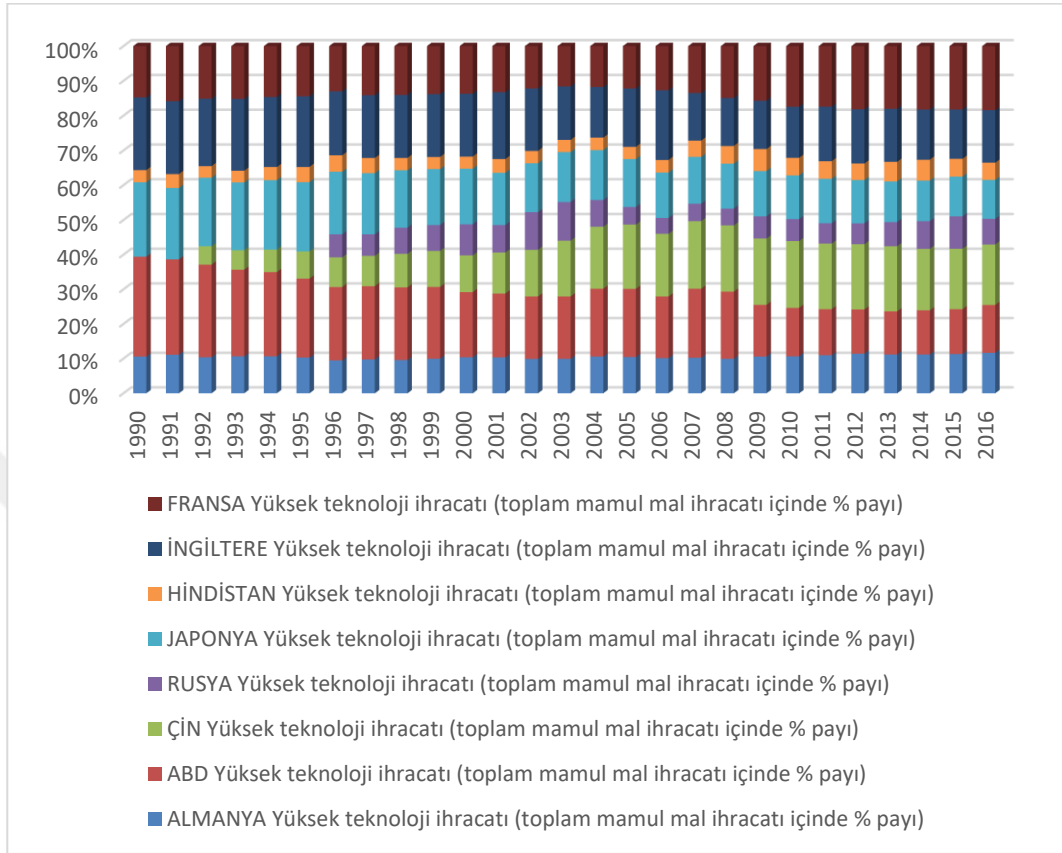
2.5.2. MARKA, PATENT VE YÜKSEK TEKNOLOJİ İHRACATI BAKIMINDAN ALMANYA'NIN VE DİĞER BÜYÜK GÜÇLERİN ANALİZLERİ

Büyük güçlerin marka, patent ve yüksek teknoloji ihracatı bakımından analiz edilmesindeki amaç bu devletlerin değişim ve gelişime adaptasyonuna dair değerlendirmelerde bulunabilmektir. Büyük güçler içinde özellikle Çin'in verilerinin diğerlerine göre çok daha belirgin bir şekilde yükseldiği görülmüştür. ABD verileri ise Çin ile ters yönlü bir seyir izlemektedir. Almanya'nın verileri ise geleceği için umut vaatetmektedir. Ekonomi temelli güç olan bir devletin başarısının devamı için marka, patent ve yüksek teknoloji ihracatı çok önemlidir.

Şekil 8. 1990-2014 YILLARI ARASI TOPLAM TİCARİ MARKA BAŞVURUSU

Şekil 9. 1990-2016 YILLARI ARASI YÜKSEK TEKNOLOJİ İHRACATI

2.5.2.1. ALMANYA'NIN MARKA, PATENT VE YÜKSEK TEKNOLOJİ İHRACATI ANALİZİ

Almanya'nın Marka, Patent ve Yüksek Teknoloji ihracatı (Tablo 100) analizine (Tablo 101) göre 1990-2018 yılları arasında marka, patent ve yüksek teknoloji ihracatı artış göstermiştir. Ekonomik gücünün dış ticaret dengesine bağlı olduğu ve bu konumda başat bir devlet olan Almanya'nın bu verileri ekonomik başarısının göstergesidir. Almanya'nın yeniden birleşme süreci ile beraber hem ülke içinde hemde AB bağlamında uğraştığı zorluklar düşünüldüğünde geleceği açısından çok önemli olan marka, patent ve yüksek teknoloji ihracatını istikrarlı bir şekilde arttırabilmesi ve büyük güçler içinde çok iyi bir konumda bulunması onun gücünü göstermektedir. Ekonomik gücünün devamı için bu göstergelerin sürekli gelişim göstermesi gerekmektedir. Almanya bu başarısı için AB üyesi ülkelerle olan bağına da güçlü tutarak yalnız kendi topraklarını değil bütün Avrupa kıtasını etkili bir hareket alanı olarak kullanabilmektedir.

TABLO 100. ALMANYA'NİN MARKA, PATENT VE YÜKSEK TEKNOLOJİ İHRACATI				
YIL	Toplam Ticari Marka Başvuruları	Patent Başvuruları (Ülkede İkamet Edenlerce)	Patent Başvuruları (Ülkede Geçici İkamet Edenlerce)	Yüksek teknoloji ihracatı (toplam mamul mal ihracatı içinde % payı)
1990	45144	30724	8605	12,00
1991	43793	32256	7784	13,10
1992	44352	33919	7404	12,66
1993	48128	34752	6995	13,43
1994	57306	36715	7261	13,64
1995	59914	38103	8055	13,71
1996	60966	42322	9511	13,77
1997	66117	44438	11291	14,65
1998	78298	46523	10843	15,18
1999	85719	50029	9502	16,49
2000	97892	51736	10406	18,63
2001	77984	49989	10486	18,32
2002	66642	47598	10589	17,45
2003	70807	47818	10663	16,90
2004	75598	48448	10786	17,82

2005	79223	48367	11855	17,42
2006	79744	48012	12573	17,14
2007	83193	47853	13139	13,99
2008	80841	49240	13177	13,30
2009	74370	47859	11724	15,26
2010	74229	47047	12198	15,25
2011	68741	46986	12458	14,96
2012	64592	46620	14720	15,98
2013	64496	47353	15814	16,08
2014	70880	48154	17811	16,00
2015	72802	47384	19509	16,66
2016	73398	48480	19419	16,91

Kaynak: Dünya Bankası <https://data.worldbank.org> (Erişim tarihi 05.11.2018)

TABLO 101. ALMANYA'NİN MARKA, PATENT VE YÜKSEK TEKNOLOJİ İHRACATININ ANALİZİ

	YIL	MARKA	PATENT1	PATENT2	YÜKSEKTEK NO
Pearson Correlation	1	,515**	,726**	,910**	,497**
Sig. (2-tailed)		,006	,000	,000	,008
N	27	27	27	27	27

MARKA	Pearson Correlation	,515**	1	,911**	,404*	,705**
	Sig. (2-tailed)	,006		,000	,037	,000
	N	27	27	27	27	27
PATENT1	Pearson Correlation	,726**	,911**	1	,592**	,794**
	Sig. (2-tailed)	,000	,000		,001	,000
	N	27	27	27	27	27
PATENT2	Pearson Correlation	,910**	,404*	,592**	1	,416*
	Sig. (2-tailed)	,000	,037	,001		,031
	N	27	27	27	27	27
YÜKSEKTEKN O	Pearson Correlation	,497**	,705**	,794**	,416*	1
	Sig. (2-tailed)	,008	,000	,000	,031	
	N	27	27	27	27	27

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* . Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

2.5.2.2. ABD'NİN MARKA, PATENT VE YÜKSEK TEKNOLOJİ İHRACATI ANALİZİ

ABD'nin Marka, Patent ve Yüksek Teknoloji ihracatı (Tablo 102) analizine (Tablo 103) göre 1990-2018 yılları arasında marka, patent başvuruları artarken yüksek teknoloji ihracatı azalış göstermiştir. Ekonomik gücün devamı için hayati öneme haiz olan yüksek teknoloji ihracatının düşüşü ABD ekonomisinin geleceği için çözülemezse sorun teşkil edecektir. Bu durum ekonomisinin zayıflamasına ve ekonomi ile bağlantılı diğer alanlarda karar verici rolünü de olumsuz etkileyecektir. Ayrıca ABD'nin ekonomik gücünün gerilemesi Amerikalılara alt

kimliklerini hatırlatma ve ayrışma ihtimalini de ortaya çıkaracaktır (Yılmaz, 2017b, p. 256).

TABLO 102. ABD'İN MARKA, PATENT VE YÜKSEK TEKNOLOJİ İHRACATI				
YIL	Toplam Ticari Marka Başvuruları	Patent Başvuruları (Ülkede İkamet Edenlerce)	Patent Başvuruları (Ülkede Geçici İkamet Edenlerce)	Yüksek teknoloji ihracatı (toplam mamul mal ihracatı içinde % payı)
1990	127346	90643	80520	32,53
1991	123319	87955	84160	32,40
1992	127837	92425	90922	32,56
1993	150419	99955	84241	31,47
1994	161055	107233	95522	31,00
1995	188850	123962	104180	30,30
1996	212510	106892	105054	30,76
1997	234610	119214	101282	31,73
1998	246611	134733	102246	33,22
1999	260761	149251	116512	34,26
2000	292464	164795	131100	33,72
2001	216311	177513	148958	32,62
2002	212638	184245	150200	31,75
2003	221739	188941	153500	30,70
2004	250366	189536	167407	32,82
2005	263677	207867	182866	32,74
2006	276110	221784	204182	30,06
2007	303501	241347	214807	27,22
2008	292726	231588	224733	25,92
2009	265943	224912	231194	21,49
2010	281461	241977	248249	19,97
2011	305209	247750	255832	18,11
2012	313324	268782	274033	17,78
2013	323338	287831	283781	17,82
2014	342573	285096	293706	18,23
2015	374964	288335	301075	18,99
2016	393210	295327	310244	19,96

Kaynak: Dünya Bankası <https://data.worldbank.org> (Erişim tarihi 05.11.2018)

**TABLO 103. ABD’NİN MARKA, PATENT VE YÜKSEK
TEKNOLOJİ İHRACATININ ANALİZİ**

	YIL	MARKA	PATENT1	PATENT2	YÜKSEKTEK NO
Pearson Correlation	1	,931**	,991**	,982**	-,835**
YIL Sig. (2-tailed)		,000	,000	,000	,000
N	27	27	27	27	27
Pearson Correlation	,931**	1	,915**	,889**	-,708**
MARKA Sig. (2-tailed)	,000		,000	,000	,000
N	27	27	27	27	27
Pearson Correlation	,991**	,915**	1	,982**	-,822**
PATENT1 Sig. (2-tailed)	,000	,000		,000	,000
N	27	27	27	27	27
Pearson Correlation	,982**	,889**	,982**	1	-,897**
PATENT2 Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000		,000
N	27	27	27	27	27
Pearson Correlation	-,835**	-,708**	-,822**	-,897**	1
YÜKSEKTE KNO Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	
N	27	27	27	27	27

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

2.5.2.3. ÇİN'İN MARKA, PATENT VE YÜKSEK TEKNOLOJİ İHRACATI ANALİZİ

Çin'in Marka, Patent ve Yüksek Teknoloji ihracatı (Tablo 104) analizine (Tablo 105) göre 1990-2018 yılları arasında marka, patent ve yüksek teknoloji ihracatı artış göstermiştir. Çin'in marka, patent ve bilhassa yüksek teknoloji ihracatıyla güçlenmesinin çıkarları bakımından bir noktada Almanya ile çakışacağı düşünülmektedir. Öncelikle Asya kıtasında ve daha sonrasında ise küresel seviyede Çin'in politikaları ekonomisinin bu gelişimiyle doğrudan bağlantılı olacaktır. Bu verilerindeki gerileme Çin'in hedeflerinden uzaklaşmasına sebep olabilecektir. Ancak mevcut haliyle ekonomik verileri çok sağlam olan Çin'in bu istikrarlı yükselişine devam edebilmesi durumunda küresel seviyede hegemon güç olan ABD'yi gelecekte ekonomik olarak geride bırakabileceği değerlendirilmektedir.

TABLO 104. ÇİN'İN MARKA, PATENT VE YÜKSEK TEKNOLOJİ İHRACATI

YIL	Toplam Ticari Marka Başvuruları	Patent Başvuruları (Ülkede İkamet Edenlerce)	Patent Başvuruları (Ülkede Geçici İkamet Edenlerce)	Yüksek teknoloji ihracatı (toplam mamul mal ihracatı içinde % payı)
1990	57464	5832	4305	V/Y
1991	67606	7372	4051	V/Y
1992	90818	10022	4387	6,44
1993	132222	12084	7534	7,09
1994	141688	11191	7876	8,29
1995	171030	10011	8688	10,43
1996	149410	11628	11114	12,42
1997	145478	12672	12102	13,12
1998	153250	13751	33645	15,36
1999	164697	15626	34418	17,20
2000	212771	25346	26560	18,98
2001	259417	30038	33412	20,96
2002	364336	39806	40426	23,67
2003	446641	56769	48548	27,38
2004	582748	65786	64598	30,06
2005	657603	93485	79842	30,84

2006	739340	122318	88183	30,51
2007	679935	153060	92101	26,66
2008	667025	194579	95259	25,57
2009	806906	229096	85508	27,53
2010	1056563	293066	98111	27,51
2011	1386776	415829	110583	25,81
2012	1618431	535313	117464	26,27
2013	1847936	704936	120200	26,97
2014	2104409	801135	127042	25,37
2015	V/Y	968252	133612	25,65
2016	V/Y	1204981	133522	25,24

Kaynak: Dünya Bankası <https://data.worldbank.org> (Erişim tarihi 05.11.2018)

TABLO 105. ÇİN'İN MARKA, PATENT VE YÜKSEK TEKNOLOJİ İHRACATININ ANALİZİ

	YIL	MARKA	PATENT1	PATENT2	YÜKSEKTEK NO
Pearson Correlation	1	,893**	,815**	,980**	,823**
YIL Sig. (2-tailed)		,000	,000	,000	,000
N	27	25	27	27	25
Pearson Correlation	,893**	1	,978**	,917**	,619**
MARKA Sig. (2-tailed)	,000		,000	,000	,002
N	25	25	25	25	23
Pearson Correlation	,815**	,978**	1	,830**	,425*
PATENT1 Sig. (2-tailed)	,000	,000		,000	,034
N	27	25	27	27	25
Pearson Correlation	,980**	,917**	,830**	1	,800**
PATENT2 Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000		,000
N	27	25	27	27	25
Pearson Correlation	,823**	,619**	,425*	,800**	1

YÜKSEK TEKNO	Sig. (2-tailed)	,000	,002	,034	,000	
	N	25	23	25	25	25

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* . Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

2.5.2.4. RUSYA'NIN MARKA, PATENT VE YÜKSEK TEKNOLOJİ İHRACATI ANALİZİ

Rusya'nın Marka, Patent ve Yüksek Teknoloji ihracatı (Tablo 106) analizine (Tablo 107) göre 1990-2018 yılları arasında marka, ülkede geçici ikamet edenlerce patent başvurusu artmıştır. Zaman süreci ile Rus vatandaşlarınca patent başvurusu ve yüksek teknoloji alanlarında ise ilişki tespit edilememiştir. Rusya'nın ekonomik gücü açısından ele alındığında istatistik verilerinin olumlu bir bakış açısı göstermediği kanısına varılmıştır. Rusya gibi küresel seviyede sürekli dikkate alınmak isteyen bir gücün ekonomik verileri açısından ileri teknoloji ihracatını arttırması kaçınılmaz bir şekilde gereklidir. Bu verilerindeki olumsuzlukların Rusya'nın gelecekteki politikalarına da olumsuz yönde tesir edeceği değerlendirilmiştir.

TABLO 106. RUSYA'NIN MARKA, PATENT VE YÜKSEK TEKNOLOJİ İHRACATI

YIL	Toplam Ticari Marka Başvuruları	Patent Başvuruları (Ülkede İkamet Edenlerce)	Patent Başvuruları (Ülkede Geçici İkamet Edenlerce)	Yüksek teknoloji ihracatı (toplam mamul mal ihracatı içinde % payı)
1990	V/Y	V/Y	V/Y	V/Y
1991	V/Y	V/Y	V/Y	V/Y
1992	19850	39494	11850	V/Y
1993	25592	28503	3974	V/Y
1994	22871	21250	4495	V/Y
1995	20578	17551	6893	V/Y

1996	23527	18014	7980	9,66
1997	26826	15106	8123	9,34
1998	27674	16454	8299	11,98
1999	28339	19900	7944	12,34
2000	42840	23377	8960	16,07
2001	52287	24777	9313	14,04
2002	43115	23712	9596	19,16
2003	34886	24969	9901	18,98
2004	41345	22985	7205	12,92
2005	45945	23644	8609	8,44
2006	50926	27884	9807	7,78
2007	56187	27505	11934	6,88
2008	55632	27712	14137	6,47
2009	47539	25598	12966	9,23
2010	56070	28722	13778	9,07
2011	58334	26495	14919	7,97
2012	62206	28701	15510	8,38
2013	63016	28765	16149	10,01
2014	60545	24072	16236	11,45
2015	58625	29269	16248	13,76
2016	65822	26795	14792	10,72

Kaynak: Dünya Bankası <https://data.worldbank.org> (Erişim tarihi 05.11.2018)

**TABLO 107. RUSYA’NIN MARKA, PATENT VE YÜKSEK
TEKNOLOJİ İHRACATININ ANALİZİ**

	YIL	MARKA	PATENT1	PATENT2	YÜKSEKTEKNO	
YIL	Pearson Correlation	1	,944**	,314	,865**	-,291
	Sig. (2-tailed)		,000	,127	,000	,200
	N	27	25	25	25	21
MARKA	Pearson Correlation	,944**	1	,395	,816**	-,303
	Sig. (2-tailed)	,000		,050	,000	,182
	N	25	25	25	25	21

PATENT1	Pearson Correlation	,314	,395	1	,508**	-,184
	Sig. (2-tailed)	,127	,050		,010	,424
	N	25	25	25	25	21
PATENT2	Pearson Correlation	,865**	,816**	,508**	1	-,308
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,010		,174
	N	25	25	25	25	21
YÜKSEK TEKNO	Pearson Correlation	-,291	-,303	-,184	-,308	1
	Sig. (2-tailed)	,200	,182	,424	,174	
	N	21	21	21	21	21

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

2.5.2.5. JAPONYA'NIN MARKA, PATENT VE YÜKSEK TEKNOLOJİ İHRACATI ANALİZİ

Japonya'nın Marka, Patent ve Yüksek Teknoloji ihracatı (Tablo 108) analizine (Tablo 109) göre 1990-2018 yılları arasında marka, ülke vatandaşlarınca patent başvuruları ve yüksek teknoloji ihracatı düşüş göstermiştir. Ülke'de geçici ikamet edenlerce patent başvurusu ise artmıştır. Mevcut verilerle Japonya'nın ekonomik gücünün geleceği hakkında eğer etkili önlemler alınmazsa olumsuz sonuçları olacağı şeklinde değerlendirilmektedir.

**TABLO 108. JAPONYA’NIN MARKA, PATENT VE YÜKSEK
TEKNOLOJİ İHRACATI**

YIL	Toplam Ticari Marka Başvuruları	Patent Başvuruları (Ülkede İkamet Edenlerce)	Patent Başvuruları (Ülkede Geçici İkamet Edenlerce)	Yüksek teknoloji ihracatı (toplam mamul mal ihracatı içinde % payı)
1990	171726	332952	27752	24,24
1991	167906	335564	26026	24,25
1992	211011	337498	24699	24,07
1993	174585	331774	23726	24,59
1994	172859	319261	21940	25,55
1995	179689	333770	35061	26,55
1996	188160	339045	37629	26,15
1997	133116	349211	52407	26,41
1998	112469	357379	44716	26,15
1999	121861	357531	46926	26,65
2000	146365	384201	35342	28,69
2001	123149	382815	57433	26,60
2002	117014	365204	56601	24,78
2003	123347	358184	54909	24,43
2004	129828	368416	54665	24,10
2005	135164	367960	59118	22,98
2006	134284	347060	61614	22,06
2007	142496	333498	62793	18,41
2008	117847	330110	60892	17,31
2009	109614	295315	53281	18,76
2010	113175	290081	54517	17,97
2011	107017	287580	55030	17,46
2012	119265	287013	55783	17,40
2013	116139	271731	56705	16,78
2014	124617	265959	60030	16,69
2015	144857	258839	59882	16,78
2016	162984	260244	58137	16,22

Kaynak: Dünya Bankası <https://data.worldbank.org> (Erişim tarihi 05.11.2018)

**TABLO 109. JAPONYA’NIN MARKA, PATENT VE YÜKSEK
TEKNOLOJİ İHRACATININ ANALİZİ**

		YIL	MARKA	PATENT1	PATENT2	YÜKSEKTE KNO
YIL	Pearson Correlation	1	-,613**	-,637**	,835**	-,841**
	Sig. (2-tailed)		,001	,000	,000	,000
	N	27	27	27	27	27
MARKA	Pearson Correlation	-,613**	1	,076	-,747**	,357
	Sig. (2-tailed)	,001		,706	,000	,067
	N	27	27	27	27	27
PATENT1	Pearson Correlation	-,637**	,076	1	-,221	,842**
	Sig. (2-tailed)	,000	,706		,269	,000
	N	27	27	27	27	27
PATENT2	Pearson Correlation	,835**	-,747**	-,221	1	-,578**
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,269		,002
	N	27	27	27	27	27
YÜKSEK TEKNO	Pearson Correlation	-,841**	,357	,842**	-,578**	1
	Sig. (2-tailed)	,000	,067	,000	,002	
	N	27	27	27	27	27

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

2.5.2.6. HİNDİSTAN'IN MARKA, PATENT VE YÜKSEK TEKNOLOJİ İHRACATI ANALİZİ

Hindistan'ın Marka, Patent ve Yüksek Teknoloji ihracatı (Tablo 110) analizine (Tablo 111) göre 1990-2018 yılları arasında marka, patent ve yüksek teknoloji ihracatı artış göstermiştir. Ekonomik verileri sağlam olan Hindistan'ın bu kararlı yükselişinin devamı halinde küresel seviyede hegemon güç olan ABD'yi Çin'den sonra geçebileceği değerlendirilmektedir.

TABLO 110. HİNDİSTAN'IN MARKA, PATENT VE YÜKSEK TEKNOLOJİ İHRACATI				
YIL	Toplam Ticari Marka Başvuruları	Patent Başvuruları (Ülkede İkamet Edenlerce)	Patent Başvuruları (Ülkede Geçici İkamet Edenlerce)	Yüksek teknoloji ihracatı (toplam mamul mal ihracatı içinde % payı)
1990	20681	1147	2673	3,94
1991	21994	1267	2328	4,69
1992	22982	1248	2176	4,05
1993	27485	1209	2511	4,25
1994	37097	1588	3212	4,78
1995	42723	1545	5021	5,80
1996	43234	1661	6901	6,87
1997	43302	1926	8229	6,54
1998	51704	2247	6707	5,62
1999	65730	2206	2620	5,74
2000	84275	2206	6332	6,26
2001	90236	2379	8213	6,97
2002	94120	2693	8772	6,24
2003	92251	3425	9188	5,95
2004	78996	4014	13452	6,00
2005	85669	4721	19661	5,80
2006	103421	5686	23242	6,07
2007	123514	6296	28922	6,40
2008	130172	6425	30387	6,78
2009	141943	7262	27025	9,09
2010	189926	8853	30909	7,18
2011	198547	8841	33450	6,87
2012	190851	9553	34402	6,63

2013	202818	10669	32362	8,07
2014	223754	12040	30814	8,59
2015	274817	12579	33079	7,52
2016	296302	13199	31858	7,13

Kaynak: Dünya Bankası <https://data.worldbank.org> (Erişim tarihi 05.11.2018)

TABLO 111. HİNDİSTAN'IN MARKA, PATENT VE YÜKSEK TEKNOLOJİ İHRACATININ ANALİZİ

		YIL	MARKA	PATENT1	PATENT2	YÜKSEKTEK NO
YIL	Pearson Correlation	1	,947**	,946**	,942**	,807**
	Sig. (2-tailed)		,000	,000	,000	,000
	N	27	27	27	27	27
MARKA	Pearson Correlation	,947**	1	,978**	,894**	,734**
	Sig. (2-tailed)	,000		,000	,000	,000
	N	27	27	27	27	27
PATENT1	Pearson Correlation	,946**	,978**	1	,934**	,727**
	Sig. (2-tailed)	,000	,000		,000	,000
	N	27	27	27	27	27
PATENT2	Pearson Correlation	,942**	,894**	,934**	1	,730**
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000		,000
	N	27	27	27	27	27
YÜKSEK TEKNO	Pearson Correlation	,807**	,734**	,727**	,730**	1
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000	
	N	27	27	27	27	27

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

2.5.2.7. İNGİLTERE’NİN MARKA, PATENT VE YÜKSEK TEKNOLOJİ İHRACATI ANALİZİ

İngiltere’nin Marka, Patent ve Yüksek Teknoloji ihracatı (Tablo 112) analizine (Tablo 113) göre 1990-2018 yılları arasında marka başvuruları artarken, patent başvuruda ve yüksek teknoloji ihracatında ise azalmıştır. Mevcut istatistik verileri İngiltere’nin ekonomik gücünü olumsuz etkileceği yönündedir.

TABLO 112. İNGİLTERE’NİN MARKA, PATENT VE YÜKSEK TEKNOLOJİ İHRACATI				
YIL	Toplam Ticari Marka Başvuruları	Patent Başvuruları (Ülkede İkamet Edenlerce)	Patent Başvuruları (Ülkede Geçici İkamet Edenlerce)	Yüksek teknoloji ihracatı (toplam mamul mal ihracatı içinde % payı)
1990	39632	19310	8928	23,61
1991	34983	19230	8357	24,65
1992	35968	18848	7839	23,59
1993	34764	18727	7922	25,97
1994	41044	18384	8081	25,70
1995	36743	18630	8891	27,03
1996	33046	18184	9821	26,69
1997	35944	17938	10171	27,09
1998	36748	19530	10083	28,68
1999	37940	21333	10399	29,92
2000	42550	22050	10697	32,35
2001	36691	21423	10658	34,02
2002	35306	20624	10907	31,62
2003	34194	20426	11198	26,22
2004	36192	19178	10776	24,47
2005	35500	17833	10155	27,96
2006	38056	17484	8261	33,85
2007	40044	17375	7624	18,66
2008	35091	16523	6856	18,46
2009	33846	15985	6480	20,01
2010	36255	15490	6439	21,01
2011	39113	15343	6916	21,39

2012	42912	15370	7865	21,74
2013	50004	14972	7966	21,86
2014	54794	15196	7844	20,65
2015	57885	14867	7934	20,81
2016	67035	13876	8183	21,83

Kaynak: Dünya Bankası <https://data.worldbank.org> (Erişim tarihi 05.11.2018)

TABLO 113. İNGİLTERE’NİN MARKA, PATENT VE YÜKSEK TEKNOLOJİ İHRACATININ ANALİZİ

		YIL	MARKA	PATENT1	PATENT2	YÜKSEKTEK NO
YIL	Pearson Correlation	1	,607**	-,727**	-,374	-,449*
	Sig. (2-tailed)		,001	,000	,054	,019
	N	27	27	27	27	27
MARKA	Pearson Correlation	,607**	1	-,574**	-,229	-,324
	Sig. (2-tailed)	,001		,002	,250	,099
	N	27	27	27	27	27
PATENT1	Pearson Correlation	-,727**	-,574**	1	,759**	,746**
	Sig. (2-tailed)	,000	,002		,000	,000
	N	27	27	27	27	27
PATENT2	Pearson Correlation	-,374	-,229	,759**	1	,737**
	Sig. (2-tailed)	,054	,250	,000		,000
	N	27	27	27	27	27
YÜKSEKTEKNO	Pearson Correlation	-,449*	-,324	,746**	,737**	1

Sig. (2-tailed)	,019	,099	,000	,000	
N	27	27	27	27	27

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

2.5.2.8. FRANSA'NIN MARKA, PATENT VE YÜKSEK TEKNOLOJİ İHRACATI ANALİZİ

Fransa'nın Marka, Patent ve Yüksek Teknoloji ihracatı (Tablo 114) analizine (Tablo 115) göre 1990-2018 yılları arasında ülke vatandaşlarınca patent başvurusu artmıştır. Ayrıca yüksek teknoloji ihracatı da artış göstermiştir. Fransa'nın istatistik verileri ekonomik gücü için geleceğe yönelik olumlu bir eğilim taşımaktadır.

TABLO 114. FRANSA'NIN MARKA, PATENT VE YÜKSEK TEKNOLOJİ İHRACATI

YIL	Toplam Ticari Marka Başvuruları	Patent Başvuruları (Ülkede İkamet Edenlerce)	Patent Başvuruları (Ülkede Geçici İkamet Edenlerce)	Yüksek teknoloji ihracatı (toplam mamul mal ihracatı içinde % payı)
1990	91411	12378	4260	16,68
1991	80847	12597	3908	18,69
1992	70757	12539	3547	18,44
1993	73358	12638	3402	19,14
1994	76290	12519	3520	18,68
1995	81694	12419	3477	19,18
1996	61739	12916	3484	18,89
1997	62524	13252	3637	21,19
1998	94109	13251	3544	22,27
1999	100352	13592	3282	22,82
2000	112324	13870	3483	24,60
2001	74652	13499	3605	23,49
2002	70576	13519	3389	21,48
2003	69689	13511	3339	19,72

2004	74696	14230	3060	19,76
2005	74489	14327	2948	20,27
2006	76370	14529	2720	21,46
2007	79827	14722	2387	18,48
2008	79021	14658	1761	19,97
2009	83901	14100	1593	22,64
2010	93141	14748	1832	24,92
2011	93041	14655	2099	23,71
2012	89869	14540	2092	25,37
2013	89414	14690	2196	25,90
2014	90958	14500	2033	26,09
2015	94912	14306	1994	26,85
2016	91781	14206	2012	26,67

Kaynak: Dünya Bankası <https://data.worldbank.org> (Erişim tarihi 05.11.2016)

TABLO 115. FRANSA’NIN MARKA, PATENT VE YÜKSEK TEKNOLOJİ İHRACATININ ANALİZİ

		YIL	MARKA	PATENT1	PATENT2	YÜKSEKTE KNO
YIL	Pearson Correlation	1	,347	,908**	-,908**	,786**
	Sig. (2-tailed)		,076	,000	,000	,000
	N	27	27	27	27	27
MARKA	Pearson Correlation	,347	1	,326	-,303	,588**
	Sig. (2-tailed)	,076		,097	,125	,001
	N	27	27	27	27	27
PATENT1	Pearson Correlation	,908**	,326	1	-,842**	,635**
	Sig. (2-tailed)	,000	,097		,000	,000
	N	27	27	27	27	27

PATENT2	Pearson Correlation	-,908**	-,303	-,842**	1	-,631**
	Sig. (2-tailed)	,000	,125	,000		,000
	N	27	27	27	27	27
YÜKSEKTEKNO	Pearson Correlation	,786**	,588**	,635**	-,631**	1
	Sig. (2-tailed)	,000	,001	,000	,000	
	N	27	27	27	27	27

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

2.5.3. ÇOKULUSLU ŞİRKETLER BAKIMINDAN ALMANYA VE DİĞER BÜYÜK GÜÇLERİN İNCELENMESİ

2.5.3.1. 2016 YILI Ç.U.Ş. İNCELEMESİ

Çokuluslu şirketin tanımı; bu şirketin sermayesinin birden fazla ülkede faaliyette olduğu anlamına gelmektedir. Ayrıca günümüzde devletler daha çok ekonomik sebeplerden dolayı karşılıklı ilişki kurmaktadırlar. Günümüzde çokuluslu şirketler uluslararası alanda siyasi, askeri ve en çok da ekonomiyle ilgili güç dağılımını belirleyici konumdadırlar (Yılmaz, 2017b, pp. 569-573). Dünya Bankası verilerine göre 2016 yılında değerlendirilen devletlerin milli gelire göre sıralanması Tablo 116 ve 117’ da görülmektedir. Tabloya göre Almanya dünyanın dördüncü büyük ekonomisidir. Almanya’nın gelirlerinin %12,96’sı Ç.U.Ş.’lerinin gelirlerinden oluşmaktadır. Alman ekonomisinin gücünü dış ticaret dengesi oluşturmakla beraber Ç.U.Ş.’lerin gelir açısından bunun büyük bir parçası olmadığı görülmektedir. Milli gelir sıralamasında birinci olan ABD ise bu gelirlerinin yarıdan fazlasını Ç.U.Ş.’lerinin geliri oluşturmaktadır. ABD ekonomisi için Ç.U.Ş.’lerin varlığı çok önemlidir. Listede ikinci sırada yer alan Çin’in ise milli gelirinin %13,87’si Ç.U.Ş. gelirlerinden oluşmaktadır. İngiltere milli gelirinin içinde Ç.U.Ş. gelirleri önemli bir yer tutarken, Fransa ve Japonya milli gelirlerinde Ç.U.Ş. gelirlerinin henüz gelişime açık bir konumda olduğu değerlendirilmiştir. Rusya ve Hindistan’a ait herhangi bir Ç.U.Ş. listede yer almamıştır.

TABLO 116. MİLLİ GELİRE GÖRE ÜLKELERİN İLK 100 ÜLKE SIRALAMASINDAKİ YERİ (2016)

SIRA NO	ÜLKE	MİLLİ GELİRİ (milyar dolar)
1	ABD	18.624
2	ÇİN	11.222
3	JAPONYA	4.949
4	ALMANYA	3.479
5	İNGİLTERE	2.661
6	FRANSA	2.466
7	HİNDİSTAN	2.274
12	RUSYA	1.281

Kaynak: Dünya Bankası <https://data.worldbank.org> (Erişim tarihi 05.11.2018)

TABLO 117. GELİRİ EN YÜKSEK İLK 100 Ç.U.Ş. VE ANA MERKEZLERİNİN BULUNDUĞU ÜLKELERLE OLAN GELİR İLİŞKİLERİ (2016)

(1) Ç.U.Ş. Gelirlerine Göre Sıralamadaki Yeri, (2) Milli Gelir Sıralamasındaki Yeri (Ek 22), (3) Şirketler Dahil Karma Liste Sıralamasındaki Yeri (Ek 23), (4) Ana Merkezin Bulunduğu Devlet, (5) Ç.U.Ş. Sayısı, (6) Milli Geliri (Milyar dolar), (7) Ç.U.Ş. Gelirleri (Milyar Dolar), (8) Ç.U.Ş. Gelirlerinin Milli Gelire Oranı (%)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	1	1	ABD	54	18624	9637	51,75
2	2	2	ÇİN	10	11222	1556	13,87
3	5	5	İNGİLTERE	7	2661	805	30,25
4	19	19	İSVİÇRE	3	669	648	96,86
5	4	4	ALMANYA	5	3479	451	12,96
6	3	3	JAPONYA	4	4949	440	8,89
7	6	6	FRANSA	4	2466	406	16,46
8	33	39	HONG KONG	1	321	228	71,03
9	25	27	BELÇİKA	1	468	200	42,74
10	13	13	AVUSTRALYA	2	1265	177	13,99
11	11	11	G. KORE	1	1411	167	11,84
12	10	10	KANADA	2	1536	166	10,81
13	36	42	DANİMARKA	1	307	141	45,93
14	18	18	HOLLANDA	1	778	136	17,48
15	22	23	TAYVAN	1	531	130	24,48

16	38	44	İRLANDA	1	304	105	34,54
17	14	14	İSPANYA	1	1238	105	8,48
18	9	9	BREZİLYA	1	1793	83	4,63

Kaynak: Dünya Bankası, PwC (Erişim tarihi 05-15.11.2018)

2.5.3.2. 2017 YILI Ç.U.Ş. İNCELEMESİ

2017 yılına ait gelirleri bakımından ilk yüz listesi içerisinde yer alan Ç.U.Ş. ve bunların ana merkezlerinin bulunduğu devletlerle gelir ilişkisi incelendiğinde (Tablo 118) Almanya'nın milli gelirindeki artışa rağmen Ç.U.Ş.'lerinin geliri düşmüştür. ABD ekonomisinde Ç.U.Ş. gelirlerinin ağırlığı artış göstermiştir. Çin, Fransa, Japonya ekonomilerinde Ç.U.Ş. gelirleri artmıştır. İngiltere ekonomisinde ise Ç.U.Ş. gelirlerinin milli gelir içindeki oranı azalmıştır.

TABLO 118. GELİRİ EN YÜKSEK İLK 100 Ç.U.Ş. VE ANA MERKEZLERİNİN BULUNDUĞU ÜLKELERLE OLAN GELİR İLİŞKİLERİ (2017)

(1) Ç.U.Ş. Gelirlerine Göre Sıralamadaki Yeri, (2) Ana Merkezin Bulunduğu Devlet, (3) Ç.U.Ş. Sayısı, (4) Milli Geliri (Milyar dolar), (5) Ç.U.Ş. Gelirleri (Milyar Dolar), (6) Ç.U.Ş. Gelirlerinin Milli Gelire Oranı (%)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1	ABD	55	19390	10928	56,36
2	ÇİN	10	12237	1801	14,72
3	İNGİLTERE	5	2622	721	27,50
4	İSVİÇRE	3	678	655	96,61
5	FRANSA	4	2582	461	17,85
6	JAPONYA	4	4872	447	9,17
7	ALMANYA	4	3677	424	11,53
8	AVUSTRALYA	3	1323	295	22,30
9	G. KORE	1	1530	259	16,93
10	HONG KONG	1	341	224	65,69
11	BELÇİKA	1	492	222	45,12
12	KANADA	2	1653	201	12,16
13	İSPANYA	2	1311	200	15,26
14	TAYVAN	1	572	161	28,15
15	HOLLANDA	1	826	149	18,04
16	İRLANDA	1	333	110	33,03
17	BREZİLYA	1	2055	92	4,48
18	DANİMARKA	1	324	88	27,16

Kaynak: Dünya Bankası, PwC (Erişim tarihi 05-15.11.2018)

2.5.3.3. 2018 YILI Ç.U.Ş. İNCELEMESİ

2018 yılına ait gelirleri bakımından ilk yüz listesi içerisinde yer alan Ç.U.Ş. ve bunların ana merkezlerinin bulunduğu devletlerle gelir ilişkisi incelendiğinde (Tablo 119) Almanya'nın Ç.U.Ş.'lerinin geliri önceki yıla göre artış göstermekle beraber 2016 yılının gerisinde kalmıştır. ABD ekonomisinde Ç.U.Ş. gelirlerinin daha da arttığı gözlenmiştir. Çin, Fransa ve İngiltere ekonomilerinde Ç.U.Ş. gelirleri artmıştır. Japonya ekonomisinde ise Ç.U.Ş. gelirleri oranı büyük miktarda azalmıştır.

TABLO 119. GELİRİ EN YÜKSEK İLK 100 Ç.U.Ş. VE ANA MERKEZLERİNİN BULUNDUĞU ÜLKELERLE OLAN GELİR İLİŞKİLERİ (2018)

(1) Ç.U.Ş. Gelirlerine Göre Sıralamadaki Yeri, (2) Ana Merkezin Bulunduğu Devlet, (3) Ç.U.Ş. Sayısı, (4) Ç.U.Ş. Gelirleri (Milyar dolar)

(1)	(2)	(3)	(4)
1	ABD	54	12187
2	ÇİN	12	2822
3	İNGİLTERE	5	814
4	İSVİÇRE	3	655
5	FRANSA	4	532
6	ALMANYA	4	437
7	G. KORE	1	298
8	HONG KONG	2	290
9	BELÇİKA	1	222
10	TAYVAN	1	220
11	KANADA	2	216
12	İRLANDA	2	212
13	JAPONYA	1	210
14	AVUSTRALYA	2	209
15	İSPANYA	2	202
16	HOLLANDA	1	165
17	DANİMARKA	1	123
18	BREZİLYA	1	114
19	G. AFRİKA	1	107

Kaynak: PwC <https://www.pwc.com/gx/en/services/auditassurance/publications/global-top-100-companies-2018.html> (Erişim tarihi 22.12.2018)

2.5.4. THE ECONOMİST WORLD IN FIGURES VERİLERİNE GÖRE ALMANYA

The Economist Word in Figures verilerinin (Tablo 120) esas alınmasındaki amaç Almanya hakkındaki verilerin çeşitlenmesidir. Verileri alınan esas veri kaynaklarının çeşitliliği de değerlendirmeyi daha geniş bir açıdan yapma imkânı sunmuştur. Değerlendirmede yerine göre Almanyanın yerine göre de AB ile ilgili kısımlar esas alınmıştır.

Verilere göre Alman halkı sanata, eğlenceye ve yardım yapmaya önem vermektedir. Tarım alanında üretim ve ihracat değerlendirmesinde dünya sıralamasında üst yerlerdedirler. Ülkede kanserden ölüm oranı yüksek seviyededir. Almanya'da enerji bağımlılığı yüksektir. Dünya sıralamasında giren çokuluslu şirketleri vardır. Yeni iş imkânı sunma kapasitesi yüksektir. Ülkenin beyin göçü düşük seviyededir. Ticaret dengesinde fazlalık vermektedir. Ulusal rezervleri çok iyi seviyedir. Çevre sınıflandırmasına ait verileri çok iyi seviyedir. Ülkede demokrasi hakimiyeti vardır. Sağlık harcamaları yeterli seviyedir. Yaşam koşulları pahalıdır. Yaşam beklentisi yüksektir ve artmaktadır. Ekonomisi güçlüdür. Kişibaşına düşen satın alma gücü yüksektir. Almanya silah ihracatçısıdır. Ayrıca savunma bütçesi ve harcamaları yüksektir. Alman toprakları dünyanın en barışçıl yaşam koşullarına sahip yerlerden biridir. Bira tüketimi ve kumar oynama gibi değerlendirmelerde olumsuz sonuçlara ulaşılmıştır. Ulaşım ve altyapı koşulları son derece yeterli ve çok iyi seviyededir. Ülke turizm konusunda son derece başarılıdır. Basın özgürdür. Yaşam kalitesi yüksektir. Nüfus artış hızı düşüktür. Uzay araştırmalarına katılım üst seviyedir. Bilim alanında verimlilik çok iyi düzeydedir. Nobel ödülü kazanan çok sayıda bilim insanı vardır.

TABLO 120. THE ECONOMİST VERİLERİYLE ALMANYA

(1) Sınıflandırma, (2) Konu, (3) Veri, (4) Sıralamadaki Yeri, (5) Yıl, (6) Verinin Alındığı Esas Kaynak

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
SANAT VE EĞLENCE	Kitap Basımı (milyon nüfus başına yeni başlık sayısı)	1,044	17	2016	International Publishers Association
SANAT VE EĞLENCE	Sinema İzleyicisi: Toplam İzleyici Olarak (milyon olarak)	121.1	11	2016	IHS Markit
SANAT VE EĞLENCE	Müzik satışları (kişi başına olarak/dolar)	15	7	2016	IFPI; The Economist
SANAT VE EĞLENCE	Müzik satışları (milyar dolar)	1,212	4	2016	IFPI; The Economist
YARDIM	En çok yardım yapan ülke (milyar dolar)	24,7	2	2016	OECD
TARIM	En çok tahıl üretenler (000-ton olarak)	48,867	13	2015	FAO
TARIM	En çok et üretenler (000-ton olarak)	8,382.8	5	2015	FAO
TARIM	En çok kök ve yumru üretenler (000-ton olarak)	10,37	14	2015	FAO
TARIM	En Çok Tarım İhracatı Yapan Ülkeler (milyar dolar)	19	31	2016	World Bank

TARIM	Ekonomisi Tarıma En Az Dayanan Ülkeler (GSYİH içinde tarımın % olarak)	0.6	11	2016	World Bank
HASTALIK VE ÖLÜM	Kanserden Ölüm (100.000 kişilik nüfus başına düşen ölüm)	292,6	6	2016	The Institute for Health Metrics and Evaluation
HASTALIK VE ÖLÜM	Kalp-Damar Hastalığından Ölüm (100.000 kişilik nüfus başına düşen ölüm)	439	23	2016	The Institute for Health Metrics and Evaluation
SUÇ VE CEZALANDIRMA	Toplam Mahkum Sayısı	64,351	27	2018	Institute for Criminal Policy Research
ULUSAL ÖZELLİKLER	Büyükölçüm, Yüzölçümü olarak (000)	357	63	2018	United Nations; World Bank
TİCARİ MAL: METALLER	Alüminyum; Toplam Tüketim (000)	2,197	4	2016	World Bureau of Metal Statistics
TİCARİ MAL: METALLER	Alüminyum; Toplam Üretim (000) [AB28 Olarak]	2,313	5	2016	World Bureau of Metal Statistics
TİCARİ MAL: METALLER	Bakır; Toplam Tüketim (000)	1,243	4	2016	World Bureau of Metal Statistics

TİCARİ MAL: METALLER	Bakır; Toplam Üretim (000) [AB28 Olarak]	889	7	2016	World Bureau of Metal Statistics
TİCARİ MAL: METALLER	Kurşun; Toplam Tüketim (000) [AB28 Olarak]	1784	2	2016	World Bureau of Metal Statistics
TİCARİ MAL: METALLER	Kurşun; Toplam Üretim (000) [AB28 Olarak]	175	7	2016	World Bureau of Metal Statistics
TİCARİ MAL: METALLER	Nikel; Toplam Tüketim (000) [AB28 Olarak]	344.1	2	2016	World Bureau of Metal Statistics
TİCARİ MAL: METALLER	Gümüş; Toplam Üretimi (000) [AB28 Olarak]	2,184	4	2016	World Bureau of Metal Statistics
TİCARİ MAL: METALLER	Kalay; Toplam Tüketim (000)	18,2	5	2016	World Bureau of Metal Statistics
TİCARİ MAL: METALLER	Kalay; Toplam Tüketim (000) [AB28 Olarak]	53.2	2	2016	World Bureau of Metal Statistics
TİCARİ MAL: METALLER	Çinko; Toplam Tüketim (000)	483	6	2016	World Bureau of Metal Statistics
TİCARİ MAL: METALLER	Çinko; Toplam Tüketim (000) [AB28 Olarak]	2100	2	2016	World Bureau of Metal Statistics

TİCARİ MAL: METALLER	Çinko; Toplam Üretim (000) [AB28 Olarak]	690	5	2016	World Bureau of Metal Statistics
TİCARİ MAL: ENERJİ	Kömür; Toplam Tüketim (petrol eşidi milyon ton)	71,3	8	2017	BP
TİCARİ MAL: ENERJİ	Doğal Gaz; Toplam Tüketim (milyar kübik metre)	90.2	8	2017	BP
TİCARİ MAL: ENERJİ	Petrol; Toplam Tüketim (000) (günlük varil)	2,447	9	2017	BP
TİCARİ MAL: TARIM	Kaba Taneli Tahıl Tüketimi (000) ton olarak [AB28 Olarak]	157,900	3	2016- 2017	International Grains Council
TİCARİ MAL: TARIM	Kaba Taneli Tahıl Üretimi (000) ton olarak [AB28 Olarak]	153,100	3	2016- 2017	International Grains Council
TİCARİ MAL: TARIM	Kakao Tüketimi (000) ton olarak	410	4	2016- 2017	International Grains Council
TİCARİ MAL: TARIM	Kahve Tüketimi (000) ton olarak [AB28 Olarak]	2,543	1	2016- 2017	International Coffee Organisation
TİCARİ MAL: TARIM	Büyük Yağlı Tohumlar Tüketimi (000) ton olarak [AB28 Olarak]	53,499	4	2016- 2017	AFM Research
TİCARİ MAL: TARIM	Başlıca Bitkisel Yağ Tüketimi (000) ton olarak [AB28 Olarak]	23,415	2	2016- 2017	AFM Research

TİCARİ MAL: TARIM	Başlıca Bitkisel Yağ Üretimi (000) ton olarak [AB28 Olarak]	16,273	4	2016- 2017	AFM Research
TİCARİ MAL: TARIM	Portakal Suyu Üretimi (000) ton olarak [AB28 Olarak]	102	4	2016- 2017	USDA
TİCARİ MAL: TARIM	Portakal Suyu Tüketimi (000) ton olarak [AB28 Olarak]	717	1	2016- 2017	USDA
TİCARİ MAL: TARIM	Kauçuk Tüketimi (000) ton olarak [AB28 Olarak]	3,642	2	2016	Rubber Study Group
TİCARİ MAL: TARIM	Kauçuk Üretimi (000) ton olarak [AB28 Olarak]	2,473	4	2016	Rubber Study Group
TİCARİ MAL: TARIM	Şeker Tüketimi (000) ton olarak [AB28 Olarak]	18,770	2	2016	International Sugar Organisation
TİCARİ MAL: TARIM	Şeker Üretimi (000) ton olarak [AB28 Olarak]	15,470	3	2016	International Sugar Organisation
TİCARİ MAL: TARIM	BuğdayTüketimi (000) ton olarak [AB28 Olarak]	126,500	1	2016- 2017	International Grains Council
TİCARİ MAL: TARIM	Buğday Üretimi (000) ton olarak [AB28 Olarak]	144,200	1	2016- 2017	International Grains Council
ŞEHİR YAŞAMI	En İyi Yaşanabilir Şehirler Sıralaması (Hamburg) 100=ideal	95	12	2017	Economist Intelligence Unit

İŞ VE BANKACILIK	En büyük finansal Olmayan Şirketler; Net kar olarak (milyar dolar)	Volkswagen 13,1 Daimler 11,9 BMW 9,7	13 17 25	2017	Bloomberg; company reports
İŞ YARATICILIĞI VE ARAŞTIRMA (AR-GE)	Yenilik İndeksi (innovation index) 100=maximum değer	58,4	9	2017	WIPO, Cornell University and INSEAD
İŞ YARATICILIĞI VE ARAŞTIRMA (AR-GE)	En az beyin göçü 1=ülkeyi terk eder 7=ülkede kalır, fırsat kollar	5,1	12	2017	World Economic Forum, Global Competitiveness Report
İŞ YARATICILIĞI VE ARAŞTIRMA (AR-GE)	En Düşük Girişcilik (18-64 yaş aralığında ilk defa iş kuranlar yüzde olarak)	5	7	2012-2017	Global Entrepreneurship Monitor
İŞ YARATICILIĞI VE ARAŞTIRMA (AR-GE)	AR-GE ye harcanan toplam miktar (milyar dolar olarak)	102.2	4	2016	IMD
İŞ YARATICILIĞI VE	AR-GE ye harcanan toplam miktar (GSYİH %olarak)	2,94	8	2016	IMD

ARAŞTIRMA (AR-GE)					
İŞ MALİYETLE Rİ VE DOĞRUDAN YABANCI YATIRIM	Doğrudan Yabancı Yatırım Girişleri (milyar dolar olarak)	9,528	30	2016	UNCTAD
İŞ MALİYETLE Rİ VE DOĞRUDAN YABANCI YATIRIM	Doğrudan Yabancı Yatırım Çıkışları (milyar dolar olarak)	34,558	10	2016	UNCTAD, World Investment Report
ÖDEMELER DENGESİ: CARİ HESAP	En çok Fazlalık verenler (milyar dolar olarak)	297,320	2	2016	IMF; World Bank
ÖDEMELER DENGESİ: CARİ HESAP	En çok Fazlalık verenler (GSYİH % olarak)	8,5	11	2016	IMF; World Bank
ÖDEMELER DENGESİ: CARİ HESAP	Resmi Altın Rezervleri (milyar dolar olarak)	Euro Bölgesi 447,530 Almany a 140,030	1 3	2017 sonu	IMF
ÖDEMELER DENGESİ: CARİ HESAP	Resmi Rezervleri (milyar dolar olarak)	Euro Bölgesi 800,779 Almany	4 15	2017 sonu	IMF

		a 199,387			
ÖDEMELER DENGESİ: CARI HESAP	İşçi dövizleri (içeri dönüş- milyar dolar olarak)	16,683	8	2016	World Bank
ÇEVRE	En Çok Karbondioksit salınımı (milyon ton olarak)	719,9	6	2014	World Bank
ÇEVRE	Biyo yaşam ve Yaşanan En İyi Yerler İndeksi 100=en iyi	96,9	3	2017	Yale University
ÇEVRE	En İyi Çevresel Performans İndeksi 100=en iyi	78,4	12	2017	Yale University
ÇEVRE	En Çok Karbondioksit salınımı (kişi başına ton olarak)	8,9	27	2014	World Bank
ÇEVRE	En Çok Ormanlık Alana Sahip Ülkeler (km kare olarak)	114,190	47	2015	World Bank
ENERJİ	En Çok Tüketenler (Petrol karşılığı milyon ton)	333	7	2015	EIA
ENERJİ	En Çok Üretenler (Petrol karşılığı milyon ton)	114	25	2015	EIA
EKONOMİK BÜYÜME	1996-2006 Arası En Düşük Ekonomik Büyüme (gerçek GSYİH'de ortalama yıllık % değişim)	1,5	16	1996- 2006	World Bank WDI; Economist Intelligence Unit

EKONOMİK BÜYÜME	2006-2016 Arası En Düşük Ekonomik Büyüme (gerçek GSYİH'de ortalama yıllık % değişim)	1,5	41	2006-2016	World Bank; US BEA; INSEE; Economist Intelligence Unit; Bank of Korea
EKONOMİK BÜYÜME	2006-2016 Arası Hizmet Sektörü En Düşük Ekonomik Büyüme (gerçek GSYİH'de ortalama yıllık % değişim)	1,2	25	2006-2016	World Bank
DEMOKRASİ	En Çok Demokratik Devletler İndeksi 10=Çok demokratik	8,61	13	2017	Economist Intelligence Unit
BORÇ	Hane Halkı Borcu (Net harcanabilir gelirden % olarak)	93,4	20	2016	OECD
ÖLÜM ORANI VE BEBEK ÖLÜMLERİ	En Yüksek Ölüm Oranı (her 1000 kişilik nüfusa karşılık ölüm oranı)	11,3	20	2015-2020	UN; CIA
ÖLÜM ORANI VE BEBEK ÖLÜMLERİ	En Düşük Bebek Ölüm Oranı (her 1000 canlı doğuma karşı ölüm oranı)	2	15	2015-2020	UN; CIA
SAĞLIK	En Çok Sağlık Harcaması (GSYİH %olarak)	11,2	7	2015	World Health Organisation
SAĞLIK	Doktor başına düşen en düşük nüfus oranı	239	10	2016	World Bank

HANEHALKI, YAŞAM KOŞULLARI VE BAĞIŞ	En çok hanehalkı sayısı (milyon olarak)	40,5	8	2016	Euromonitor International; United Nations
HANEHALKI, YAŞAM KOŞULLARI VE BAĞIŞ	En Pahalı Yaşam Koşulları (US=100)	80	26	2017	The Economist Intelligence Unit
HANEHALKI, YAŞAM KOŞULLARI VE BAĞIŞ	En Az hanehalkı sayısı (kişi sayısı yada birey olarak)	2	1	2016	Euromonitor International; Eurostat
HANEHALKI, YAŞAM KOŞULLARI VE BAĞIŞ	En Çok Bağış Yapanlar (% nüfus olarak)	45	20	2017	Charities Aid Foundation
ENDÜSTRİ VE HİZMETLER	En büyük Sanayi Çıktısı yada üretimi (milyar dolar olarak)	955	4	2016	World Bank
ENDÜSTRİ VE HİZMETLER	En büyük İmalat Çıktısı yada üretimi (milyar dolar olarak)	718	4	2016	World Bank
ENDÜSTRİ VE HİZMETLER	En büyük Hizmet Çıktısı yada üretimi (milyar dolar olarak)	2,158	4	2016	World Bank
İŞGÜCÜ PIYASASI	Asgari Ücret (Orta Gelirin Yüzdesi Olarak)	0,47	22	2016	OECD
YAŞAM BEKLENTİSİ	Kadınlarda En Yüksek Yaşam Beklentisi (Yaş)	83,6	34	2015- 2020	UN World Population

					Prospects; CIA World Factbook
YAŞAM BEKLENTİSİ	En Yüksek Yaşam Beklentisi (Yaş)	81,3	32	2015- 2020	UN World Population Prospects
YAŞAM STANDARTL ARI	En yüksek GSYİH Oranı (Kişisel Olarak) Dolar	42,481	21	2016	IMF; World Bank; UN; Eurostat; CIA; national accounts
YAŞAM STANDARTL ARI	En yüksek Satın Alma Gücü Oranı Kişisel Olarak (US=100)	84.4	20	2016	IMF; World Bank; UN; Eurostat; CIA; national accounts
DÜNYA EKONOMİSİ	En Büyük Ekonomiler (GSYİH) trilyon dolar	3,479	4	2016	IMF; World Bank; UN; Eurostat; CIA; national accounts
DÜNYA EKONOMİSİ	En Büyük Ekonomiler (Satın Alma Gücüne Göre) Satın Alma Gücünde GSYİH'da trilyon dolar	3,997	5	2016	IMF; World Bank; UN; Eurostat; CIA; national accounts
SAVAŞ VE BARIŞ	Silahlı Kuvvetler (Personel Sayısı Olarak (000))	179	27	2018	Military Balance

SAVAŞ VE BARIŞ	Silah İhracatçıları (milyar dolar)	1,653	4	2017	SIPRI
SAVAŞ VE BARIŞ	Savunma Harcamaları (milyar dolar)	41,7	9	2017	Military Balance
SAVAŞ VE BARIŞ	Küresel Barış İndeksi, En Barışçıl Yerler 1=En barışçıl	1,53	17	2018	Vision of Humanity
SAVAŞ VE BARIŞ	Terörist Saldırıları (Olay Sayısına Göre)	41	34	2016	Global Terrorism Database, University of Maryland
KÖTÜ ALIŞKANLIKLAR	Bira İçilmesi (tüketim, kişi başına düşen litre)	104,2	4	2016	Euromonitor International
KÖTÜ ALIŞKANLIKLAR	Kumar Oyunlarında Kaybetme (Kişi başına dolar olarak)	235,3	14	2017	H2 Gambling Capital
KÖTÜ ALIŞKANLIKLAR	Kumar Oyunlarında Kaybetme (milyar dolar)	17,1	7	2017	H2 Gambling Capital
ULAŞIM: GEMİCİLİK	Ticaret Filoları (Gemi Sayısı)	3090	4	2017	UNCTAD
ULAŞIM: GEMİCİLİK	Gemi Bayrakları (Dünya Toplamının % olarak)	0,67	30	2016	UNCTAD
ULAŞIM: GEMİCİLİK	Gemi Bayrakları (En Çok Kayıtlı Filolar) (kayıtlı filo sayısı)	614	30	2016	UNCTAD

ULAŞIM: YOLLAR VE ARAÇLAR	Araç Üretimi (milyon)	5,7	3	2016	International Organisation of Motor Vehicle Manufacturer s
ULAŞIM: YOLLAR VE ARAÇLAR	Araç Satışı (yeni araç kaydı) (000)	3442	4	2016	International Organisation of Motor Vehicle Manufacturer s
ULAŞIM: YOLLAR VE ARAÇLAR	En Yoğun Yol Ağları (km kare alana düşen yol km'si için)	1,8	20	2016	World Bank
ULAŞIM: YOLLAR VE ARAÇLAR	En Çok Araç Sahibi Olanlar (her 1000 kişiye göre)	550	10	2015	International Organisation of Motor Vehicle Manufacturer s
ULAŞIM: YOLLAR VE ARAÇLAR	En Uzun Yol Ağları (km)	643134	12	2016	CIA
ULAŞIM: YOLLAR VE ARAÇLAR	En Çok Trafik Tıkanıklığı Olan Şehirler (Tıkanık yollarda yılda harcanan saat)	Münih 51	25	2017	INRIX

ULAŞIM: YOLLAR VE ARAÇLAR	En Kalabalık Yollar (her km yol başına düşen araç sayısı)	75,3	27	2015	Euromonitor; International Organisation of Motor Vehicle Manufacturer s
ULAŞIM: UÇAKLAR VE TRENLER	En Yoğun Havaalanları (günlük ortalama iniş ve kalkış sayısına göre)	Frankfurt, Main 1303 Münih 1108	13 27	2017	Airports Council International
ULAŞIM: UÇAKLAR VE TRENLER	En Yoğun Havaalanları (toplam kargo) milyon ton	Frankfurt, Main 2,2	10	2017	Airports Council International
ULAŞIM: UÇAKLAR VE TRENLER	En Yoğun Havaalanları toplam yolcu taşımacılığı (milyon)	Frankfurt, Main 64,5	14	2017	Airports Council International
ULAŞIM: UÇAKLAR VE TRENLER	En Uzun Demiryolu Ağları (000 km)	33,4	6	2016	International Union of Railways; World Bank
ULAŞIM: UÇAKLAR VE TRENLER	En Çok Havayolu Seyahati (milyon yolcu taşındı)	124,7	5	2016	World Bank

ULAŞIM: UÇAKLAR VE TRENLER	En Çok demiryolu yük taşımacılığı (yılda milyon ton/km olarak)	72913	11	2016	International Union of Railways; World Bank
ULAŞIM: UÇAKLAR VE TRENLER	En Çok demiryolu yolcu taşımacılığı (yıl içinde km bazında taşınan yolcu olarak)	982	9	2016	International Union of Railways; World Bank
TİCARET YERLERİ	Hizmetlerden ve Gelirlerde En Çok Kazananlar (% olarak dünya hizmet ve gelir ihracatı oranına göre)	Euro Bölgesi 18,21 Almanya 5,81	1 4	2016	IMF; World Bank
TİCARET YERLERİ	En büyük İhracatçılar (% olarak dünya toplam ihracat oranına göre mal, hizmet ve gelirler)	Euro Bölgesi 16,54 Almanya 7,67	1 4	2016	IMF; World Bank
TİCARET YERLERİ	En büyük ticari mal ihracatçıları (dünya %'si olarak)	8,2	3	2017	WTO
TİCARET YERLERİ	En büyük ticari mal ithalatçıları (dünya %'si olarak)	6,5	3	2017	WTO
TURİZM	Turizme En Çok Para Harcayanlar (milyar dolar)	87,4	3	2016	World Tourism Organisation
TURİZM	Turizmden En Çok Gelir Elde Edenler (milyar dolar)	52,1	5	2016	World Tourism Organisation

TURİZM	Turizmden En Çok Ziyaret Edilen Ülkeler (000)	35,555	7	2016	World Tourism Organisation
BASIN	En Çok Basın Özgürlüğünün olduğu Ülkeler 1=en iyi 100=en kötü	15.0	16	2017	Reporters Without Borders
TELEFON VE İNTERNET	Genişbant (her 100 abone için genişbant sayısı)	39,1	11	2016	ITU
TELEFON VE İNTERNET	İnternet Kullanıcıları (her 100 kişiye karşılık)	89,6	19	2016	ITU
TELEFON VE İNTERNET	Sabit Telefonlar (her 100 kişiye karşılık)	53,8	7	2016	ITU
UZAY	Yörüngeye Ticari Mekik Fırlatma (AB olarak)	8	2	2017	FAA
UZAY	Yörüngeye Ticari Olmayan Mekik Fırlatma (AB olarak)	3	6	2017	FAA
UZAY	Yörüngeye Atılma Toplam (AB olarak)	103	4	2005-2017	FAA
UZAY	Yörüngeye Atılma Toplamı 2017 yılı için (AB olarak)	11	4	2017	FAA
MÜLTECİLER VE SİĞİNMACILAR	En çok iltica istenen ülkeler (000)	745,5	1	2016	UNHCR
MÜLTECİLER VE SİĞİNMACILAR	En çok sığınmacı bulunan ülkeler (000)	669,5	8	2016	UNHCR

YAŞAM KALİTESİ	Gini Katsayısı_En Düşük Olanlar (100=eşitsizliğin zirvesi)	30,1	19	2010-2015	UNDP
YAŞAM KALİTESİ	İnsani Gelişmişlik İndeksi (0-100 yükselen değer)	92,6	4	2015	UNDP
YAŞAM KALİTESİ	Eşitsizliğin giderilmesini sağlama boyutuyla İnsani Gelişmişlik İndeksi (en yüksek)	0,86	6	2015	UNDP
YAŞAM KALİTESİ	Milyoner sayısı (bir milyon dolar ve daha fazla parası olanlara göre) (000)	Euro Bölgesi 8995 Almanya 1722	27	2016	Credit Suisse
KAMU MALİYESİ	Kamu Borçları (GSYİH %'si olarak)	71,7	16	2017	OECD
KAMU MALİYESİ	Kamu Harcamaları (GSYİH %'si olarak)	43,9	13	2017	OECD
KAMU MALİYESİ	Vergi Gelirleri (GSYİH %'si olarak)	37,6	12	2016	OECD
NÜFUS: BÜYÜKLÜK VE GENİŞLİK	En kalabalık nüfus (milyon)	81,9	16	2016	UN Population Division
NÜFUS: BÜYÜKLÜK VE GENİŞLİK	2030 yılı Nüfus Tahmini (milyon)	82,2	20	2030 forcast	UN Population Division

NÜFUS: BÜYÜKLÜK VE GENİŞLİK	En yavaş artan nüfus (yıllık ortalama değişim %)	0,2	38	2015-2020	UN Population Division
NÜFUS: DOĞUM VE CİNSİYET	En Düşük doğum oranı 1000 kişilik nüfus başına)	8,9	9	2015-2020	UN Population Division
NÜFUS: DOĞUM VE CİNSİYET	En Düşük Doğurganlık oranı (kadın başına ortalama çocuk sayısı)	1,5	24	2015-2020	Population Reference Bureau
NÜFUS: DOĞUM VE CİNSİYET	En Düşük Genç Kadın Doğurganlık oranı (15-19 yaşındaki her 1000 kadına göre doğum)	6,5	22	2015-2020	UN World Population Prospects
NÜFUS: YAŞ	Orta Yaşı En Yüksek Olanlar (yaş)	46	4	2016	UN World Population Prospects
NÜFUS: YAŞ	Yaşlı Nüfusu En Çok Olanlar (65 yaş ve üzerinin genel nüfus içindeki oranı %)	21,1	4	2015	UN World Population Prospects
NOBEL ÖDÜLÜ KAZANMA	Kimya Alanında Nobel Ödülü Kazananlar	16	3	1901-2017	Nobel Foundation
NOBEL ÖDÜLÜ KAZANMA	Edebiyat Alanında Nobel Ödülü Kazananlar	8	4	1901-2017	Nobel Foundation

NOBEL ÖDÜLÜ KAZANMA	Tıp Alanında Nobel Ödülü Kazananlar	15	3	1901- 2017	Nobel Foundation
NOBEL ÖDÜLÜ KAZANMA	Nobel Barış Ödülü Kazananlar	4	6	1901- 2017	Nobel Foundation
NOBEL ÖDÜLÜ KAZANMA	Fizik Alanında Nobel Ödülü Kazananlar	19	3	1901- 2017	Nobel Foundation
NOBEL ÖDÜLÜ KAZANMA	Nobel Ödülü Kazananlar (Doğduğu Ülkeye Göre)	82	3	1901- 2017	Nobel Foundation
GÖÇMENLER	Göçmen Nüfusunda En Çok Artış Oranı (Ortalama Yıllık Artış % 2015-2017)	8,7	4	2015- 2017	UN Population Division
GÖÇMENLER	Göçmen Nüfusunda En Çok Değişim Oranı (yıllık ortalama artış %)	26,7	6	2015- 2017	UN Population Division
GÖÇMENLER	Yabancı Ülke Doğumluların Toplam nüfus içinde En Çok Olduğu yerler (nüfusun yüzdesi olarak)	14,8	40	2017	UN Population Division
GÖÇMENLER	Yabancı Ülke Doğumluların Toplam nüfus içinde En Çok Olduğu yerler (milyon)	12,2	2	2017	UN Population Division
EVLENME VE BOŞANMA ORANLARI	En Çok Boşanma Oranları (her 1000 kişiye karşılık olarak)	2,0	30	2016	UN

EVLENME VE BOŞANMA ORANLARI	En düşük evlenme oranları (her 1000 kişiye karşılık olarak)	4,9	36	2016	UN
EVLENME VE BOŞANMA ORANLARI	Kadınlar için ilk evliliği yapma yaşı (En geç evlenenler) (evlilik yaşı)	31,5	19	2016	UN

Kaynak: The Economist World in Figures <https://worldinfigures.com/>
(Erişim Tarihi 22.12.2018)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ULUSLARARASI ÖRGÜTLER VE ALMANYA İLİŞKİSİNİN ANALİZİ

3.1. BİRLEŞMİŞ MİLLETLER VE ALMANYA

İkinci Dünya Savaşı'nın bitiminden itibaren Almanya, Japonya ve İtalya karşısında bulunan ve galip gelen devletler tarafından kurulan evrensel bir örgüttür. Kuruluşun esas fikri altyapısı 14 Ağustos 1941 Atlantik Bildirisiyle başlamıştır. Sonrasında Yalta Konferansında (3-11 Şubat 1945) güvenlik konseyine üye olacak daimi üyelerle ilgili veto hakkı konusu açıklık kazanmıştır. 25 Nisan 1945 tarihinde Almanya ve Japonya'ya savaş açan devletler Birleşmiş Milletler Antlaşmasını kabul etmişlerdir (Sönmezoğlu, Arıboğan, Ayman, & Dedeoğlu, 2017, pp. 120-132). Birleşmiş Milletler örgütü 24 Ekim 1945 tarihi itibarıyla resmen faaliyetlerine başlamıştır. Almanya ve Japonya'ya savaş ilanında bulunan devletler "asil üye devletler" diğerleri ise "yeni üye devletler" olarak adlandırılmaktadır. Birleşmiş Milletler örgütü altı temel organdan teşkilidir. Bu organlar; Genel Kurul, Güvenlik Konseyi, Ekonomik ve Sosyal Konsey, Vesayet Konseyi ve Uluslararası Adalet Divanından oluşmaktadır. Genel Kurulda alınan kararların bağlayıcı özelliği bulunmamaktadır. BM'nin en önemli organı ise Güvenlik Konseyidir. Güvenlik konseyi beş daimi üye ve on geçici üyeden oluşmaktadır. Kararların alınması için dokuz üyenin karar lehinde oy kullanması gerekmektedir. Ancak daimi üyelere birisinin dahi kararı veto etmesiyle karar uygulanmamaktadır. Daimi üyenin/üyelerin karar toplantısına katılmaması yada çekimser kalması durumu da veto olarak değerlendirilmemektedir. BM Güvenlik Konseyinin aldığı kararların bağlayıcılığı bulunmaktadır. Birleşmiş Milletlerin kuruluşundan itibaren daimi üyelerle ilgili bir değişiklik meydana gelmemiştir. Almanya Birleşmiş Milletler örgütüne dönemin her iki devlet yapısıyla 1973 yılında üye olmuştur. Konunun girişinde de belirtildiği üzere Birleşmiş Milletler örgütü Almanya ve Japonya'ya karşı savaşan ve akabinde galip gelen devletlerin kurduğu ve şekil verdiği bir yapıdır. Bu bakımdan her ne kadar evrensel bir örgüt hüviyetinde olsa da BM'nin belirli devletler lehinde bir sistem olduğu anlaşılmaktadır. Daha açık bir ifadeyle Birleşmiş Milletler İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Alman yayılcılığına karşı uluslararası güvenlik ve barışı

korumak amacıyla kurulmuş bir yapı olarak düşünölmüştü. Ancak bu yapıyı ABD politikalarının şekillendirdiği görölmektedir (Canbolat, 2009, p. 205). Almanya'nın 1945'de kurulan ve evrensel olduğu belirtilen bir örgüte 1973 yılında kabul edilmesi şaşkırtıcı olmamıştır. Ayrıca Genel Kurul'unda alınan kararların bağlayıcı olmaması da örgütün önem ağırlığını bağlayıcı kararları olan Güvenlik Konseyine kaydirmektedir. Kuruluşundan itibaren hiç bir değişiklik göstermeyen bu yapısında değişime direçli ve yenileşmeye kapalı bir yapıda olduğunu kabul etmek gerekir. Nitekim süreç içerisinde yani İkinci Dünya Savaşının bitişinden beri uluslararası sahada bir çok olay meydana gelmiş, devletlerin politik, ekonomik ve askeri güçleri bu zaman diliminde değişkenlik göstermiştir. Ayrıca teknoloji, iletişim ve ulaşım alanlarında da insanlık büyük ilerlemeler göstermiştir. Birleşmiş Milletlerin hali hazırda genel yapısının Almanya açısından analiz edildiğinde bu örgütün varlığının temelini Almanya'ya karşı kazanılan savaşlar olduğu ve Almanya'nın savaş sonrasında her ne kadar özellikle ekonomi alanında büyük bir güce sahip olsa da hakettiği konuma getirilmediği görölmektedir. Almanya var olan ekonomik gücü ve potansiyel politik gücü dikkate alındığında BM örgütünde özellikle Güvenlik Konseyinde bulunmayı hak eden bir güç olmaktadır. Uluslararası sistemde meydana gelen güç değişiklikleri yada daha özel bir ifadeyle sistemin hegemon gücü ve BM'nin esas aktörü olan ABD'nin güç kaybetmesiyle beraber mevcut sistem sorgulanır hale gelecek ve bunun neticesinde yeni bir dünya düzenine geçilebilecektir. ABD'nin uluslararası sistemde meydana gelen değişikliklere esnek bir şekilde uyum sağlamak yerine İkinci Dünya Savaşı sonundan kalma mevcut statüko durumunu korumaya çalışması, Birleşmiş Millet örgütünü başka bir zeminde ve başka aktörlerce yeniden şekillendireceği bir hale getirebilir. Bu aktörlerden birinde bilhassa Almanya olacağı açıktır. Mevcut yapıdaki Almanya'nın durumu yalnızca sıradan bir üye devlet olma konumundan öteye gitmemektedir. Özellikle Çin Halk Cumhuriyeti'nin ve Rusya Federasyonu'nun ABD ile gelecekteki güç savaşları da bu örgütün temel yapısını ve kurallarını değiştirebilir. Almanya da bu gelişmeler ışığında BM'deki şu anda bulunduğu konum düşünölrse kârlı çıkacaktır. 2005 yılında BM'nin altmışıncı kuruluş yıldönümünde Almanya'nın BM Güvenlik Konseyi'ne daimi üye olmayı beklediğini ama bunun gerçekleşmediği görölmüştür. Almanya'nın bu beklentisinin yakın zamanda da gerçekleşmeyeceği düşünölmektedir (Jahn, 2015, p. 225).

3.2. NATO VE ALMANYA

Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü yada bilinen adıyla NATO 4 Nisan 1949 tarihinde ABD, Kanada ve on Batı Avrupa devletinin katılımıyla kurulmuş siyasi ve daha ağırlıklı olmak üzere askeri bir örgütlenmedir (Sönmezoğlu et al., 2017, pp. 369-372). Federal Almanya ise 1955 yılında bu örgüte üye olmuştur. Örgütün kuruluşunun temel sebebi ise zamanın en güçlü devletlerinden olan ve kendilerine yönelik bir tehdit olarak algıladıkları SSCB'ye karşı ortak bir savunma birlikteliği oluşturmaktır. NATO bu konseptini SSCB dağılıncaya kadar sürdürmüştür. Ancak SSCB'nin dağılması NATO'nun varlığını sona erdirmemiştir. NATO bu dönemde eski Varşova Paktı ülkelerini de bünyesine dahil ederek Rusya Federasyonuna karşı daha geniş katımlı ve Avrupa iç coğrafyasından daha uzakta caydırıcı bir strateji izlemiştir. Ayrıca örgüt varlığının devamına meşruiyet katmak içinde kendine yeni hedefler belirlemiştir. Ancak 11 Eylül 2001'de meydana gelen ve Dünya Ticaret Örgütüne ve Pentagon'a gerçekleştirilen saldırılar neticesinde yeni bir stratejik yaklaşım belirlenmiştir; İslam coğrafyası tehdit unsuru olarak görülmüş ve ciddi savaflara girişilmiştir (Yılmaz, 2017b, p. 192). Terör örgütlerine karşı yapılanma şeklinde özetlenebilecek bu yeni yaklaşım sonucu özellikle ABD tarafından bir dizi uluslararası operasyon gerçekleştirilmiştir. Afganistan, Irak, Libya, Suriye'de girişilen operasyonlar, yapılan müdahalelere örneklerdir. NATO'nun icra ettiği operasyonları geniş bir çerçeveden değerlendirecek; 1995 yılında Bosna-Hersek müdahalesi, 1999 yılında Kosova harekâtı, 11 Eylül 2001'den sonra Afganistan operasyonu, 2009 yılından itibaren Aden körfezinde deniz korsanlarına karşı önleyici mücadele ve 2011'de Libya müdahalesi. NATO geçmişteki temel alındığı coğrafi sınırların dışına çıkarak özellikle 2000'li yıllardan itibaren küresel bir operasyon aygıtına dönüşmüştür. Ayrıca Rusya Federasyonu'nun Ukrayna ile ilgili kriziyle ilgili de Rusya sınırındaki üye devletlerde yığınak yapmaktadır. Soğuk Savaş sonrasında NATO'nun icra ettiği operasyonlar özellikle ABD'nin çıkarları çerçevesinde gerçekleşmektedir (Sönmezoğlu et al., 2017, p. 371). Almanya'nın NATO içerisindeki varlığı ise sadece uluslararası sahada meşru gördüğü operasyonlara katılmak suretiyle gerçekleşmektedir. 1994 yılında Alman Anayasa Mahkemesinin bir kararıyla Alman askerlerinin ülke dışındaki operasyonlara katılabilmesi mümkün olmuştur (Doğan, 2011, pp. 1-18). 1999 Kosova savaşı Almanya'nın NATO üyesi olduğu 1955'den beri ilk kez BM

Güvenlik Konseyi kararı olmadan katıldığı büyük bir operasyondur. Bu olay ayrıca Almanya'nın klasik güvenlik politikası geleneğinden ayrıldığını da göstermektedir (Harnisch, 2001, p. 36). Ancak Almanya barışı koruma ve ülke içinde güvenliği sağlamaya yönelik çok taraflı ve kendince meşru gördüğü operasyonlara destek vermektedir (Garry J. Schmitt, 2010, p. 1). Nitekim Libya Savaşı için Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinde yapılan oylamaya katılmayan Almanya bu konuda açıkça tavrını ortaya koymuştur ("CSIS," 2011). Almanya ve NATO arasındaki ilişkide dikkat edilmesi gereken en önemli husus yeniden birleşme sürecinde ABD ve SSCB arasında Almanya hakkında varılan anlaşmadır. Dönemin ABD Dışişleri Bakanı James Baker SSCB Devlet Başkanı Michael Gorbaçov ile Almanya'nın birleşme sürecini görüşürken "bağımsız, NATO'nun dışında ve topraklarında hiç bir ABD gücü bulunmayan bir Almanya'yı mı tercih edersiniz yoksa birleşik ama NATO'ya bağlanarak garanti altında (kontrol) bir Almanya'yı mı?" diye sorarak zaten Almanya'nın NATO için aslında ne anlam ifade ettiğini çok iyi bir şekilde belirtmiş bulunmaktadır. Baker-Gorbaçov ikilisinin sonraki görüşmesinde ise Baker tarafından dokuz maddeden oluşan bir paket sunulmuş ve buna uyulacağına dair güvence verilmiştir. Maddelerin genel olarak ruhu Almanya'nın özellikle askeri açıdan kontrol altında tutulacağına yöneliktir ve bu maddeler Baker'in Gorbaçov'a sorduğu sorunun da cevabına karşılık gelmektedir (Adomeit, 2006, pp. 1-20). Bu gelişmeler ABD'nin ve SSCB'nin Almanya'nın birleşme sürecini değerlendirmesi açısından çok önemlidir. Dolayısıyla Almanya'da bulunan ABD askeri varlığının komünizm ve SSCB tehlikesi ortadan kalksa da halen neden bu topraklarda bulunduğu cevabı ortaya çıkmaktadır. NATO'nun küresel müdahalelerinde ABD ve AB arasında fikir ayrılıkları olabilmektedir. Eleştirel bakış açısı olarak AB son otuz yılda yeterince derinleşmemiş, kendi güvenliğini tek başına sağlayamamış, önemli politikalarda stratejik bütünlük sağlayamamıştır. Enerji ve ticaret konularında halen ABD, Rusya ve Çin'e bağımlılığı devam etmektedir (Dinç, 2017, pp. 93-94). NATO'nun 1999 yılında BM Güvenlik Konseyi kararı olmadan Kosova harekatı icra etmesinin politik ve yasal anlamda uluslararası hukukun ihlal edildiği görülmektedir. Dönemin ABD Başkanı Bill Clinton NATO'nun BM'den bağımsız operasyonlar yapmasını istemektedir. Dış İşleri Bakan Yardımcısı Strobe Talbott 4 Şubat 1999'da Bonn'da verdiği bir demeçte; NATO'nun görevlerini icrada BM ile uyumlu olması gerektiğini ancak asla herhangi bir kuruluşun alt kanadı yada

parçası gibi görünmemesine dikkat ettiklerini belirtmiştir. Talbott NATO üyesi devletlerin her ne kadar uluslararası kuruluşlarla uyum içinde hareket etmeye özen gösterse de üyelerinin oybirliğiyle aldığı kararlara göre bağımsız hareket edebildiğine de dikkat çekmiştir (Harnisch, 2001, p. 53). Bu durumda NATO'nun serbest hareket edebilme yeteneğinde ortaya çıktığı görülmektedir. AB'nin başat güçleri Fransa ve Almanya'nın Doğu Avrupa devletlerini NATO'ya doldurarak mevcut yapıyı hantallaştırmış olduğu da değerlendirilmektedir. Başbakan Merkel "Avrupa'nın kendi kaderini kendisi çizeceğine, artık başkalarına dayanmayacağına ve daha bağımsız hareket edeceğine" dair görüş bildirmiştir (Yılmaz, 2017a, pp. 1-3). 11 Eylül 2001 saldırılarından sonra NATO tarihinde ilk kez Afganistan'daki ihlallere karşı savunma durumu ilan etmiştir (Jahn, 2015, p. 209). NATO içinde en büyük katkıyı ABD (GSYİH'nin %3'ü) yapmaktadır. ABD dışında analiz edilen devletlerden yalnızca İngiltere GSYİH'nin %2'sinden fazla katkı sağlamaktadır. Diğer devletler GSYİH'nin %2'sinin altında bir savunma harcama yapmaktadırlar (Ek 24). NATO ile ilgili şu düşünce aslında her şeyi özetlemektedir; NATO, Amerika'nın moral ve jeopolitik hedefleriyle birebir uyumlu bir kurumdur (Örmeci, 2017).

3.3 AVRUPA BİRLİĞİ VE ALMANYA

Avrupa Birliği'nin temeli 1952 yılında altı Avrupa devleti (Fransa, Hollanda, İtalya, Belçika, Lüksemburg ve Almanya) tarafından imzalanan ve Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğunu yürürlüğe koyan Paris Antlaşmasıdır. 1957 yılında ise Roma Antlaşması ile Avrupa Ekonomik Topluluğu ve Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu kurulmuştur. Bu üç örgüt 1967 yılında imzalanan Brüksel Antlaşmasıyla birleştirilmiş ve örgütün adı Avrupa Topluluğu olmuştur. Maastricht Antlaşmasının (1992) imzalanmasıyla ise örgütün adı Avrupa Birliği olarak değiştirilmiştir. Örgütün genişlemesi sürecinde İngiltere, İrlanda ve Danimarka 1973 yılında, Yunanistan 1981'de, Portekiz ve İspanya 1986'da, İsveç, Finlandiya ve Avusturya 1995'de, Macaristan, Polonya, G.K.Rum Yönetimi, Slovakya, Slovenya, Letonya, Litvanya, Çek Cumhuriyeti, Estonya ve Malta 2004'te, Romanya ve Bulgaristan 2007'de, Hırvatistan 2013 yılında üye devletler olmuşlardır (Arı, 2013, pp. 125-127). Avrupa Birliğinin merkezi Brüksel'de olmakla beraber örgütün en önemli organları; Liderler Zirvesi, Bakanlar Konseyi,

Avrupa Birliği Paramentosu, Avrupa Komisyonu ve Avrupa Adalet Divanıdır. Avrupa Birliğine liderlik yapan, gelecek vizyonuna yön veren devlet Almanya'dır. Özellikle zorlu süreçlerde ("Europe In Crisis: After Turkey, Nice And Brexit, Can Germany Lead The Way?," 2016) bu özelliği daha çok ön plana çıkmaktadır. Sayın Prof.Dr. Oya Akgönenç'e göre; Siyasi açıdan AB'nin en etkili devleti Almanya'dır. Ayrıca "Avrupa Birliği" kavramı'nın uygulamaya geçirilmesinde de en çok gayret eden ülkedir. AB, Almanya'nın kıtayı kendi himayesi altında birleştirme vizyonudur. Almanya AB'nin hem lokomotifi hemde itici gücüdür. AB'nin yükünü taşıyan ancak burada sürekliliği başaran da Almanya'dır. Aynı zamanda birlik içinde en çok nüfusa ve en çok oy hakkına sahip olan ülkedir. Parasal birlik, birlik olmanın en önemli aşamasıdır. Avrupa Birliği uluslararası bütünleşme anlamında parasal birlik ve siyasal birlik olarak karşılıklı ilişkilerin niteliğine göre gelişen bir süreçtir. "Mini Avrupa" düşüncesiyle yola çıkan birlik bugün çok geniş bir katılıma sahiptir. Henüz varılmak istenen hedeflere ulaşılamasa da konfederasyonla başlayan ve "Avrupa Birleşik Devletlerine" giden bir süreç yaşanabilir. Bu şekilde AB küresel seviyede belirleyici bir aktör olabilir (Akgönenç, 2010, pp. 16-30). Avrupa Birliği bir bütünlük içinde uluslararası ilişkilerde yumuşak gücüyle etkili olmaktadır (Akdağ & Ekici, 2017, pp. 33-64). Dolayısıyla AB devletler arası ilişkilerde daha olumlu bir izlenime sahiptir. ABD ve Çin ile beraber AB dünyanın en büyük üç ekonomisinden birisi olmayı başarmıştır. Dünyadaki en büyük yüz şirketin ve en önemli üniversitelerin yaklaşık olarak üçte biri AB'de bulunmaktadır (Dinç, 2017, p. 91). AB'nin mevcut bu potansiyel gücü muhakkak değerlendirilmelidir. AB açısından Almanya'nın tavrı izlenmektedir (Gary J. Schmitt & Gedmin, 2017, pp. 1-3). Alman halkı, politikacılar ve uluslararası uzmanların üzerinde en çok uzlaştığı konu Almanya'nın AB üzerinde etkisinin artması yönündedir (Bendiek, 2015, pp. 10-11). Almanya AB içinde yalnızca liderlik ve parasal yönden kontrolün yanında AB'nin içişlerini ve uluslararası güvenlik konuları üstünde de tam hakimiyet istemektedir (Keller, 2016, pp. 1-2). Almanya'nın Avrupa kıtasının ortasında hem batısına hemde doğusuna kontrol edebilmektedir. Almanya'nın AB içindeki liderlik konumu ile AB-ABD, AB-NATO, AB-Rusya ilişkilerine yön verebilme fırsatı olduğunu ancak AB-ABD ilişkisi dışında bu özelliğini kullanma eğiliminde olmadığı görülmektedir (Karp, 2009, pp. 1-6). Almanya'nın AB içindeki zor zamanlarında nasıl bir tavır takındığına ilişkin olarak Avrupa Dış İlişkiler Konseyi

raporu olumsuz bir eğilim taşımaktadır. Rapora göre Euro krizinde Almanya üye devletleri şaşkırtmış, bütüncül bir uzlaşma yerine ayrılıkçı bir yol izlemiş ve sert önlemler alınması yönünde tavrını almıştır (Dullien & Guérot, 2012, pp. 1-16). Ancak bu konuda değerlendirmemize göre Almanya'nın tavrı AB'nin geleceği için olumlu bir yaklaşım olmuştur. Nitekim henüz ekonomi ağırlıklı bir birliktelik olan AB'nin diğer safhalara geçebilmesi için öncelikle temel aldığı kimliksel yapısının yani ekonomisinin güçlü olması gerekmektedir. Ekonomik bütünleşmenin ardından ise askeri bütünleşme ve tek parça halinde siyasi güç olabilme beklentisi gözlenmektedir. Almanya'nın AB içindeki liderliğine ilişkin olarak Avrupa Dış İlişkiler Konseyinin 2016 yılına ait değerlendirme raporunda ise şu saptamalara yer verilmiştir; Almanya özellikle AB'nin komşularıyla olan dış politikada daha büyük rol üstlenmiştir, Ukrayna krizinde olduğu gibi. Türkiye ile olan mülteci sorunun çözümünde diplomatik yollara başvurulmuştur. ABD'nin Almanya'dan AB üzerinde hegemon bir güç olması için baskı yapmasına rağmen Almanya bunun yerine AB çatısı altında hareket etmeyi tercih etmiştir. Rapor Almanya'nın AB içinde belli eksen devletleri yerine daha geniş tabanlı bir üye uzlaşmasıyla karar almasını önermektedir. Bu sayede üye devletleri AB'nin çıkarlarının daha iyi korumaya sevk edebileceği şeklinde özetlenmektedir (Janning & Almut, 2016, pp. 1-12). Bir diğer görüşte bu tespiti destekler niteliktedir; buna göre Ukrayna krizi, Euro krizi, mülteci krizi ve Libya savaşı gibi zorlu koşullar Almanya'nın liderlik etmesinde önemli rol oynamaktadır. Almanya bu tür dış ve güvenlik politikalarında hakim konumda olmasının yanında ayrıca ortak güvenlik ve savunma politikalarında ve Avrupa Komşuluk politikasında da etkin rol oynamaktadır. Almanya'nın liderlik pozisyonunda olmasının bir nedeni de Fransa'nın ve İngiltere'nin bu konuda isteksizliği gösterilmektedir (Büyükbay, 2017, pp. 19-38). AB kendi bağımsız güvenlik ve savunma politikalarını uyguladıkça ABD ile daha fazla ters düşmektedir. ABD, AB'nin kendi kontrolü dışında hareket serbestisine karşın üye devletlerin NATO örgütü altında olmalarını istemektedir. AB'nin genişleme ve derinleşme süreciyle gücünü arttırdığı ölçüde ABD'den uzaklaşacaktır. ABD dünya barışı için tek merkezli bir yönetimi savunurken AB çok merkezli bir yönetim anlayışını benimsemiştir (Arslan, 2005, pp. 229-248). Gürcistan Politikalar Enstitüsü'nün raporuna göre ise Almanya dahil AB içinde hiç bir devlet yükselen bir Çin gücüne yada saldırgan bir Rusya'ya karşı tek başına politika, ekonomi ve güvenlik anlamında yeterince

güçlü değildir. AB içindeki devletler arasında yakın politik ve ekonomik bağlar daha istikrarlı bir Avrupa anlamına gelecektir. Göç ve terörizm gibi büyük küresel sorunların varlığı AB üyesi devletleri bu sorunların çözümü için daha fazla işbirliği yapmaya yönlendirmektedir (Stöber, 2017, p. 3). Almanya AB'nin en büyük destekçisidir ve AB bütçesinin yaklaşık üçte birini karşılamaktadır (Canbolat, 2009, p. 266). Sussex Avrupa Enstitüsü'nün 2011 yılındaki yayınlanan raporuna göre AB üyesi devletler Almanya'dan yalnızca kriz zamanlarında değil AB'nin geleceğine dair gündemlerde de lider rolü beklemektedirler. Almanya halen AB ile ilgili sorunlarda diğer üye devletlerce doğal çözüm mercii olarak görülmektedir. Almanya'nın Küresel Ekonomik Kriz'den çok hızlı toparlanması onun AB içinde ne kadar büyük bir güç olduğunu göstermiştir. Onun bu ekonomik gücü Euro Krizinde kurtarıcı rolü içinde beklenti yaratmıştır (Mayhew, Oppermann, & Hough, 2011, pp. 1-23). AB-Almanya ilişkisine farklı ve eleştirel bir yaklaşım da AB'nin Almanya için serbest ticaret bölgesi olduğu görüşüdür. Almanya'nın gerçekleştirdiği ihracatın yarısını bu bölgeden gerçekleştirdiği, bunun para birliğinden bile daha önemli olduğu, Almanya'nın gücünün diğer ülkelerin pazarlarına girebilme yeteneğine bağlı olduğu, şayet diğer pazarlara giremezse gücünün bölüneceği öngörülmektedir. Ayrıca Almanya'nın ihracat pazarının devamı için AB'ye ihtiyaç duyduğu, bu sayede finans çevrelerini destekleyip, işçi ve malların yerlerine varmasını sağlayarak, ortak para ile çevre ülkelerin Alman mallarını tüketmeye devam edebileceği öngörülmüştür (Yılmaz, 2018c, pp. 1-4). AB'nin siyasi nedenlerle kurulmuş olsa da ekonomik nedenlerle yoluna devam ettiği sonucuna varılmıştır. Ekonomik bütünleşme olmadan siyasi bütünleşmenin gerçekleşmeyeceği, büyüklük ve değerleri ile eşsiz olan Almanya'nın eğer AB'de liderlik etmek istiyorsa bunun ekonomik yükünü de çekmesi gerektiği düşünülmektedir (Yılmaz, pp. 1-7). AB içinde Almanya'nın kamu borcu düşerken, İtalya, Fransa ve İspanya'nın kamu borçları artmaktadır. Ayrıca Almanya'da bütçe açığı yokken İtalya, Fransa ve İspanya'da bütçe açığı vardır (Ek 25-26). Son küresel ekonomik krizden bu yana AB dayanışma, kimlik ve demokrasi sınavından geçmektedir. Buna göre AB ülkeleri dayanışma bağlamında borç verenler ve alanlar olarak, coğrafi ve kültürel olarak Kuzey-Güney ayrımı ve demokrasi olarak da Brüksel'in Avrupa modeline karşı Polonya ve Macaristan'ın otokratik yönetimlerini örnek gösterilebilir (Yılmaz, 2018b, pp. 1-7). 2015-2025 yıllarını kapsayan on yıllık bir tahmine göre Almanya'nın AB'nin ağırlık

merkezinde olduğu ve öyle kalacağı beklenmektedir. Almanya'nın ihracat gücü AB'nin yapısında önemli bir temel dayanaktır. Tahmine göre bu on yıl içinde Almanya'nın ekonomik düşüşü hem içişlerinde hem de AB içindeki etkisini olumsuz etkileyecektir. Ayrıca AB içindeki yükselen milliyetçilik akımlarının da AB bütünleşmesini olumsuz etkilediği belirtilmektedir. Milliyetçi yaklaşımların devletlerin kendi piyasa ve işgücü üstünde korumacı bir politika benimsemelerine neden olduğundan da bahsedilmektedir. Ayrıca Akdeniz havzası ülkeleri ile Almanya, Avusturya gibi devletlerin çıkarlarının örtüşmediği görüşü de belirtilmektedir. Yani AB'nin bir tarafının çıkarına olan bir şeyin diğer tarafının zararına olabildiği değerlendirilmektedir. Sonuç olarak AB'nin gelecek on yılda ulus-devlet yapısının ön plana çıktığı ve siyasi, askeri ve ekonomik bir bütünleşmenin gerçekleşmeyeceği öngörülmektedir (*Decade Forecast: 2015-2025*, 2017, pp. 2-5). Avrupa'da geleneksel olarak iki yaklaşım vardır ve bunlar Atlantikçilik ve Avrupacılık eksenli yaklaşımlardır. Atlantikçi yaklaşımın savunucu İngiltere'dir ve ABD'nin NATO vasıtasıyla Avrupa kıtasında olmasını savunur. Kıtanın güç merkezi olmasına ihtiyatla yaklaşır. Avrupacı yaklaşımın savunucu Fransa'dır ve Avrupa'nın kendi dış politikasını belirlemesini ve kendi ordusu olmasıyla beraber küresel bir güç olmayı savunur. Dönemin Almanya Dışişleri Bakanı Guido Westerwelle'nin de uzun vadede Avrupa Ordusu kavramına sıcak bakmaktadır. Ancak Avrupa Dış ve Güvenlik Politikası sabit kalırken üye devletlerin çıkarları da birbiriyle örtüşmemektedir. Belirli ortak çıkarlarda uzlaşma ise zor görünmektedir. Bir yada birkaç devlet merkezli ortak dış politika uygulanması da zor görülmektedir (Nagle, 2010, pp. 1-2). Avrupa'nın askeri bir Schengen bölgesine ihtiyaç duyduğu görüşünü savunan yaklaşımlar da vardır. 2017 Ağustos ayında ABD Savunma Bakanı Jim Mattis ve Hollanda Savunma Bakanı Jeanine Hennis-Plasschaert Pentagon'da gizli bir görüşme gerçekleştirmişlerdir. Görüşmede NATO savunma bütçesi görüşülse de asıl şaşırtıcı olanın kıta Avrupa'sında askeri bir Schengen bölgesinin görüşülmesidir. Bu bir ilk değildir, daha önce ABD'nin Avrupa Birlikleri Komutanı Korgeneral Ben Hodges'de bu tür bir öneri sunmuştur. Barış zamanında yalnızca tatbikat amacıyla AB üyesi devletlerin askerleri sıkı presedürlerden sonra diğer ülkelerin toprağına girebilmektedir. Ancak Hodges ve daha sonraki bir zamanda Mattis bunun sivillere de uygulanan bir tarzda ve daha gevşek bir şekilde askerler içinde Schengen bölgesi uygulanmasını teklif etmiş olmaktadır. ABD'nin teklifinin;

Türkiye gibi AB'ye üye olmayan devletler ile Schengen bölgesinde olan ancak AB üyesi olmayan devletler (Norveç, İzlanda) nedeniyle uygulanması bir hayli zordur. ABD'nin bu teklifindeki politik amacı ise NATO ve AB üyesi devletlerin askeri olarak daha etkin bir şekilde faaliyet gösterebilmeleridir (Jans & Rizzo, 2017, pp. 1-3). Ancak ABD'nin asıl amacının NATO görünümü vesilesiyle "Amerikan askeri gücünü kıtanın her yanına serbest bir şekilde göndermek" olduğu şeklinde değerlendirilmektedir. Bu tür kararların AB üyeleri yada Schengen bölgesi devletleri tarafından ve yalnızca kendilerinin ortak çıkarına göre verilmesinin daha iyi bir yaklaşım olacağı düşünülmektedir. Fransız Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron "Avrupa kendi gerçek ordusu kurmalıdır" çağrısını hakkındaki yapılan haberin ayrıntıları AB için adeta bir dönüm noktasıdır. Macron'un, Trump'ın NATO için savunma bütçesinin GSYİH'nin yüzde ikisine çıkarılması isteği ve ardından Orta Menzilli Nükleer Silah Antlaşmasından çekilme söyleminden sonra Radyo Fransa'ya yaptığı açıklamada ABD'yi kıta Avrupası için potansiyel tehdit olarak düşündüğü fikri ortaya çıkmaktadır. Macron açıklamasında "Kendimizi Çin'e, Rusya'ya ve hatta ABD'ye karşı korumak zorundayız" demiştir. Macron ayrıca "Gerçek Avrupa Ordusunu kurmadan kendimizi koruyamayacağız" fikrini de ifade etmiştir. Macrona göre Avrupa kıtası Trump'ın nükleer silah antlaşmasından çekilmesi halinde "esas kurban" olacaktır. Donald Trump'ın ABD Başkanı seçildiği yıl (2016) Avrupa'ya askeri amaçlı aktarılan kaynak 789 milyon dolarken, 2018 yılında bu miktar 4.77 milyar dolara yükselmiştir. Brüksel'de Avrupa ordusu ile dış politika ve savunma politikalarının, ekonomik bütünleşme politikalarının çok gerisinde kaldığını düşünen seçkinler de vardır. AB'nin dış politika temsilcisi Federica Mocherini AB ordusunun "elli, altmış yada yüz yıl sonra kurulabileceğini" ifade etmiştir. Avrupa Komisyonu sözcüsü Margaritis Schinas Fransız Cumhurbaşkanı Macron'un AB ordusu fikrini hoş karşılamakla beraber bunun için henüz çok erken olduğu fikrindedir. Schinas öncelikle araştırma sahaları, tedarik ve kaynak bulunması gerektiğini belirtmektedir. Ayrıca "Savunma kimliğinin AB ordusu ile başlayacağını düşünmüyorum" diyerek de ilave de bulunmaktadır (Meichtry & Norman, 2018). AB bütünsellik içinde askeri bir güç olma amacını henüz gerçekleştirememiştir. AB'nin insani güvenlik doktrini ile etkili bir aktör olabileceği yaklaşımı da savunulmaktadır. Buna göre AB ülkeleri biraraya getiren bir barış projesidir. Bu projenin başarısı insan güvenliğini hedef aldığı anda başarıya ulaşacaktır. Bunun

içinde askeri yapılanmalara özellikle saldırganlığı savuşturmak için ihtiyaç vardır. Ancak askeri yapılanmanın sınırını burada bırakılarak polis ve sivillerle etkileşim içinde bir oluşumu tarif edilir. Bu yapının askeri güç olmak yerine insani güvenlik gücü olması gerektiğini savunulur. ABD ile ilgili olarak ise geleneksel askeri gücünü kullanarak Irak ve Afganistan'da daha fazla çıkarlarını koruyamayacağını iddia edilmektedir (Kaldor, 2009, pp. 1-8). Almanya ve Fransa'nın Avrupa'da oluşturmak istediği birliğin ne tür bir faydası olabilir sorusuna cevaben doğrudan Helmut Kohl'un görüşüne yer verilmiştir: "Barış" (Marshall, 2018, pp. 126-127). Almanya ve AB ilişkisinin en iyi tanımlanması belki de yine Helmut Kohl tarafından yapılmıştır: "Avrupa bütünleşmesi savaş ve barışın sorusudur" ve "Almanya'nın ve AB'nin birleşmesi aynı paranın iki yüzüdür" (Banchoff, 1997, pp. 60-73).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

1990-2018 YILLARI ARASINDA ALMANYA'NIN BÜYÜK GÜÇLERLE İLGİLİ STRATEJİK DIŞ POLİTİKA ANALİZİ

4.1. ALMANYA'NIN BÜYÜK GÜÇLERLE İLGİLİ STRATEJİK DIŞ POLİTİKA ANALİZİ

Bu bölümde Almanya'nın yedi büyük güç ile karşılıklı olarak güç dengeleri üzerinden mukayeseleri yapılmıştır. Büyük güçler ile Almanya arasındaki stratejik dış politika analizinde hedeflenen amaç ise Almanya'nın bu güçler karşısındaki durumunun ortaya konulabilmesidir. Bölgesel yada küresel güç olmak için önkoşul bütünleştirici ve uzlaştırıcı olmaktan geçmektedir. Bunu başarabilmek için iyi yetişmiş insan, teknoloji ve sermaye'nin ülkeye çekilebilmesi gerekmektedir. Ayrıca ülkenin büyüklüğü ve nüfus da dikkate alınmalıdır (Yılmaz, 2017b, p. 161). Büyük güç kavramı için üç ölçüt bulunmaktadır. Bunlar ülkenin büyüklüğü (yüzölçümü ve nüfusu), ekonomisi ve askeri gücüdür (Pastor, 2004, pp. 153-154). Ancak Almanya'nın ekonomik bir güç olmasına rağmen siyasi ve askeri güç bakımından etkin bir güç merkezi olamadığı değerlendirilmektedir. Bölüm analizi açısından Almanya'nın tarihsel hafızası ve politik kültürünün incelenmesi özellikle dikkate değerdir.

Bir toplumun tarihsel hafızası dış politika sürecinde kilit bir önemdedir. Tarihsel hafıza çağdaş devlet politikalarını etkilemede özellikle de dış politika hususunda önemlidir. Ayrıca bu kavram ulusal kimlik aidiyetinin yorumlanmasında da etkilidir (Nijhuis, 1998, pp. 205-217). Politik kültür ile devletlerin hareket tarzları arasında ilişki vardır. Bu önerme diğer unsurları büsbütün dışlamadığı gibi politik kültürü de devlet davranışının tek parçası olarak değerlendirmez. Politik kültür kısa zaman dilimleri içinde dahi büyük değişimler gösterebilen ve onunda kısıtlarının olduğu bir kavramdır. Ancak her şeye rağmen politik kültür, devlet davranışlarında mutlaka hesaba katılması gereken bir unsurdur (Duffield, 1999, pp. 765-803). Almanya'nın dünya politikası stratejisinde düşünce kuruluşları, vakıflar, dernekler ve kültür merkezleri çok önemlidir. Bunların içinde ön planda olanlar ise şunlardır; Bilim ve Sanat Vakfı (SWP), German Marshall Fund of the United States, Konrad Adenauer Vakfı, Friedrich Ebert Vakfı, Alman Dış Politika Konseyi (DGAP), Alexander von Humbolt Vakfı,

Alman-Fransız Enstitüsü (dfi), Mercator Vakfı, Atlantic Bridge, Federal Güvenlik Politikası Akademisi (BAKS), Heinrich Böll Vakfı, Rosa Luxemburg Vakfı, Friedrich Naumann Vakfı, Robert Bosch Vakfı, Bertelsmann Vakfı, Körber Vakfı, Thyssen Vakfı, Gerda Henkel Vakfı, Doğu Asya Derneği, Latin Amerika Derneği, Alman Ekonomisi Afrika Derneği, Yakın ve Ortadoğu Derneği, Alman Ekonomisi Doğu Komisyonu, Alman Akademik Değişim Servisi (DAAD), Goethe Enstitüsü, Yurtdışı Okulları Merkezi Ofisi (ZfA), Doğu Prusya Hemşeri Derneği, Sürgün Edilen Almanlar Birliği (BdV) (Kronauer, 2016, pp. 115-169). Almanya genel olarak kendi dış politikasını Soğuk Savaştan sonra barışın kalıcılığına ve batı tipi özgürlük modellerini varsayarak icra etmektedir. Almanya ABD, Rusya ve Çin gibi devletlerle uluslararası çok yönlü bir stratejiyi sürdürebilmektedir (Helwig, 2018, pp. 3-7). Finlandiya Uluslararası Olaylar Enstitüsünün raporuna göre ise Almanyanın güvenlik ve dış politika bakışını yansıtan White Paper'ın 2016 güncellemesinde Almanya, kıtanın lider gücü olarak uluslararası olaylarda daha fazla sorumluluk almaya başlamıştır. Almanya'nın ekonomik ve siyasi gücünün onu daha fazla uluslararası sorumluluk almaya yönelttiği belirtilmektedir (Iso-Markku & Helwig, 2016, pp. 1-2). Kosova savaşına aktif bir katılımı beraber Almanya'nın geleneksel dış politika anlayışının (güvenlik anlamında) değiştiği düşünülmektedir (Harnisch, 2001, p. 36). Ancak Almanya operasyonlara katılım hususunda müttefiklerine sadakatle jeopolitik gerçekler arasında sıkışmış bir durumdadır (Sussex & Kanet, 2015, p. 4). Almanya'nın Euro Bölgesi krizine ve Libya'daki NATO misyonuna karşı eleştirilen yaklaşımı, Alman dış politikasında daha geniş bir eğilimin ifadeleri olarak yorumlanmalıdır. Almanya'nın dış politikası üçlü bir mekanizmadan; içişlerindeki kısıtlar, ulusal rol anlayışı (sivil güç) ve uluslararası beklentilerinden oluşmaktadır (Oppermann, 2012, pp. 502-519). Libya Savaşı için yapılan oylamada Almanya'nın bulunmamasını dış politikasında değişiklik olarak yorumlanmıştır. Almanya'nın ulusal çıkarlarını korumak için bilinen geleneksel anlayışından farklı olarak politik ve ekonomi bağlamında daha çok kendine güvenen bir tavırla izlediği değerlendirilmektedir. Almanya'nın dış politika sürecinin AB politikalarıyla iç içe geçtiği görülmüştür. Çok taraflı bir dünya düzeninde Almanyanın yeni kilit oyuncularla iş birliği yapması jeo-ekonomisi ve dış politika çıkarları için çok önemlidir. Özetle Almanya'nın dış politikasını güçlendirmek için bakanlıkları, özel sektörü, hükümet dışı örgütleri, gelişim amaçlı örgütleri ve kültürel örgütleri de içine alan bütünleşik bir yapıya

geçtiği görülmektedir. Almanya ulusal çıkarlarına ulaşmak için gerekirse tek taraflı politikalar izlemekten de çekinmemektedir (Kappel, 2014, pp. 348-349).

4.1.1 ALMANYA-ABD STRATEJİK DIŞ POLİTİKA ANALİZİ

ABD dış politika ilişkileri açısından Almanya için en önemli devlettir. Almanya'nın ekonomik ve askeri olarak en çok ilişkide bulunduğu ülkelerin başında ABD gelmektedir. Ekonomik açıdan Almanya'nın dış ticaretinde en çok fazlalık verdiği ülke ABD'dir. 2017 yılı için Almanyanın ABD'ye karşı 55,2 milyar dolarlık ticari gelir fazlalığı vardır. Ancak Trump'ın başkanlığı ile ABD-Almanya ilişkileri bozulmaya başlamıştır. Başkan Trump'ın Almanya'yı karşılıklı ticaretlerinde ihracat fazlası vermesine rağmen savunma harcamalarına yeterince önem vermemekle suçladığı görülmektedir (Bosoni, 2018, p. 4). 2018 yılında ABD Başkanı Donald Trump demir-çelik ithalatı ile ilgili gümrük duvarlarını yükseltmiş ve bu durum doğal olarak Almanya-ABD ticaret ilişkisini Almanya aleyhine etkilemiştir. Nitekim "America First" sloganıyla seçilen Başkan Trump Almanya karşısında ticaret açığını ve Almanya'nın NATO'ya katkısını eleştirmiştir (Polyakova & Riecke, 2017, pp. 1-3). NATO kapsamında Almanya'da bulunan ABD askerleri ile ilgili olarak ABD açısından Almanya'ya önem atfedilmesi gibi algılanırken Almanya açısından ise güçlü bir savunma unsuru olduğu görüntüsü vardır. Ayrıca Almanya ve Avrupanın güvenliği için ABD'nin güçlü olduğu bir NATO'yu gerekli görürken bu yapıda Almanya'nın da Avrupa adına öncü rol oynamak niyetinde olduğu düşünülmektedir. ABD'nin Almanya'da yüz seksen bir askeri bölgede ve otuz beş bin askerinin bulunduğunu, ABD'nin toprakları dışında en geniş askeri yapılanmasının yine Almanya'da (yirmi nükleer başlıklı füze bulunan Büchel Hava Üssü dahil olmak üzere) olduğu bilinmektedir (Mercan & Romya Bilgin, 2017, pp. 227-258). Almanya'da bulunan ABD askeri varlığı otuz yedi bin dört yüz elli personeldir. Aynı zamanda ABD'nin Afrika Komutanlığı ve Avrupa Komutanlığı Almanya'dadır ("Chapter Four: Europe," 2018, pp. 110-111). Almanya'da on beş ABD üssü vardır (Yılmaz, 2018a, p. 3). Ancak soğuk savaş bitmişken ve doğudan gelebilecek tehlike ortadan kalkmışken ABD'nin Avrupa'da özellikle de Almanya'daki askeri varlığının yeniden değerlendirilmesi gerektiği kanaatine varılmıştır. Kaldı ki yine AB üyesi ve Almanya'nın kuruluş içindeki en yakın müttefiki olan Fransa'nın nükleer güç sahibi olması zaten Almanya için mevcut düzende güvenliğinin sağlanmasında büyük bir avantaj oluşturmaktadır.

Ayrıca Fransa'nın nükleer silahlarının konuşlu oluşu AB için de yeterince caydırıcılık sağlamaktadır (Ek 27, 28, 29). Tek kutuplu bir dünya düzeninden çok kutuplu bir dünya düzenine geçiş döneminde ABD'nin askeri varlığının Avrupa coğrafyasında mevcut şekliyle kalması daha da zor olacağı değerlendirilmektedir. 1988-2018 yılları arasında Avrupa'da bulunan ABD askeri varlığı önemli miktarda azalmakla beraber halen varlığını sürdürmektedir (Ek 30). Nitekim NATO'yu kendi hegemon (Yılmaz, 2006, pp. 16-17) çıkarları için kullanmaktan çekinmeyecek bir ABD, Avrupa devletleri içinde rahatsızlık yaratacak ve kıtada kalması sorgulanır hale gelecektir. Mevcut düzende ABD'nin küresel gücü siyasi, ekonomik, askeri ve kültürel olarak üstünlüğünden kaynaklanmaktadır (Yılmaz, 2017b, p. 231). ABD'nin küresel güç bileşenleri ise ekonomik göstergelerinin yüksekliği, endüstriyel/teknolojik üretim kapasitesi, silah sanayinin gelişmişliği, çokuluslu şirketleri, finans ve medya kuruluşlarıdır (Ülger, 2017, p. 121). Friedrich Ebert Stiftung'un 2006 yılında yayınladığı raporunda 1990'ların başından itibaren Almanya'nın dış politikasında değişimlerin başladığı belirtilmektedir. Bu değişimlerden özellikle üçü üzerinde yoğunlaşmıştır. Bunlardan ilki Soğuk Savaş'ın sona ermesiyle birlikte ABD'nin Almanya güvenliği için önemini kalmamasıdır. Ayrıca kamuoyu nezdinde ABD'nin yalnızca kendi çıkarları doğrultusunda hareket eden uluslararası bir sorun kaynağı olduğu ve bunun Irak Savaşı, Kyoto Protokolü ve Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesi olaylarıyla da pekiştiği belirtilmektedir. İkinci unsur ise Almanya'nın AB için pragmatik bir yaklaşıma vurgu yapması ve bu şekilde bir tavır takınmasıdır. Bunu gerçekleştirebilmek için Fransa ile koordineyi başarmıştır. Son olarakta uluslararası alanda daha fazla sorumluluk alma isteğidir. Raporun sonucunda ise daha fazla politik liderlik, strateji merkezli bir yaklaşım, daha hızlı ve tutarlı karar alabilme, dış politika için yeni yaklaşımlar geliştirebilme, kamuoyunun dikkatini dış politikaya yönlendirebilme de tavsiye edilmektedir. Bu yaklaşımların başarılı olabilmesiyle daha etkili bir dış politika izlenebileceği belirtilmiştir (Mair, 2006, pp. 1-3). Bu rapor Almanya dış politikasının Soğuk Savaş'ın bitişiyle beraber değişim içinde olduğunun göstergesidir. Nitekim ABD'nin gelecek zaman diliminde Almanya ile ilişkilerinin hegemon gücünü koruyup koruyamaması ile yakından ilgili olduğu değerlendirilmektedir. ABD'nin hegemon gücünün ise süreç içerisinde devletlere barış getirmede açıkça görülmektedir. Ancak ABD'nin küresel gücünün devamı için statükocu bir yaklaşım sergilemeye devam edeceği

düşünülmektedir. Sovyetler Birliği'nin çöküşünden sonra ABD tek kutuplu bir dünyada başat güç olarak kalmış ve bunu sürdürmek için askeri olarak güçlenmiştir. ABD'nin tek kutuplu hâkimiyetinin ilk yirmi yılında dört devletlerarası savaşa katılmıştır. ABD Soğuk savaşın bitişinden itibaren yirmi iki yılın on üçünü savaşa geçirmiştir. **Soğuk Savaş sonrası geçen yirmi yıl; ABD tarihinin yüzde onundan daha az bir zamana karşılık gelirken ülke tarihinde yaşanan toplam savaşların yüzde yirmi beşinden daha fazlasına karşılık geldiğini görülmüştür.** Sonuçta tek kutuplu bir dünyada barışın sağlanamadığı ortaya çıkmaktadır (Monteiro, 2011, pp. 9-40). Eğer belirli bir neden savaşa neden oluyorsa, sorulması gereken soru gerekçeler değişse de savaşların neden tekrar çıktığıdır (Waltz, 2017, p. 445). ABD özelinde bu sorunun cevabı çok zor olmasa gerekir: kendi çıkarını korumak için meşru olanlar dahil her şey çığnenebilir. Almanya açısından özellikle kısıtlarından kurtulmak için ABD'nin tek kutuplu dünya hâkimiyetinin sona ermesi çıkarına görülmektedir. İlgili alanları göz önüne alındığında, Almanya'nın Batılı nükleer silahlara sahip devletlere karşı "güvenilir uçakları rolünü oynamasını" uygunsuz görünmektedir (Müller, 2000, p. 25). Almanya'nın nükleer silahlara sahip olması konusunda revizyonist bir strateji izlemesi gerektiği değerlendirilmektedir. Ancak her şeye rağmen Almanya Avrupa'da ABD'nin önemli müttefiklerinden biri olarak görülmektedir. Rusya'nın Kırım'ı ilhakına kadar Almanya'nın ekonomi ve Euro Bölgesi'nin yapısal reform ile ilgilenirken bu olaydan sonra dış politikaya ağırlık vermeye başlamıştır. Ayrıca Almanya'nın Rusya'ya karşı yaptırımlar, İran'ın nükleer güç oluşuna karşı yaklaşım, IŞİD'e karşı savaş, Afganistan harekati, Somali ve Mali'de ABD ile ortak hareket etmiştir (Kaim, 2017, pp. 31-44). **Amerika diğer devletlere kitle imha silahları hakkında ahlak dersi vermesine rağmen kendisi çok büyük miktarda nükleer silah depolamaktadır.** Bunun yanında ABD çıkarlarına erişmek yada çıkarlarını korumak için bir takım kitle imha silah/yöntemleri kullanmaktadır. Bu yöntemler ise; ekonomik yaptırımlar (Küba, Irak, Yugoslavya, İran), sindirme tarzı bombalama (Almanya, Japonya, Kore, Hindicini) ve kimyasal silah (Vietnam) kullanımıdır. ABD bu dört yöntemi kullanan tek devlettir (Boggs, 2017, pp. 42-43). ABD'nin küresel hegemonyasını sürdürmek için; askeri gücünü kullanma, nükleer silahlarla ilgili sıkı bir kontrol, kendine tehdit olarak gördüğü akımlarla mücadele, kendi düzenine karşı istikrarsızlık oluşturan yapılara karşı mücadele, uluslararası sistemi uluslararası örgütler vasıtasıyla kontrol altında

tutmak gibi amaçları kullanmaktadır (Dinç & Akkuş, 2017, p. 6). ABD'nin hegemon gücünü keyfi bir biçimde kullandığı ve gerektiğinde müdahaleye meşruiyet katmak için bir takım hukuk dışı faaliyetlerde bulunduğu defalarca kez dile getirilmiş ve yazılmıştır. Bunun en belirgin örneği ise ABD'nin Irak'a müdahalesidir. Nitekim dönemin ABD Başkanı George Bush kendisine iletilen raporlarda Irak'da kitle imha silahları olmadığı bilgisi verildiği halde bunun tam tersi bir kararla Irak'ı işgal kararı vermiştir ("ABD'nin Irak'ı işgal gerekçesi yokmuş," 2015). Ayrıca ABD Başkanı Donald Trump, IŞİD'i, kendinden önceki Başkan Barack Obama'nın kurduğunu söylemiştir ("Trump: IŞİD'i Obama kurdu," 2016). ABD bilhassa 11 Eylül 2001 saldırılarından sonra kendisini uluslararası sistemin jandarması olarak görmektedir (Ülger, 2017, p. 138). Ömer Lütfi Taşcıoğlu'na göre ise sömürgecilik ve emperyalizm isim değiştirerek küreselleşme adını almıştır. ABD, 1945'den bu yana küresel emperyalist bir devlettir. 11 Eylül 2001 saldırılarını da emperyal politikaları için gerekçe yapmıştır. ABD icra ettiği operasyonlarda kamuoyunu yanıltmak için insan hakları ve terörizme karşı mücadele gibi sloganları kullanmaktadır. Enerji ithal ettiği Ortadoğu'yu 11 Eylül 2001 saldırılarından sonra "kitle imha silahı var" gerekçesiyle işgal etmiştir. Bu işgalin bir diğer gerekçesi ise İsrail'in güvenliğini sağlamaktır. İkinci Dünya Savaşından sonra kurulan Birleşmiş Milletler, Uluslararası Para Fonu, Dünya Bankası gibi kuruluşlarla sömürülen ülkeler, ABD'ye bağımlı hale getirilmektedir. ABD'nin emperyal amaçlarına varmak için kullandığı en önemli vasıtası ABD ordusudur. Para ise ikinci küresel kontrol aracıdır. Eğitimin ve kültürün düzenlenmesi, iletişimin yönlendirilmesi de son temel kontrol aracıdır. ABD kendi küresel çıkar önceliklerine göre uluslararası olaylara müdahaleyi seçmektedir. 11 Eylül 2001 saldırıları Afganistan ve Irak'ın işgali için gerekçe olarak kullanılmıştır. ABD'nin korumasını üstlendiği İsrail ise sahip olduğu kitle imha silahlarını keyfiyet içinde kullanabilme kararlılığını göstermektedir. İsrail dört yüzün üzerinde nükleer dahil olmak üzere kitle imha silahına sahiptir ve Nükleer Silahların Önlenmesi Antlaşmasını da imzalamamış bir ülkedir. Irak'ı kitle imha silahlarına sahip olduğu gerekçesiyle işgal eden, bir milyonun üzerinde insanı öldüren, beş milyon çocuğu yetim bırakan, beş milyon Irak'lıyı mülteci durumuna düşüren ayrıca İran'ın nükleer teknolojiye sahip olmasının kabul edilemeyeceğini belirten ABD'nin İsrail'in kitle imha silahlarına karşı tutumu ikiyüzlülüğünün göstergesidir (Taşcıoğlu, 2009, pp.

20-181). İkinci Dünya Savaşından beri dünyanın en büyük gücü olan ABD, her koşul altında üstünlüğünü sürdürmeyi öngörmektedir. Günümüzde Çin'i kendine tehdit olarak görürken, İsrail'i ise düzenli olarak desteklemektedir (Ülger, 2017, pp. 133-136). Haydar Çakmak'ın tespitlerine göre ise ABD ordusu ilk kez 1801 yılında uluslararası bir savaşa katılmış ve o tarihten günümüze de ellinin üzerinde operasyon gerçekleştirmiştir. 1880 yılından beri yaklaşık yüz kırk yıldır dünya liderliğini sürdürmektedir. Sahip olduğu ileri teknoloji ve bilim seviyesi onu diğer büyük güçlerden ayırdetmektedir. Buna karşın ABD'nin en büyük sorunları ise kamu borcu ve İkinci Dünya Savaşından sonra bıraktığı kötü izlenimidir. Emperyalist gücünü yanlış ve sömürü amacıyla kullanan, uluslararası hukuku hiçe sayan, etik kaygısı da taşımayan bir izlenimi vardır. ABD Asya, Afrika ve Avrupa'da gerçekleştirdiği operasyonlarında "medeniyet getirme", "demokrasi getirme" gibi vaatleriyle milyonlarca insanın ölümüne, sakat kalmasına ve trilyonlarca dolar tahribata neden olmuştur. Bu operasyonlarını icra ederken de müttefikleri ile işbirliği içinde olmaya gayret etmiştir. Müttefikleri ile işbirliğindeki amacı ise operasyonları dünya barışı içinmiş gibi göstermek ve operasyonun riskini, sorumluluğunu onlara da paylaştırmaktır. ABD'yi bu kadar cüretkar yapan şeyin yalnızca kendi gücü olmadığını, diğer ülkelerinde yeterince tavır takınmamasının bunda rolü olduğunu ileri sürülmektedir. ABD'nin stratejik önemi olan bölgelerde küresel emperyalist çıkarları için icra ettiği operasyonlar da uluslararası barış ve adalet için ciddiye alınması gereken tehditler olarak görülmelidir (Çakmak, 2016, pp. 25-448). Genel olarak uluslararası politikada demokrasi, hukukun üstünlüğü, insan haklarına saygı, azınlıkların korunması gibi değerlerin araç olarak kullanılmaktadır. Ayrıca küreselleşen dünyada ABD'nin tek taraflı ve yalnızca kendi çıkarları için yaptığı müdahaleler uluslararası hukuk açısından geçerli bir meşruiyet taşımamaktadır. ABD halen 1500'lerden kalma güç politikaları izlemektedir. Alman halkı ise ABD'nin dünya sorunlarına barışçıl ve kalıcı çözümler getirmediği kanısındadır. Özellikle 2003 yılındaki Irak saldırısı BM Güvenlik Konseyini ve uluslararası hukuku yok sayması Alman kamuoyunda ABD'ye karşı olumsuz bir bakış açısına neden olmuştur (Canbolat, 2009, pp. 205-206). Bütün olumsuz izlenimlerine rağmen ABD günümüzde halen süper güç vasfını sürdürmektedir (Dinç & Akdemir, 2017, p. 19). Pew Enstitüsü'nün araştırmasına göre ABD-Almanya ilişkilerini Amerikalılar %68 oranında iyi olarak değerlendirirken, Almanlar %56 oranında kötü olarak değerlendirmektedirler (Ek

31). ABD-Almanya arasında değer paylaşımı açısından yapılan araştırmada ise, ABD'liler daha çok güvenlik yönlü bir yaklaşım içindeyken, Almanlar ekonomi ve demokrasi paylaşımını daha öncelikli görmektedirler (Ek 32). Almanlar ABD Başkanı Barack Obama'ya, önceki Başkan Bush'dan ve sonraki Başkan Trump'dan daha fazla güven duymaktalar. ABD'ye bakış açıları ise genellikle başkanlara duyulan güvene benzer eğilimde ancak daha düşük seviyelerde seyretmektedir (Ek 33). Gelecekte Amerikalılar ülkelerini daha çok İngiltere ve Fransa ile işbirliği halinde görmek isterken, Almanlar ise daha çok Fransa ve Rusya ile işbirliği içinde olmayı istemektedirler (Ek 34). Küresel sorunların çözümü konusunda Amerikalılar Çin ve Rusya'nın çok az katkı sağladığını düşünürken Almanlar ise Birleşmiş Milletler ve Rusya'nın çok az katkı sağladığını, ABD'nin ise aşırıya kaçtığını düşüncesindedirler (Ek 35). Amerikalılar, Avrupalı müttefiklerinin daha fazla savunma harcaması yapması gerektiğini düşünürken, Almanlar yapılan savunma harcamalarını yeterli görmektedirler (Ek 36). Amerikalılar, Almanların askeri operasyonlarda daha aktif rol almalarını isterken, Almanlar bu konuda onların görüşlerine katılmamaktadırlar (Ek 37). Müttefiklik ilişkileri bakımından Amerikalılar İngilizler'i daha güvenilir görürken, Almanlar ise Fransızları daha güvenilir olarak görmektedirler (Ek 38). Alman-Amerikan ilişkilerinde Amerikalılar Almanları daha fazla müttefik olarak görme eğilimindedirler. Ayrıca Amerikalılar AB'nin Ukrayna olaylarında Rusya'ya karşı yeterince sert tavır almadığını düşünürken Almanlar onlarla aynı fikirde değildir. Amerikalılar AB ile olan serbest ticaret antlaşmasına da Almanlara göre daha olumlu bulmaktadırlar (Ek 39). Amerikalılar kendi ülkelerinin Rusya'ya karşı yeterince tavır almadığını düşünürken, Almanlar ise bu konuda kendi ülkelerinin tavrının yeterli olduğu kanaatinde dirler. Amerikalılar Rusya ile Ukrayna olayları için mücadelede AB'nin yeterince mücadele etmediğini düşünürken Almanlar ise bunu yeterli görmektedirler (Ek 40).

4.1.2 ALMANYA-ÇİN STRATEJİK DIŞ POLİTİKA ANALİZİ

Günümüzde uluslararası alanda en çok dikkat çeken aktör olan Çin, ekonomisi bakımından şu şekilde tarif edilmektedir: "Çin, ekonomik hâkimiyeti sayesinde artık bir süper güce dönüşmeye başlamıştır". Tarif zaten bütün devletlerin ilişkilerinde konu özelinde ise Almanya'nın bu duruma göstereceği

hassasiyeti ortaya koymaya yetecektir (Örmeci, 2017). Çin küresel ekonomik güç olmak için her kıtada faaliyette bulunmaktadır. Bu amacını gerçekleştirmek için devletler ve örgütler seviyesinde aralıksız ve yoğun bir çaba içerisindedir. Ayrıca Çin Rusya ile iş birliği içinde küresel düzenin değişmesi için revizyonist bir politika izlemektedir. Almanya ve Çin arasındaki stratejik politika analizi ise şu şekildedir; Alman ekonomisinin hassas noktası olan ihracata bağımlılığının azaltılması ve geniş pazar alanına ulaşma fırsatı bakımından Çin Halk Cumhuriyeti çok önemlidir. Çin Almanya'yı teknoloji ihtiyacını karşılayan önemli bir devlet olarak görürken diğer taraftan Almanya açısından ise Çin, ekonomisini güçlendirmek için elverişli bir pazar alanıdır. Almanya Avrupa Birliği içinde Çin'in en büyük ticaret ortağıyken aynı zamanda Avrupa Birliği ile Çin Halk Cumhuriyeti arasında köprü vazifesi görmektedir. Almanya Çin'in "Kuşak ve Yol Girişimi"ni desteklemektedir. Buradaki en büyük beklentisi ise ticari ilişkiler bakımından Orta Asya'da güçlü bağlar kurmak için Çin'in gücünü arkasına almaktır (Mercan & Romya Bilgin, 2017, pp. 240-243). Avrupa Dış İlişkiler Konseyi'nin raporuna göre ise; Çin ve Almanya arasındaki ilişkiler ekonomi temelli olmakla beraber ilişki düzeyi yalnızca bu seviyede kalmamaktadır. Çin Almanya'yı AB içindeki en güçlü aktör olarak görürken bu kıta ile ilişkilerini Fransa ve İngiltereyi de dışlamadan Almanya merkezli olarak yönetmektedir. Çin için Almanya, teknoloji ithalatı yaptığı, ABD karşısında özellikle savaş tarzı bir yöntemi benimsemeyen bir devletle karşılıklı çıkar üzerine ilişkilerini geliştirdiği, çok kutuplu bir dünya düzeni için AB'yi yönlendirebilecek en önemli aktörden uzak kalmamak, birleşme esnasında olumsuz tavır takınmaması nedeniyle Tayvan meselesinde de en azından karşısında oluşabilecek bir blok içinde Almanya'nın ve AB'nin bulunmamasını sağlamak şeklinde özetlenebilir. Diğer taraftan Almanya için Çin'in önemli yanları ise ekonomik olarak sürekli artan eğilimli bir tavır izlemek, Çin ile ilişkilerinden dolayı diğer AB ülkelerinin Çin ile ilişkilerinden söz sahibi olmak, AB'nin siyasi bakış açısını değişen küresel dengelere göre belirlemek, yalnızca bir kutuba ait olmamak ve küresel çıkar ilişkilerini bu değişime ait olacak şekilde tasarlamaktır. Ancak iki devlet arasındaki bu karşılıklı ekonomik bağımlılık yine ilişkilerinin en zayıf yönünde ihtiva etmektedir. Çin ithal ettiği teknolojiyi daha yüksek bir değere dönüştürerek ihraç etmek üzerine bir ekonomik sistem benimserken, Almanya ise dış ticaret fazlası vererek ekonomik olarak güçlü kalmak şeklinde bir strateji benimsemektedir. İki devletinde ekonomik olarak

ilişkilerine rağmen benzer sistemlerle güç kazanması bir zaman sonra çıkar ilişkilerinin çakışmasına neden olabileceği değerlendirilmektedir. Bu nedenle şimdilik bir sorun teşkil etmeyen Çin-Almanya stratejik ilişkisi olumsuz yönlü bir eğilime sahip olabilir (Kundnani & Parello-Plesner, 2012, pp. 1-16). Küresel ekonominin ve dünya politikalarında karar merkezinin Atlantik'den Asya'ya geçmeye başlamasıyla beraber ABD'nin etkisi azalırken Çin'in etkisinin artmaya başlayacağı değerlendirilmektedir. Birleşmeden sonra gücünün zirvesinde olan Almanya'nın ise hem kendi hemde AB çıkarları için yeni oluşan dünya düzeninde sahip olunan zenginlik, özgürlük ve güvenlik vasıflarını da kaybetmeden katkı sağlaması beklenmektedir (Kreft, 2015, pp. 1-8).

4.1.3 ALMANYA-RUSYA STRATEJİK DIŞ POLİTİKA ANALİZİ

1990'ların başında küresel seviyede yaşanan zorlu süreçler hem Almanya'yı hemde Rusya'yı derinden etkilemiştir. Rusya yıkılan SSCB'nin ardılı olarak devletin yeniden oluşumuna çalışırken, Almanya ise bir taraftan ilhak ettiği Doğu Almanya'nın imarı için çabalarırken diğer yandan da yeni bir oluşum içinde olan AB ile ilgilenmek durumunda kalmıştır. Rusya küresel düzeyde halen geçerli olan ABD hegemonyasına karşı revizyonist bir yaklaşım izlerken bunu gerçekleştirmek için yeniden SSCB döneminde olduğu gibi en az iki kutuplu bir dünya düzenine geçişi hedeflemektedir. Amacına ulaşmak için de özellikle Çin ile yakın iş birliği halindedir. Kendi askeri gücünü Çin'in ekonomik gücü ile pekiştirerek küresel seviyede hegemoniye karşı dengeleme politikası izlemektedir. Almanya'nın birleşme süreci esnasında SSCB Başkanı Gorbaçov yiyecek yardımı ve krediler karşılığında buna razı olduğu bilinmektedir. Bu dönemde Gorbaçov bir yandan ekonomik sorunlara çözüm ararken diğer yandan da Almanya ile radikal bir ortaklık kurmaya çalışmıştır (Forsberg, 2005, pp. 142-164). Almanya ise hem birleşmeden kaynaklanan sorunları için hemde AB'nin yapısal değişimiyle uğraşırken Doğu Ortaklığına (Ukrayna, Azerbaycan, Gürcistan, Belarus, Moldova, Ermenistan) gereken önemi verememiş ve büyük fırsatları kaçırmıştır (Sandschneider, 2012, pp. 1-4). Doğu ortaklığı olarak adlandırılan devletlerin Rusya'nın etkisinde olduğu düşünülürse Almanya'nın bu devletlerle ilişkilerini yeniden tanımlamakta ve buradan hareketle elde edebileceği stratejik avantajları fırsata dönüştürme de başarısız olduğu görülmektedir. Almanya Doğu Ortaklığı ile ilişkilerini muhatapları açısından onların politikalarını dikkate

almaksızın yalnızca ekonomi temelli yürütmektedir. Ancak Berlin bu ortaklıktan kendisi için politik ve ekonomik çıkarlar beklemektedir. Almanya Doğu Ortaklığıyla ilgili statükocu bir politika izlemektedir. Bir yandan bu devletlerle AB arasında üyelik sonucu doğurabilecek gelişmelerden kaçınırken diğer yandan ise Rusya ile olan ilişkilerini olumsuz etkileyebilecek politikalardan kaçınmaktadır. Almanya, Doğu Ortaklığı ile AB arasında ekonomik iş birliği üzerinde gelişen bir süreç üzerinde ısrarcı bir tutum takınmaktadır (Gotkowska, 2010, pp. 1-5). Öte yandan Almanya ve Rusya arasındaki ilişkiler “hem tarihi düşmanlık hem de müttefiklik ilişkisi” olarak değerlendirilmektedir. Bu yaklaşıma göre Almanya ve Rusya arasındaki ilişkileri şekillendiren unsurların enerji, ticaret ortaklığı ve yatırımlar olduğu görülmektedir. Almanya'nın özellikle enerji konusunda Rusya'ya bağımlılığı söz konusudur. Rusya ve Almanya arasında Kuzey Akım Doğalgaz Hattı bilhassa önem taşımaktadır. Bu sayede iki devlet arasında karşılıklı ticaret yapma olanağı bulunmaktadır. Almanya, Rusya için iyi bir pazar olurken; Rusya'da Almanya için iyi bir enerji tedarikçisi ve aynı zamanda bu enerji hatlarının yapımı için iyi bir yatırım fırsatı olmaktadır. Ayrıca iki devlet arasında 2001 yılında başlayan ve halen devam eden Petersberg Diyalogu ile karşılıklı ilişkilerin güncel tutulması ve ekonomik, askeri, politik değerlendirmelerin süreklilik içinde yapılabilmesi hedeflenmektedir (Mercan & Romya Bilgin, 2017, pp. 237-240). Rusya'nın Kırım'ı ilhakından sonra bile Alman halkının çok küçük bir kısmı Rusya'yı tehdit olarak görmüştür. Ayrıca Almanya-Rusya ilişkilerinin bozulması da istenmemektedir. Ancak bu süreçte Almanlar açısından Rusyanın güvenilirliği azalmıştır (Polyakova & Riecke, 2017, p. 4). Avrupa Dış İlişkiler Konseyi'ne göre ise Almanya çıkarları açısından AB içinde Rusyanın modernleşmesine yardım etmek için daima destekçisi olmuştur. Rusya ise modernleşme ya da demokrasi aramayan, yalnızca çıkarları için güç elde etme peşinde olan bir aktör olarak tanımlanmıştır (Meister, 2014, pp. 1-12). Almanya Rusya'yı gerektiğinde sert bir şekilde eleştirebilmekte, ona karşı yaptırımların yüküne katlanabilmekte ancak diğer yanda ise onunla uzun süredir olan ilişkilerini ve iş birliğini bir kenara bırakmamaktadır. İki devlet arasındaki bu durumu izah etmek için Güç değişim teorileri ve politik faktörler değişimin doğasını ve zamanlasını anlamamızda yardımcı olamamaktadır. Almanya Kırım ilhaki dolayısıyla Rusya'nın yayılmacı politikalarına ödül olabilecek bir karşılık vermemiş ancak askeri bir gerilime de yol açabilecek tepkilerden uzak bir

yaklaşım benimsemiştir. Bu yaklaşımın AB politik karar alıcılarının dış politikalarına uygun olacak şekilde benimsenmesine dikkat edilmiştir (Forsberg, 2016, pp. 21-42). Mustafa Nail Alkan'ın görüşüne göre ise SSCB'nin çöküşünün ardından Rusya yeniden eski gücünü canlandırmak amacıyla yakın çevresinde sert gücünü kullanmaktan çekinmemiştir. Rusya'nın Ukrayna'ya karşı tutumu Batılı devletlerce çevrenmeye karşı bir tepki biçiminde olmuştur. Alkan Almanya'nın hem kendi hemde AB'nin güvenliğinin Rusya ile iyi ilişkilerle sağlanabileceğinin farkında olduğunu değerlendirmektedir. Gerek güvenlik konusunda gerekse de enerji konusunda bağımlılığı Almanya'nın Rusya'ya karşı daha sert tavır almasını engellemektedir (Alkan, 2015, pp. 89-103). Almanya'nın enerji ihtiyacı için büyük oranda Rusya'ya bağımlılığı düşünülürse ülkenin 2013 yılı için enerji kaynaklarına ihtiyacı şu şekilde sıralanmıştır; %33 petrol, %22 doğalgaz, %13 taşkömürü, %12 yenilenebilir enerji, %8 nükleer enerji, %8 linyit kömürü (Kronauer, 2016, pp. 88-105). Almanya bir yandan Rusya konusunda yaptırımlara katılırken diğer yandan ise Kuzey Akımı İki projesi ile birçok devleti devre dışı bırakarak doğrudan enerji bağlantısını gerçekleştirme kararlılığını göstermektedir. Bu durum Baltık Devletlerine geçmişlerindeki Almanya-Rusya arasındaki paktları hatırlatmış ve bu iki devletin yakınlaşmasından şüphelenmişlerdir. Almanya ise bunun yalnızca ekonomi temelli bir proje olduğunda ısrarını sürdürmektedir (Bosoni, 2018, p. 4).

4.1.4 ALMANYA-JAPONYA STRATEJİK DIŞ POLİTİKA ANALİZİ

Almanya ve Japonya arasındaki stratejik dış politika analizinde her iki devletinde birçok ortak noktası olduğu görülmektedir. Her iki devlette İkinci Dünya Savaşında ittifak halindeydiler ve her ikisi de savaşın kaybeden tarafı olmuşlardır. Savaşın sonrasında ise kazananlarca işgal edildiler ve halen yürürlükte olan anayasaları da işgalcileri tarafından yazılmıştır. Orduları kısıtlanmış, nükleer silaha sahip olmaları engellenmiştir. Almanya başta dört sonrasında ise iki parça olacak şekilde bölünmüştür. Japonya ise ordu kuramayacak bir şekilde yapılandırılmıştır. Japonya'nın günümüzde dahi tek askeri amaçlı gücü Japonya Savunma Kuvvetleri'dir. Doğal olarak Japonya'nın aslında resmi bir ordusu yoktur (Özçelik, 2017, pp. 259-260). Savaştan sonra oluşturulan "yeni dünya düzeni" de bu iki devletin mağlubiyeti üzerine kurulmuştur. Ne Almanya ne de Japonya bu yeni düzenin içinde her ne kadar sonrasında özellikle ekonomik olarak

güçlenseler de avantajlı bir konuma getirilmemişlerdir. Birleşmiş Milletler, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi, Uluslararası Para Fonu, Dünya Bankası ve Dünya Ticaret Örgütü gibi uluslararası kurumlarda hegemon güç ABD'nin hâkimiyeti halen sürmektedir. Almanya Avrupa Birliği'nin en güçlü devleti olmayı başarırken Japonya'da Asya kıtasının en önemli aktörlerinden birisi olmuştur. Japonya Dünya Bankası verilerine göre dünyanın en büyük üçüncü ekonomisi iken Almanya en büyük dördüncü ekonomisidir. Aralarındaki ticaret dengesi ise Japonya lehinedir. Her iki devlette de günümüzde dahi ABD üsleri vardır. Almanya ve Japonya arasındaki stratejik dış politika ekonomi ağırlıklı olmaktadır. Japonya güvenlik, savunma ve stratejik alanlarında halen ABD ile eşgüdümlü bir strateji izlemeye devam etmek zorundadır. Japonya bir yandan Asya kıtasında belirleyici bir güç olmaya çalışırken diğer yandan ise ABD ile ilişkilerini değiştirmeye çalışmaktadır. Rusya ve Çin'e karşı denge stratejisine dayanan ancak diğer yandan da onların güç hâkimiyetlerine karşı bir politika izlemektedir. Uluslararası örgütlerde özellikle BM ve ASEAN'da daha etkin rol oynama çabası vardır (Özçelik, 2017, pp. 259-280). Almanya ve Japonya'nın kendilerine biçilen rollere karşın çıkarlarını daha etkin bir şekilde savunabilmeleri için revizyonist bir politika izlemeleri gerektiği değerlendirilmektedir. Özellikle ABD'ye karşı politik, ekonomik ve askeri konularda güçlerini daha fazla hissettirmeleri uluslararası ilişkilerde onların lehine daha fazla hareket alanı sağlayacağı kanaatine varılmıştır.

4.1.5 ALMANYA-HİNDİSTAN STRATEJİK DIŞ POLİTİKA ANALİZİ

Hindistan Asya kıtasının yükselen gücüdür ve özellikle ihracata ağırlık vermeye çalışırken bunu da ileri teknoloji sahasındaki faaliyetleri ile desteklemeye çalışmaktadır. Komşusu Çin ile bir yandan ekonomik olarak iş birliği yaparken diğer yandan ise onun uluslararası alanda güçlenmesini önleyici bir politika izlemektedir. Güvenlik alanına da ağırlık veren Hindistan askeri gücünü de ihmal etmemekte, gelişen teknolojiye ayak uydurarak ordusunu modernize etmektedir. ABD, Rusya, Çin ve AB ülkeleri ile yakın iş birliği içinde halen gelişmekte olan bir güçtür. 2030'lu yıllarda Hindistan'ın ABD'yi geride bırakarak dünyanın en büyük üçüncü ekonomisi olması beklenmektedir. Almanya-Hindistan arasındaki ilişkilerin daha çok ekonomi alanında cereyan

ettiği görülmektedir. Almanya yükselen bir değere karşı kayıtsız kalmamakta ve onunla ilişkilerini geliştirme yönünde bir politika benimsemektedir. İki ülke arasındaki dış ticaret dengesi Almanya lehinedir. Ayrıca yine her iki ülke de BM Güvenlik Konseyi'ne üye olmak istemektedir. Askeri güç bakımından Hindistan nükleer silahlara sahipken Almanya bundan yoksun kalmıştır. İki ülke liderleri ve devlet adamlarının sıklıkla karşılıklı ziyaret gerçekleştirmeleri, Almanya-Hindistan ilişkilerinin gelecek dönemde artan bir tempoda güçleneceğine dair kanıtları olarak görülmelidir.

4.1.6 ALMANYA-İNGİLTERE STRATEJİK DIŞ POLİTİKA ANALİZİ

Almanya ve İngiltere arasında ilişkiler yoğun rekabet koşulları altında gergin olmuştur. İngiltere'nin sanayi devrimini başlatarak çok hızlı gelişmesi, Almanya'nın ise ancak 1870'lerden sonra sanayi devrimi yarışına katılması iki devleti bir noktada karşı karşıya getirmiş ve Birinci Dünya Savaşı'nın çıkmasına yol açmıştır. Bu savaştan mağlup ayrılan Almanya kendisine imzalatılan ve çok ağır koşullar içeren Versay Antlaşmasını hükümsüz kılmak için tekrar bir savaşa girişmiş ve bu politikası da İkinci Dünya Savaşı'na sebep olmuştur. Almanya'nın tekrar mağlubiyeti onu daha da zor duruma düşürmüştür. Dört İşgal bölgesine ayrılan Almanya'yı işgal eden güçlerden birisi de İngiltere olmuştur. Daha sonra İngiliz işgali sona erse de Almanya 1990 yılı başına kadar iki parçalı kalmıştır. Bu süreçte hem Almanya hemde İngiltere NATO ve AB üyesi olmuşlardır. İngiltere BM'de Güvenlik Konseyi daimî üyesiyken Almanya bu büyük avantaj sağlayan konumda değildir. İngiltere askeri güç bakımında nükleer silahlara sahip bir güç iken Almanya anayasası gereği nükleer silahlara sahip olamamaktadır. Günümüzde Almanya ve İngiltere arasındaki ilişkiyi incelediğimizde bunun ekonomi temelli olduğunu belirtmek gerekir. Almanya'nın dış ticaret dengesinde en çok fazlalık verdiği devlet olan ABD'den sonra İngiltere ikinci sırada gelmektedir. Almanya ve İngiltere arasında 2017 yılı dış ticaret dengesine baktığımızda Almanya'nın 53,45 milyar dolar fazlalık verdiğini görmekteyiz. Ancak İngiltere'nin Brexit süreci başlatması ve AB'den ayrılacak olması durumunda bu iki devlet arasındaki mevcut ortak paydalar azalacağı gibi Alman ekonomisini de bundan olumsuz etkilenecektir. Ayrıca İngiltere'nin birlikten ayrılması sayesinde AB politikaları dışında bağımsız bir politika izleyecek olmasının uluslararası ilişkiler bağlamında da yeni sonuçları olacaktır.

İngiltere'nin geleneksel politikalarında İngiliz Milletler Topluluğu (Commonwealth) ve ABD ilişkileri daha öncelikliken AB ile ilişkileri ise bunlardan sonra gelmektedir. Sonuç olarak Almanya ve İngiltere arasında ekonomi temelli bir yaklaşım olmasına rağmen İngiltere'nin AB'den çıkması gibi bir süreçle beraber politik, ekonomik ve bazı yönlerden askeri alanlarda değişen süreçlerin ortaya çıkabileceği değerlendirilmektedir. İngiltere ve ABD'nin çok kuvvetli bir askeri, istihbarat ve teknoloji iş birliği vardır. İkinci Dünya Savaşından sonra ABD Almanya, Fransa, İtalya ve diğer devletleri kontrol altında tutabilmek için İngiltere ile ortaklık yapmıştır. Günümüzde ABD ile stratejik iş birliği yapmasını zor bir ihtimal olarak gördüğü İngiltere'nin yeni stratejik ortaklıklar (İngiliz Milletler Topluluğu, Çin, Rusya, Türkiye ve bazı Ortadoğu Devletleri) peşindedir (Yılmaz, 2018a, pp. 1-8). Ayrıca İngiltere'nin ABD'nin AB içindeki Truva Atı olduğu ve onun küresel kirli işlerinin ortağı olduğunu iddia edilmektedir. İngiltere'nin AB içinde Almanya'nın liderlik rolü varken kendine burada başat bir rol göremediğinden dolayı AB için fatura ödemek istemediği ve çıkarları için daha avantajlı gördüğü sahalara yöneldiği değerlendirilmektedir (Yılmaz, 2017a, p. 2).

4.1.7 ALMANYA-FRANSA STRATEJİK DIŞ POLİTİKA ANALİZİ

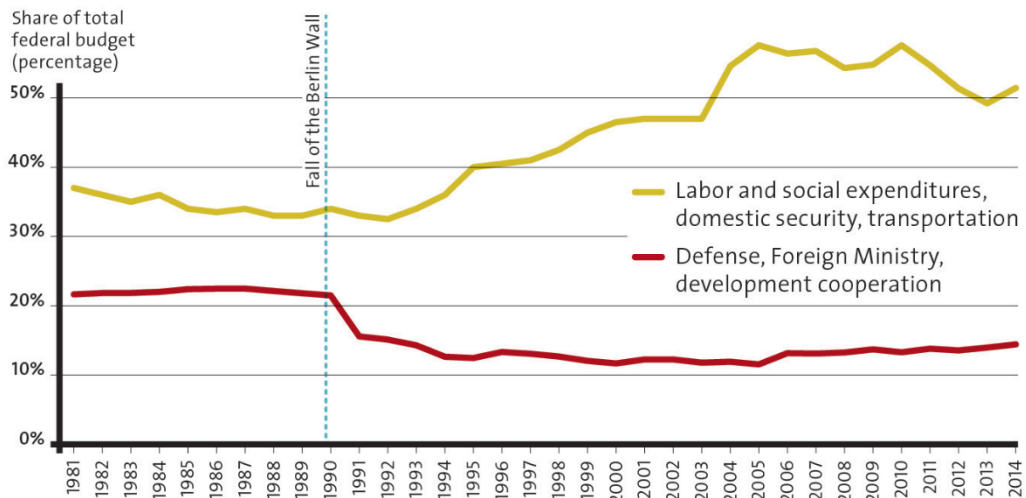
Almanya için uluslararası ilişkiler alanında en önemli bağları Fransa'yıdır. En çok ortak paydası olan devlet de yine Fransa'dır. Ancak Almanya'nın Fransa ile günümüzdeki gibi bir ortak paydayı genişletmesi kolay olmamıştır. Almanya tarafından yetmiş yılda üç defa işgal edilen Fransa bu devlete karşı temkinliyen, yakınlaşması ve şüphelerinin kalkması zaman almıştır. Ayrıca Fransa AB içinde Almanya'ya karşı bir denge unsuru olarak da görülmektedir (Yılmaz, 2018c, p. 2). Sonuçta her iki devlette hem AB üyesidir hemde AB örgütüne yön veren güçlerdir. Her iki devlette NATO'ya üyedir. Fransa BM'de Güvenlik Konseyinde daimi üye iken Almanya değildir. Ancak her iki devletin politikalarında eşgüdüm olduğundan Fransa'nın bu daimi üyeliği Almanya içinde avantaj olmaktadır. Yine Fransa nükleer silahlara sahip bir güç iken Almanya bundan mahrumdur. Ancak Fransa'nın sahip olduğu nükleer güç AB içinde tek olduğu için (henüz birlik üyesi İngiltere dahil edilmeden) bu durum bütün AB ülkeleri ve Almanya için avantaj olmaktadır. Almanya ve Fransa arasında ekonomi ilişkilerinde ise dış ticaret dengesi açısından Almanya üstün konumdadır. İki devlet arasında 2017 yılı dış ticaret verilerine göre Almanya 45,8

milyar dolar fazlalık vermiştir. Coğrafi konum olarak da Almanya'ya büyük güçlerden tek kara sınırı bulunan Fransa'nın ayrı bir önemi vardır. Çünkü sınır komşusuyla olan ilişkileri diğer politikaları da etkilemektedir. Almanya ve Fransa arasındaki ekonomik, askeri ve politik uyumun gerek iki devlet için gerekse de AB'nin geleceği için her zaman en üst düzeyde olmasına özen gösterilmiştir. Alman-Fransız ekseninin Avrupa'daki yeni bir güç unsuru oluşturup oluşturamayacağı küresel siyasetin en önemli konularından birisi olarak görülmektedir (Dinç & Akdemir, 2017, p. 33). Almanya ve Fransa arasındaki ilişkiler AB'nin harcamalarını kısma ve üye devletler arasında oylamanın yeniden düzenlenmesi konularındaki uzlaşmadan sonra daha da yakınlaşmıştır. Uzlaşıdan sonra Almanya'nın Orta ve Doğu Avrupa devletleri ile ABD arasındaki ilişkilerinde değişim olmuştur. Almanya'nın Fransa ile uyumlu hareket etmesi çıkarları doğrultusunda onu daha olumlu bir şekilde etkilemektedir (Martinsen, 2005, p. 401). Eğer Fransa'nın Almanya ile ortaklığını sona ererse bunun ABD ve İngiltere'nin etki alanına geri dönüş olacağı değerlendirilmektedir (Yılmaz, p. 4). Ayrıca Fransa'nın Afrika ve Akdenizdeki çıkarları için ABD ile iş birliği içinde olduğu da görülmektedir (Yılmaz, 2017a, p. 3). Almanya ve Fransa'nın AB içindeki ortak yönetiminin birtakım avantajları vardır. Fransa'nın lider pozisyonuna geçtiğinde özellikle İngiltere ve Kuzey Avrupa Devletleri ile Almanya'ya göre daha iyi ilişkiler kurabildiğini görülmektedir. Keza Almanya'nın ise mali konulardaki liderliği üye devletlere daha fazla güven vermektedir. Hatta Euro Krizi zamanında Polonya Dışişleri Bakanı olan Radek Sikorski "Tarihte muhtemelen bunu söyleyen ilk Polonya Dışişleri Bakanım ama şunu söylemeliyim ki bu konuda Almanyanın gücünden çok hareketsiz kalmasından korku duyuyorum" demiştir. Ayrıca Doğu Avrupa devletleri her ne kadar Almanya'ya sert mali önlemlerden dolayı gücenselerde Fransa'nın "kibirli ve üstten bakan yapısına" tercih etmektedirler. Diğer üye devletlerin Fransa'nın AB içindeki liderlik rolü hakkında düşünceleri ise Fransa'nın bu durumu küresel çıkarları için bir unsur olarak kullandığı yönündedir. Ancak her iki devlet de ortaklaşa hareket ettiklerinde ve ortak tavır aldıklarında gerek ABD'ye karşı gerekse de AB içinde uygulamasını istedikleri kararların yerine getirilmesinde etkilerini güçlü bir şekilde hissettirmektedirler (Grunstein, 2018, pp. 1-4).

5. TARTIŞMALAR

Soğuk savaşın bitişinden en çok etkilenen ülkenin (SSCB hariç) Almanya olduğu değerlendirilmektedir. Büyüklüğü ve merkezi konumu, uluslararası kuruluşlardaki artan etkisi, ekonomik gücü ve demografik büyüklüğü nedeniyle Birleşik bir Almanya'nın yeni Avrupa'daki gelişmeler üzerinde önemli bir etki yapması beklenmiştir. Yeniden birleşmeden itibaren politik, ekonomik ve askeri gücü artan Almanya'nın gelecekte daha güçlü bir söz söyleme hakkı olacağı da değerlendirilmiştir (Meiers, 2002, pp. 195-216). Yeniden birleşmiş olan Almanya özellikle Avrupa kıtasındaki bazı devletlerin çekincelerinin aksine demokrasiye bağlılık, askeri yayılcılık izlememesi, insan haklarına saygı gibi en temel konularda olumlu bir izlenime sahip olmuştur (Doğan, 2011, pp. 11-12). Federal Almanya'nın 1981-2014 yılları arasında devlet politikası dışişleri ve içişleri faaliyetleri için yapmış olduğu harcamalardan (Şekil 10) da anlaşılacağı üzere içişlerine ağırlık verme yönlü olmuştur. Dışişleri ve savunma alanındaki harcamalar ise zaafiyet oluşturmayacak şekilde yapılmakla beraber yine de bütçe içerisinde içişlerine ayrılan bütçe harcamalarının gölgesinde kalmıştır (Bieri, 2014, pp. 1-4).

Şekil 10. FEDERAL ALMANYA'NIN DIŞIŞLERİ VE İÇIŞLERİ FAALİYETLERİ İÇİN YAPTIĞI HARCAMALAR (1981-2014)

Kaynak: Center for Security Studies (CSS), ETH Zurich (Erişim tarihi 22.11.2018)

Bunun esas nedeni ise Almanya'nın ordusuna daha az yatırım yapmakla beraber odağına AB'nin kurumsal gelişimini ve yasal çerçevesini alması olmuştur. Ayrıca ekonomik gelişimini de dünya çapında ihraç piyasalarına erişerek devam ettirdiği görülmüştür (Helwig, 2018, p. 3).

Tarihsel süreçte devletlerin kimlik ve çıkarlarının değişkenlik gösterdiği görülmüştür (Dinç & Akdemir, 2017, p. 24). Bu durumda doğal olarak Alman kimliği ve çıkar tanımlamalarının da kendi ulus-devlet yapısına göre yapılması beklenir olmaktadır. Uluslararası ilişkilerde önemli gün, tarih, yer v.s. üzerinden yapılan eylemlerin de simgesel önem taşıdığı bilinmektedir. Bu bağlamda Alman tarihi dikkatle incelendiğinde bağımsızlığını Fransa'ya karşı yapmış olduğu savaşla kazanan ve kuruluş antlaşması Versay'da imzalayan bir devlet karşımıza çıkmaktadır. Almanya Birinci Dünya Savaşını kaybettiğinde de barış antlaşması yine aynı yerde yapılmıştır. Yine İkinci Dünya Savaşı'nı kaybettiğinde de tarih tekerrür etmiştir. Seçilmiş olan mekânda sembolik olarak Almanya'nın kuruluşuna ve bağımsızlığına karşı bilinçli ve olumsuz bir gönderme yapıldığı değerlendirilmektedir. 1935 Nürnberg Yasaları ile Yahudilere karşı çeşitli yasalar çıkarılırken yine aynı yerde Nürnberg Savaş Suçları Mahkemesinin kurulmasının ve birçok Nasyonal Sosyalist'in burada idam edilmesinin de tesadüf olmadığı düşünülmektedir. Adolf Hitler 1933 yılında Potsdam'da düzenlenen bir törenle şansölye olmuş ve o tarihten itibaren politik gücü devletin son zamanlarına kadar devam etmiştir. Nasyonal Sosyalist hareketin etkisi de buna paralel olarak artmıştır. 1945 yılında ise yine Potsdam'da galip güçlerin temsilcileri tarafından Almanya'nın Nasyonal Sosyalizm'den ve silahtan arındırılmak suretiyle "demokratikleştirilmesi" kararlaştırılmıştır. Komünist ve Kapitalist olarak iki parçaya bölünen devlet yine aynı yerde Berlin'de birleşmiştir. Ancak halen günümüzde dahi özellikle kültürel ve ekonomik bakış açısına göre 1945 öncesi serbestliğine sahip olduğunu söylemek çok güçtür. **Devletler aynı olaylardan dış politikaları gereği farklı dersler çıkarmaktadırlar** (Harnisch, 2001, p. 53). Günümüz Almanyası için en öncelikli ulusal konunun topraklarında bulunan yabancı askeri güçlerin varlığı olduğu değerlendirilmektedir. Almanya'nın bekasının kendi gücünden çok İkinci Dünya savaşından sonra topraklarında bulunan yabancı askeri güçlerin kontrolü ve hakimiyetinde bulunduğu gibi bir algı oluşmaktadır.

Almanya, sahip olduğu Volksgeist (Almanlık Ruhu) ve Leitkultur (Yöneten/Yönlendiren Kültür) ile Weltmacht (Dünya Gücü) olabilir ve bu sayede Weltpolitik (Dünya Politikası)'nda daha etkin bir konuma gelebilir. Dünya gücü olmanın diğer şartları ise; askeri potansiyeli, sahip olduğu güçleri nispetinde (askeri, siyasi, ekonomik) küresel seviyede gündem belirleyebilme, ekonomik potansiyel ve kültürel hegemonyadır (Canbolat, 2009, pp. 5-311). Doğal olarak bunlardan askeri potansiyel yetersiz görölmektedir. Almanya ekonomik olarak güçlü olduğu halde askeri ve politik yönden zayıf olduğu için eleştirilmektedir (Doğan, 2011, p. 13).

Öncü bir küresel güç stratejik önemde bir devletle ilişki kurduğunda, küresel güç bu ortağının ekonomisini canlandırmakta, askeri güç olmasına yardımcı olmakta ve sosyal istikrarına katkı sağlamaktadır (*Decade Forecast: 2015-2025*, 2017, p. 5). Bu görüşe tersinden de bakılabilmektedir. Bir şekilde bu ortaklık sona erdiğinde aradaki ilişkide bundan mutlak surette olumsuz etkilenecektir. Ancak buradaki asıl önemli olanın küresel güçle ilişkide olan devletin kazanacakları olduğu değerlendirilmektedir. Eğer kazanacağı şey tam bağımsızlığı ise bunun için hemen hemen her bedel ödenebilir. Bir diğer önemli konu ise devletlerarası ilişkilerde söylem ve eylemlere de çok dikkat edilmesi gerektiği hususudur. Çünkü meselenin özü yani uluslararası ilişkilerde devlet stratejilerini anlamamanın en iyi yolu kısaca kimin neyi söylüyor ve neyi yapıyor olduklarına dair soruların cevaplarından geçmektedir. Almanya'nın 1945'ten beri sözde "müttefiklerine" dikkat etmesi gerektiği değerlendirilmektedir. Yoğun emek verilen bu çalışmanın sonuçları şaşırtıcı olmamıştır. Çünkü küresel hakimiyeti ele geçiren güç/güçler aslında insanoğlunun sahip olduğu en önemli manevi değerlere yani onun aklına, zekasına, düşüncesine, inançlarına, bilincine ve farkındalığına amansız bir saldırı içindedir. Almanya gibi dünya tarihinin en önemli devletlerinden biri halen gerçek özgürlüğünden yoksun bırakılmakta ancak algı operasyonları ile "ekonomik dev, ekonomik güç ama politik ve askeri olarak cüce, güçsüz, isteksiz" gibi kavramlarla gerçeğin üzeri örtülmektedir. Bu propaganda unsurları hemen her vasıtayla yayılmakta ve sürekli tekrarlanmak suretiyle basmakalıba dönüştürülerek sonuçta gerçeğin tam zıddı bir şekilde önümüze konulmaktadır. Nasıl ki canlılar bir yerde zorla tutulur ama yaşaması için temel ihtiyaçları karşılanırsa dahi özgür olarak kabul edilemezse, devletler de "ekonomik olarak güçlenebilirsiniz ancak askeri ve politik açıdan her zaman bizim

kontrolümüz ve hakimiyetimiz altında olacaksınız” gibi bir yaklaşımla sınırlandırılırsa özgür kabul edilemezler. Almanya'nın gerçek durumu hakkında varılan son nokta tam da bu kavrayış olmuştur.

6.SONUÇ VE DEĞERLENDİRMELER

Almanya'nın ekonomik ve askeri açıdan değerlendirilmesinde ekonomik ve askeri güç arasında yapılan korelasyon hesaplaması sonucunda bir fonksiyonel ilişki yani ekonomik gücün askeri güce tahvili ilişkisi tespit edilememiştir. Halen dünya çapında ekonomik bir güç olan Almanya'nın askeri açıdan ise kısıtlamalar nedeniyle yalnızca konvansiyonel bir güç olarak kaldığı görülmüştür. Tespit edilen bu durumun da Almanya'nın dış politika gücünü etkili bir şekilde göstermesine engel olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca varılan diğer sonuç ve değerlendirmeler şöyledir;

1. Sosyal açıdan; Almanya artık İkinci Dünya Savaşının ya da Soğuk Savaş döneminin Almanya'sı değildir. Değişen süreçte öncelikle Alman Halkı'nın toplumsal bilinci, farkındalığı ve güveninin yükseltilmesi gerektiği değerlendirilmektedir. Özellikle “müttefiklik” politikaları ile dost/düşman algılamasının yenilenmesi gerektiği kanaatine varılmıştır. Bir yandan Alman olma ruhu geliştirilirken diğer yandan da Avrupa vatandaşlığı aidiyetinin daha kuvvetli vurgulanabileceği değerlendirilmiştir.

2. Siyasal açıdan; İkinci Dünya Savaşı sonunda işgalcileri tarafından yazılan, halen yürürlükte olan ve birleşme sürecinde dahi zihin yapısının değişmediği anlaşılan devletlerce uygulamaya konulan Temel Kanunun (Grundgesetz) yürürlükten kaldırılmasının, onun yerine Almanya halkının ihtiyaçlarına cevap verecek, kendi toplumunun ruhunu yansıtacak ve Almanya'yı yasal olarak bütün kısıtlamalardan kurtaracak Alman Anayasasının toplumsal mütabakatla yürürlüğe girmesi gerektiği kanaatine varılmıştır. AB'nin bütünleşmesine de eşzamanlı olarak ağırlık verilirken, AB'nin tek parça olarak siyasal bir güç olması için Avrupalılık vurgusuna önem verilmesi hususuna da dikkat çekilebileceği düşünülmektedir. Uluslararası kuruluş ve örgütlerde Almanya'nın gerçek gücünü yansıtır bir konum elde edilmeye çalışılması

gerektiği ancak mevcut düzenin İkinci Dünya Savaşı sonuna göre Őekillendiđi hatırlanırsa Almanya'nın bu konuda revizyonist bir politika belirlemesinin daha çok çıkarına olacağı değerlendirilmektedir. Alman siyasetinde de etkin olan ve "Atlantikiler" olarak adlandırılan Alman kimliği taşıyan, Alman lisanıyla konuşan ancak ABD'nin fikirleriyle, düşünceleriyle, çıkarlarıyla hareket eden etki ajanlarının siyasetten ayıklanması ve bunlar ile bu düşünce yapısında olanlara/olacaklara Alman siyasetinde ve Almanya'nın geleceğinde yer olup/olmadığının sorgulanması gerektiği kanaatine varılmıştır.

3. Askeri açıdan; Almanya'nın bekasının açısından çeşitli gerekçelerle Alman topraklarından bulunan yabancı güçlerin durumunun yeniden değerlendirilmesi gerektiği kanaatine varılmıştır. Tarihsel süreci analiz edildiğinde bu tezin içinde de defalarca kez açıklanan ve her iki dünya savaşında ve sonrasında Almanya'ya karşı tavır alan ve onun bölünmesine sebebiyet vererek günümüzde bile bu topraklarda bulunan yabancı askeri güçlerin, Alman topraklarında bulunmasının sorgulanması ve kamuoyunca değerlendirilmesi gerektiği kanatine varılmıştır. Toplumsal bir uzlaşı sonucunda yeniden yazılmış ve yürürlüğe girmiş bağımsız Anayasada karar kılınırsa bu güçlerin durumunun ne olacağının açıkça belirtilmesi gerektiği değerlendirilmektedir. Ayrıca bazı "mtfeviklerin" geçmişte birçok devlet adamı gibi Başbakan Merkel'in telefonlarını da dinlediği ve bunun yanında bunların teknolojik stnlğu dikkate alınırsa bu alanda da gereken önlemlere özellikle dikkat etmek gerekeceği açıktır. İstisnalar dışında (AB ordusu kuruluşu gibi) yabancı askeri varlığın Alman topraklarında bulunmasının sorgulanması gerektiği değerlendirilmektedir. AB'nin askeri yapılanmasına Fransa ile ortaklaşa bir an önce başlanması ve Avrupa topraklarında yalnızca Avrupalılardan oluşan bir askeri varlığın yeterli olacağı kanaatine varılmıştır. NATO demenin AB ve AB çıkarları demek olmadığı hatırlanırsa, bu örgütün faaliyetlerini hangi doğrultusunda yönlendirdiğine dikkat edilmesi ve onun müdahalelerine meşruiyet sağlayacak karar politikalarında ise daha dikkatli bir yaklaşım izlenmesi gerektiği değerlendirilmektedir. Tıpkı diğer büyük güçler gibi caydırıcılığı tartışılmaz olan nükleer silahlara özellikle hegemon gücün sloganıyla söylenecek olursa "barışı sağlamak, demokrasi getirmek, insan haklarını savunmak ve özgürlük getirmek" için mutlak surette sahip olunması gerektiği değerlendirilmektedir.

4. Ekonomik açıdan; Alman ekonomisi çok güçlü olmakla beraber dış ticaret fazlalığından kaynaklanan avantajın kırılabilirlik gösterdiği kanaatine varılmıştır. Almanya'nın ekonomik riskleri ekonomisinin çeşitlendirilmesi vasıtasıyla azaltılması gerektiği düşünülmektedir. Avrupa Birliği temel bütünleşmesini öncelikle ekonomisi sayesinde sağlayacaktır. AB'nin para birliğinin bütünleşmesine destek olabilmesi için ekonomik bütünleşme sürecinin hızlandırılması ve bunun için devletlerin tek bir parça gibi hareket edebilme disiplinine ve düzenine getirilmesi gerektiği, Almanya'nın da bunun itici gücü olabileceği değerlendirilmiştir.

5. Hukuksal açıdan; Özellikle siyasi, askeri ve toplumsal değişimin gerçekleştirilmesi için başta Alman anayasası olmak üzere kanunlar, tüzükler, yönetmelikler ve yönergelerde gereken düzenlemelerin yapılması ve bu sayede gerçekleşen değişimlere yasal bir dayanak sağlanması gerektiği düşünülmektedir. Uluslararası hukuka riayet etmeden sert güç kullanan devletlerin bu eylemlerinin yasal dayanakları çok iyi incelenerek bu dayanaktan yoksun olarak yapılan operasyonlara destek verilirken bunlara meşruiyet kazandırma durumundan dolayı dikkatli olunması gerektiği kanaatine varılmıştır.

6. Kültürel açıdan; İkinci Dünya Savaşı'nın sonundan itibaren gelişim gösteren Alman ve Almanya kimliği üzerine çalışmalara ağırlık verilmesi gerektiği değerlendirilmektedir. İkinci Dünya Savaşı'nın bittiği zamana kadar olmayan ancak sonrasında günümüzde dahi halen geçerliliğini sürdüren "eski Batı Alman", "eski Doğu Alman" gibi ekonomik ama özellikle daha çok kültürel bölünmeye sebep olan ayrılıkçı bir kimliğin ortadan kalkması için bilinçlenme ve farkındalığın artırılması gerektiği kanaatine varılmıştır. Alman vatandaşlarının özgüveni ve kendi özbenliklerine ait kimliksel aidiyetleri güçlendirilmesi ve bütün medya vasıtasıyla yaygınlaştırılması gerektiği düşünülmektedir. Almanya'nın ayrıca uluslararası kültürel kuruluşları vasıtasıyla da değişim yönlü bütün politikalarını desteklemesi gerektiği değerlendirilmiştir.

Ancak bu şekilde "İkinci Dünya Savaşı sonundan bu yana uyuyan/uyutulan Almanya'nın gerçek gücü" ortaya çıkacaktır.

KAYNAKÇA

- Adomeit, H. (2006). *Gorbachev's Consent To Unified Germany's Membership In NATO*. Berlin: Stiftung Wissenschaft Und Politik (SWP).
- Akdağ, Z., & Ekici, S. (2017). Avrupa Birliği'nin Uluslararası Politikada Etkili Olma Aracı: Yumuşak Güç. *Birey ve Toplum* , 33-64.
- Akgönenç, O. (2010). *Türkiye'nin AB Stratejisi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Alkan, M. N. (2015). Almanya–Rusya İlişkileri Bağlamında Ukrayna Krizi. *Karadeniz Araştırmaları Dergisi* , 89-103.
- Altıntaş, A. Y. (2017). Fransa'nın Küresel Stratejileri: Askeri Müdahalelerden Diplomasi Savaşlarına Fransız Stratejileri. In C. Dinç, & B. Akkuş, *Küresel ve Büyük Güçlerin Stratejileri Güncel Değerlendirmeler* (pp. 311-338). Ankara: Orion Kitabevi.
- Arı, T. (2013). *Uluslararası İlişkiler*. Bursa: MKM Yayıncılık.
- Arslan, R. (2005). Avrupa Birliğinin Savunma Politikası: Dünya Sahnesine Geri Dönüş Mü? *Gazi Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* , 229-248.
- Banchoff, T. (1997). German policy towards the European union: The effects of historical memory. *German Politics* , 60-76.
- Beckley, M. (2010). Economic Development and Military Effectiveness. *The Journal of Strategic Studies* , 43-79.
- Beckley, M. (2018). The Power of Nations, Measuring What Matters. *International Security* , 7-44.
- Bendiek, A. (2015). *The "2014 Review": Understanding the Pillars of German Foreign Policy and Expectations of the rest of the World*. Berlin: Stiftung Wissenschaft und Politik.
- Berger, T. U. (1997). The past in the present: Historical memory and German national security policy. *German Politics* , 39-59.
- Bibow, J. (2001). *The Economic Consequences of German Unification: The Impact of Misguided Macroeconomic Policies*. New York: Levy Economics Institute.
- Bieri, M. (2014). *More Responsibility? German Foreign Policy in 2014*. Zürih: Center for Security Studies (CSS), ETH Zurich.
- Boduroğlu, H. (2013). *Kronolojik 20. Yüzyıl Siyasi Tarihi*. İstanbul: Yeditepe Yayınevi.
- Boggs, C. (2017). The American Nuclear Warfare State. In E. D. Jacob, *Rethinking Security in the Twenty-First Century* (pp. 41-58). New Jersey: Palgrave Macmillan.
- Bolton, J. R. (2010, 12 21). It's Europe's Crises. *New York Post* , pp. 1-2.
- Bosoni, A. (2018). *The Baltic Nations Look Abroad And See Problems*. Teksas: Stratfor.

- Breuer, F. (2006). Between Ambitions and Financial Constraints: The Reform of the German Armed Forces. *German Politics* , 206-220.
- Büyükbay, C. (2017). ALMANYA'NIN AB İÇERİSİNDEKİ LİDERLİK ROLÜ: ULUSLARARASI KRİZLER BAĞLAMINDA DIŞ POLİTİKADA SÜREKLİLİK VE DEĞİŞİM. *Ege Stratejik Araştırmalar Dergisi* , 19-38.
- Canbolat, İ. S. (2009). *Değişen Dünyada Almanya ve Türkler* . Bursa: Alfa Aktüel.
- CIA. (2018). *The World Factbook*. Retrieved Nisan 7, 2019, from CIA web sitesi: <https://www.cia.gov/library/publications/resources/the-world-factbook/geos/gm.html>
- Cooper, A. F., & Flemens, D. (2013). Foreign Policy Strategies of Emerging Powers in a Multipolar World: an introductory review. *Third World Quarterly* , 34 (6), 943-962.
- CSIS. (2011). Retrieved 11 15, 2018, from CSIS Web Sitesi: <https://www.csis.org/analysis/twq-germany-geo-economic-power-summer-2011>
- Çakmak, H. (2016). *ABD'nin Küresel Müdahaleleri 1801'den Günümüze*. Ankara: Kaynak Yayınları.
- Dinç, C. (2017). Avrupa Birliği'nin Küresel ve Bölgesel Politikaları. In C. Dinç, & B. Akkuş, *Küresel ve Büyük Güçlerin Stratejileri Güncel Değerlendirmeler* (pp. 91-119). Ankara: Orion Kitabevi.
- Dinç, C., & Akdemir, E. (2017). Küresel ve Bölgesel Güçlerin Politikaları: Küresel Siyasette Bazı Temel Kavramlar. In C. Dinç, & B. Akkuş, *Küresel ve Bölgesel Güçlerin Stratejileri Güncel Değerlendirmeler* (pp. 13-35). Ankara: Orion Kitabevi.
- Dinç, C., & Akkuş, B. (2017). Giriş. In C. Dinç, & B. Akkuş, *Küresel ve Büyük Güçlerin Stratejileri Güncel Değerlendirmeler* (pp. 3-11). Ankara: Orion Kitabevi.
- Doğan, N. (2011). Almanya'nın Avrupa'daki Konumuna Teorik Yaklaşımlar: Almanya'nın Yeniden Birleşmesinden 20 Yıl Sonra Bir Değerlendirme. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* , 1-18.
- Duffield, J. S. (1999). Political Culture and State Behavior: Why Germany Confounds Neorealism. *International Organization* , 765-803.
- Dullien, S., & Guérot, U. (2012). *The long shadow of ordoliberalism: Germany's approach to the euro crisis*. Londra: European Council on Foreign Relations (ECFR).
- Dünya Bankası. (2018, 10 18). *World Development Indicators*. Retrieved 11 5, 2018, from World Bank: <https://data.worldbank.org>
- Efegil, E., & Pekcan, C. (2017). Çin ve Dünya Düzeni: Tartışmalar ve Girişim. In C. Dinç, & B. Akkuş, *Küresel ve Büyük Güçlerin Stratejileri Güncel Değerlendirmeler* (pp. 145-173). Ankara: Orion Kitabevi.
- Ergüç, V. (2017). Asya'nın Yükselen Gücü Hindistan'ın Küresel Stratejileri. In C. Dinç, & B. Akkuş, *Küresel ve Büyük Güçlerin Stratejileri Güncel Değerlendirmeler* (pp. 201-225). Ankara: Orion Kitabevi.

- Esch, C., Gebauer, M., Pieper, D., Wiegrefe, K., & Zand, B. (2018, Ekim 30). A New Cold War? U.S. Withdrawal from Nuke Treaty Worries Europeans. *Spiegel Online* .
- Federal Ministry for Economic Affairs and Energy. (2018). *Joint Economic Forecast Summary 2/18*. Berlin: Federal Ministry for Economic Affairs and Energy.
- Forsberg, T. (2005). Economic Incentives, Ideas, and the End of the Cold War: Gorbachev and German Unification. *Journal of Cold War Studies* , 142-164.
- Forsberg, T. (2016). From Ostpolitik to 'frostpolitik'? Merkel, Putin and German foreign policy towards Russia. *International Affairs* , 21-42.
- Franke, U. (2018). *Germany Discusses Security And Defence Policy..Silly Season Or Real Change?* Teksas: Stratfor.
- Fulbrook, M. (2008). *Almanya'nın Kısa Tarihi*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.
- Fürstenau, M. (2018, Ekim 3). *Yorum: Birleşmeyi hâlâ başaramadık*. Retrieved Ekim 27, 2018, from Deutsche Welle: <https://www.dw.com/tr/yorum-birleşmeyi-hâlâ-başaramadık/a-45730977>
- Globaledege. (2018). *Germany Trade Statistics*. Retrieved 12 23, 2018, from Globaledege Web Sitesi: <https://globaledege.msu.edu>
- Gotkowska, J. (2012). *BUNDESWEHR 3.0 The political, military and social dimensions of the reform of the German armed forces*. Varşova: Centre for Eastern Studies.
- Gotkowska, J. (2010). *Germany and the Eastern Partnership*. Varşova: Centre for Eastern Studies.
- Grunstein, J. (2018, Nisan 25). *Is a Strong France and a Weak Germany the EU's New Normal?* Retrieved Nisan 29, 2018, from World Politics Review: <https://www.worldpoliticsreview.com>
- Hailbronner, K. (1991). Legal Aspects of the Unification of the Two German States. *The Changing Political Structure of Europe – Aspects of International Law* (pp. 18-44). Amsterdam: EJIL.
- Harnisch, S. (2001). Change and continuity in post-unification German Change and continuity in post-unification German. *German Politics* , 35-60.
- Helwig, N. (2018). *GERMANY AND EUROPEAN DEFENCE COOPERATION*. Helsinki: Finnish Institute of International Affairs (FIIA).
- Hülse, R. (2009). The Catwalk Power: Germany's new foreign image policy. *Journal of International Relations and Development* , 293-316.
- infoplease.com/year*. (n.d.). Retrieved 17.11, 2018, from *infoplease.com*: <https://www.infoplease.com/year>
- Iso-Markku, T., & Helwig, N. (2016). *A more self-assured Germany: the new white paper highlights Germany's readiness to bolster European security and defence*. Helsinki: Finnish Institute of International Affairs (FIIA).

- Jackson, R. (2003). *Germany And The Challenge Of Global Aging*. CSIS.
- Jahn, E. (2015). *German Domestic and Foreign Policy Political Issues Under Debate - Vol. 2*. Berlin: Springer.
- Janning, J., & Almut, M. (2016). *LEADING FROM THE CENTRE: LEADING FROM THE CENTRE*. Londra: European Council on Foreign Relations (ECFR).
- Jans, K., & Rizzo, R. (2017, Augustos 22). *Why Europe Needs a 'Military Schengen Zone'*. Retrieved Nisan 2018, 15, from World Politics Review: <https://www.worldpoliticsreview.com>
- Kaim, M. (2017). Germany: A Lynchpin Ally? In M. Wesley, *Global Allies Comparing US Alliances In The 21st Century* (pp. 31-44). Acton: Australian National University Press.
- Kaldor, M. (2009, Mayıs 16). Mary Kaldor on Framing War, the Military-Industrial Complex, and Human Security. (P.Schouten, Interviewer)
- Kappel, R. (2014). Global Power Shifts and Germany's New Foreign Policy Agenda. *Strategic Analysis* , 38 (3), 341-352.
- Karaalioğlu, M. (2017, Temmuz 1). *Alman Ekonomisinin 13 Maddelik Başarı Formülü*. Retrieved Ekim 28, 2018, from Karar.com: <https://www.karar.com/ekonomi-haberleri/alman-ekonomisinin-13-maddelik-basari-formulu-529500>
- Karp, R. (2009, Mayıs 19). *Germany's Enduring, or Eroding, Foreign Policy Consensus?* Retrieved Mart 24, 2019, from World Politics Review: <https://www.worldpoliticsreview.com>
- Kausch, K. (2015). *Enabling or evading? Germany in the Middle East*. Madrid, Brüksel: FRIDE, HIVOS and Ministry of Foreign Affairs of Norway.
- Keller, P. (2016). Hope For Germany As A Maturing Power. *American Enterprise Institute* , 1-2.
- Kennedy, P. (2017). *Büyük Güçlerin Yükseliş ve Çöküşleri*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Körner, K. (2017). *German defence policy Towards a more integrated security framework*. Frankfurt: Deutsche Bank Research.
- Kreft, H. (2015). *Germany, Europe and the Challenges of a Multipolar World*. Berlin: The Institute for Strategic, Political, Security and Economic Consultancy (ISPSW).
- Kroenig, M. (2013). Nuclear Superiority and the Balance of Resolve: Explaining Nuclear Crisis Outcomes. *International Organization* , 141-171.
- Kronauer, J. (2016). *Yeni Alman Dünya Politikası Her Zaman Tetikte* . İstanbul: Yazılama Yayınevi.
- Kundnani, H. (2011). Germany as a Geo-economic Power. *The Washington Quarterly* , 34 (3), 31-45.

- Kundnani, H., & Parello-Plesner, J. (2012). *China And Germany: Why The Emerging Special Relationship Matters For Europe*. Londra: European Council on Foreign Relations (ECFR).
- Kümmel, G. (2001). *Civil-Military Relations in Germany: Past, Present and Future*. Strausberg: SOWI.
- Legislative Council Secretariat. (2015). *Latest development of Germany after reunification*. Hong Kong: Legislative Council Commission.
- Mair, S. (2006). *German Foreign Policy and the Grand Coalition*. Berlin: Friedrich Ebert Stiftung.
- Marshall, T. (2018). *Coğrafya Mahkumları*. İstanbul: Epsilon Yayınevi Ticaret ve Sanayi A.Ş.
- Martinsen, K. D. (2005). The End of the Affair? Germany's Relationship with France. *German Politics* , 401-416.
- Mauß, H. W. (2006). *Germany's Uncertain Power Foreign Policy of the Berlin Republic*. New York: Palgrave Macmillan.
- Mayhew, A., Oppermann, K., & Hough, D. (2011). *German foreign policy and leadership of the EU – 'You can't always get what you want ... but you sometimes get what you need'*. Brighton: Sussex European Institute.
- Mcnabb, D. E. (2016). Commerce And Industry In A United Germany. In D. E. McNabb, *A Comparative History Of Commerce And Industry, Vol II*. (pp. 113-133). Palgrave Macmillan US.
- Mcnabb, D. E. (2016). The Germany Economy After Reunification. In D. E. McNabb, *A Comparative History Of Commerce And Industry, Vol II*. (pp. 97-112). Palgrave Macmillan US.
- Meichtry, S., & Norman, L. (2018, Kasım 6). *France's Macron Calls for Creating a 'European Army'*. Retrieved Kasım 10, 2018, from Wall Street Journal: <https://www.wsj.com/articles/frances-macron-calls-for-creating-a-european-army-1541528803>
- Meier, O. (2016). *Germany and the Role of Nuclear Weapons Between Prohibition and Revival*. Berlin: Stiftung Wissenschaft und Politik (SWP).
- Meiers, F.-J. (2002). A Change of Course? German Foreign and Security Policy After Unification. *German Politics* , 195-216.
- Meister, S. (2014). *REFRAMING REFRAMING RUSSIA POLICY – AN OPPORTUNITY FOR THE EU*. Londra: European Council on Foreign Relations (ECFR).
- Mercan, S. S., & Romya Bilgin, K. (2017). Tarihten Günümüze Almanya'nın Küresel Stratejileri. In C. Dinç, & B. Akkuş, *Küresel ve Büyük Güçlerin Stratejileri Güncel Değerlendirmeler* (pp. 227-258). Ankara: Orion Kitabevi.

- Miller, T., Kim, A. B., Roberts, J. M., Tyrrell, P., & Whiting, T. K. (2018). *Highlights Of The 2018 Index Of Economic Freedom*. Washington: The Heritage Foundation.
- Monteiro, N. P. (2011). Unrest Assured Why Unipolarity Is Not Peaceful. *International Security*, 9-40.
- Müftüoğlu, T. (2018, Ocak 26). *Bir ekonomik güç formülünün çağrışımları*. Retrieved Ekim 27, 2018, from dunya.com: <https://www.dunya.com/kose-yazisi/bir-ekonomik-guc-formulunun-cagrisimlari/400241>
- Müller, H. (2000). *Nuclear Weapons and German Interests: An Attempt at Redefinition*. Frankfurt : Peace Research Institute Frankfurt (PRIF).
- mynet. (2015, Mart 21). *ABD'nin Irak'ı işgal gerekçesi yokmuş*. Retrieved Ekim 27, 2018, from mynet.com: <https://www.mynet.com/abd-nin-iraki-iscal-gerekcesi-yokmus-110101758940>
- Nagle, N. (2010, Şubat 15). *EU Foreign Policy at a Crossroads*. Retrieved Nisan 15, 2018, from World Politics Review: <https://www.worldpoliticsreview.com/>
- Nijhuis, T. (1998). Historical Memory and the Plea for a National Interests Based. *Czech Sociological Review*, 205-217.
- Ntv. (2016, Agustos 11). *Trump: İŞİD'i Obama kurdu*. Retrieved Ekim 27, 2018, from ntv.com: https://www.ntv.com.tr/dunya/trump-isidi-obama-kurdu,lvjbKqlmhkqaoLmoZdSxtw?_ref=infinite
- onthisday.com/history/events/date. (n.d.). Retrieved 17.11, 2018, from onthisday.com: <https://www.onthisday.com/history/events/date>
- Oppermann, K. (2012). National Role Conceptions, Domestic Constraints and the New 'Normalcy' in German Foreign Policy: the Eurozone Crisis, Libya and Beyond. *German Politics*, 502-519.
- Oylupınar, H. (2017). Rusya Federasyonu'nun Küresel ve Bölgesel Düzeni Anlayışı ve Yaklaşımı. In C. Dinç, & B. Akkuş, *Küresel ve Büyük Güçlerin Stratejileri Güncel Değerlendirmeler* (pp. 175-200). Ankara: Orion Kitabevi.
- Örmeci, O. (2017, Kasım 7). *HENRY KISSINGER'DAN 'YENİ DÜNYA DÜZENİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ'*. Retrieved Ekim 27, 2018, from politikaakademisiorg: <http://politikaakademisi.org/2017/11/07/henry-kissingerdan-yeni-dunya-duzeninin-degerlendirilmesi/>
- Özçelik, S. (2017). Pasifizizmle Realizm Arasında 21. Yüzyılda Japon Dış Politikası. In C. Dinç, & B. Akkuş, *Küresel ve Büyük Güçlerin Stratejileri Güncel Değerlendirmeler* (pp. 259-284). Ankara: Orion Kitabevi.
- Özdemir, H. (2008). Uluslararası İlişkilerde Güç: Çok Boyutlu Bir Değerlendirme. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 63 (3), 114-143.
- Pastor, R. A. (2004). The Great Powers in an Age of Global Governance: Are They Still Great? In J. N. Clarke, & G. R. Edwards, *Global Governance in the Twenty-first Century* (pp. 139-174). New York: Palgrave Macmillan.

- Polyakova, A., & Riecke, H. (2017). The Ties That Bind. *Atlantic Council* , 1-3.
- Redding, S., & Sturm, D. M. (2005). *The Costs of Remoteness: Evidence from German Division and Reunification*. Londra: London School of Economics and Political Science.
- S.Canbolat, İ. (2009). *Almanya ve Türkler*. Bursa: Alfa Aktüel Bas.Yay.Dağ.Ltd.Şti.
- Sandschneider, E. (2012). *German Foreign Policy and Eastern Partnership*. DGAPstandpunkt.
- Scharpf, F. W. (2018). *International Monetary Regimes and the German Model*. Köln: Max-Planck-Institut für Gesellschaftsforschung.
- Schauble, W. (2015, Nisan 15). Germany And Europe's Economy. (L. H. Summers, Interviewer)
- Schmitt, G. J. (2010). Germany: Better Late Than Never. *American Enterprise Institute* , 1.
- Schmitt, G. J., & Gedmin, J. (2017, Mayıs 10). Europe Desperately Needs Leadership. It Should Come From Berlin. *The Washington Post* , pp. 1-3.
- Schmitt, Gary J.; Gedmin, Jeffrey; Atlantic Enterprise Institute. (2016, 7 21). *Europe In Crisis: After Turkey, Nice And Brexit, Can Germany Lead The Way?* Retrieved 11 11, 2018, from www.foxnews.com: www.foxnews.com
- Sönmezoğlu, F., Arıboğan, Ü., Ayman, G., & Dedeoğlu, B. (2017). *Uluslararası İlişkiler Sözlüğü*. İstanbul: Der Yayınları.
- Stöber, S. (2017). *German Foreign Policy Explained*. Tiflis: Georgian Institute of Politics.
- Stratfor. (2017). *Decade Forecast: 2015-2025*. Teksas: STRATFOR.
- Sussex, M., & Kanet, R. E. (2015). Power, Politics and Confrontation in Eurasia. In R. E. Kanet, & M. Sussex, *Power, Politics and Confrontation in Eurasia Foreign Policy in a Contested Region* (p. 4). New York: Palgrave Macmillan.
- Şanlıoğlu, Ö. (2010). ALMANYA'NIN BİRLEŞMESİNİN 20. YILI: EKONOMİ POLİTİKALARININ BASARISI AÇISINDAN BİR DEĞERLENDİRME. *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi* , 73-99.
- Taşcıoğlu, Ö. L. (2009). *ABD'nin Küreselleşme Politikaları, Ortadoğu'da Türkiye'ye Biçilen Rol*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- The Economist. (2019, Nisan 2). *Country Profiles*. Retrieved Nisan 2, 2019, from worldinfigures.com: <https://worldinfigures.com/country-profiles/>
- The Economist Worldinfigures. (n.d.). *worldinfigures/rankings*. Retrieved Aralık 22, 2018, from Worldinfigures Web Sitesi: <https://worldinfigures.com/>
- The Military Balance. (2018). Chapter Five: Russia and Eurasia. *The Military Balance* , 169-218.

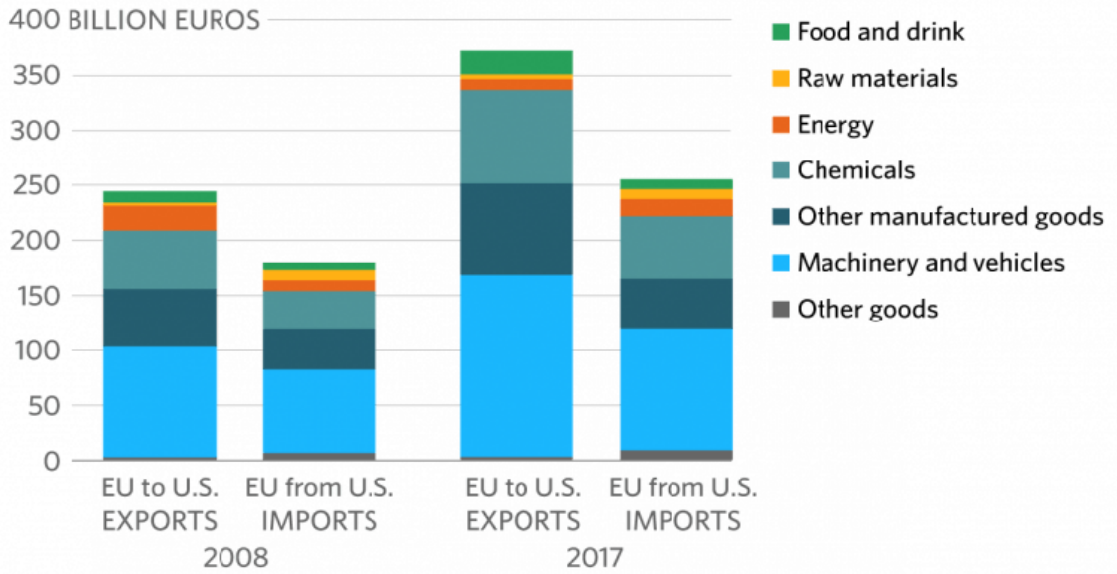
- The Military Balance. (2018). Chapter Four: Europe. *The Military Balance* , 65-168.
- The Military Balance. (2018). Chapter Six: Asia. *The Military Balance* , 219-314.
- The Military Balance. (2018). Chapter Three: North America. *The Military Balance* , 118 (1), 27-64.
- Tian, N., Fleurant, A., Kuimova, A., Wezeman, P. D., & Wezeman, S. T. (2018). *Trends In World Military Expenditure,2017*. Solna: Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI).
- Tüysüzoğlu, G. (2017). Uluslararası Sistemin Yapısına Dair Anlamlandırmalar ve Konjektürel Sistemsel Görünüm. In C. Dinç, & B. Akkuş, *Küresel ve Büyük Güçlerin Stratejileri Güncel Değerlendirmeler* (pp. 37-66). Ankara: Orion Kitabevi.
- Ülger, İ. K. (2017). Soğuk Savaş Sonrası Dönemde ABD Büyük Stratejisinin Kapsam ve Sınırları. In C. Dinç, & B. Akkuş, *Küresel ve Büyük Güçlerin Stratejileri Güncel Değerlendirmeler* (pp. 121-144). Ankara: Orion Kitabevi.
- Ünver, O. (2018, Aralık 28). Almanya'nın Dış Politikasında Değişim Var mı? *Almanya'nın Dış Politikasında Değişim Var mı?* Ankara, Türkiye.
- Waltz, K. N. (2017). Yeni Gerçekçilik Kuramına Göre Savaşın Kökeni. In E. Diri, *Uluslararası İlişkilerde Anahtar Metinler* (pp. 443-455). İstanbul: DER Yayınları.
- Weitz, R. (2009, Kasım 3). *Global Insights: Germany Relaunches NATO Nuclear Relaunches NATO Nuclear*. Retrieved Nisan 15, 2018, from World Politics Review: <https://www.worldpoliticsreview.com/>
- Yazgan, H. (2017). İngiltere (Birleşik Krallık): Avrupa Birliği Üyeliği, Brexit ve Etkileri. In C. Dinç, & B. Akkuş, *Küresel ve Büyük Güçlerin Stratejileri Güncel Değerlendirmeler* (pp. 285-309). Ankara: Orion Kitabevi.
- Yılmaz, S. (2006). *21. Yüzyılda Güvenlik ve İstihbarat*. İstanbul: ALFA Yayınları.
- Yılmaz, S. (2018, Temmuz 5). ABD ve Avrupa İlişkileri Büyük Bir Dönemeçte.
- Yılmaz, S. (n.d.). Almanya Bizi Dinlemiş Çok mu? İstanbul.
- Yılmaz, S. (n.d.). Almanya Kışkacındaki Avrupa Birliği.
- Yılmaz, S. (2018, Haziran 28). Avrupa'da kültürel değişim ve Türkiye..
- Yılmaz, S. (2018, Ağustos 23). Merkel Almanyası..
- Yılmaz, S. (2017, Haziran 06). Transatlantik ilişkiler ve Ortadoğu'nun NATO'su..
- Yılmaz, S. (2017). *Uluslararası Güvenlik Teori, Pratik ve Gelecek*. Ankara: Kaynak Yayınları.

EKLER

EK 1. AB VE ABD ARASINDAKİ TİCARET (2008-2017)

Trade Between the European Union and the United States

The European Union's trade surplus in goods with the United States grew from 48.5 billion euros to 120 billion euros between 2008 and 2017. Trade between the EU and the U.S. is dominated by manufactures, and cars are the most traded product. By far, the main EU exporter to the U.S. is Germany (112 billion euros in exports in 2017), followed by the United Kingdom (52 billion) and Italy (40 billion).

Source: Eurostat

Copyright Stratfor 2018

Kaynak: Stratfor, Eurostat <https://worldview.stratfor.com/> Erişim tarihi 15.11.2018

EK 2. ALMANYA'NIN ÜLKELER BAZINDA TİCARETİ (2017 YILI İÇİN)

EK 2. ALMANYA'NIN ÜLKELER BAZINDA TİCARETİ (2017 YILI İÇİN)					
ÜLKE	İHRACAT (\$)	İHRACAT (%)	İTHALAT (\$)	İTHALAT (%)	TİCARİ DENGE
ABD	\$126,359,982,509	8.71%	\$71,072,339,045	6.06%	\$55,287,643,464
FRANSA	\$118,773,384,513	8.19%	\$72,966,189,720	6.22%	\$45,807,194,793
ÇİN	\$97,773,609,029	6.74%	\$115,179,029,222	9.81%	-\$17,405,420,193
İNGİLTERE	\$94,818,745,536	6.54%	\$41,366,451,006	3.52%	\$53,452,294,530
HOLLANDA	\$91,278,271,449	6.29%	\$95,302,834,039	8.12%	-\$4,024,562,590
İTALYA	\$73,813,877,397	5.09%	\$63,047,419,973	5.37%	\$10,766,457,424
AVUSTURYA	\$70,232,617,849	4.84%	\$45,907,953,525	3.91%	\$24,324,664,324
POLONYA	\$67,140,427,030	4.63%	\$57,585,809,189	4.91%	\$9,554,617,841
İSVİÇRE	\$62,526,523,750	4.31%	\$52,602,689,102	4.48%	\$9,923,834,648
BELÇİKA	\$49,864,934,104	3.44%	\$45,021,322,650	3.84%	\$4,843,611,454
İSPANYA	\$48,614,556,216	3.35%	\$35,722,837,250	3.04%	\$12,891,718,966
ÇEKYA	\$46,687,748,273	3.22%	\$52,114,119,221	4.44%	-\$5,426,370,948
İSVEÇ	\$30,063,393,947	2.07%	\$17,685,394,666	1.51%	\$12,377,999,281
RUSYA	\$30,041,150,841	2.07%	\$25,548,651,288	2.18%	\$4,492,499,553
MACARİSTAN	\$28,150,553,179	1.94%	\$29,616,191,040	2.52%	-\$1,465,637,861
TÜRKİYE	\$24,414,942,235	1.68%	\$18,284,322,212	1.56%	\$6,130,620,023
JAPONYA	\$22,135,629,920	1.53%	\$27,033,836,164	2.3%	-\$4,898,206,244
DANİMARKA	\$20,775,401,784	1.43%	\$13,613,959,498	1.16%	\$7,161,442,286

G.KORE	\$19,802,752,337	1.37%	\$12,902,192,892	1.1%	\$6,900,559,445
ROMANYA	\$17,116,207,305	1.18%	\$16,890,921,470	1.44%	\$225,285,835
SLOVAKYA	\$14,817,765,757	1.02%	\$16,710,057,820	1.42%	-\$1,892,292,063
MEKSİKA	\$14,606,510,507	1.01%	\$9,005,813,922	0.767%	\$5,600,696,585
B.A.E.	\$12,702,361,286	0.876%	\$1,221,237,448	0.104%	\$11,481,123,838
FİNLANDİYA	\$12,422,128,426	0.857%	\$9,310,847,237	0.793%	\$3,111,281,189
HİNDİSTAN	\$12,147,379,878	0.838%	\$9,663,175,022	0.823%	\$2,484,204,856
KANADA	\$11,007,438,281	0.759%	\$4,690,012,667	0.4%	\$6,317,425,614
G.AFRİKA	\$10,962,574,805	0.756%	\$7,344,225,606	0.626%	\$3,618,349,199
AVUSTRALYA	\$10,706,785,529	0.738%	\$3,042,581,115	0.259%	\$7,664,204,414
NORVEÇ	\$10,175,732,255	0.702%	\$7,717,478,543	0.658%	\$2,458,253,712
PORTEKİZ	\$10,097,001,074	0.696%	\$7,070,867,406	0.602%	\$3,026,133,668
BREZİLYA	\$9,692,165,338	0.668%	\$8,686,118,504	0.74%	\$1,006,046,834
İRLANDA	\$8,385,951,043	0.578%	\$13,754,977,027	1.17%	-\$5,369,025,984
SİNGAPUR	\$7,936,576,662	0.547%	\$7,102,144,376	0.605%	\$834,432,286
HONG KONG	\$7,845,464,749	0.541%	\$1,520,705,347	0.13%	\$6,324,759,402
SUUDİ ARABİSTAN	\$7,505,011,599	0.518%	\$919,332,922	0.0783%	\$6,585,678,677
LÜKSEMBURG	\$6,494,414,142	0.448%	\$3,793,246,854	0.323%	\$2,701,167,288
SLOVENYA	\$5,944,549,979	0.41%	\$6,894,919,439	0.587%	-\$950,369,460
YUNANİSTAN	\$5,900,992,911	0.407%	\$2,151,884,081	0.183%	\$3,749,108,830
MALEZYA	\$5,698,709,518	0.393%	\$9,994,632,177	0.852%	-\$4,295,922,659
TAYLAND	\$5,331,993,387	0.368%	\$6,869,343,648	0.585%	-\$1,537,350,261
UKRAYNA	\$5,174,446,642	0.357%	\$2,555,361,323	0.218%	\$2,619,085,319
MISIR	\$5,061,174,460	0.349%	\$1,493,069,151	0.127%	\$3,568,105,309

İSRAİL	\$5,029,685,131	0.347%	\$2,150,676,076	0.183%	\$2,879,009,055
BULGARİSTAN	\$4,163,746,786	0.287%	\$4,323,400,998	0.368%	-\$159,654,212
VIETNAM	\$3,957,739,323	0.273%	\$10,922,704,279	0.931%	-\$6,964,964,956
LİTVANYA	\$3,665,068,960	0.253%	\$2,025,862,056	0.173%	\$1,639,206,904
HIRVATİSTAN	\$3,656,463,950	0.252%	\$1,854,143,463	0.158%	\$1,802,320,487
CEZAYİR	\$3,569,565,672	0.246%	\$1,317,937,823	0.112%	\$2,251,627,849
İRAN	\$3,410,328,287	0.235%	\$433,123,589	0.0369%	\$2,977,204,698
ARJANTİN	\$3,398,000,093	0.234%	\$1,412,342,047	0.12%	\$1,985,658,046
ENDONEZYA	\$3,057,373,843	0.211%	\$4,461,457,159	0.38%	-\$1,404,083,316
SİRBİSTAN	\$2,921,790,967	0.201%	\$2,135,944,993	0.182%	\$785,845,974
ŞİLİ	\$2,605,733,955	0.18%	\$1,742,709,819	0.148%	\$863,024,136
KATAR	\$2,487,404,905	0.172%	\$329,543,140	0.0281%	\$2,157,861,765
FAS	\$2,400,919,754	0.166%	\$1,172,478,584	0.0999%	\$1,228,441,170
FİLİPİNLER	\$2,325,503,762	0.16%	\$4,084,643,860	0.348%	-\$1,759,140,098
LETONYA	\$2,015,812,805	0.139%	\$960,548,559	0.0818%	\$1,055,264,246
ESTONYA	\$1,971,292,078	0.136%	\$804,951,041	0.0686%	\$1,166,341,037
KOLOMBİYA	\$1,895,810,365	0.131%	\$1,386,356,165	0.118%	\$509,454,200
TUNUS	\$1,819,081,699	0.125%	\$1,994,706,255	0.17%	-\$175,624,556
BELARUS	\$1,692,468,081	0.117%	\$575,618,021	0.049%	\$1,116,850,060
YENİ ZELANDA	\$1,505,519,345	0.104%	\$834,513,602	0.0711%	\$671,005,743
KUVEYT	\$1,505,272,713	0.104%	\$56,183,960	0.00479%	\$1,449,088,753
KAZAKİSTAN	\$1,485,836,966	0.102%	\$3,930,123,187	0.335%	-\$2,444,286,221
PAKİSTAN	\$1,365,457,746	0.0942%	\$1,896,100,860	0.162%	-\$530,643,114
MAKEDONYA	\$1,182,871,944	0.0816%	\$2,789,538,956	0.238%	-\$1,606,667,012
NİJERYA	\$1,066,768,466	0.0736%	\$1,784,305,274	0.152%	-\$717,536,808

UMMAN	\$1,050,899,876	0.0725%	\$43,522,645	0.00371%	\$1,007,377,231
PERU	\$997,805,660	0.0688%	\$1,345,063,665	0.115%	-\$347,258,005
BOSNA-HERSEK	\$980,481,012	0.0676%	\$815,357,645	0.0695%	\$165,123,367
LÜBNAN	\$947,956,422	0.0654%	\$50,387,478	0.00429%	\$897,568,944
ÜRDÜN	\$862,531,458	0.0595%	\$30,356,019	0.00259%	\$832,175,439
BANGLADEŞ	\$819,955,744	0.0565%	\$6,094,199,301	0.519%	-\$5,274,243,557
IRAK	\$773,369,318	0.0533%	\$1,079,339,190	0.092%	-\$305,969,872
İZLANDA	\$734,108,953	0.0506%	\$504,125,304	0.043%	\$229,983,649
CAYMAN ADALARI	\$720,898,992	0.0497%	\$1,213,085	0.000103%	\$719,685,907
KIBRIS (G.K.R.Y.)	\$678,167,157	0.0468%	\$131,768,343	0.0112%	\$546,398,814
ÖZBEKİSTAN	\$667,322,730	0.046%	\$27,330,413	0.00233%	\$639,992,317
SRI LANKA	\$649,664,562	0.0448%	\$736,663,919	0.0628%	-\$86,999,357
MALTA	\$631,978,596	0.0436%	\$410,925,930	0.035%	\$221,052,666
EKVATOR	\$515,999,411	0.0356%	\$571,879,349	0.0487%	-\$55,879,938
BAHREYN	\$508,269,315	0.035%	\$46,656,858	0.00398%	\$461,612,457
PANAMA	\$457,197,614	0.0315%	\$48,193,081	0.00411%	\$409,004,533
MARSHALL ADALARI	\$447,125,425	0.0308%	\$16,822,398	0.00143%	\$430,303,027
TÜRKMENİSTAN	\$426,312,941	0.0294%	\$5,456,695	0.000465%	\$420,856,246
MOLDOVA	\$424,179,219	0.0292%	\$229,385,381	0.0195%	\$194,793,838
AZERBAYCAN	\$419,925,830	0.029%	\$1,132,789,285	0.0965%	-\$712,863,455
GÜRCİSTAN	\$416,936,302	0.0287%	\$82,051,225	0.00699%	\$334,885,077
ETİYOPYA	\$377,865,758	0.0261%	\$187,026,285	0.0159%	\$190,839,473
KENYA	\$353,381,636	0.0244%	\$169,712,088	0.0145%	\$183,669,548

LİBYA	\$340,616,049	0.0235%	\$2,805,900,115	0.239%	-\$2,465,284,066
GUATEMALA	\$336,567,487	0.0232%	\$147,430,165	0.0126%	\$189,137,322
ARNAVUTLUK	\$310,820,591	0.0214%	\$112,429,852	0.00958%	\$198,390,739
GANA	\$303,637,156	0.0209%	\$204,250,789	0.0174%	\$99,386,367
ANGOLA	\$290,132,951	0.02%	\$50,277,484	0.00428%	\$239,855,467
URUGUAY	\$288,209,642	0.0199%	\$313,236,880	0.0267%	-\$25,027,238
KAMBOÇYA	\$287,065,396	0.0198%	\$1,775,846,895	0.151%	-\$1,488,781,499
KÜBA	\$279,774,042	0.0193%	\$92,424,676	0.00788%	\$187,349,366
KOSTARIKA	\$270,160,402	0.0186%	\$589,810,949	0.0503%	-\$319,650,547
DOMİNİK CUM.	\$266,919,519	0.0184%	\$197,914,746	0.0169%	\$69,004,773
SUDAN	\$263,934,396	0.0182%	\$22,824,351	0.00194%	\$241,110,045
FİLDİŞİ SAHİLLERİ	\$249,915,365	0.0172%	\$758,918,899	0.0647%	-\$509,003,534
VENEZUELA	\$198,799,286	0.0137%	\$288,219,063	0.0246%	-\$89,419,777
PARAGUAY	\$196,314,500	0.0135%	\$111,519,963	0.0095%	\$84,794,537
BOLİVYA	\$188,724,006	0.013%	\$182,516,270	0.0156%	\$6,207,736
ERMENİSTAN	\$180,896,535	0.0125%	\$126,843,183	0.0108%	\$54,053,352
NEPAL	\$180,470,296	0.0124%	\$33,182,018	0.00283%	\$147,288,278
TANZANYA	\$179,884,611	0.0124%	\$115,131,315	0.00981%	\$64,753,296
LİBERYA	\$169,081,916	0.0117%	\$468,900,818	0.04%	-\$299,818,902
MAURİTİUS	\$142,655,899	0.00984%	\$73,346,589	0.00625%	\$69,309,310
GİNE	\$141,680,756	0.00977%	\$96,208,188	0.0082%	\$45,472,568
HONDURAS	\$138,608,207	0.00956%	\$469,278,154	0.04%	-\$330,669,947
KAMERUN	\$137,225,258	0.00946%	\$82,685,236	0.00705%	\$54,540,022
SENEGAL	\$135,245,040	0.00933%	\$19,500,181	0.00166%	\$115,744,859

BURMA	\$134,418,679	0.00927%	\$637,587,953	0.0543%	-\$503,169,274
EL SALVADOR	\$130,984,384	0.00903%	\$63,958,787	0.00545%	\$67,025,597
MALI	\$125,443,469	0.00865%	\$5,569,471	0.000475%	\$119,873,998
KARADAĞ	\$124,890,268	0.00861%	\$19,007,174	0.00162%	\$105,883,094
UGANDA	\$120,821,629	0.00833%	\$103,971,323	0.00886%	\$16,850,306
MOGOLİSTAN	\$119,163,542	0.00822%	\$8,618,412	0.000734%	\$110,545,130
BURKİNA FASO	\$103,318,417	0.00712%	\$60,928,596	0.00519%	\$42,389,821
TRİNİDAD&TOBA GO	\$96,617,450	0.00666%	\$124,501,658	0.0106%	-\$27,884,208
AFGANİSTAN	\$95,096,881	0.00656%	\$10,360,585	0.000883%	\$84,736,296
YEMEN	\$92,839,018	0.0064%	\$3,886,692	0.000331%	\$88,952,326
SURİYE	\$91,337,613	0.0063%	\$18,531,916	0.00158%	\$72,805,697
DEMOKRATİK KONGO CUMHURİYETİ	\$84,166,399	0.0058%	\$123,327,619	0.0105%	-\$39,161,220
MAKAU	\$79,793,349	0.0055%	\$71,609,709	0.0061%	\$8,183,640
MORİTANYA	\$78,005,142	0.00538%	\$113,848,994	0.0097%	-\$35,843,852
NAMİBYA	\$77,745,880	0.00536%	\$160,439,160	0.0137%	-\$82,693,280
JAMAİKA	\$77,443,923	0.00534%	\$151,279,061	0.0129%	-\$73,835,138
KIRGIZİSTAN	\$73,675,218	0.00508%	\$16,681,932	0.00142%	\$56,993,286
BOTSVANA	\$73,474,098	0.00507%	\$6,020,302	0.000513%	\$67,453,796
ZAMBİYA	\$71,234,540	0.00491%	\$58,521,239	0.00499%	\$12,713,301
NİKARAGUA	\$68,631,137	0.00473%	\$76,583,564	0.00653%	-\$7,952,427
MOZAMBİK	\$65,258,739	0.0045%	\$260,220,335	0.0222%	-\$194,961,596
TACİKİSTAN	\$61,821,753	0.00426%	\$1,973,515	0.000168%	\$59,848,238

KONGO CUMHURİYETİ	\$60,309,082	0.00416%	\$45,297,717	0.00386%	\$15,011,365
BRUNEİ	\$59,085,048	0.00407%	\$1,334,160	0.000114%	\$57,750,888
MALDİVLER	\$52,004,244	0.00359%	\$21,357,955	0.00182%	\$30,646,289
SAN MARİNO	\$49,838,193	0.00344%	\$11,473,340	0.000978%	\$38,364,853
MADAGASKAR	\$48,080,288	0.00332%	\$260,374,880	0.0222%	-\$212,294,592
TOGO	\$48,043,439	0.00331%	\$2,790,928	0.000238%	\$45,252,511
GABON	\$46,693,439	0.00322%	\$19,206,397	0.00164%	\$27,487,042
RWANDA	\$45,427,686	0.00313%	\$15,705,525	0.00134%	\$29,722,161
ANDORRA	\$45,082,105	0.00311%	\$2,227,218	0.00019%	\$42,854,887
SAİNT KİTT&NEVİS	\$38,322,359	0.00264%	\$5,606,817	0.000478%	\$32,715,542
BENİN	\$38,007,488	0.00262%	\$932,959	0.0000795%	\$37,074,529
BAHAMALAR	\$36,044,242	0.00249%	\$4,411,866	0.000376%	\$31,632,376
LAOS	\$34,063,145	0.00235%	\$89,724,660	0.00765%	-\$55,661,515
ZİMBABVE	\$33,899,880	0.00234%	\$61,946,694	0.00528%	-\$28,046,814
HAİTİ	\$29,921,475	0.00206%	\$3,345,474	0.000285%	\$26,576,001
PAPUA YENİ GİNE	\$28,686,604	0.00198%	\$207,362,841	0.0177%	-\$178,676,237
MALAVİ	\$28,368,856	0.00196%	\$105,219,929	0.00897%	-\$76,851,073
SIERRA LEONE	\$25,388,171	0.00175%	\$22,622,194	0.00193%	\$2,765,977
SURİNAM	\$22,849,575	0.00158%	\$1,737,144	0.000148%	\$21,112,431
SEYŞELLER	\$22,478,786	0.00155%	\$4,093,179	0.000349%	\$18,385,607
DJİBOUTİ	\$22,239,426	0.00153%	\$537,784	0.0000458%	\$21,701,642
BERMUDA	\$22,095,306	0.00152%	\$8,130,861	0.000693%	\$13,964,445

ORTA AFRİKA CUMHURİYETİ	\$18,415,234	0.00127%	\$1,401,614	0.000119%	\$17,013,620
BARBADOS	\$17,318,355	0.00119%	\$1,922,814	0.000164%	\$15,395,541
EKVATOR GİNESİ	\$17,206,917	0.00119%	\$110,829,814	0.00944%	-\$93,622,897
SOMALİ	\$15,780,975	0.00109%	\$1,366,832	0.000116%	\$14,414,143
ANTİGUA VE BARBUDA	\$15,358,272	0.00106%	\$1,362,236	0.000116%	\$13,996,036
NİJER	\$14,785,735	0.00102%	\$281,191	0.000024%	\$14,504,544
FİJİ	\$13,606,614	0.000938 %	\$2,323,396	0.000198%	\$11,283,218
CABO VERDE	\$13,099,439	0.000903 %	\$79,592	0.00000678 %	\$13,019,847
GUYANA	\$12,937,928	0.000892 %	\$11,407,001	0.000972%	\$1,530,927
GAMBİYA	\$12,553,491	0.000866 %	\$379,326	0.0000323%	\$12,174,165
ÇAD	\$12,281,368	0.000847 %	\$2,410,630	0.000205%	\$9,870,738
BURUNDİ	\$11,784,872	0.000813 %	\$7,119,068	0.000607%	\$4,665,804
ARUBA	\$10,868,536	0.000749 %	\$58,891	0.00000502 %	\$10,809,645
SWAZİLİLAND	\$10,616,320	0.000732 %	\$4,915,050	0.000419%	\$5,701,270

ERİTRE	\$10,452,500	0.000721 %	\$21,214	0.00000181 %	\$10,431,286
SAINT LUCİA	\$5,773,300	0.000398 %	\$66,131	0.00000563 %	\$5,707,169
GİNE-BİSSAU	\$5,257,020	0.000362 %	\$11,450	0.000000976 %	\$5,245,570
GÜNEY SUDAN	\$5,121,474	0.000353 %	\$96,909	0.00000826 %	\$5,024,565
GRENADA	\$5,099,251	0.000352 %	\$3,562,276	0.000304%	\$1,536,975
BELİZE	\$5,063,086	0.000349 %	\$5,146,482	0.000439%	-\$83,396
K.KORE	\$4,466,623	0.000308 %	\$2,707,325	0.000231%	\$1,759,298
VATİKAN	\$3,340,894	0.00023%	\$515,535	0.0000439%	\$2,825,359
SAINT VİNCENT&GREN ADİES	\$2,548,603	0.000176 %	V/Y	V/Y	V/Y
BHUTAN	\$2,479,885	0.000171 %	\$5,045,314	0.00043%	-\$2,565,429
DOĞU TİMOR	\$2,242,183	0.000155 %	\$2,673,373	0.000228%	-\$431,190
LESOTHO	\$2,169,428	0.00015%	\$2,409,353	0.000205%	-\$239,925
KOMOR ADALARI	\$1,616,790	0.000111 %	\$6,515,172	0.000555%	-\$4,898,382

DOMİNİK	\$1,467,011	0.000101 %	\$153,138	0.000013%	\$1,313,873
TUVALU	\$1,371,238	0.000094 6%	\$84,133	0.00000717 %	\$1,287,105
TURKS&CAİCOS ADALARI	\$1,101,549	0.000076 %	\$20,900	0.00000178 %	\$1,080,649
VANUATU	\$1,063,658	0.000073 3%	V/Y	V/Y	V/Y
SAMOA	\$630,404	0.000043 5%	\$184,942	0.0000158%	\$445,462
SOLOMON ADALARI	\$503,193	0.000034 7%	\$6,963,301	0.000593%	-\$6,460,108
SAO TOME&PRİNCİPE	\$292,838	0.000020 2%	\$304,752	0.000026%	-\$11,914
TONGA	\$128,975	0.000008 89%	\$28,229	0.00000241 %	\$100,746
MİKRONEZYA	\$87,812	0.000006 06%	\$16,085	0.00000137 %	\$71,727
KİRİBATİ	\$68,620	0.000004 73%	\$54,603	0.00000465 %	\$14,017
PALAU	\$31,021	0.000002 14%	\$67,137	0.00000572 %	-\$36,116
NAURU	\$4,235	0.000000 292%	\$4,887	0.000000416 %	-\$652

Kaynak: Global Edge <https://globaledge.msu.edu/> (Erişim tarihi 12.11.2018)

EK 3. ALMANYA'NIN DIŞ TİCARET ORANLARI (2017 YILI İÇİN)

EK 3. ALMANYA'NIN DIŞ TİCARET ORANLARI (2017 YILI İÇİN)		
KATEGORİSİ	İHRACAT (%)	İTHALAT (%)
TARİFE DIŞ MALZEMELER	V/Y	5.71%
CAM VE ZÜCCACİYE	13.8%	9.52%
TAŐ, TUĞLA VE KİREMİT	8.21%	8.59%
İLAÇ	8.14%	10.3%
ALET,EDEVAT,TAKIM,ARAÇLAR	5.56%	10.2%
SERAMİK ÜRÜNLERİ	9.12%	8.17%
KİMYASAL ÜRÜNLER	6.66%	8.58%
MÜZİK ENSTRÜMANLARI	8.96%	10.9%
TUTKALLAR VE FERMENTLER	4.95%	9%
MOTORLU ARAÇLAR VE PARÇALAR	5.73%	9.24%
BAKIR	3.23%	8.32%
EMPRENYELİ TEKSTİL	2.53%	6.99%
KAHVE VE BAHARATLAR	2.28%	9.95%
HASSAS ALETLER	7.75%	7.69%
FOTOĞRAFİK MALZEMELER	5.79%	8.15%
UÇAK	5.41%	8.19%
KOLEKSİYON	6.21%	3.38%
HALAT VE SİCİM	2.82%	7.82%
TEMEL METAL MALZEMELERİ	2.78%	8.86%
DEMİR VE ÇELİK MALZEMELERİ	2.26%	9.3%
ÇEŞİTLİ MALZEMELER	2.37%	7.52%
DIŐÇİLİK MALZEMELERİ	2.5%	7.73%
ENDÜSTRİYEL MAKİNELER	3.41%	7.82%
BOYALAR	2.93%	9.82%
DENİZ ÜRÜNLERİ	3.73%	4.47%
DİĞER BAZ METALLER	7.72%	13.1%
SAATLER	2.2%	5.91%
DOĞAL MİNERALLER VE TAŐLAR	2.98%	4.59%
TEKSTİL MALZEMELERİ	2.85%	8.35%
MANTAR	1.48%	6.36%
PATLAYICILAR	3.2%	6.86%
ELEKTRİKLİ MAKİNALAR	3.05%	6.01%
SEBZE ÜRÜNLERİ	2.92%	4.27%
YAPIŐTIRICI VE REÇİNELER	4.87%	8.73%
MEYVE VE KABUKLU YEMİŐLER	4.49%	9.88%
BASILI MALZEME	2.05%	8.67%
DEĞERLİ TAŐLAR VE METALLER	3.25%	3.02%
ALÜMİNYUM	1.58%	12%

HASIR VE ÖRGÜ	2.91%	7.67%
İNORGANİK KİMYASALLAR	4.01%	6.69%
KURŞUN	2.75%	7.08%
NİKEL	5.89%	6.94%
PLASTİK MADDELER	2.24%	8.13%
KAUÇUK	2.87%	9.15%
İÇECEKLER	2.54%	7.5%
KÂĞIT HAMURU	2.63%	8.75%
MOBİLYA	1.29%	9.67%
YAĞLI TOHUMLAR	2.18%	6.21%
KÜRKLER VE DERİLER	1.93%	3.17%
SABUNLAR VE MUMLAR	2.71%	8.76%
MAKYAJ MALZEMELERİ	3.1%	7.21%
DERİ ÜRÜNLER	2.05%	6.76%
GEMİLER VE TEKNELER	2.45%	4.98%
SİLAH VE MÜHİMMAT	1.63%	3.2%
KİLİMLER	1.21%	3.88%
YÜN	1%	6.23%
ÇİÇEKLER VE KUŞTÜYLERİ	2.24%	4.63%
AHŞAP	0.979%	6.81%
OYUNCAK VE SPOR MALZEMELERİ	2.08%	7%
KÂĞIT	1.41%	9.63%
CANLI BİTKİLER VE FİDANLAR	0.544%	17.6%
TÜTÜN	1.3%	6.36%
MADEN FİLİZLERİ	1.59%	3.74%
ÖRGÜ OLMAYAN GİYİM	1.46%	10%
DOĞAL LİFLER	0.974%	2.25%
KALAY	0.742%	9.83%
HAYVANSAL ÜRÜNLER	1.74%	13.3%
DEMİR VE ÇELİK	0.958%	8.83%
HALI	0.839%	9.92%
ORGANİK KİMYASALLAR	2.53%	9.03%
ÖRGÜ GİYİM	1.56%	10.2%
GİYİM AKSESUARLARI	1.24%	9.39%
DERİLER VE HAYVAN POSTLARI	0.72%	3.94%
İPEK	1.23%	3.55%
BİTKİSEL YAĞLAR	1.13%	4.97%
CANLI HAYVANLAR	1.05%	13.3%
FİLAMENTLER	0.977%	5.24%
DEMİRYOLU EKİPMANLARI	0.743%	12.5%
ÖRME MALLAR (TRİKO)	0.386%	2.94%

HAZIR (İŞLENMİŞ) ETLER	0.408%	7.51%
KONSERVE MEYVE VE SEBZELER	0.533%	10.3%
SUNİ ELYAFLAR	0.612%	6.07%
ÇİNKO	0.274%	10.9%
ŞEKER VE ŞEKERLEME	0.444%	4.59%
HAZIR GIDALAR	0.676%	6.39%
AYAKKABI	0.44%	10.1%
PAMUK	0.135%	2.96%
PETROL VE MİNERAL YAKITLAR	0.552%	5.18%
SEBZELER	0.275%	10.6%
ET	0.281%	7.24%
SÜT ÜRÜNLERİ	0.269%	12.3%
KAKAO	0.186%	10.8%
GÜBRELER	0.104%	2.3%
HAYVAN YEMLERİ	0.339%	6.39%
ÖĞÜTÜLMÜŞ ÜRÜNLER	0.119%	4.25%
UN VE NIŞASTA	0.161%	7.91%
HUBUBATLAR	0.0598%	3.19%

Kaynak: Global Edge <https://globaledge.msu.edu/> (Erişim tarihi 12.11.2018)

EK 4. DÜNYA EKONOMİK ÖZGÜRLÜK SIRALAMASI (2018)

RANKING THE WORLD BY ECONOMIC FREEDOM								
Rank	Country	Overall Score	Rank	Country	Overall Score	Rank	Country	Overall Score
1	Hong Kong	90.2	64	Slovenia	64.8	128	Bangladesh	55.1
2	Singapore	88.8	65	Albania	64.5	129	Kenya	54.7
3	New Zealand	84.2	66	Dominica	64.5	130	India	54.5
4	Switzerland	81.7	67	Azerbaijan	64.3	131	Pakistan	54.4
5	Australia	80.9	68	Montenegro	64.3	132	Zambia	54.3
6	Ireland	80.4	69	Indonesia	64.2	133	Nepal	54.1
7	Estonia	78.8	70	Brunei	64.2	134	Mauritania	54.0
8	United Kingdom	78.0	71	France	63.9	135	Burma	53.9
9	Canada	77.7	72	Portugal	63.4	136	Lesotho	53.9
10	United Arab Emirates	77.6	73	Guatemala	63.4	137	Sao Tomé and Príncipe	53.6
11	Iceland	77.0	74	Bahamas	63.3	138	Laos	53.6
12	Denmark	76.6	75	El Salvador	63.2	139	Egypt	53.4
13	Taiwan	76.6	76	Tonga	63.1	140	Lebanon	53.2
14	Luxembourg	76.4	77	South Africa	63.0	141	Vietnam	53.1
15	Sweden	76.3	78	Kyrgyz Republic	62.8	142	Ethiopia	52.8
16	Georgia	76.2	79	Italy	62.5	143	Micronesia	52.3
17	Netherlands	76.2	80	Serbia	62.5	144	Argentina	52.3
18	United States	75.7	81	Kuwait	62.2	145	Gambia	52.3
19	Lithuania	75.3	82	Paraguay	62.1	146	Guinea	52.2
20	Chile	75.2	83	Uganda	62.0	147	Congo, Dem. Rep.	52.1
21	Mauritius	75.1	84	Fiji	62.0	148	Malawi	52.0
22	Malaysia	74.5	85	Côte d'Ivoire	62.0	149	Cameroon	51.9
23	Norway	74.3	86	Morocco	61.9	150	Ukraine	51.9
24	Czech Republic	74.2	87	Bhutan	61.8	151	Sierra Leone	51.8
25	Germany	74.2	88	Seychelles	61.6	152	Uzbekistan	51.5
26	Finland	74.1	89	Dominican Republic	61.6	153	Brazil	51.4
27	South Korea	73.8	90	Samoa	61.5	154	Afghanistan	51.3
28	Latvia	73.6	91	Bosnia and Herzegovina	61.4	155	Maldives	51.1
29	Qatar	72.6	92	Croatia	61.0	156	Iran	50.9
30	Japan	72.3	93	Oman	61.0	157	Burundi	50.9
31	Israel	72.2	94	Honduras	60.6	158	Liberia	50.9
32	Austria	71.8	95	Burkina Faso	60.0	159	Kiribati	50.8
33	Macedonia	71.3	96	Cabo Verde	60.0	160	Niger	49.5
34	Macau	70.9	97	Tanzania	59.9	161	Sudan	49.4
35	Botswana	69.9	98	Saudi Arabia	59.6	162	Chad	49.3
36	Vanuatu	69.5	99	Tunisia	58.9	163	Central African Republic	49.2
37	Romania	69.4	100	Nicaragua	58.9	164	Angola	48.6
38	Uruguay	69.2	101	Cambodia	58.7	165	Ecuador	48.5
39	Rwanda	69.1	102	Guyana	58.7	166	Suriname	48.1
40	Jamaica	69.1	103	Namibia	58.5	167	Timor-Leste	48.1
41	Kazakhstan	69.1	104	Nigeria	58.5	168	Togo	47.8
42	Colombia	68.9	105	Moldova	58.4	169	Turkmenistan	47.1
43	Peru	68.7	106	Tajikistan	58.3	170	Mozambique	46.3
44	Armenia	68.7	107	Russia	58.2	171	Djibouti	45.1
45	Poland	68.5	108	Belarus	58.1	172	Algeria	44.7
46	Malta	68.5	109	Gabon	58.0	173	Bolivia	44.1
47	Bulgaria	68.3	110	China	57.8	174	Zimbabwe	44.0
48	Cyprus	67.8	111	Sri Lanka	57.8	175	Equatorial Guinea	42.0
49	St. Vincent and the Grenadines	67.7	112	Trinidad and Tobago	57.7	176	Eritrea	41.7
50	Bahrain	67.7	113	Mali	57.6	177	Congo, Rep.	38.9
51	Saint Lucia	67.6	114	Solomon Islands	57.5	178	Cuba	31.9
52	Belgium	67.5	115	Greece	57.3	179	Venezuela	25.2
53	Thailand	67.1	116	Belize	57.1	180	North Korea	5.8
54	Panama	67.0	117	Barbados	57.0			
55	Hungary	66.7	118	Guinea-Bissau	56.9			
56	Kosovo	66.6	119	Madagascar	56.8			
57	Costa Rica	65.6	120	Benin	56.7			
58	Turkey	65.4	121	Comoros	56.2			
59	Slovak Republic	65.3	122	Ghana	56.0			
60	Spain	65.1	123	Swaziland	55.9			
61	Philippines	65.0	124	Haiti	55.8			
62	Jordan	64.9	125	Mongolia	55.7			
63	Mexico	64.8	126	Senegal	55.7			
			127	Papua New Guinea	55.7			

Economic Freedom Scores

- 80–100 Free
- 70–79.9 Mostly Free
- 60–69.9 Moderately Free
- 50–59.9 Mostly Unfree
- 0–49.9 Repressed

Kaynak: The Heritage Foundation Pdf dokümanı (Erişim Tarihi 30.03.2019)

EK 5. EN BÜYÜK 25 SİLAH İHRACATÇISI ÜLKE (2013-17)

Table 1. The 25 largest exporters of major arms and their main clients, 2013-17

Note: Percentage of total is rounded to 1 decimal place (except for percentages over 10 which are rounded to whole numbers).

Exporter	Share of arms exports (%)		Per cent change from 2008-12 to 2013-17 ^a	Main clients (share of exporter's total exports, %), 2013-17		
	2013-17	2008-12		1st	2nd	3rd
1 United States	34	30	25	Saudi Arabia (18)	UAE (7.4)	Australia (6.7)
2 Russia	22	26	-7.1	India (35)	China (12)	Viet Nam (10)
3 France	6.7	5.8	27	Egypt (25)	China (8.6)	India (8.5)
4 Germany	5.8	7.4	-14	South Korea (14)	Greece (11)	Israel (8.7)
5 China	5.7	4.6	38	Pakistan (35)	Bangladesh (19)	Algeria (10)
6 United Kingdom	4.8	3.8	37	Saudi Arabia (49)	Oman (14)	Indonesia (9.9)
7 Spain	2.9	2.9	12	Australia (34)	Turkey (14)	Saudi Arabia (8.3)
8 Israel	2.9	2.1	55	India (49)	Azerbaijan (13)	Viet Nam (6.3)
9 Italy	2.5	2.4	13	UAE (12)	Turkey (10)	Algeria (9.9)
10 Netherlands	2.1	2.1	14	Jordan (15)	Indonesia (15)	USA (11)
11 Ukraine	1.7	2.5	-26	Russia (23)	China (20)	Thailand (12)
12 South Korea	1.2	0.8	65	Indonesia (26)	Iraq (24)	Philippines (11)
13 Switzerland	0.9	1.1	-11	Saudi Arabia (20)	China (17)	USA (11)
14 Sweden	0.9	2.0	-53	UAE (17)	Thailand (16)	Saudi Arabia (13)
15 Turkey	0.8	0.4	145	Turkmenistan (31)	UAE (24)	Saudi Arabia (16)
16 Canada	0.8	1.0	-18	Saudi Arabia (19)	India (11)	USA (9.4)
17 Norway	0.6	0.6	14	Finland (29)	Oman (23)	USA (18)
18 Belarus	0.4	0.4	12	Viet Nam (26)	China (26)	Sudan (23)
19 Australia	0.3	0.3	15	USA (51)	Indonesia (28)	Oman (8.5)
20 Czech Republic	0.3	0.1	467	Iraq (44)	USA (19)	Viet Nam (11)
21 South Africa	0.2	0.6	-51	UAE (22)	India (8.7)	Nigeria (7.0)
22 UAE	0.2	0.1	320	Egypt (52)	Jordan (26)	Kuwait (6.9)
23 Finland	0.2	0.3	-5.7	Poland (59)	Sweden (11)	Saudi Arabia (5.8)
24 Brazil	0.2	0.3	-20	Afghanistan (32)	Indonesia (31)	Angola (9.3)
25 Portugal	0.2	0.1	74	Romania (90)	Belgium (7.1)	Uruguay (2.8)

UAE = United Arab Emirates.

^a Figures show the change in volume of the total arms exports per exporter between the 2 periods.

Kaynak: SIPRI <https://www.sipri.org/> (Erişim tarihi 05.11.2018)

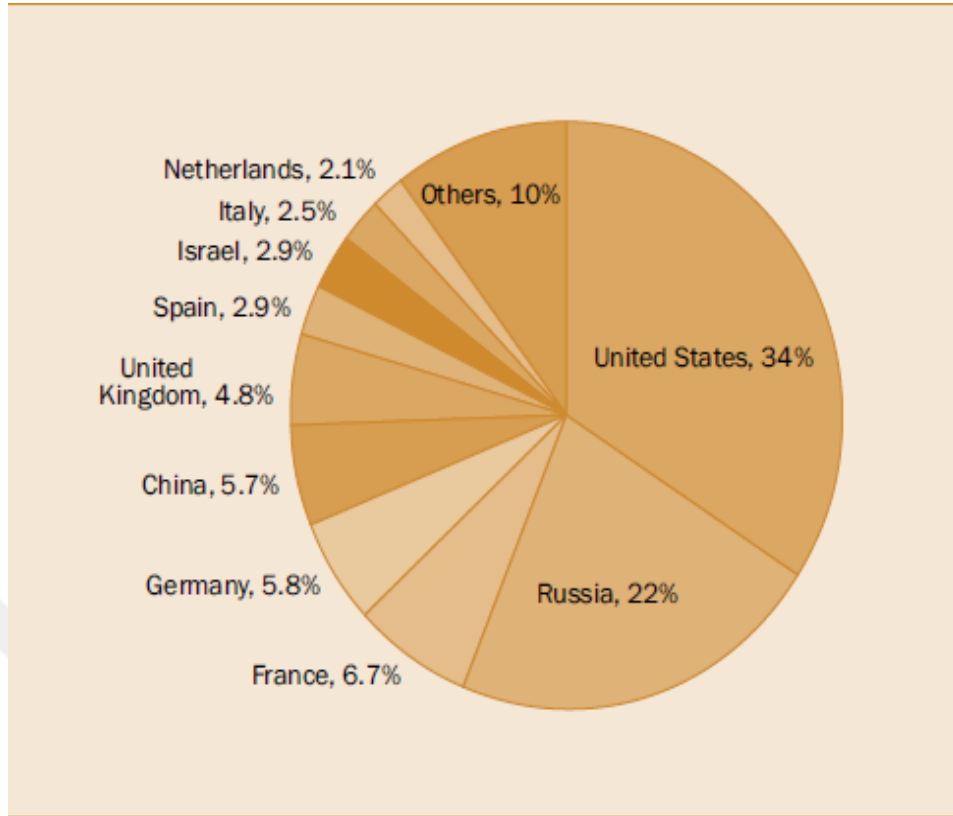
EK 6. EN BÜYÜK 25 SİLAH İHRACATÇISI DEVLET TABLOSU (2013-17)

Figure 2. Global share of major arms exports by the 10 largest exporters, 2013–17

Kaynak: SIPRI <https://www.sipri.org/> (Erişim tarihi 05.11.2018)

EK 7. EN BÜYÜK SİLAH İHRACATÇISI 10 DEVLETİN SİLAH SATIŞLARINDA DEĞİŞİM TABLOSU (2008-12, 2013-17)

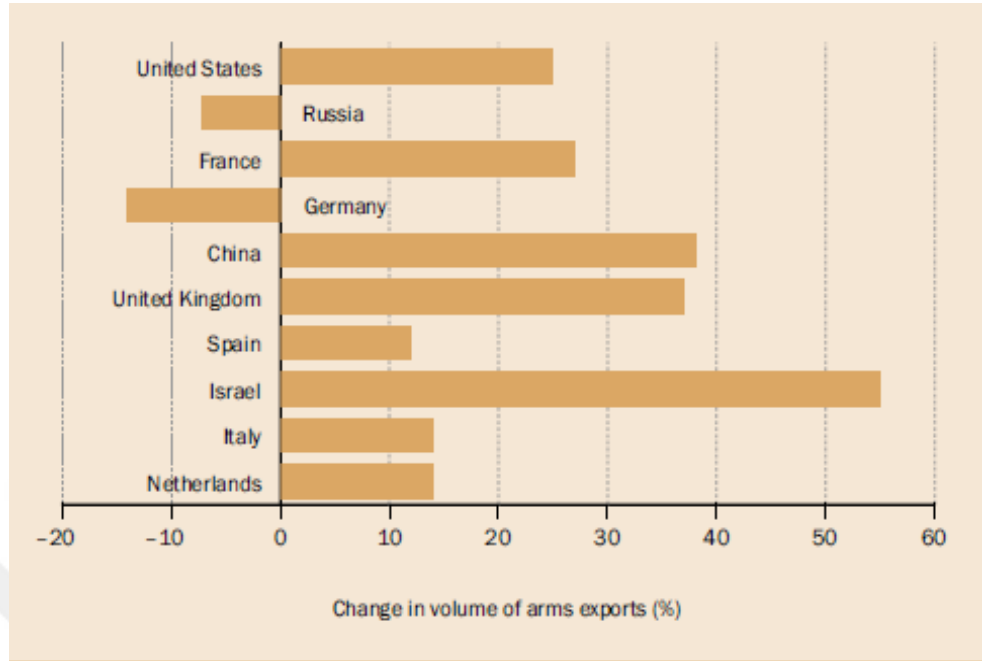

Figure 3. Changes in volume of major arms exports since 2008–12 by the 10 largest exporters in 2013–17

Kaynak: SIPRI <https://www.sipri.org/> (Erişim tarihi 05.11.2018)

EK 8. EN BÜYÜK 40 SİLAH İTHALATÇISI (2013-17)

Table 2. The 40 largest importers of major arms and their main suppliers, 2013-17

Note: Percentage of total is rounded to 1 decimal place (except for percentages over 10 which are rounded to whole numbers).

Importer	Share of arms imports (%)		Per cent change from 2008-12 to 2013-17 ^a	Main suppliers (share of importer's total imports, %), 2013-17		
	2013-17	2008-12		1st	2nd	3rd
1 India	12	11	24	Russia (62)	USA (15)	Israel (11)
2 Saudi Arabia	10	3.4	225	USA (61)	UK (23)	France (3.6)
3 Egypt	4.5	1.6	215	France (37)	USA (26)	Russia (21)
4 UAE	4.4	3.2	51	USA (58)	France (13)	Italy (6.6)
5 China	4.0	5.4	-19	Russia (65)	France (14)	Ukraine (8.4)
6 Australia	3.8	4.0	7.5	USA (61)	Spain (26)	France (6.9)
7 Algeria	3.7	4.1	0.8	Russia (59)	China (15)	Germany (13)
8 Iraq	3.4	1.7	118	USA (56)	Russia (22)	South Korea (8.7)
9 Pakistan	2.8	4.9	-36	China (70)	USA (12)	Russia (5.7)
10 Indonesia	2.8	1.0	193	UK (17)	USA (16)	South Korea (12)
11 Viet Nam	2.7	1.7	81	Russia (82)	Israel (6.7)	Belarus (4.3)
12 Turkey	2.4	3.1	-14	USA (59)	Spain (16)	Italy (10)
13 South Korea	2.2	4.8	-50	USA (53)	Germany (36)	Israel (4.6)
14 United States	2.0	3.9	-44	Germany (22)	Netherlands (12)	France (12)
15 Taiwan	2.0	0.6	261	USA (100)	Germany (0.1)	Italy (0.1)
16 Oman	1.7	0.3	655	UK (38)	USA (28)	Norway (7.9)
17 Israel	1.7	0.8	125	USA (60)	Germany (30)	Italy (10)
18 United Kingdom	1.6	1.7	-1.5	USA (80)	South Korea (5.9)	Israel (4.3)
19 Bangladesh	1.5	0.3	542	China (71)	Russia (16)	USA (4.9)
20 Qatar	1.5	0.6	166	USA (67)	Germany (20)	Switzerland (5.3)
21 Singapore	1.5	4.0	-60	USA (70)	France (12)	Italy (4.1)
22 Italy	1.4	0.7	111	USA (55)	Germany (28)	Israel (8.4)
23 Azerbaijan	1.3	0.9	55	Russia (65)	Israel (29)	Turkey (2.5)
24 Japan	1.2	1.7	-19	USA (93)	UK (4.8)	Sweden (1.8)
25 Venezuela	1.1	1.9	-40	Russia (66)	China (23)	Ukraine (9.5)
26 Canada	1.0	1.0	14	USA (70)	Netherlands (18)	Sweden (3.7)
27 Kuwait	1.0	0.2	488	USA (88)	Russia (3.3)	France (1.8)
28 Greece	1.0	1.9	-44	Germany (68)	USA (17)	France (10)
29 Thailand	0.9	0.5	93	Ukraine (23)	China (18)	Sweden (16)
30 Morocco	0.9	2.0	-52	USA (54)	France (44)	Italy (1.4)
31 Kazakhstan	0.8	0.2	308	Russia (78)	Spain (8.5)	Ukraine (5.0)
32 Finland	0.8	0.3	208	USA (34)	Norway (22)	France (15)
33 Jordan	0.8	0.7	26	Netherlands (43)	USA (32)	UAE (7.6)
34 Afghanistan	0.7	1.6	-48	USA (59)	Russia (27)	Brazil (8.3)
35 Mexico	0.7	0.5	53	USA (64)	France (9.9)	Netherlands (8.6)
36 Myanmar	0.7	1.0	-20	China (68)	Russia (15)	Belarus (5.6)
37 Brazil	0.6	1.0	-31	France (25)	USA (19)	Germany (15)
38 Poland	0.6	0.9	-30	Germany (26)	Finland (21)	Italy (19)
39 Turkmenistan	0.6	0.3	96	Turkey (43)	China (28)	Russia (14)
40 Norway	0.5	1.6	-65	USA (81)	Sweden (7.9)	Italy (5.3)

UAE = United Arab Emirates.

^a Figures show the change in volume of the total arms imports per importer between the 2 periods.

**EK 9. 2017 YILINDA EN BÜYÜK 15 ASKERİ HARCAMA YAPAN ÜLKE
TABLOSU**

Table 1. The 15 states with the highest military expenditure in 2017

Spending figures and GDP are in US\$, at current prices and exchange rates. Changes are in real terms, based on constant (2016) US dollars. Figures may not add up to stated totals due to the conventions of rounding.

Rank		Country	Spending, 2017 (\$ b.)	Change, 2008–17 (%)	World share, 2017 (%)	Spending as a share of GDP (%) ^b	
2017	2016 ^a					2017	2008
1	1	USA	610	-14	35	3.1	4.2
2	2	China	[228]	110	[13]	[1.9]	[1.9]
3	4	Saudi Arabia	[69.4]	34	[4.0]	[10]	7.4
4	3	Russia	66.3	36	3.8	4.3	3.3
5	6	India	63.9	45	3.7	2.5	2.6
6	5	France	57.8	5.1	3.3	2.3	2.3
7	7	UK	47.2	-15	2.7	1.8	2.3
8	8	Japan	45.4	4.4	2.6	0.9	0.9
9	9	Germany	44.3	8.8	2.5	1.2	1.3
10	10	South Korea	39.2	29	2.3	2.6	2.6
11	13	Brazil	29.3	21	1.7	1.4	1.4
12	11	Italy	29.2	-17	1.7	1.5	1.7
13	12	Australia	27.5	33	1.6	2.0	1.8
14	14	Canada	20.6	13	1.2	1.3	1.2
15	15	Turkey	18.2	46	1.0	2.2	2.2
Total top 15			1 396	..	80
World total			1 739	9.8	100	2.2	2.4

[] = SIPRI estimate; GDP = gross domestic product.

^a Rankings for 2016 are based on updated military expenditure figures for 2017 in the current edition of the SIPRI Military Expenditure Database. They may therefore differ from the rankings for 2016 given in *SIPRI Yearbook 2017* and in other SIPRI publications in 2017.

^b The figures for military expenditure as a share of GDP are based on estimates of 2017 GDP from the International Monetary Fund World Economic Outlook and International Financial Statistics databases.

**EK 10. 2017 YILINDA EN BÜYÜK 15 ASKERİ HARCAMA YAPAN ÜLKE
(ŞEKİLSEL GÖRÜNÜM)**

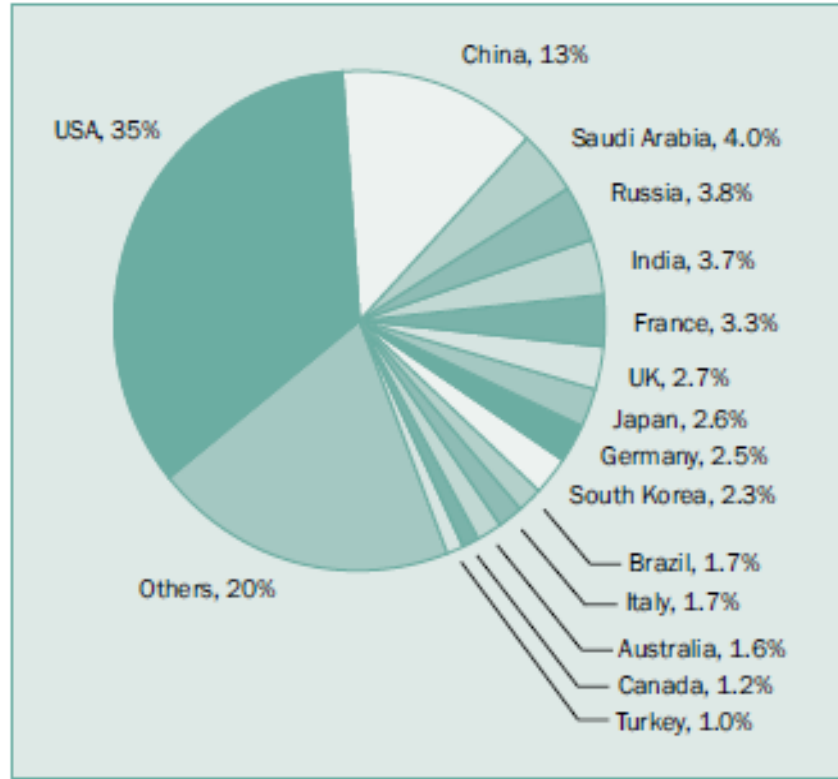

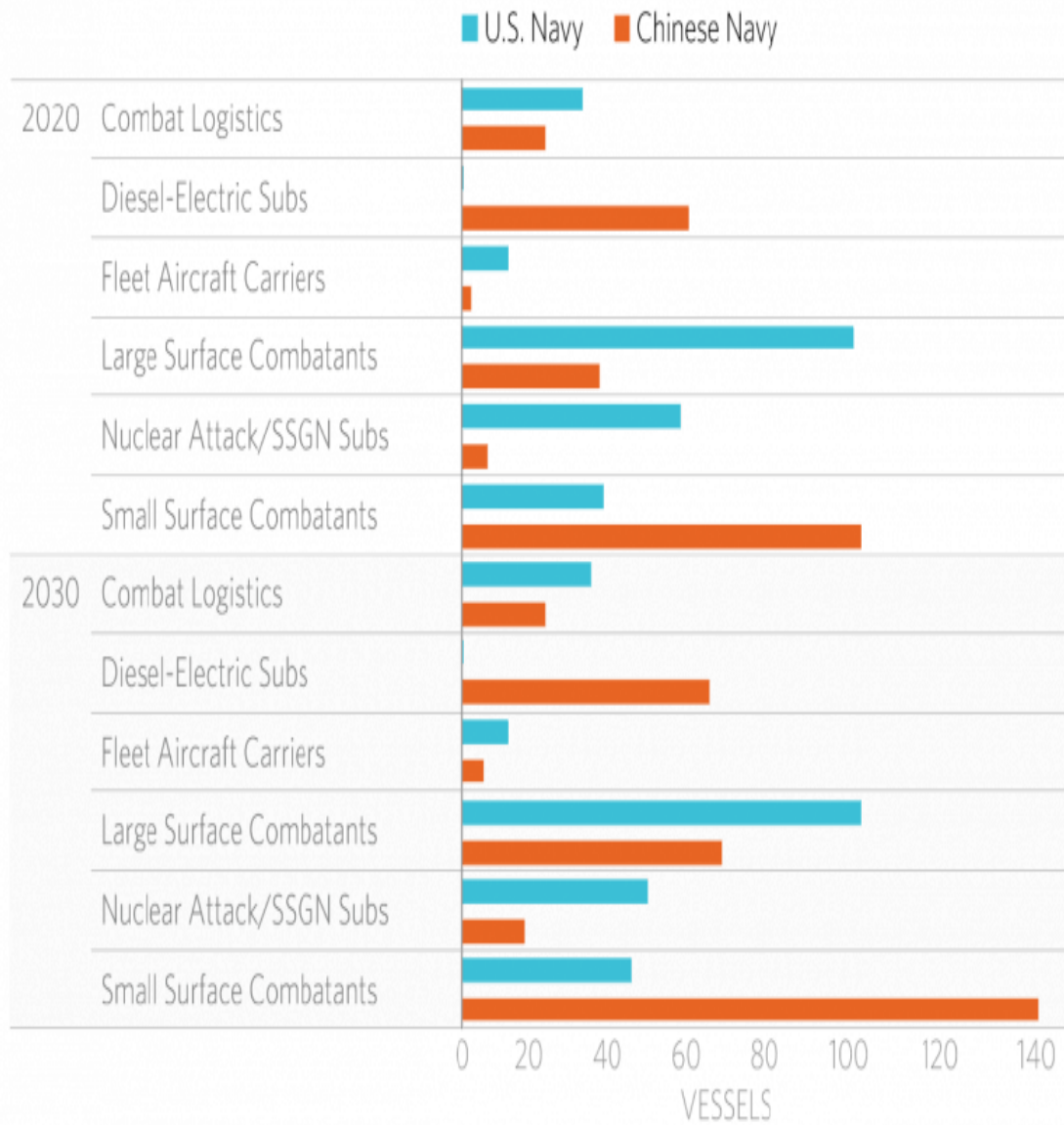
Figure 2. The share of world military expenditure of the 15 states with the highest spending in 2017

Kaynak: SIPRI <https://www.sipri.org/> (Erişim tarihi 05.11.2018)

EK 11. ABD VE ÇİN DENİZ GÜÇLERİNİN 2030'DA GÖRÜNÜMÜ

What the U.S. and Chinese Navies Might Look Like by 2030

The projected compositions of the Chinese and U.S. naval fleets in 2020 and 2030. Figures for the U.S. Navy are derived from a 30-year shipbuilding plan released in February. Projections for the Chinese navy are based on past shipbuilding rates, although China could alter their pace over the coming decade.

Source: U.S. Navy 30-year shipbuilding plan; Chinese navy

Copyright Stratfor 2018

Kaynak: Stratfor <https://worldview.stratfor.com/> Erişim tarihi (15.11.2018)

EK 12. ÇİN'İN 2030'DA DENİZ GÜCÜ ÖNGÖRÜSÜ

Kaynak: Stratfor <https://worldview.stratfor.com/> Erişim tarihi (15.11.2018)

EK 13. BM 2015-2050 NÜFUS DEĞİŞİMİ ÖNGÖRÜSÜ

Projected Population Change, 2015-2050

Population (millions)

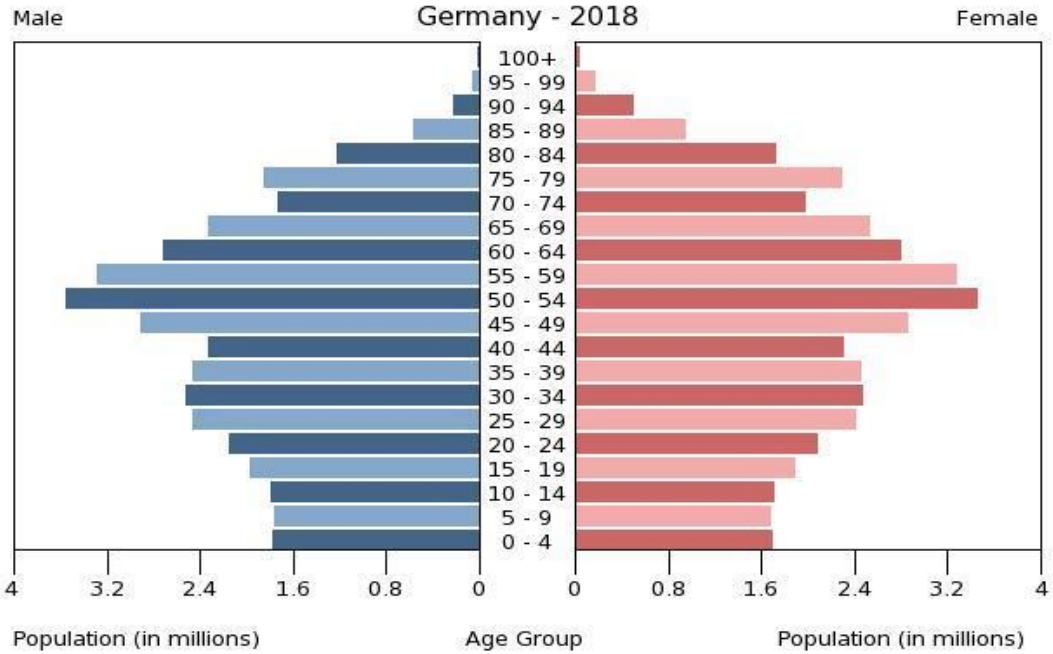
Countries	2015	2030	2050	Percent Change
Belarus	9.5	9.2	8.6	-10%
Bulgaria	7.2	6.4	5.4	-24%
Estonia	1.3	1.3	1.1	-13%
Hungary	9.8	9.2	8.3	-15%
Latvia	2.0	1.7	1.5	-24%
Lithuania	2.9	2.7	2.4	-18%
Poland	38.3	36.6	32.4	-15%
Moldova	4.1	3.8	3.3	-19%
Romania	19.9	18.5	16.4	-18%
Russia	143.9	140.5	132.7	-8%
Ukraine	44.7	41.2	36.4	-18%
France	64.5	67.9	70.6	10%
Germany	81.7	82.2	79.2	-3%
United Kingdom	65.4	70.6	75.4	15%
United States	319.9	354.7	389.6	22%

Source: United Nations

Copyright Stratfor 2018

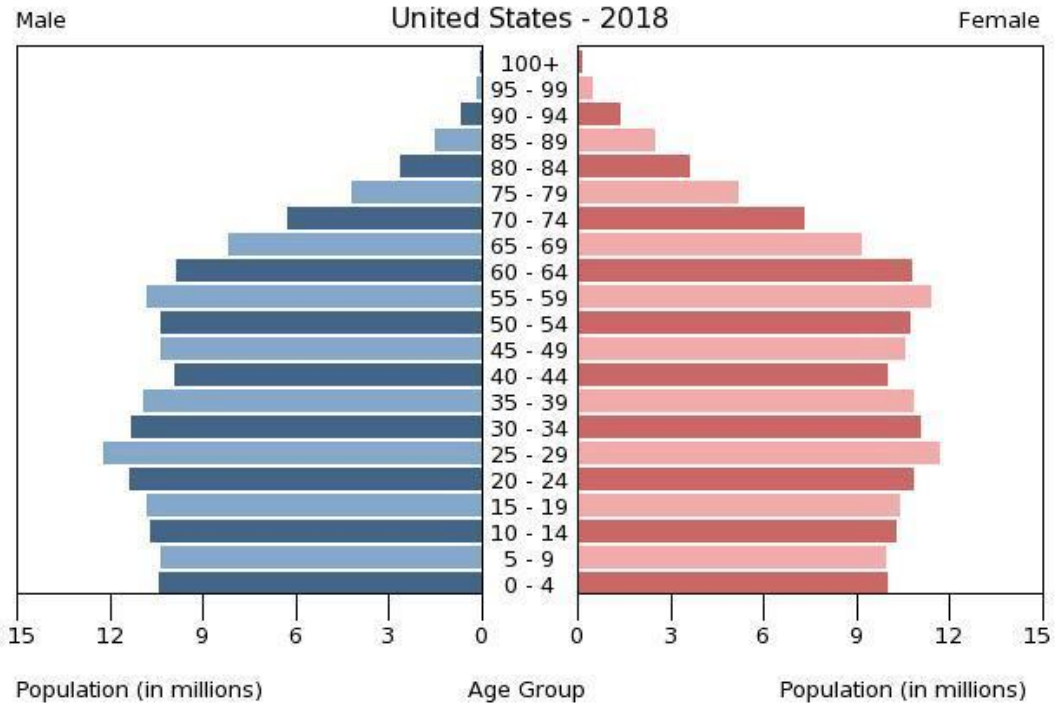
Kaynak: Stratfor <https://worldview.stratfor.com/> Erişim tarihi (15.11.2018)

**EK 14. ALMANYA'NIN YAŞ VE CİNSİYET GRUPLARINA GÖRE
NÜFUS DAĞILIMI (2018 YILI)**

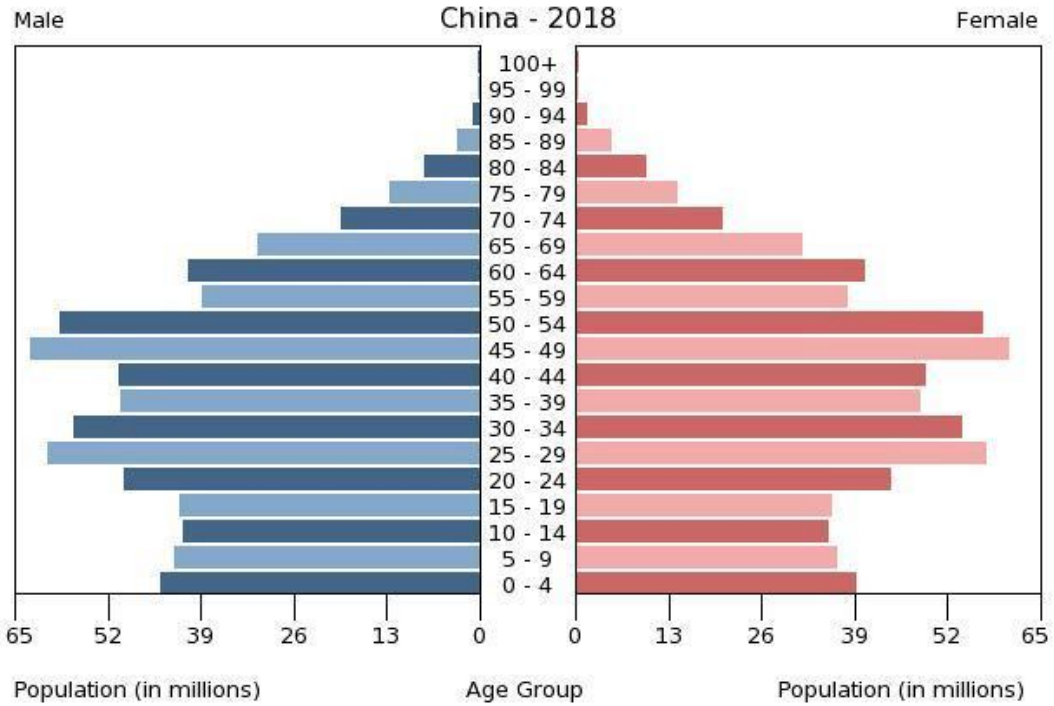
Kaynak: CIA Factbook <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/> Erişim tarihi (23.03.2019)

**EK 15. ABD'NİN YAŞ VE CİNSİYET GRUPLARINA GÖRE NÜFUS DAĞILIMI
(2018 YILI)**

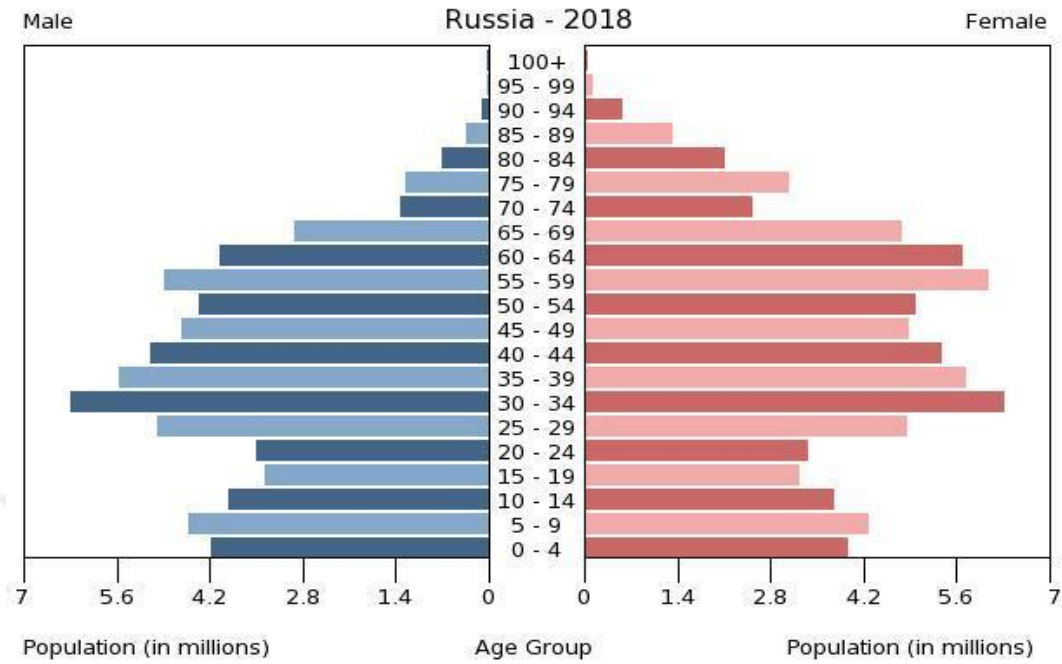
Kaynak: CIA Factbook <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/> Erişim tarihi (23.03.2019)

**EK 16. ÇİN'İN YAŞ VE CİNSİYET GRUPLARINA GÖRE NÜFUS DAĞILIMI
(2018 YILI)**

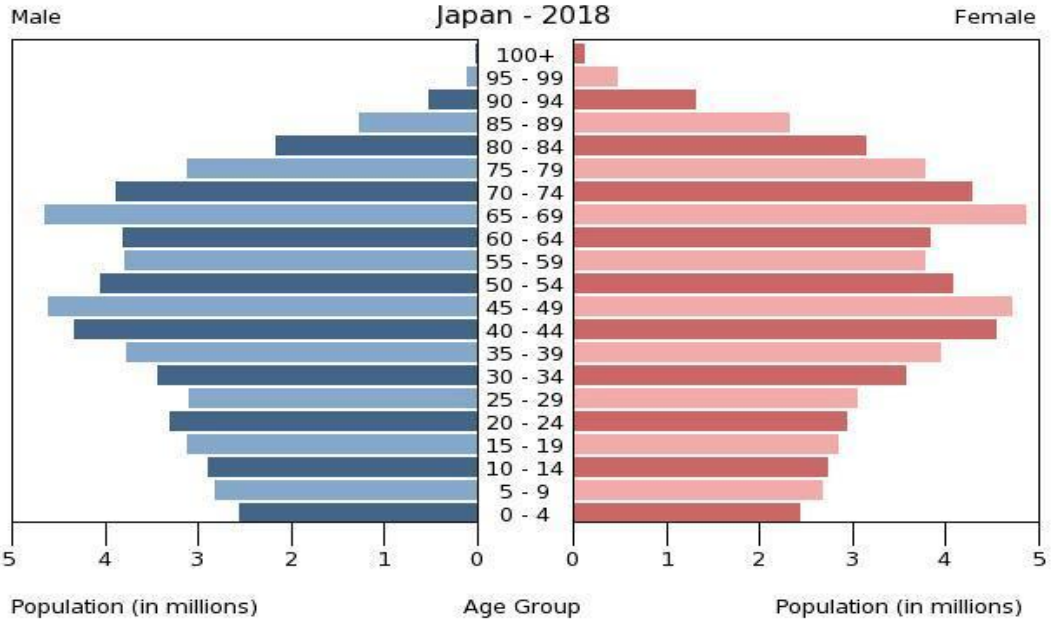
Kaynak: CIA Factbook <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/> Erişim tarihi (23.03.2019)

EK 17. RUSYA'NIN YAŞ VE CİNSİYET GRUPLARINA GÖRE NÜFUS DAĞILIMI (2018 YILI)

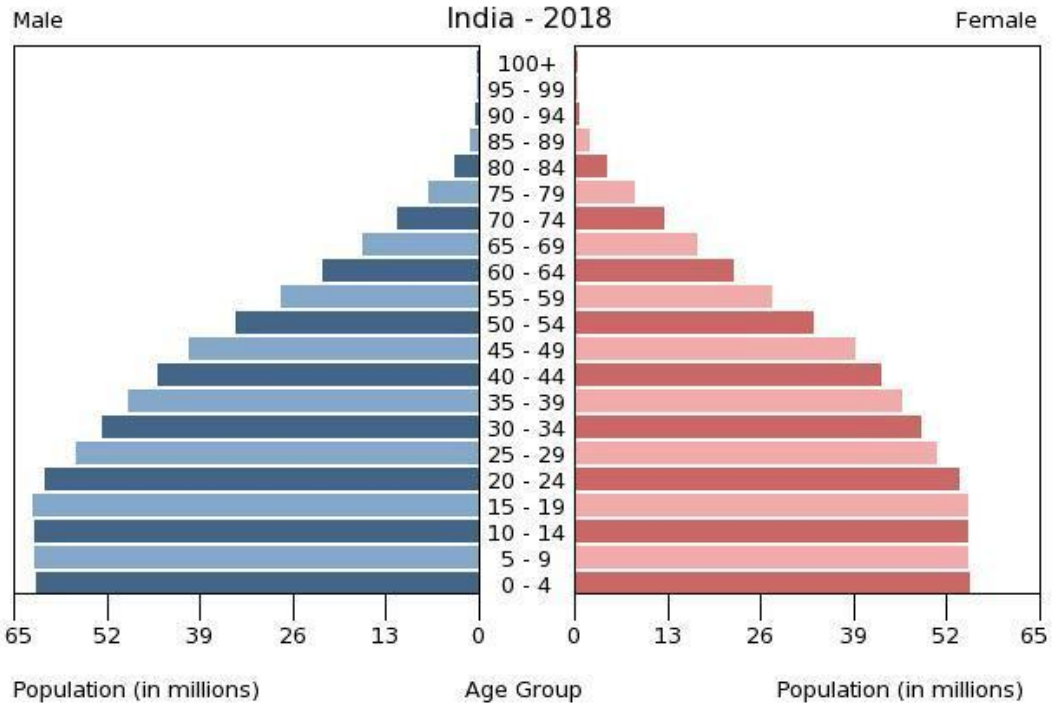
Kaynak: CIA Factbook <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/> Erişim tarihi (23.03.2019)

EK 18. JAPONYA’NIN YAŞ VE CİNSİYET GRUPLARINA GÖRE NÜFUS DAĞILIMI (2018 YILI)

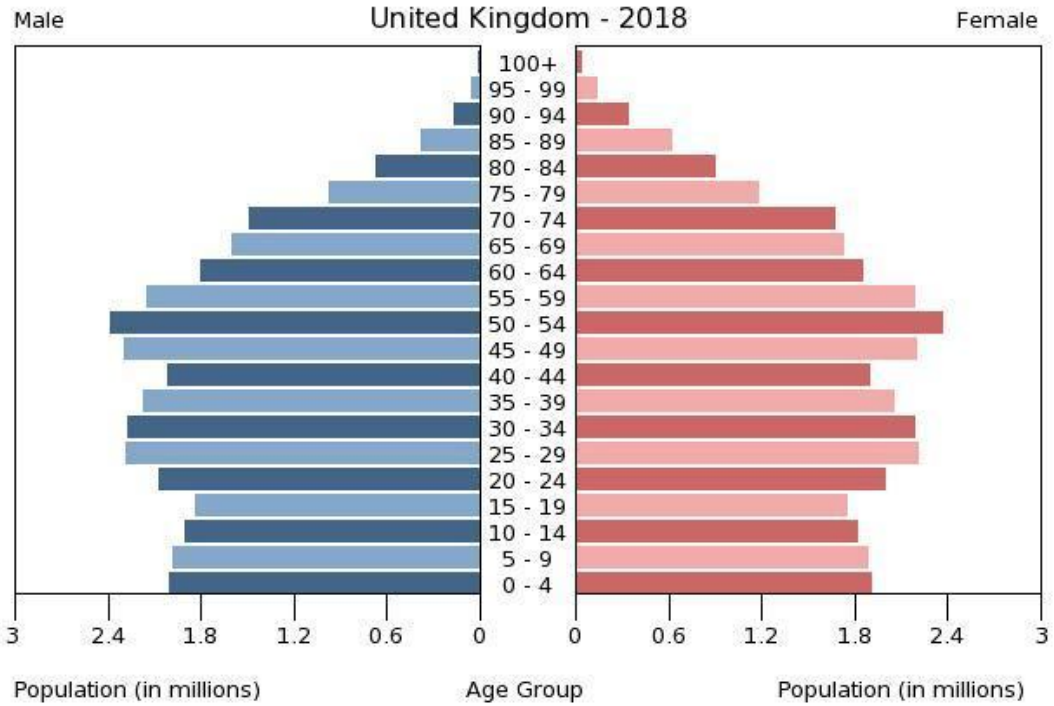
Kaynak: CIA Factbook <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/> Erişim tarihi (23.03.2019)

EK 19. HİNDİSTAN'IN YAŞ VE CİNSİYET GRUPLARINA GÖRE NÜFUS DAĞILIMI (2018 YILI)

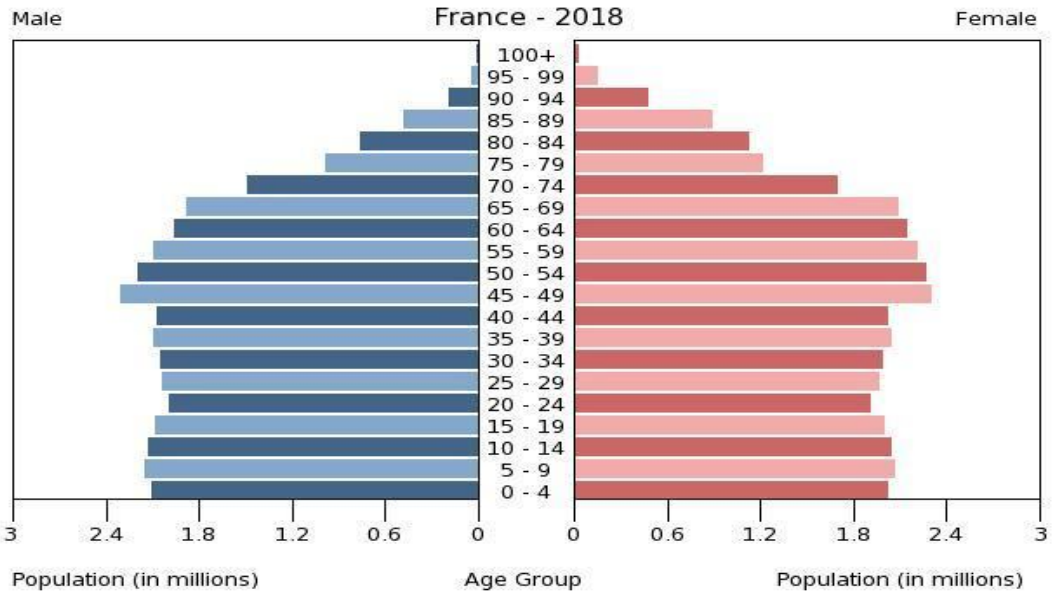
Kaynak: CIA Factbook <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/> Erişim tarihi (23.03.2019)

EK 20. İNGİLTERE'NİN YAŞ VE CİNSİYET GRUPLARINA GÖRE NÜFUS DAĞILIMI (2018 YILI)

Kaynak: CIA Factbook <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/> Erişim tarihi (23.03.2019)

EK 21. FRANSA'NIN YAŞ VE CİNSİYET GRUPLARINA GÖRE NÜFUS DAĞILIMI (2018 YILI)

Kaynak: CIA Factbook <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/> Erişim tarihi (23.03.2019)

EK 22. MİLLİ GELİRİ EN YÜKSEK İLK 100 ÜLKE SIRALAMASI**(2016 YILI)**

SIRA NO	ÜLKE	MİLLİ GELİRİ (milyar dolar)
1	ABD	18624
2	ÇİN	11222
3	JAPONYA	4949
4	ALMANYA	3479
5	İNGİLTERE	2661
6	FRANSA	2466
7	HİNDİSTAN	2274
8	İTALYA	1860
9	BREZİLYA	1793
10	KANADA	1536
11	G.KORE	1411
12	RUSYA	1281
13	AVUSTRALYA	1265
14	İSPANYA	1238
15	MEKSİKA	1077
16	ENDONEZYA	932
17	TÜRKİYE	863
18	HOLLANDA	778
19	İSVİÇRE	669
20	SUUDİ ARABİSTAN	645
21	ARJANTİN	554
22	TAYVAN	531
23	İSVEÇ	514
24	POLONYA	471
25	BELÇİKA	468
26	TAYLAND	412
27	NİJERJA	405
28	İRAN	404
29	AVUSTURYA	391
30	NORVEÇ	371
31	B.A.E.	349
32	MISIR	332
33	HONG KONG	321
34	İSRAİL	318
35	SİNGAPUR	310
36	DANİMARKA	307

37	FİLİPİNLER	305
38	İRLANDA	304
39	MALEZYA	297
40	GÜNEY AFRİKA	296
41	KOLOMBİYA	280
42	PAKİSTAN	279
43	ŞİLİ	250
44	FİNLANDİYA	239
45	BANGLADEŞ	236
46	VENEZUELA	236
47	PORTEKİZ	205
48	VİETNAM	201
49	ÇEKYA	195
50	PERU	195
51	YUNANİSTAN	193
52	ROMANYA	188
53	YENİ ZELANDA	185
54	IRAK	172
55	CEZAYİR	159
56	KATAR	152
57	KAZAKİSTAN	134
58	MACARİSTAN	129
59	KUVEYT	111
60	PORTO RİKO	105
61	FAS	104
62	EKVATOR	99
63	ANGOLA	95
64	UKRAYNA	92
65	KÜBA	90
66	SLOVAKYA	90
67	SRI LANKA	81
68	ETİYOPYA	73
69	DOMİNİK CUMHURİYETİ	72
70	KENYA	71
71	GUATEMALA	69
72	ÖZBEKİSTAN	67
73	UMMAN	67
74	MYANMAR	63
75	LÜKSEMBURG	59
76	PANAMA	58
77	KOSTA RİKA	58

78	SUDAN	58
79	BULGARİSTAN	53
80	URUGUAY	52
81	HIRVATİSTAN	51
82	LÜBNAN	50
83	BELARUS	48
84	TANZANYA	48
85	MAKAU	45
86	SLOVENYA	45
87	GANNA	43
88	LİTVANYA	43
89	TUNUS	42
90	ÜRDÜN	39
91	KONGO	39
92	SİRBİSTAN	38
93	AZERBAYCAN	38
94	FİLDİŞİ SAHİLLERİ	36
95	TÜRKMENİSTAN	36
96	BOLİVYA	34
97	KAMERUN	32
98	BAHREYN	32
99	LETONYA	28
100	PARAGUAY	27

Kaynak: Dünya Bankası <https://data.worldbank.org> (Erişim tarihi 05.11.2018)

**EK 23. GELİRLERİ BAZ ALINARAK ÜLKE VE ÇOKULUSLU
ŞİRKETLERİN KARMA SIRALAMASI (2016 YILI)**

SIRA	ÜLKE VEYA ŞİRKET	GELİR (MİLYAR)
1	ABD	18624
2	ÇİN	11222
3	JAPONYA	4949
4	ALMANYA	3479
5	İNGİLTERE	2661
6	FRANSA	2466
7	HİNDİSTAN	2274
8	İTALYA	1860
9	BREZİLYA	1793
10	KANADA	1536
11	G.KORE	1411
12	RUSYA	1281
13	AVUSTRALYA	1265
14	İSPANYA	1238
15	MEKSİKA	1077
16	ENDONEZYA	932
17	TÜRKİYE	863
18	HOLLANDA	778
19	İSVİÇRE	669
20	SUUDİ ARABİSTAN	645
21	Apple Inc*	604
22	ARJANTİN	554
23	TAYVAN	531
24	Alphabet Inc*	518
25	İSVEÇ	514
26	POLONYA	471
27	BELÇİKA	468
28	Microsoft Corp*	437
29	TAYLAND	412
30	NİJERYA	405
31	İRAN	404
32	AVUSTURYA	391
33	NORVEÇ	371
34	Berkshire Hathaway Inc*	350
35	B.A.E.	349
36	Exxon Mobil*	347
37	MISIR	332

38	Facebook Inc*	325
39	HONG KONG	321
40	İSRAİL	318
41	SİNGAPUR	310
42	DANİMARKA	307
43	FİLİPİNLER	305
44	İRLANDA	304
45	Johnson & Johnson*	298
46	MALEZYA	297
47	GÜNEY AFRİKA	296
48	General Electric Co*	295
49	KOLOMBİYA	280
50	Amazon.com*	280
51	PAKİSTAN	279
52	ŞİLİ	250
53	Wells Fargo & Co*	245
54	AT&T Inc*	241
55	FİNLANDİYA	239
56	Nestle SA*	239
57	BANGLADEŞ	236
58	VENEZUELA	236
59	China Mobile Ltd*	228
60	ICBC Ltd*	228
61	Procter & Gamble Co*	223
62	Verizon Communications Inc*	221
63	JPMorgan Chase & Co*	217
64	Wal-Mart Stores Inc*	215
65	Roche Holding AG*	214
66	PORTEKİZ	205
67	Petrochina China Oil & Gas*	205
68	VİETNAM	201
69	The Coca-Cola Co*	201
70	Anheuser-Busch InBev*	200
71	Alibaba Group Holding*	196
72	ÇEKYA	195
73	PERU	195
74	Royal Dutch Shell*	195
75	Novartis Shell*	195
76	YUNANİSTAN	193
77	Tencent Holdings*	192
78	ROMANYA	188

79	YENİ ZELANDA	185
80	Visa Inc*	184
81	Pfizer Inc*	183
82	Chevron United*	180
83	Toyota Motor*	177
84	IRAK	172
85	Oracle Corp*	170
86	Home Depot*	167
87	Samsung Electronics*	167
88	Walt Disney Co*	162
89	China Construction Construction*	161
90	CEZAYİR	159
91	Agricultural Bank of China*	157
92	Intel Corp United*	153
93	KATAR	152
94	Philip Morris International*	152
95	Pepsico*	150
96	Comcast Corp*	149
97	Merck & Co*	147
98	Bank of China Ltd*	146
99	IBM Corps*	146
100	Cisco Systems*	143
101	NovoNordisk A/S*	141
102	Bank of America*	140
103	Unilever NV*	136
104	KAZAKİSTAN	134
105	TSMC*	130
106	MACARİSTAN	129
107	Gilead Sciences*	124
108	HSBC Holdings PLC*	123
109	Citigroup*	123
110	Altria Group*	123
111	UnitedHealth Group*	123
112	CVS Health Corp*	114
113	McDonald's Corp*	113
114	Amgen*	113
115	Total*	112
116	KUVEYT	111
117	British American Tobacco PLC*	110
118	Bristol-Myers Squibb*	107
119	Allergan (ex-Actavis)*	106

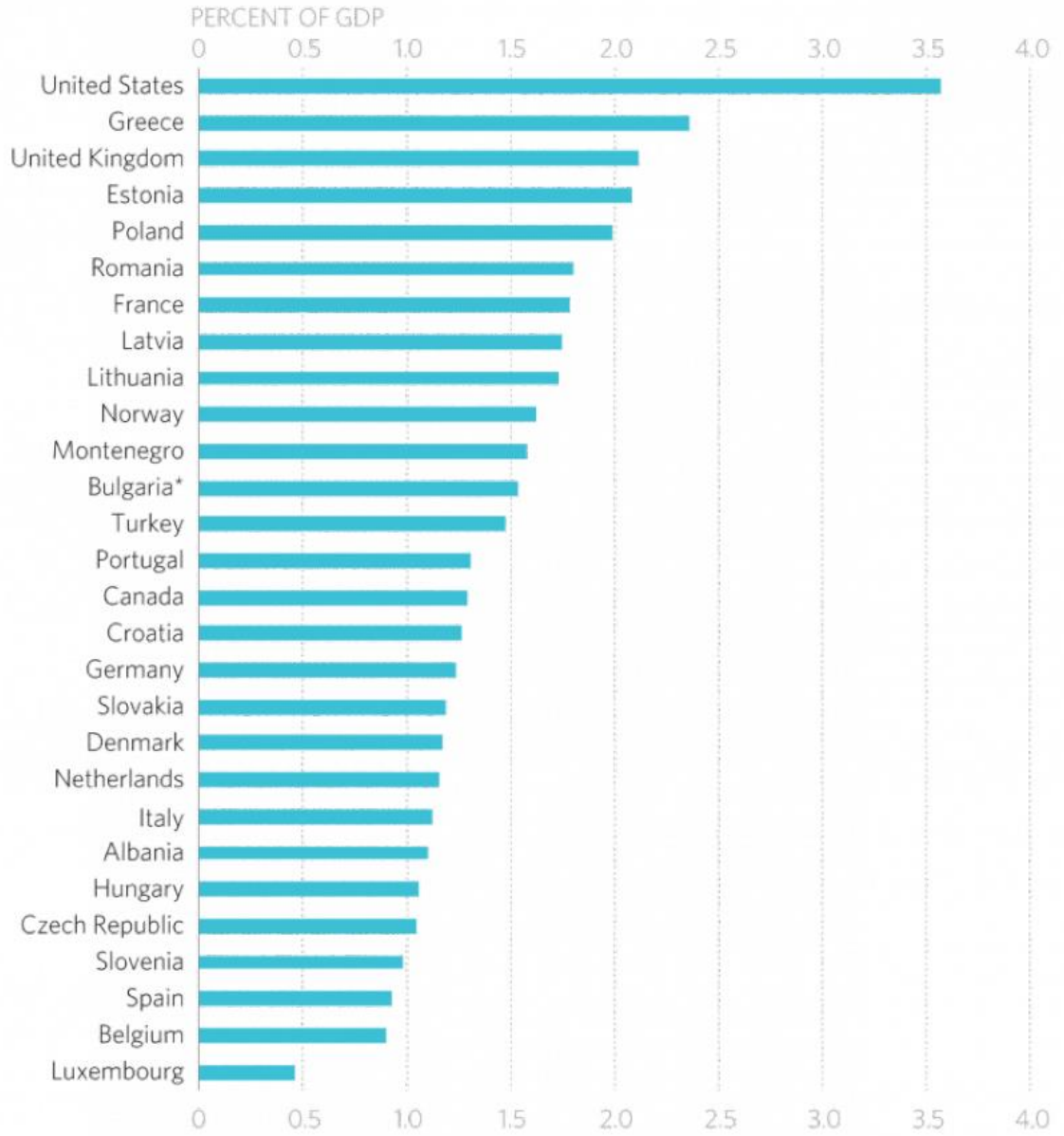
120	Sanofi*	106
121	PORTO RIKO	105
122	Medtronic*	105
123	MasterCard Inc*	105
124	Inditex S.A.*	105
125	Nike Inc*	105
126	FAS	104
127	3M Co*	101
128	L'Oréal*	101
129	EKVATOR	99
130	Sabmiller PLC*	99
131	GlaxoSmithkline*	99
132	SAP*	99
133	Commonwealth Bank*	99
134	Bayer AG*	97
135	ANGOLA	95
136	Kraft Heinz Co*	95
137	China Life Insurance Co*	95
138	BP*	94
139	United Parcel Service Inc*	93
140	UKRAYNA	92
141	Schlumberger*	92
142	Abbvie INC*	92
143	Walgreens Boots*	91
144	KÜBA	90
145	SLOVAKYA	90
146	Nippon Telegraph and Telephone Corp*	90
147	Siemens AG*	90
148	NTT Docomo Inc*	90
149	Ping An Insurance Group*	89
150	Starbucks Corp*	88
151	Sinopec*	87
152	LVMH SA*	87
153	Royal Bank of Canada*	86
154	Honeywell International*	85
155	Vodafone Group PLC*	85
156	United Technologies Corp*	84
157	Japan Tobacco*	83
158	Ambev*	83
159	Deutsche Telekom*	83
160	The Boeing Company*	83

161	Daimler AG*	82
162	SRI LANKA	81
163	Toronto-Dominion Bank*	80
164	Eli Lilly & Co*	80
165	Celgene Corp*	78
166	Westpac Banking Corp*	78
167	Qualcomm Inc*	76
168	ETİYOPYA	73
169	DOMİNİK CUMHURİYETİ	72
170	KENYA	71
171	GUATEMALA	69
172	ÖZBEKİSTAN	67
173	UMMAN	67
174	MYANMAR	63
175	LÜKSEMBURG	59
176	PANAMA	58
177	KOSTA RİKA	58
178	SUDAN	58
179	BULGARİSTAN	53
180	URUGUAY	52
181	HIRVATİSTAN	51
182	LÜBNAN	50
183	BELARUS	48
184	TANZANYA	48
185	MAKAU	45
186	SLOVENYA	45
187	GANA	43
188	LİTVANYA	43
189	TUNUS	42
190	ÜRDÜN	39
191	KONGO	39
192	SİRBİSTAN	38
193	AZERBAJCAN	38
194	FİLDİŞİ SAHİLLERİ	36
195	TÜRKMENİSTAN	36
196	BOLİVYA	34
197	KAMERUN	32
198	BAHREYN	32
199	LETONYA	28
200	PARAGUAY	27

Kaynak: Dünya Bankası, PwC (Erişim tarihi 05-15.11.2018) *Çokuluslu Şirket

EK 24. NATO ÜYELERİNİN GSYİH'SINA GÖRE SAVUNMA HARCAMALARI ORANI (2017)

Defense Spending by NATO Countries as a Percentage of GDP, 2017

*Bulgaria's figures do not include pensions.

Source: NATO

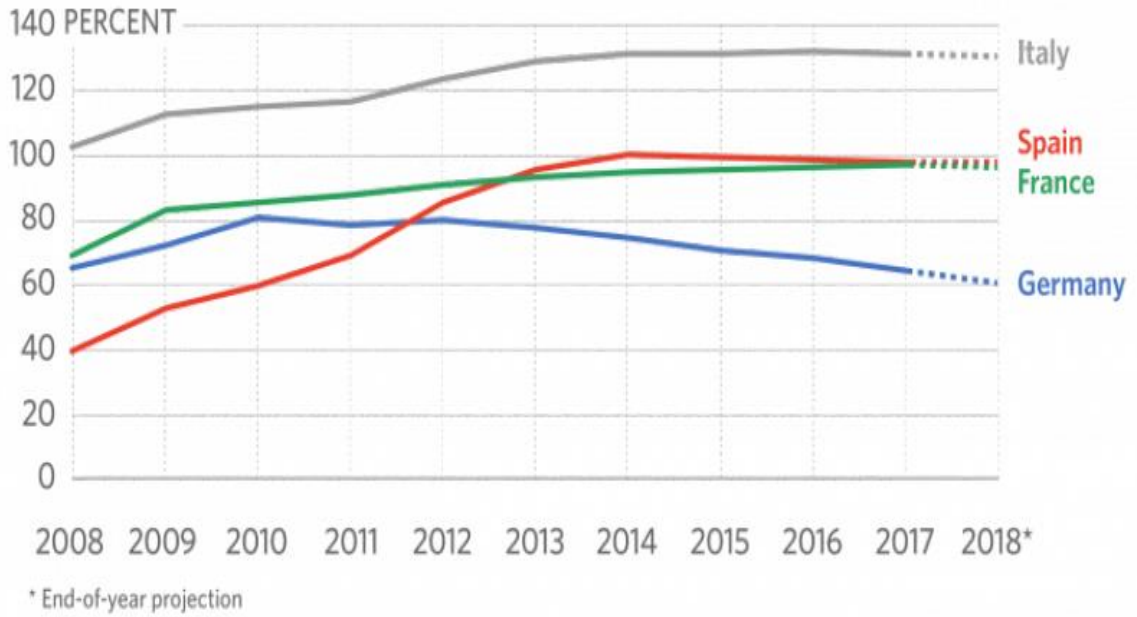
Copyright Stratfor 2018

Kaynak: Stratfor <https://worldview.stratfor.com/> Erişim tarihi (15.11.2018)

EK 25. AB'DE KAMU BORCU (GSYİH ORANINA GÖRE)

Government Gross Debt (as % of GDP)

Over the past decade, debt levels in France, Italy and Spain have grown considerably. The European Union has been pushing Paris, Rome and Madrid to introduce measures to reduce their debt, but the results have so far been modest.

Sources: Eurostat , European Commission Spring 2018 Economic Forecast

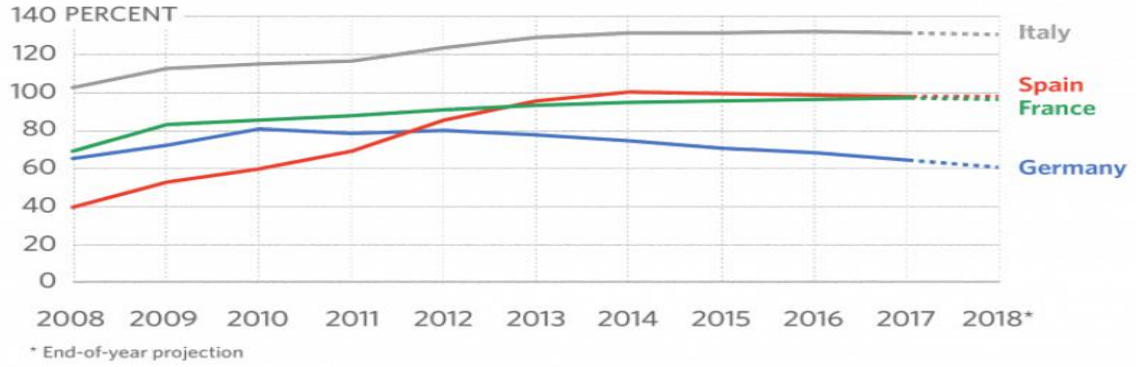
Copyright Stratfor 2018

Kaynak: Stratfor <https://worldview.stratfor.com/> Erişim tarihi (15.11.2018)

EK 26. AB'DE BÜTÇE AÇIĞI (GSYİH ORANINA GÖRE)

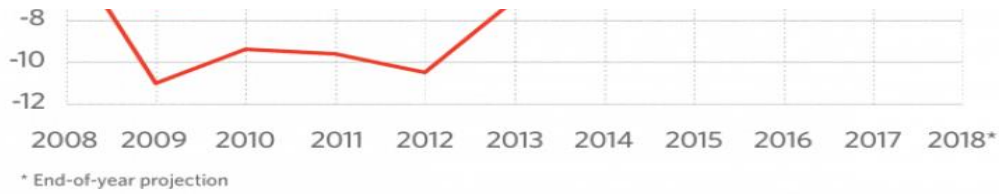
Government Gross Debt (as % of GDP)

Over the past decade, debt levels in France, Italy and Spain have grown considerably. The European Union has been pushing Paris, Rome and Madrid to introduce measures to reduce their debt, but the results have so far been modest.

Sources: Eurostat , European Commission Spring 2018 Economic Forecast

Copyright Stratfor 2018

Sources: Eurostat , European Commission Spring 2018 Economic Forecast

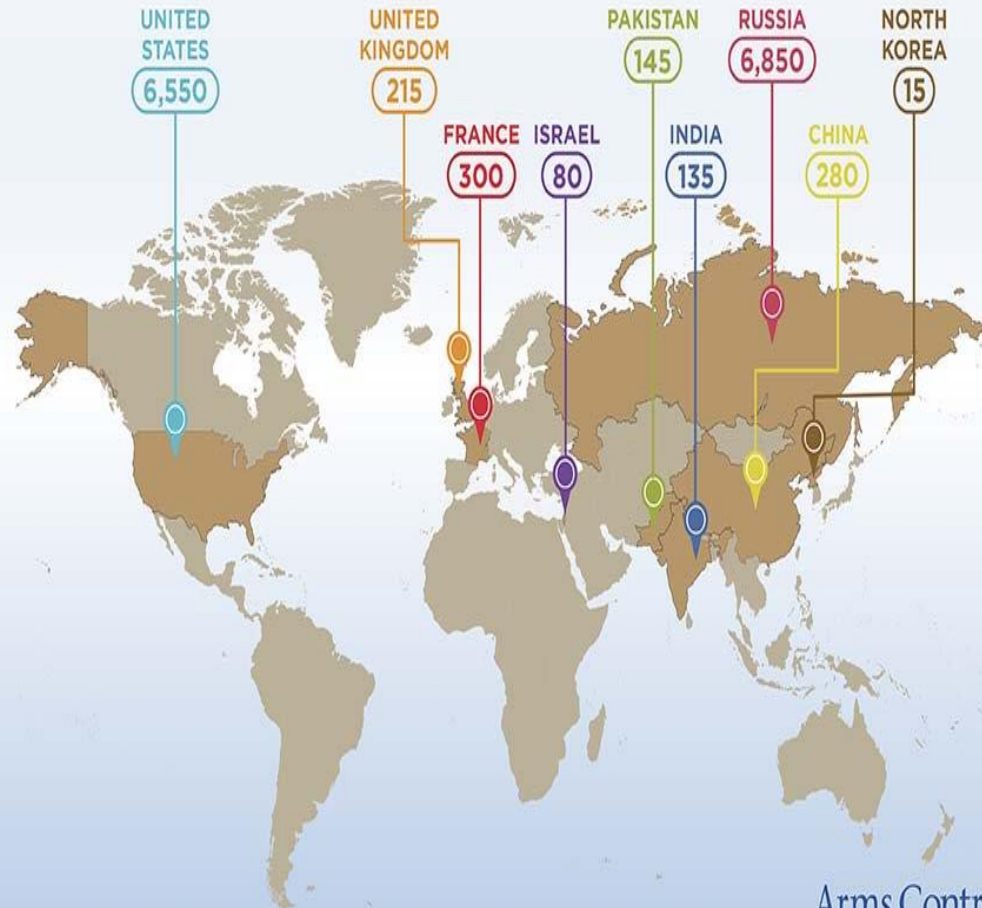
Copyright Stratfor 2018

Kaynak: Stratfor <https://worldview.stratfor.com/> Erişim tarihi (15.11.2018)

EK 27. KÜRESEL NÜKLEER SAVAŞ BAŞLIĞI ENVANTERİ (2018)

2018 ESTIMATED GLOBAL NUCLEAR WARHEAD INVENTORIES

The world's nuclear-armed states possess a combined total of roughly 15,000 nuclear warheads; more than 90 percent belong to Russia and the United States. Approximately 9,600 warheads are in military service, with the rest awaiting dismantlement.

Sources: Hans M. Kristensen, Robert S. Norris, U.S. Department of State, and Stockholm International Peace Research Institute. Updated: June 20, 2018.

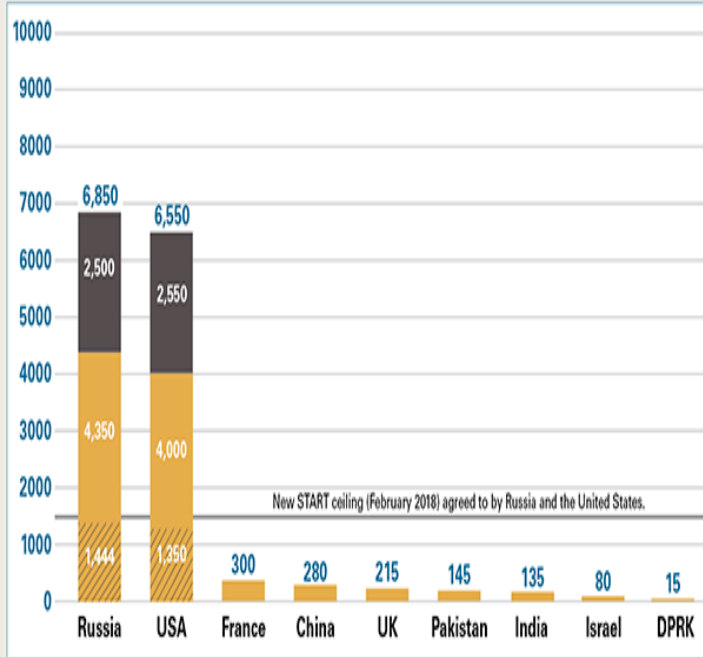
Arms Control
Association

Kaynak: Arms Control Association <https://www.armscontrol.org/> Erişim tarihi
23.03.2019

EK 28. KÜRESEL NÜKLEER SAVAŞ BAŞLIK ENVANTER TABLOSU (2018)

2018 Estimated Global Nuclear Warhead Inventories

The world's nuclear-armed states possess a combined total of roughly 15,000 nuclear warheads; more than 90 percent belong to Russia and the United States. Approximately 9,600 warheads are in military service, with the rest awaiting dismantlement.

- Retired:**
warheads no longer in the stockpile but remain intact as they await dismantlement
- Stockpiled:**
warheads assigned for potential use on military delivery vehicles; includes active and inactive warheads.
- Strategic Deployed:**
warheads on ballistic missiles and at U.S. bomber bases.
Numbers based on New START counting rule which counts operationally deployed ballistic missile warheads and heavy bombers.

Sources: Hans M. Kristensen and Robert S. Norris; U.S. Department of State; Stockholm International Peace Research Institute. Updated June 20, 2018.

Arms Control
Association

Kaynak: Arms Control Association <https://www.armscontrol.org/> Erişim tarihi
23.03.2019

EK 29. DÜNYA NÜKLEER GÜÇLERİ (2018)

WORLD NUCLEAR FORCES, JANUARY 2018

Country	Deployed warheads	Other warheads	Total inventory
USA	1 750	4 700	6 450
Russia	1 600	5 250	6 850
UK	120	95	215
France	280	20	300
China	–	280	280
India	–	130–140	130–140
Pakistan	–	140–150	140–150
Israel	–	80	80
North Korea	–	(10–20)	(10–20)
Total	3 750	10 715	14 465

– = zero; () = uncertain figure not included in the total. 'Other warheads' includes operational warheads held in storage and retired warheads awaiting dismantlement. The figures for Russia and the United States do not necessarily correspond to those in their 2010 Treaty on Measures for the Further Reduction and Limitation of Strategic Offensive Arms (New START) declarations because of the treaty's counting rules. Total figures include the highest estimate when a range is given. All estimates are approximate.

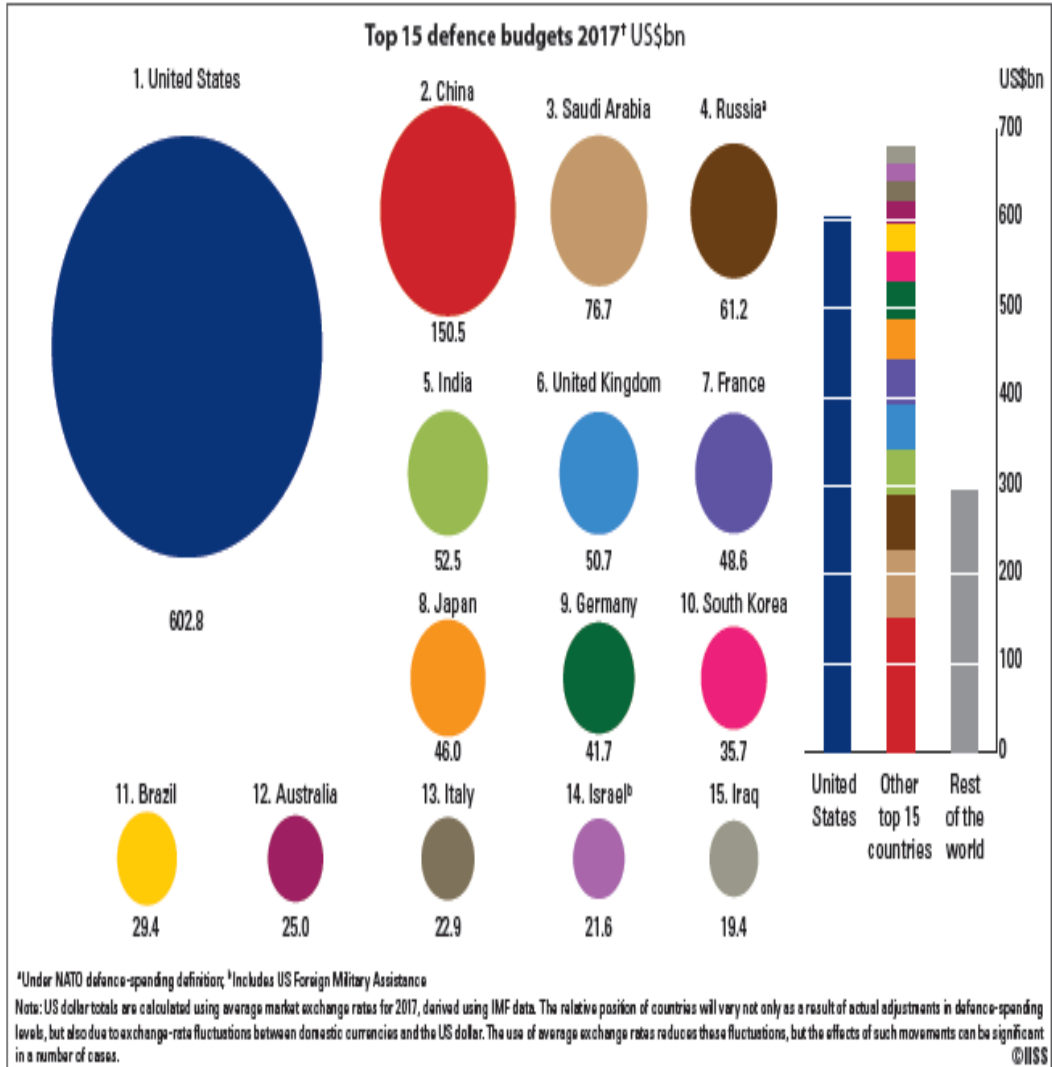
© SIPRI 2018

sipri

Kaynak: SIPRI <https://www.sipri.org/> (Erişim tarihi 05.11.2018)

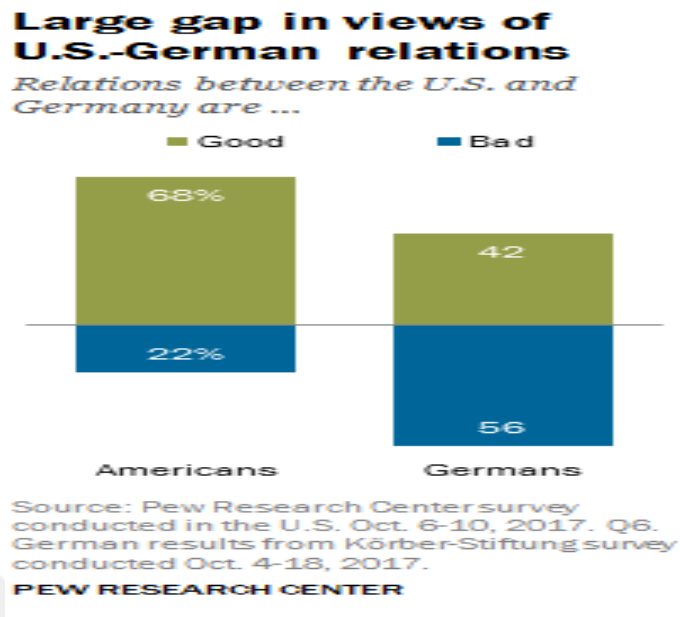
EK 30. EN BÜYÜK ON BEŞ SAVUNMA BÜTÇESİ (2017 YILI)

Comparative defence statistics

Kaynak: The Military Balance magazine (Erişim Tarihi 22.12.2018)

EK 31. ALMAN-AMERİKAN İLİŞKİLERİNDE BAKIŞ AÇISI FARKLILIKLARI (2017)

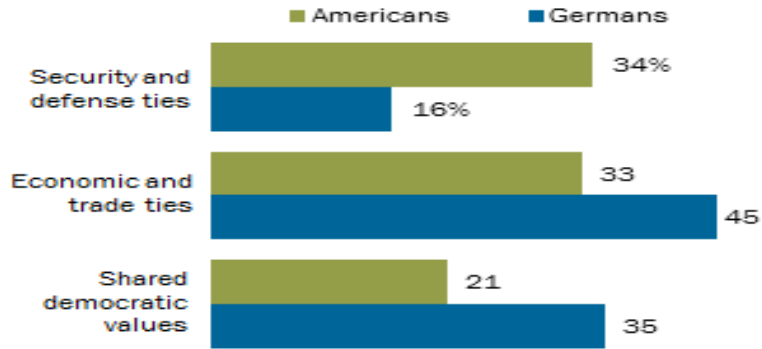

Kaynak: PEW Araştırma Merkezi <https://www.pewresearch.org/> (Erişim tarihi 23.03.2019)

EK 32. ALMAN-AMERİKAN İLİŞKİLERİNDE KONULARA BAKIŞ AÇISI FARKLILIKLARI (2017)

Differing perspective on most important aspect of U.S.-German relationship

Which of the following is most important when it comes to U.S.-German relations?

Source: Pew Research Center survey conducted in the U.S. Oct. 6-10, 2017. Q7. German results from Körber-Stiftung survey conducted Oct. 4-18, 2017.

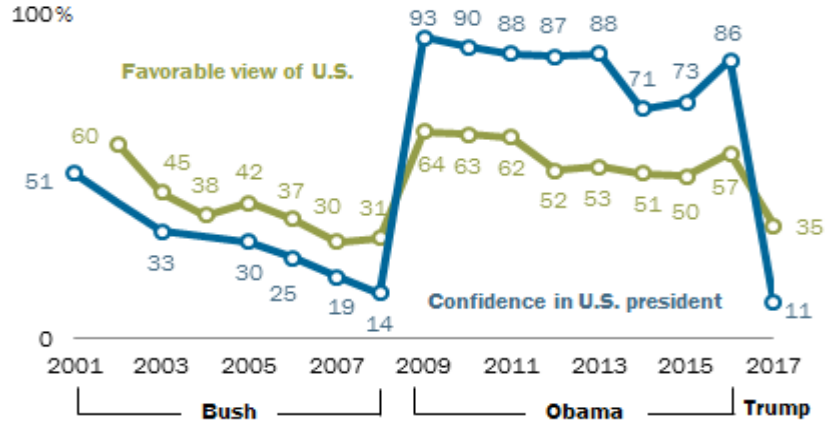
PEW RESEARCH CENTER

Kaynak: PEW Araştırma Merkezi <https://www.pewresearch.org/> (Erişim tarihi 23.03.2019)

EK 33. ALMANLARIN AMERİKALILARA VE ABD BAŞKANLARINA GÜVEN DÜŞÜŞÜ (2017)

In Germany, ratings for the U.S. drop

Among Germans ...

Source: Spring 2017 Global Attitudes Survey.

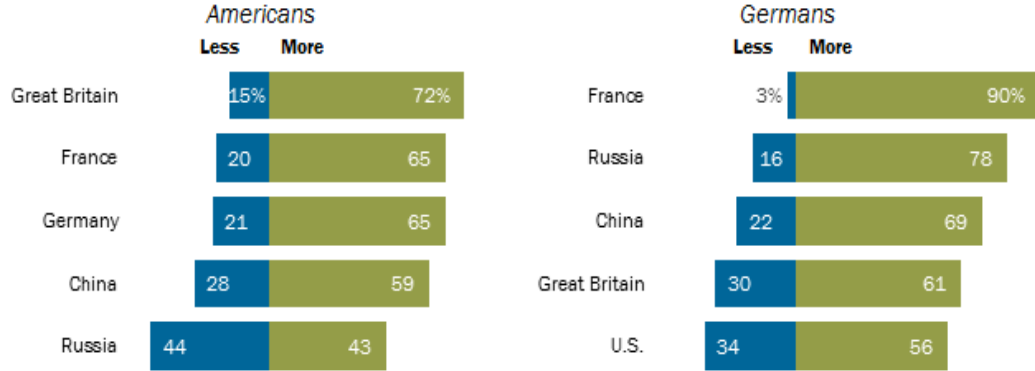
PEW RESEARCH CENTER

Kaynak: PEW Araştırma Merkezi <https://www.pewresearch.org/> (Erişim tarihi 23.03.2019)

EK 34. ALMANLARIN VE AMERİKALILARIN BÜYÜK GÜÇLERLE İŞBİRLİĞİNE BAKIŞ AÇILARI (2017)

Americans and Germans want greater cooperation with most world powers

In the future, our country should cooperate ___ with ...

Source: Pew Research Centersurvey conducted in the U.S. Oct. 6-10, 2017. Q3a-e. German results from Körber-Stiftung survey conducted Sept. 5-15, 2017.

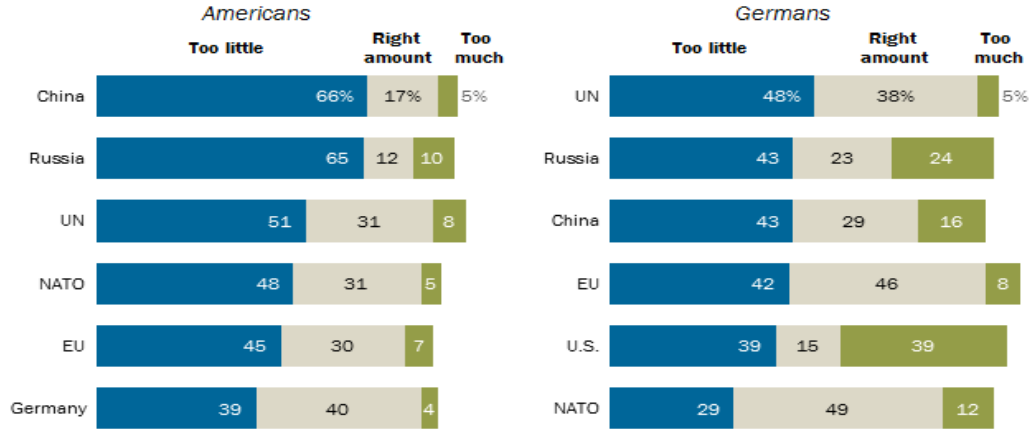
PEW RESEARCH CENTER

Kaynak: PEW Araştırma Merkezi <https://www.pewresearch.org/> (Erişim tarihi 23.03.2019)

EK 35. ALMANLARIN VE AMERİKALILARIN BÜYÜK GÜÇLERİN KÜRESEL SORUNLARIN ÇÖZÜMÜNE KATKILARINA BAKIŞ AÇILARI (2017)

Americans say other powers are doing too little to help solve global problems; Germans split between Americans doing too little and too much

Do you think ___ does too much, too little or the right amount to help solve global problems?

Source: Pew Research Center survey conducted in the U.S. Oct. 6-10, 2017. Q4a-e, g. German results from Körber-Stiftung survey conducted Oct. 4-18, 2017.

PEW RESEARCH CENTER

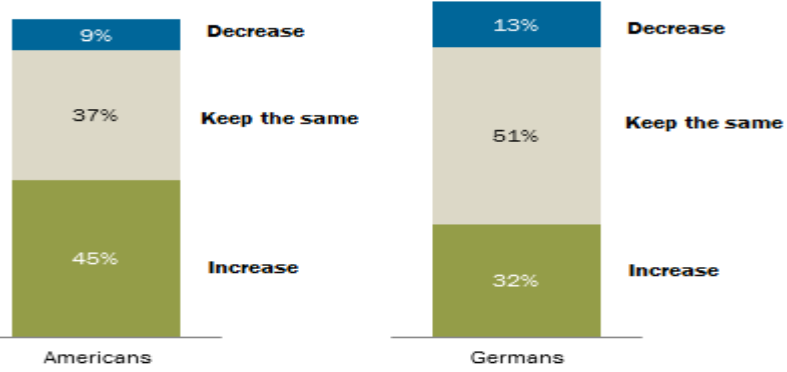
Kaynak: PEW Araştırma Merkezi <https://www.pewresearch.org/> (Erişim tarihi 23.03.2019)

EK 36. ALMANLARIN VE AMERİKALILARIN SAVUNMA HARCAMALARINA BAKIŞ AÇILARI (2017)

Americans say European allies should spend more on defense; Germans say their country spends enough

European allies should ___ their defense spending

Germany should ___ its defense spending

Source: Pew Research Center survey conducted in the U.S. Oct. 6-10, 2017. Q5. German results from Körber-Stiftung survey conducted Oct. 4-18, 2017.

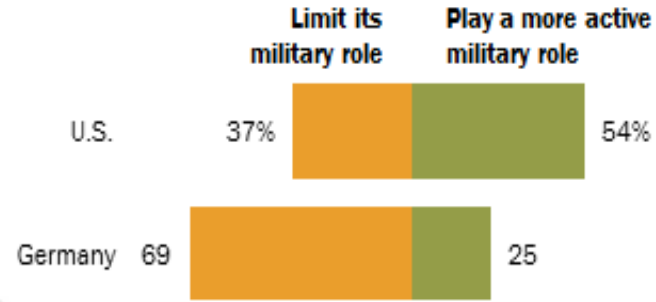
PEW RESEARCH CENTER

Kaynak: PEW Araştırma Merkezi <https://www.pewresearch.org/> (Erişim tarihi 23.03.2019)

**EK 37. ALMANLARIN VE AMERİKALILARIN ALMANYA’NIN AKTİF OLARAK
ASKERİ ROL ÜSTLENMESİNE BAKIŞ AÇILARI (2015)**

**Americans Want to See a More Active
Military Role for Germany; Germans
Disagree**

Should Germany ...

Source: 2015 Pew Research Center survey. Q10.

PEW RESEARCH CENTER

Kaynak: PEW Araştırma Merkezi <https://www.pewresearch.org/> (Erişim tarihi 23.03.2019)

**EK 38. ALMANLARIN VE AMERİKALILARIN “MÜTTEFİKLERİNE” GÜVEN
KONUSUNDA BAKIŞ AÇILARI (2015)**

**Americans, Germans Differ on Britain as
a Reliable Ally**

Percent saying ___ is a very/somewhat reliable ally

	U.S.	Germany	Britain	France
	%	%	%	%
Americans	-	72	85	69
Germans	62	-	55	78

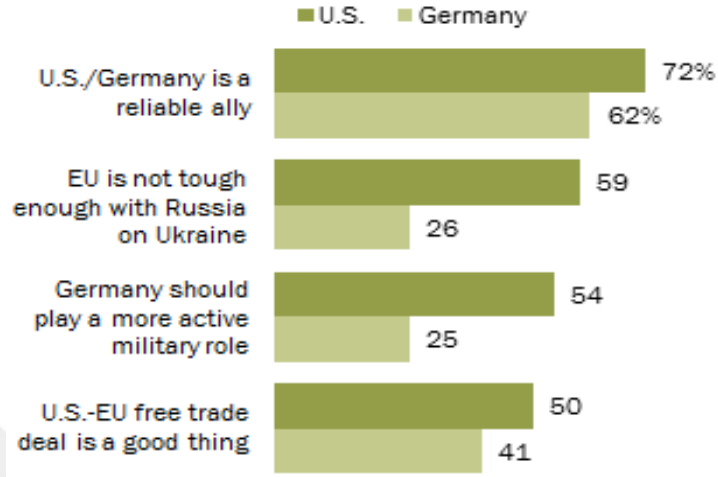
Source: 2015 Pew Research Center survey, Q1a-c.

PEW RESEARCH CENTER

Kaynak: PEW Araştırma Merkezi <https://www.pewresearch.org/> (Erişim tarihi 23.03.2019)

**EK 39. ALMANLARIN VE AMERİKALILARIN BİRBİRLERİNE GÜVEN
KONUSUNDA BAKIŞ AÇILARI (2015)**

The German-American Relationship

Source: 2015 Pew Research Center survey. Q1c, Q5, Q8 & Q10.

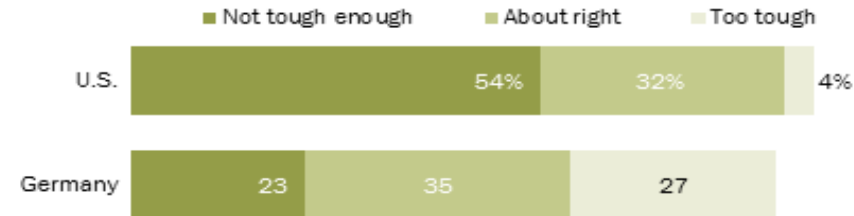
PEW RESEARCH CENTER

Kaynak: PEW Araştırma Merkezi <https://www.pewresearch.org/> (Erişim tarihi 23.03.2019)

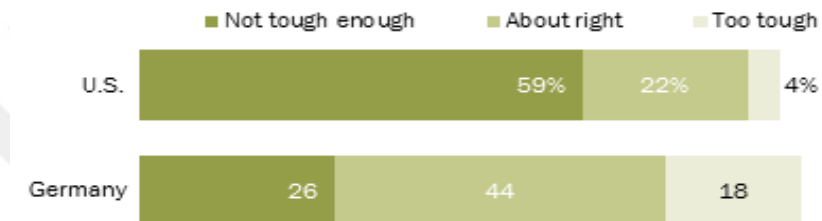
EK 40. ALMANLARIN VE AMERİKALILARIN RUSYA KONUSUNDA BAKIŞ AÇILARI (2015)

Americans Want Harder Line with Russia; Germans Disagree

The U.S. is being ___ in dealing with Russia on the issue of Ukraine

The EU is being ___ in dealing with Russia on the issue of Ukraine

Source: 2015 Pew Research Center survey. Q7 & Q8.

PEW RESEARCH CENTER

Kaynak: PEW Araştırma Merkezi <https://www.pewresearch.org/> (Erişim tarihi 23.03.2019)

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Mehmet EMİR

Doğum Yeri ve Tarihi : Bayat/ÇORUM 01.06.1982

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi : Anadolu Üniversitesi Kamu Yönetimi

Yüksek Lisans Öğrenimi : Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler

Enstitüsü Bildiği Yabancı Diller: İngilizce

Bilimsel Faaliyetleri : Uluslararası İlişkiler Konseyi Kongresi katılımcı, Dış Politika Akademisi Bildiri Sunumu (Almanya'nın 1990-2018 Yılları Arasındaki Ekonomik ve Askeri Gücünün Dış Politikasına Etkileri)

İş Deneyimi

Çalıştığı Kurumlar :Kara Kuvvetleri Lojistik Komutanlığı

İletişim

E-Posta adresi : mehmetemir_19@hotmail.com

Tarih : 17.06.2019

